

לקראת שבת מלאכתא

Dirshu

דרשן ד' ועוזן

קרן עולמית לחיזוק
ועידוד לימוד התורה

אוגדן עלוני השבת

פרשת מצורע-
שבת הגדול

לקראת שבת מלכתא

dirshu@dirshu.co.il | לקבלת הגליון למייל:

תקציר שבועי של 'הדף היומי בהלכה'

גליון מס' 322

פנינים לפרשת מצורע

פעם אחת, ביקשתי ממנו להשתתף בכנס של מצוה. הוא אמר לי במתיקות כזו, אני כל כך אוהב ללמוד, למה אתה רוצה לקחת לי את התענוג הזה? תן לי ללמוד, תבקש מאנשים אחרים שיבואו... זה היה כל כך מתוק איך שהוא אמר את זה. מה אכפת לך שאני לומד, אל תקח ממני את התענוג הזה

הגה"צ רבי חזקיהו מישקובסקי שליט"א על ה"סוד" של מרן שר התורה הגאון רבי חיים קניבסקי זיע"א

מה היה באמת ה"סוד" של מרן שר התורה?

סיפר לי הרה"ג רבי איסר שוב, שפעם הם דנו עם מרן ראש הישיבה (הגרא"ל שטיינמן זצוק"ל) על איזה עניין, ורצו אחרי זה לבוא למרן רבי חיים ולדון איתו על זה. אמר להם מרן ראש הישיבה זצוק"ל: רבי חיים נולד בשביל ללמוד תורה, זו השליחות שלו בעולם, אל תפריעו לו עם דברים אחרים. זה היה מרן רבי חיים, תורה, תורה, ועוד פעם תורה. כל החיים שלו סבו סביב תורה.

פעם אחת, באתי וביקשתי ממנו להשתתף בכנס של מצוה. הוא אמר לי במתיקות כזו, אני כל כך אוהב ללמוד, למה אתה רוצה לקחת לי את התענוג הזה? תן לי ללמוד, תבקש מאנשים אחרים שיבואו... זה היה כל כך מתוק איך שהוא אמר את זה. מה אכפת לך שאני לומד, אל תקח ממני את התענוג הזה.

סיפר לי החתן שלו, שפעם דיברו איתו על רחוב מסוים, זה היה רחוב שמרן רבי חיים היה עובר בו כל יום מביתו לכולל חזו"א, במשך שנים! מרן רבי חיים שאל, איפה הרחוב הזה נמצא. אמרו לו, אבא! אתה עובר שם כל יום! איך אתה לא יודע מה השם של הרחוב?! אמר להם מרן רבי חיים, במקום להרים את הראש ולהסתכל מה השם של הרחוב, אני מעדיף ללמוד עוד משנה. למה לבזבז את זה...

בדומה לכך, סיפר ראש כולל חשוב, שפעם הוא ראה את מרן רבי

חיים הולך ליד קוקה קולה. הוא הבין שיש דברים בגו. הוא ניגש ושאל מה הרב מחפש, אולי אני יכול לעזור? אמר לו מרן רבי חיים, אני לא יודע איך הגעתי לפה, אני יצאתי מהבית וחשבתי בלימוד, לא יודע איך הגעתי לפה בכלל... ואז הציע לו אני אלווה את הרב לבית, מרן רבי חיים סירב בתוקף, ואמר לו, אני לא רוצה להטריח אותך בשום אופן! אמר לו, אני אלך עם הרב עד הרחוב הראשון שהרב מכיר, ומשם - הרב ילך לבד. שמח מרן רבי חיים, ונענה להצעה. והוא סיפר שהרחוב הראשון שהוא הכיר זה היה רחוב רשב"ם ששם הוא גר...

"אבא שלף את השקית עם העוגיות והחל לנגוס בהן להנאתו. ישב לידו סטודנט אחר, ואמר לו: "היי ג'רי... לא ידעתי שאתה יהודי... למה לא סיפרת אף פעם?". אבא שלי הסתכל עליו ולא הבין על מה הוא מדבר..."

הגה"צ רבי גמליאל רבינוביץ, בשיחה מיוחדת עם 'לקראת שבת', לקראת ימי הפסח הבאים עלינו לטובה

יעקב א. לוסטיגמן

"בימים אלו", אומר הגר"ג רבינוביץ שליט"א, "הילדים נמצאים בבית. ערב פסח על כל המשתמע מכך. את הסלון מוציאים למפרסת, את המטבח מעבירים לסלון, הבלגאן חוגג, ותוך כדי ניקיונות לפסח גם יוצאים לעשות קניות ולהביא חבילות, ועוד לא התחלנו לדבר בכלל על הבישולים.

"זאת תקופה מאוד לחוצה, ומטבע הדברים ההורים עלולים להיות חסרי סבלנות אל הילדים, ובעניין הזה אני רוצה לספר לכם סיפור מופלא, סיפור ששמעתי מפי בנו של בעל המעשה, ואני מכיר גם את אביו, את בעל המעשה עצמו. וכך היה המעשה.

"הסבתא שלי היתה ילדה יהודייה שגדלה בבית יהודי", הוא מספר, "אבל ברבות הימים, מכל הרדיפות והצרות שסבלו היהודים היא נשארה בודדה וגלמודה, ולמרבה הצער שכחה את עמה ואת אלוקיה, עד שהיתה נראית ומתנהגת כמו גויה לכל דבר ועניין.

"היא הקימה בית שלא היה בו לא כשרות ולא שבת, לא מזוזה ולא קריאת שמע. אפס קשר ליהדות. כשנולד לה ילד, אבא שלי, היא החליטה שהיא לא תגלה לו בכלל שהוא יהודי. מבחינתה היהדות שייכת להיסטוריה חלילה וחלילה, והיא לא רוצה שהילדים שלה יסבלו מהעובדה שהם ממוצא יהודי.

"עברו ימים, חלפו שנים. אבא שלי סיים את בית הספר היסודי, סיים גם את הלימודים בתיכון, והמשיך ללימודים אקדמאיים בקולג', כשהוא לא יודע שום דבר על מוצאו היהודי, ועל כך שגם הוא עצמו יהודי, בן לאברהם יצחק ויעקב, המחויב בתורה ובמצוות.

"יום אחד הוא הגיע אל המכללה כשבתיקו שקית עם עוגיות שאמא שלו הכינה. עוגיות משולשות פריכות וטעימות, הממולאות בפרג, ועליהן מפוזרות אבקת סוכר. בהפסקה הוא שלף את השקית עם העוגיות והחל לנגוס בהן להנאתו.

"ישב לידו סטודנט אחר, ואמר לו: "היי ג'רי... לא ידעתי שאתה יהודי... למה לא סיפרת אף פעם?".

"אבא שלי הסתכל עליו ולא הבין על מה הוא מדבר: "אני יהודי?", הוא שאל אותו, "מה פתאום! איזה שטויות אתה מדבר...".

"אז למה אתה אוכל אוזני המן", שאל אותו הסטודנט השני שכנראה בעצמו היה יהודי או שהיו לו חברים יהודים.

"אבא שלי לא הבין בכלל מה זה אוזני המן. הוא בסך הכל אוכל עוגיות פרג משולשות עם אבקת סוכר שאמא שלו אפתה לו.

"זה פעם ראשונה שאמא שלך מכינה כאלו עוגיות", בירר הסטודנט השני, ואבא שלי השיב לו בתמימות: "מה פתאום, כל שנה אמא שלי מכינה עוגיות כאלו, בסביבות חודש מרץ. משהו בעונה הזאת גורם לה להכין את העוגיות האלו, שהן מאוד טעימות, בדרך אגב, בוא תטעם ותבין על מה אני מדבר...".

"אבל החבר לא ויתר לו, "ג'רי ידידי, אם אמא שלך מכינה אוזני המן, והיא תמיד עושה את זה בחודש מרץ, אני אומר לך שאתה יהודי. תשאל אותה מי לימד אותה להכין את העוגיות האלו, ותחזור אלי עם תשובה".

"אותו ג'רי שאל את אמא שלו", משלים הגר"ג רבינוביץ את הסיפור, "והיא אכן הודתה באוזניו שהיא יהודיה, מבית יהודי. הוריה היו שומרי תורה ומצוות, והיא התנתקה מהיהדות בכל הכח. אבל על דבר אחד היא לא הצליחה לוותר. כל שנה, בהתקרב חג הפורים הרגש היהודי היה מבעבע בקרבה, ולמרות שניסתה להדחיק אותו, היא מצאה את עצמה מרדדת בצק ומכינה אוזני המן...".

"אתם רואים אותי", סיפר לי בנו של אותו ג'רי, "אני יהודי רק בזכות עוגיות הפרג... זה כוחו של מנהג יהודי, לבוא ולשלוף נער יהודי ממשפחה מתבוללת, להוציא אותו מתוך טומאת העמים ולהחזיר אותו בתשובה שלמה לאביו שבשמים". הג'רי הזה, החל לבדוק מה המשמעות של להיות יהודי, מה זה אומר עליו, עד כמה זה מחייב אותו, הוא הציץ ונפגע, ובתוך זמן קצר מצא את עצמו יושב בישיבה ומשלים את כל מה שהחסיר מאז נולד ועד עתה. בזכות מנהג יהודי..."

"על אחת כמה וכמה כשעובדים קשה, מקרצפים ושוטפים, מגרדים ומטאטאים, מתכופפים ושוברים את הגב ואת העצמות כדי לקיים מצוות ביעור חמץ, אם רק נוסף לזה את המחשבה המתבקשת של אהבת ה', כל האווירה בבית משתנה בהתאם, זה הופך להיות משעבוד מוחלט למרדף אחרי הפירור הלא קיים, לעבודת הקודש של 'לעשות רצונך אלוקי חפצתי'..."

"כדאי שנזכור את זה, במיוחד ברגעים הקשים והלחוצים ביותר..."

במה זכית לעשירות מופלגת?

"את החינוך הזה אנחנו צריכים להכניס בילדים. להשרות אווירה טובה, לדבר איתם, ובעיקר בעיקר לספר להם סיפורים. אבי מורי זצ"ל, היה מתגורר בבתי נייטין, והוא היה הולך כל שבוע לשיעור של המגיד הנודע רבי שלום שבדרון ב'זכרון משה'. אבא היה תלמיד חכם מופלג והוא יכול היה למסור בעצמו דרשות נפלאות מלאות מדע וחכמה. ובכל זאת, הוא הטריח את עצמו מדי שבוע לדרשה של רבי שלום, ולא זו בלבד אלא גם כשירד גשם ואפילו בשלג הכבד הוא לא ויתר על הדרשה של רבי שלום.

"שאלו אותו מה ראה להטריח את עצמו בכזאת מסירות נפש בשביל לשמוע דרשה??? אמר אבא זצ"ל: "אני לומד עם תלמידים, מגיד שיעור בישיבה. מהשעה בשבוע שאני יושב אצל רבי שלום ושומע ממנו סיפורים ומשלים ורעיונות, אני ניזון עם מספיק חומר למסור לתלמידים שלי כל השבוע. וכי תפקידו של מחנך הוא רק ללמד תורה בצורה יבשה? חלילה וחלילה, צריך להכניס בתלמידים אהבת תורה, יראת שמים, מידות טובות, יראת הרוממות, אמונת חכמים. ואיך עושים את זה? מדברים איתם ומספרים להם סיפורי צדיקים.

"אני אספר לכם עכשיו סיפור, שכדאי לספר לכל ילד לפני בר המצוה, ואתם תראו איך שהסיפור הזה משפיע עליו.

"הגיע אלי יהודי חרדי, עשיר מופלג, אדם שמנהל עסקים חובקי עולם ויש לו נדל"ן בכל מיני מדינות. התחלתי לדבר איתו וראיתי שהוא אדם חרדי כמו כולם, הוא לא למד באוניברסיטה, הוא לא איזה גאון עצום עם חכמה שאי אפשר לעמוד בפניה. אדם מן השורה. שאלתי אותו, תגיד, איך התעשרת כל כך???

"הוא סיפר לי שלפני ארבעים שנה, ביום ההנחת תפילין הראשונה שלו, לקראת בר המצוה שלו, הוא נכנס לגאון רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצ"ל, שאמר לו הדרכה איך להתנהג עם התפילין: לא לדבר שיחת חולין עם התפילין, ולא להוריד את התפילין מתחילת התפילה ועד אחרי הקדיש האחרון שאחרי 'עלינו לשבח'.

"כבר ארבעים שנה, מעולם לא חלצתי את התפילין לפני סיום התפילה", סיפר לי היהודי הזה, "ואני מרגיש שבזכות זה זכיתי לעושר הגדול הזה".

למה מחמירים בפסח?

"ואם דיברנו על אהבת ה', אני רוצה לומר לכם עוד משהו. אפשר לראות אנשים שמתקוטטים על שטויות. על דברים קטנים ומצחיקים.

"אני רוצה לשאול אתכם שאלה...", ממשיך הרב שליט"א את דבריו, "בואו נתאר לעצמנו מצב שהאמא של אותה סבתא יהודיה, כל שנה, כשהיתה מכינה את האוזני המן הללו, היא היתה צועקת על הילדים, מענישה אותם, אולי גם מכה אותם בגלל שהם הפריעו לה וכדו', האם גם אז המנהג הזה של אכילת אוזני המן היה נשאר צרוב בלבה של הבת???" סביר להניח שלא.

"הרי הטעם של המאכלים המסורתיים מהול עם הזיכרונות המתלווים אליהם. הסיבה שאותה סבתא לא הצליחה להתאפק והכינה כל שנה אוזני המן דווקא בסביבות פורים, מקורה בכך שאצלה פורים נזכר כחג מיוחד במינו, והמנהגים שלו היו מאוד חשובים לה. היא נתלתה בזיכרון נוסטלגי מתוק, ולא הצליחה להתנתק ממנו.

"רבתי היקרים, יהודים חביבים. תשמעו מה אני אומר לכם", זועק רבי גמליאל שליט"א מקירות לבו, "תקשיבו למה שאני אומר לכם. אנחנו צריכים שלילדים שלנו יהיו זיכרונות מתוקים מהאוזני המן שאנחנו מכינים, אנחנו צריכים שיהיו להם זיכרונות מתוקים מההכנות לפסח! מבדיקת החמץ, מאכילת המצה והמרור.

"ומה אנחנו עושים? מתלוננים כל הזמן שיש עוד הרבה מה לנקות, מקטרים על כך שצריכים לשלם הרבה כסף על המצות וכדו', וכועסים על הילדים שעושים טביעות אצבע בשולחן המבריק... לחנך צריך כמובן, אפשר וצריך לחנך את הילדים גם לשמור על הניקיון, אבל האווירה צריכה להיות טובה ונעימה, האווירה צריכה להיות חגיגית.

"הרי כל המאמץ הזה שאנחנו עושים לקראת חג הפסח זה מאמץ של עבודת ה'. זה מפגן מדהים של אהבת ה'. למה אדם משקיע כל כך הרבה במצוות? כי הוא אוהב את הקב"ה. אסור לשכוח את זה, אנחנו צריכים להרגיש את זה וגם להחציץ את הרגשות האלו החוצה. ללמד את הילדים לאהוב את הקב"ה.

"מה זה אהבת ה'??? אנשים חושבים שזו מצווה שלא נוגעת אליהם. אנחנו אנשים פשוטים, איך אנחנו יכולים לאהוב את הקב"ה. אוי ואבוי! אסור לדבר ככה. אם התורה ציוותה אותנו "ואהבת את ה' אלוקיך", זאת אומרת שאנחנו יכולים לקיים את המצווה הזאת בכל רגע נתון.

"אני באופן אישי משתדל להניח תפילין במשך כל שעות היום, מהבוקר ועד שקיעת החמה. זאת הלכה בשו"ע, ואני מקיים בכל רגע נתון שמונה מצוות, ארבע פרשיות בתפילין של יד, וארבע פרשיות בתפילין של ראש, ובנוסף אני מניח גם רש"י וגם ר"ת במקביל. אני עושה את רצון ה', כי אני מרגיש אהבת ה'.

"לא כל אחד יכול להניח תפילין היום, אבל ללבוש ציצית כולם לובשים, נכון? אז כל מה שצריך זה להוסיף לזה גם מחשבה של אהבת ה'. נשים שלא לובשות ציצית, מכסות את הראש, לובשות בגדים שמותר ללבוש לפי ההלכה, זה גם קיום מצווה בכל רגע ורגע. אם עושים את זה בתוספת כוונה פשוטה ובסיסית של אהבת ה', המעשה הזה מקבל משמעות אחרת.

כשהגיע לביתו, ופיצח חלק מהאגוזים כדי לעשות מהם חרוסת, שם לב שרובו של האגוז הוא קליפה. חשב האיש בלבו: הרי כשאני קונה קילוגרם אגוזים בשלושים שקל, אני משלם גם על קליפות האגוז, שהם רוב רובו של האגוז, הרי שהקליפות עצמן גם הן שוות כסף... מה עשה? אסף את כל קליפות האגוזים, שם אותם בשקית ויצא לשוק והכריז בקול גדול: "רק היום, מבצע, קילו אגוזים בעשר שקל..."

הגאון רבי ראובן אלבז שליט"א על כוחו של הדיבור והמעשים

"זאת תהיה תורת המצרע ביום טהרתו" (ויקרא י"ד, ב')

דרשו רבותינו (ערכין טו ע"ב): "מאי דכתיב: 'זאת תהיה תורת המצורע' - זאת תהיה תורתו של מוציא שם רע".

מסופר במדרש תהילים (פרק לט פסוק ב), שאחד המלכים חלה במחלה קשה. תרופתו היתה לשתות חלב של לביאה. לא ידע המלך את נפשו, מי יוכל להביא לו חלב של לביאה? היא הרי חיה טורפת, וכל מי שמתקרב לסביבתה, היא נועצת בו את ציפורניה וממיתה אותו לאלתר.

יום אחד נגש למלך אחד השרים החשובים והנאמנים ואמר: "אדוננו המלך, אני מוכן למסור את נפשי ולהביא למלך חלב לביאה, אך לצורך כך אני צריך עדר כבשים". אמר לו המלך: "הרי שלך לפניך, קח אפילו שני עדרים, העיקר שתביא לי את חלב הלביאה".

נכנס השר ליער והבחין בלביאה המחפשת כבש לטרוף למאכלה. זרק לה כבש אחד, ונעמד במקומו. לאחר כמה שעות שוב זרק לה כבש. למחרת חזר על מעשיו, וזרק לעברה כבש נוסף. כך מצא חן בעיני הלביאה שהבחינה בו שהוא נותן לה את הכבשים למאכלה, וחוסך ממנה עמל וטורח.

כך עשה יום אחר יום. בכל פעם שהיה זורק לה כבש, היה מתקרב עוד כמה צעדים לעברה, עד שהתחבב עליה והתקרב מאוד. הוא היה מלטף אותה ביד אחת, ומאכילה בשר כבש ביד השניה. למחרת, נתן לה ביד אחת בשר כבש, וביד השניה חלב ממנה חלב די הצורך, והלביאה מרב תאוותה לאכילה לא הרגישה בדבר. מילא השר בקבוק שלם של חלב, וברח מהמקום.

בדרך חזרה לבית המלך, ישב השר בצד הדרך, ונרדם מרוב עייפותו וטרחתו הרבה. בחלומו ראה את חלקי גופו רבים ונלחמים זה עם זה: היד טענה שכל הכבוד מגיע לה, שהרי בזכותה הצליח לחלוב את החלב. לעומתה טענה הרגל שהכבוד מגיע לה, שהרי בלעדיה לא היה יכול השר להגיע ללביאה. גם העיניים הצטרפו למלחמה, וטענו שבלעדיהם לא היו רואים את הלביאה. לעומתם הלשון לא נכנסה למריבה, ואמרה בשקט, שבסוף הם יראו שהיא החשובה מכלם.

הגיע השר לבית המלכות. בדרכו לשם עשו לו כבוד גדול, בחצוצרות ליווהו עד המלך. וכשהגיע לפני המלך פתח את פיו ואמר: "כבוד המלך, עשיתי את רצונך, הבאתי לך חלב כלבה!".

התרגו המלך ואמר: "חלב כלבה? אני ביקשתי חלב לביאה, הכניסוהו מיד לצינוק עד שנדון את גורלו על שזלזל במלכות!".

אמר הפה לשאר חלקי הגוף: "נו, ראיתם שאני החשוב ביותר? עכשיו נראה מה יעשו בכם...", מיד הודו כל חלקי הגוף לפה, וביקשו שיצילם.

מה עשה הפה? ביקש לדבר שוב עם המלך ואמר: "ימחל לי, כבוד אדוננו המלך, מרב הלחץ וההתרגשות שגיתי בדיבורי ואמרתי חלב כלבה, אך האמת היא שהחלב שהבאתי למלך הוא חלב לביאה, יבדוק נא כבוד המלך וישתה מחלב זה, ויוכח לדעת שחלב זה ירפאהו".

"טוב", הסכים המלך, "נבדוק את החלב, ונראה אם צדקו דבריך".

שתה מהחלב והרגיש שהוא מתרפא. שמח המלך וגידל את השר. זהו כח הדבור, "מוות וחיים ביד הלשון" (משלי יח, כא). אדם המדבר דברים רעים, לשון הרע ורכילות - מביא על עצמו רעה. מצד שני - "שומר פיו ולשונו שומר מצרות נפשו" (משלי כא, כג). הנהרה בדיבור - מרחיק מעליו כל רעה וסכנה. האדם בנוי מגוף ונשמה. כשם שצריך לדאוג לגופו - כך עליו לדאוג לנשמתו.

בליל הסדר אנחנו אומרים "קדש", ורחץ, כרפס... "קדש" - תקדש את עצמך. "ורחץ" - תטהר את עצמך. ו"כרפס" - ראשי תיבות "כלל ראשון, פה סגור!"

שגם אכילתו היתה חלק מלימוד התורה, ולכן יקבל עליה שכר. אבל אתה, הרי לא עבדת את ה'. אדרבה, האוכל שאכלת נתן לך כח לא לקיים את מצוות ה', ואף לעבור עבירות, לכן תקבל עליו מינוס, ומקומך בגיהנם!

מתי לקליפה יש ערך

הרב יודלביץ זצ"ל הוסיף והביא על כך משל להמחשת הדברים: יהודי אחד קנה קילוגרם אגוזים לקראת חג הפסח, שהרי נפסק להלכה (שו"ע סימן תעב סעיף טז) שנותנים לתינוקות קליות ואגוזים בליל הסדר, כדי להשאירם ערים, וגם כדי שיוכל להכין מהם חרוסת.

כשהגיע לביתו, ופיצח חלק מהאגוזים כדי לעשות מהם חרוסת, שם לב שרובו של האגוז הוא קליפה. חשב האיש בליבו: הרי כשאני קונה קילוגרם אגוזים בשלושים שקל, אני משלם גם על קליפות האגוז, שהם רוב רובו של האגוז, הרי שהקליפות עצמן גם הן שוות כסף... מה עשה? אסף את כל קליפות האגוזים, שם אותם בשקית ויצא לשוק והכריז בקול גדול: "רק היום, מבצע, קילו אגוזים בעשר שקל...".

האנשים שהיו חפוזים בערב הפסח, לקחו את השקית בלי לשים לב לתוכנה. לאחר כמה דקות הגיעו שנית אל דוכן המכירות עם פנים זועפות: "אתה שקרן ונוכל..". אמרו למוכר, "מוכר לנו קליפות של אגוזים! מה יש לעשות בקליפות הללו?!"

אמר להם המוכר: "מה לכם להתלונן, הרי רובו של האגוז הוא קליפה, ואם כן זה סימן שהקליפות עצמן גם עולות כסף. אני מכרתי אותן בזול, שלישי ממחיר האגוזים בשוק!".

זרקו הקונים את השקיות של קליפות האגוזים על המוכר ואמרו לו: "שוטה שבעולם! בזמן שיש אגוז בפנים - אז הקליפות שוות כסף, אבל אם אין אגוז בפנים - הקליפות אינן שוות מאומה!".

מהי השמירה "מצרות נפשו"?

רוב העבירות שישנן בעולם הן כתוצאה מהפה, מהדיבור. אפילו אדם המקיים מצוות במשך שנים רבות, עלול לצבור הרבה מאד עבירות מחמת הדיבורים שמדבר בפיו.

ידע האדם, שמיד כשיפטר מן העולם - כל סוגי הצרעת על דיבורי לשון הרע שדיבר, הכל יהיה בו. יראה הקלקול בנפשו, וכולם ידעו שהוא מצורע! ואיך יוכל לתקן זאת? הייסורים הנוראים של העולם הבא ינקוהו ממעשיו הרעים שלא עשה עליהם תשובה, ה' ירחם. צריך, אם כן, האדם להזהר מאד לשמור על הפה, כדי לשמור מצרות נפשו, להישמר מצרעת הנפש.

בליל הסדר אנחנו אומרים "קדש, ורחץ, כרפס..."

"קדש" - תקדש את עצמך. "ורחץ" - תטהר את עצמך. ו"כרפס" - ראשי תיבות "כלל ראשון, פה סגור!".

הכלל הראשון בעניין של התורה והמצוות הוא: ככל שתסגור את פיך יותר מדברים אסורים ומדברי הבל - תצליח יותר ברוחניות, בתורה ובמצוות, ותזכה לשכר טוב בעולם הבא, וגם בעולם הזה.

רבי שבתאי יודלביץ זצ"ל היה מספר על שני יהודים שכנים, אחד מהם היה ירא אלוקים, כל יום, השכסם בבקר היה קם להתפלל בהנף החמה, לאחר התפילה היה קורא 'חק לישראל', אוכל פת שחרית והולך לעבודתו עדי ערב. בערב היה הולך שוב לבית הכנסת, מתפלל מנחה וערבית, לומד מעט והולך לישון.

לעומתו השכן השני לא היה שומר תורה ומצוות, מדי בקר היה עושה פעילות גופנית במשך כשעה, לאחר מכן אוכל ארוחה שמנה ומזינה, פרוסות לחם ושכבה גדולה של חמאה, הולך לעבודתו, וחוזר לביתו לישון...

חולפות השנים. הגיעו שניהם לבית דין של מעלה, תחילה דנו את היהודי ירא ה', בחנו את מעשיו אחת לאחת:

"קמת בבוקר והתפללת - תקבל חמישים נקודות. אחרי התפילה קראת 'חק לישראל' - עוד מאה נקודות. בערב למדת תורה - מאתיים נקודות."

שמע זאת השכן הרשע ונבהל: מה יהיה איתו?

המשיכו עם אותו יהודי, ואמרו לו: "בבוקר אכלת שתי פרוסות לחם ושכבת חמאה - תקבל מאתיים נקודות, כי האכילה נסכה בך כח, ועזרה לך ללמוד תורה".

מיד נחה דעתו של השכן הרשע. הוא הרי לא אכל שתי פרוסות אלא שש, הוא ודאי יעבור את משפט ה', ועוד יקבל יותר משכנו ירא ה'... כשהגיע דינו, אמרו לו: "בבוקר אכלת שש פרוסות לחם ושכבה עבה של חמאה - תקבל מינוס מאתיים נקודות..."

זעם אותו שכן: "וכי כאן זה עולם האמת? למה לשכני נתתם נקודות על אכילתו, ולי אתם עושים בדיוק ההפך?"

ובית דין של מעלה הסבירו לו: כאן דנים לפי הקטגוריות שלנו, לא לפי הקטגוריות שלך...

שכנך היה אוכל כדי שיהיה לו כח ללמוד תורה ולעבוד את ה'. נמצא

באותו יום שאל על כך את הרב, שדווקא לא נבהל. "זה בסדר גמור. היא יכולה לבוא. יש כאן עזרת נשים. שתשב שם ותשמע אותנו מקשים ומתריצים..."

למחרת היא באה. כשהתקרבו לבית הכנסת היא לא הבינה כלום. "איפה המגרש? מה, הכדורגל בתוך אולם?"

"זה בית כנסת" - אמר לה - "בואי ותראי. אני מבטיח לך משחק מיוחד במינו"

היא הסכימה להיכנס. השיעור התחיל, והיא מקשיבה בשקט מן הצד. באמצע השיעור פנה הרב לבעלה ואמר לו: "בא בבקשה לכאן ותסביר לכולם, למה אתה כל כך אוהב לבוא למגרש הזה, שהוא בעצם בית מדרש?"

הוא נעמד ופנה לאשתו בעזרת נשים: "אשתי היקרה, את בוודאי שומעת אותי כעת מעזרת נשים. אולי את תאמרי לכולם למה השתוקקת לבוא למגרש הכדורגל הזה?"

ואשתו עונה ואומרת: "כל השנים הייתי רואה את בעלי חוזר הביתה ממשחק או מיום עבודה, כשהוא שבור, מיואש, הרוס, עצבני וצועק. לאחרונה הבחנתי בשינוי דרסטי. פתאום הוא נהיה בן אדם אצילי, מדבר בנחת, מתחשב בי בכל דבר... אמרתי לעצמי: אם הכדורגל עושה ממנו בן אדם, כדאי גם לי ללכת לראות. אולי גם אני אהיה אנושית יותר? החלטתי ללכת למגרש הזה שעושה אותך כל כך אצילי..."

היא התפרצה בבכי והמשיכה: "לא ידעתי. מעולם לא ידעתי, שזה מה שעושה היהדות לאדם. לא ידעתי שבית מדרש עושה את האדם כל כך אצילי! גם אני רוצה לבוא!". היא קבלה על עצמה צניעות ושבת, והפכה את כל הבית!

שיעור אחד הספיק לה כדי לקלוט מה עושה תורה לאדם! התורה הקדושה מצילה את חיינו! היא מעדנת את האדם, והופכת אותו לאדם אחר. אדם שלומד תורה לשמה, מוכרח שתשתנה מהותו ויתקנו מידותיו, כמו שנאמר: "צרופה אמרתך מאד" (תהלים קיט, קמ), "צרפתנו כצרף כסף" (שם סו, י) - כאשר מעורב בכסף חול ולכלוך, מתיכים אותו באש, ואז יורד הכסף כשהוא טהור, מבריק ומבהיק.

התורה הקדושה משולה לאש. היא מבררת את הטוב מתוך הרע, והופכת את האדם לכסף צרוף בעליל, מזוקק שבעתים.

(קטעים מלוקטים מתוך הספר 'משכני אחרים')

הנמשל מובן: ברגע שיש תוכן בחיי האדם, לימוד תורה וקיום מצוות - גם הקליפה, היינו האכילה, מצטרפת למשקל, גם היא נעשית חלק מהתורה, אבל, כשחיי האדם ריקים מתוכן - הקליפה, האכילה, אינה שווה כלום, זורקים אותה עליו, ומכניסים אותו לגיהנם.

קיום המצוות ולימוד תורה מעניקים לאדם חיות. הנשמה שבו ניזונה מוננת הרוחניות הזו, שיוצקת בו כוחות מיוחדים ומטביעה חותם על כל הליכותיו. קומת האדם שבו מתגבהת, והוא נעשה אחר. רוחני יותר, גבוה יותר, מרומם ושמה.

אחד הרבנים פגש פעם אדם רחוק מתורה, והזמינו לבוא לשמוע שיעור תורה.

"יאמין לי הרב, שאין לי זמן בכלל", התנצל הלה, "אני עובד קשה. חוזר הביתה מותש. קשה לי. אין לי זמן בכלל".

"ספר לי קצת על סדר היום שלך", דירבן אותו הרב. "פעמיים בשבוע אני הולך לשחק כדורגל", חשב האיש בקול, "זה בעצם הזמן היחיד שיש לי... אולי אבוא לשיעור במקום לשחק..."

אבל, איך אומר דבר כזה לאשתי? אם היא תשמע שאני הולך לשיעור תורה היא תתנגד בכל הכוח. היא סולדת מדתיים, ממש כך. אוי ואבוי לי אם תדע שאני מתעניין במשהו..."

הציע לו הרב: "אז בשלב הזה תאמר לה שאתה הולך לשחק. תקפוץ לבית הכנסת, תשמע משהו בשיעור, ותראה אם זה מוצא חן בעיניך".

הוא החליט לנסות.

השיעור הקסים אותו. הוא היה כל כך רוחני ועוצמתי. הכדורגל נהיה כל כך מגוחך פתאום... בו במקום החליט שהוא רוצה לבוא לעוד שיעורים, וכך עשה. בתחילה היה מגיע פעמיים בשבוע - במקום המשחק בכדורגל. בהמשך זה לא הספיק לו. הופיע שלוש פעמים בשבוע לשיעור, אחר כך ארבע פעמים, ולבסוף כל יום.

"התמכרת לכדורגל", אמרה לו אשתו בבית, "למה כל יום?" "זה התענוג שלי... שם אני מתפרק קצת", השיב לה, ועדיין לא העז לומר היכן הוא נמצא באמת.

כעבור כמה שבועות אמרה לו אשתו: "אולי גם אני אבוא לראות את המשחק?"

"נראה... נראה...", התחמק ממנה כשהוא נבוך. מה באמת יעשה אם תתעקש לבוא?

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

סיפר לי הגאון הצדיק רבי משה שוואב זצ"ל שכשבא לפני ה"חפץ חיים" זצ"ל לקבל ברכת הדרך בשובו מהישיבה לארצו, שאלו: "האם אתה כהן, או לוי?" ענה: "לא". "אני כהן", הכריז ה"חפץ חיים", ותמה: "מדוע אתה לא?" תמה לשאלה. ענה: "משום שאבי לא כהן". "אכן", אישר ה"חפץ חיים", ואילו אבי היה כהן! אבל מדוע? מדוע היה אבי כהן ואביך לא?"

הגה"צ רבי יעקב גלינסקי זצ"ל כמה צריך להודות שאנו כלים לקידוש שם שמים בעולם

את מצוות סיפור יציאת מצרים מקיימים אנו בקריאת פסוקי השיעבוד והגאולה. להבין זאת נזכיר שבפרשת "כי תשא" קוראים את החלק הארי של הפרשה, עד לאחר חטא העגל, לכהן וללוי, ולשאר חמשת הקרואים קוראים קטעים קצרים. ומדוע. כי שבת לוי לא השתתף בחטא העגל, ונקם בעובדיו, לכן לא יפגעו הכהן והלוי מהזכרתו. אבל אם יקראו לישראל חטא זה יכלימוהו!

סיפר לי הגאון הצדיק רבי משה שוואב זצ"ל שכשבא לפני ה"חפץ חיים" זצ"ל לקבל ברכת הדרך בשובו מהישיבה לארצו, שאלו: "האם אתה כהן, או לוי?" ענה: "לא".

"אני כהן", הכריז ה"חפץ חיים", ותמה: "מדוע אתה לא?" תמה לשאלה. ענה: "משום שאבי לא כהן".

"אכן", אישר ה"חפץ חיים", ואילו אבי היה כהן! אבל מדוע? מדוע היה אבי כהן ואביך לא?"

הבין שאין תוחלת לענות שגם סבו וסב סבו לא היו כהנים. שתק. אמר ה"חפץ חיים": "אומר לך מדוע. כי בשעתו, כשריד משה רבינו מהר סיני וראה את העגל והמחולות, שבר את הלוחות וקרא: מי לה' אלי (שמות לב, כו), סבי מיהר לקריאתו, וסבך לא!"

ומדוע אני אומר לך זאת? משום שאתה חוזר לארצך, ותבנה ביתך. דע, שיש כה הרבה לפעול למען ה' ותורתו! והנחלץ לפעולה, זוכה לדורי דורות!"

ולפיכך קורא הלוי פרשת העגל, כי לא חטא בו ולא יפגעו רגשותיו בגינו. אדרבה, בגינו נבחר לעבודת הקודש. אבל אילו היו קוראים בפרשה זו לאחד מישראל שאינו לוי היו פניו מוריקות ואסור לצער יהודי!

ואני שואל: פניו של מישהו מאיתנו היו מוריקות אילו היו קוראים לפניו את חטא העגל, בגלל מעשה שעשו אבותינו לפני שלושת אלפים ושלוש מאות שנה? מי נכלם בשעת הקריאה?!

ורואים אנו איך אמורים היינו ללמוד פסוק - לחיות אותו ולחוות אותו!

פסח, על שום שפסח על בתי אבותינו במצרים. מצה, שלא הספיק בצקם להחמיץ, על כך השבח וההודאה. אבל מה יש לציין את המרירות, מדוע להיזכר בעבדות ובשיעבוד, מה יש להודות עליהם. אוי, כמה יש להודות עליהם, כמה יש לשמוח בהם! שהרי על ידם התאפשרה הגאולה, ועל ידם היינו כלים לקידוש שם שמים בעולם, במכות מצרים ובהוצאתנו משם. האם לא היה כדאי?!

הבה נלמד קטע בגמרא: "זו שאלה שאל טורנוסרופוס הרשע את רבי עקיבא: אם אלוקיכם אוהב עניים הוא, מפני מה אינו מפרנסם? אמר לו: כדי שניצל אנו בהם מדינה של גיהנום" (בבא בתרא י"ע"א) -

ויש להבין, הן העני יזעק חמס: וכי קרבן העשיר אני? נגזר עלי לחיות חיי עוני ומחסור הגרועים מיסורי איוב (שמות רבה לא, יב) כדי שהעשירים ינצלו על ידי מדינה של גיהנום?!

ושמעתי מהרב דסלר זצ"ל, שהשואל כן אינו מבין שהאדם לא לעצמו נברא, רק להועיל לאחרים בכל מה שיכול (הקדמת "נפש החיים"), ולהרבות כבוד שמים, והכל כדאי עבור זה!

כיוצא בכך, יש מצות פריקה וטעינה, ומצות פריקה קודמת, משום צער בעלי חיים. שהרי החמור רובץ תחת משאו, איך אפשר לראות בסבלו וצערנו! ברם, "אוהב לפרוק, ושונא לטעון - מצוה בשונא, כדי

בהזדמנויות רבות, כשזכיתי לדבר עם מרן הגאון רבי שמואל הלוי וואזנר זצ"ל, אודות תכניות לימוד הבוקר של 'דרשו', היה אומר לי: 'אין תחליף ללימוד באשמורת הבוקר, הראש צלול ובהיר, ומלבד כל זאת גם אויר העולם זך ונקי והטומאה אינה שולטת באותן שעות, שהרי עיקר זמנם של בעלי העבירה הוא בתחילת הלילה, ואילו באשמורת הבוקר הם כבר ישנים...'

אמרות טהורות ופנינים, לקראת יומא דהילולא של מרן בעל 'שבט הלוי' הגאון רבי שמואל הלוי וואזנר זיע"א

הרב יהושע לייבזון

בעוד כשבוע בליל הסדר, חל יומא דהילולא של בעל 'שבט הלוי' מרן הגאון רבי שמואל הלוי וואזנר זיע"א, כל מי שהכיר את מרן בעל 'שבט הלוי' ונזכר באישיותו הדגולה, מרגיש עתה כאב חד הפולח את גופו. זכינו ונכנסנו פעמים רבות אל הקודש פנימה ולא ניתן לתאר את מאור הפנים שכל מי שנכנס זכה לקבל.

לקראת יומא דהילולא בחרנו להביא קטעים מעניינים כפי שהובאו ע"י נשיא דרשו הגאון הרב דוד הופשטטר שליט"א בספרו 'דרש דוד' על מסכת אבות.

את הסיפור הראשון, רבים כבר מכירים, אך הבאתי אותו בגלל תשובתו הייחודית של מרן בעל 'שבט הלוי'.

"חידוש גדול היה בהקמת ישיבת 'חכמי לובלין', היתה זו הישיבה הראשונה שהצרכים הגשמיים של בני הישיבה, האוכל והלינה, היו ניתנים כולם בבנין הישיבה, ללא צורך להתרוצץ אנה ואנה בחיפוש אחר אוכל או מקום שינה.

בחורים מכל רחבי אירופה השתוקקו ללימוד בישיבה, ובאו אליה כדי להיבחן אצל ראש הישיבה מרן הגאון רבי מאיר שפירא מלובלין זצ"ל.

בין הבאים, היה בחור אחד שטלטל את עצמו ימים רבים ברכבות. לאחר המבחן, אמר לו ראש הישיבה שלצערנו הרב הוא לא נמצא מתאים ללימוד בישיבה, ועליו לשוב אל ביתו...

לאחר כמה שעות נכנס ראש הישיבה לבית המדרש, והנה הוא רואה את הנער הצעיר יושב ולומד בשקידה עצומה. הוא ניגש אליו ואמר לו בתמיהה: 'הלא אמרתי לך שלא התקבלת לישיבה, מדוע אם כן אתה נשאר כאן?!'

'אכן' - השיב לו הנער - 'בכוונתי לשוב לביתי, אולם יש עוד כמה שעות עד שהרכבת תגיע לכאן, האם אני יכול לנצל את השעות הללו וללמוד כאן בבית המדרש?'

ראש הישיבה התרגש לשמע תשובתו של הנער, ואמר לו: 'התקבלת לישיבה! מקומך עמנו!'

הבחור נשאר בישיבה והמשיך ללמוד שם בהתמדה עצומה. סיפרו עליו שלא יצא מכותלי הישיבה במשך יותר משנה... ולא שב לביתו

אלא לאחר שנה ומחצה...

לא פלא שעמל כה רב ויגיעה עצומה שכזו, הצמיחו את עמוד ההוראה מרן הגאון רבי שמואל וואזנר זצ"ל...

אגב, בהזדמנות שאלתי את מרן זצ"ל האם נכונה השמועה שהוא לא יצא מן הישיבה במשך יותר משנה, והוא חייך והשיב לי בענוותנותו: 'ככה מספרים...'

'ללמוד על מנת לעשות' הוא הלימוד הקשה ביותר, אבל גם הנצרך ביותר

זכיתי להיכנס כמה פעמים אל מרן פוסק הדור הגאון רבי שמואל הלוי וואזנר זצ"ל, ואמר לי שללמוד על מנת לעשות - דהיינו "לאסוקי שמעתתא אליבא דהלכתא" - הוא הלימוד הקשה ביותר. והוסיף, שיש הרבה תלמידי חכמים שהם בעלי כשרונות גדולים ויש להם ידיעות רבות בכל חלקי התורה, ובכל זאת לא הצליחו ללמוד אליבא דהלכתא.

עם זאת, לגבי לימוד ההלכות עצמן, שמעתי מכ"ק מרן האדמו"ר מגור שליט"א ש"בלי לימוד הלכה דבר יום ביומו, אי אפשר להתנהג כיהודי". כלומר, לימוד ההלכה לא נועד כדי להשיג

מדריגה גדולה יותר בידיעת התורה, אלא פשוט כדי לדעת לחיות כיהודי...

לאחרי ימי השואה הארוכים, הגיע אבי לקנדה בעירום ובחוסר כל

לאחר ימי השואה הארוכים, הגיע אבי (שליט"א) לקנדה בעירום ובחוסר כל והחל לשקם את משפחתו. אך מלבד דאגתו לצרכיהם הגשמיים שלו ושל משפחתו, דאג גם לחלק הרוחני.

עוד כשהיה בהונגריה, היה המנהג בקרב ה'בעלי-בתים' ללמוד לפני התפילה, וכשהגיע לקנדה רצה לשמר מנהג זה. לשם כך קבע לו חברותא עם עורך דין מקומי שלא עבר את המלחמה והיה מבוסס כלכלית.

ידידיו של אבי לעגו לו, ואמרו: 'אם בעת הזאת כאשר מצבך הכספי הוא בכי רע, תשמר את מנהגי הונגריה ותלמד בשעות הבוקר, פרנסתך מה תהא עליה?' אבל אבי לא שת ליבו אליהם, הוא התמיד ללמוד עם החברותא במשך עשרות שנים, והקב"ה בירכו לרוב בפרנסה טובה ובמשפחה לתפארת.

בהזדמנויות רבות, כשזכיתי לדבר עם מרן הגאון רבי שמואל הלוי וואזנר זצ"ל, אודות תכניות לימוד הבוקר של 'דרשו', היה אומר לי: 'אין תחליף ללימוד באשמורת הבוקר, הראש צלול ובהיר, ומלבד כל זאת גם אויר העולם זך ונקי והטומאה אינה שולטת באותן שעות, שהרי עיקר זמנם של בעלי העבירה הוא בתחילת הלילה, ואילו באשמורת הבוקר הם כבר ישנים...!'

ככל היוצא מפיו של החפץ חיים יעשה

באחד הפעמים שזכיתי להיכנס למרן בעל השבט הלוי הגאון רבי שמואל הלוי וואזנר זצ"ל, סיפר לי שבצעירותו מסר שיעור בירושלים על ירושלמי סדר זרעים לפני כמה רבנים שעלו מרוסיה, ביניהם היו כאלו שזכו ללמוד תורה אצל ה'חפץ חיים' - הלא הם הצדיק רבי שלמה ליב בלוך זצ"ל והרה"ח רבי יהושע דוד רוזנפלד זצ"ל (המכונה רבי יהושע ווארשעווער). ר' יהושע זכה להתלוות אל החפץ חיים במשך כמה שנים, והיה מספר נפלאות ממש שראה אצל החפץ חיים. בין השאר סיפר לי - שח הרב וואזנר - שראו בחוש את קדושת ושמירת לשונו של החפץ חיים, שכן כל מה שהוציא מפיו נתקיים. כמו כן סיפר לי רבי יהושע, שפעם אחת כאשר נפרד מהחפץ חיים ונטל רשות לנסוע לביתו שבוורשא, אמר לו החפץ חיים: "יהושע! דע, שלהימנע מללכת פעם אחת ברחובות וורשא, זה קרן קיימת לעולם הבא..."

ראיתי תלמידי חכמים שלומדים ברבע ראש או בחצי ראש

מרגלא בפומיה דמרן בעל השבט הלוי, הגאון רבי שמואל הלוי וואזנר זצ"ל, בשם מורו ורבו הגה"ק רבי שמעון מזעליחוב זי"ע: "ראיתי תלמידי חכמים שלומדים ברבע ראש או בחצי ראש, אך תלמיד חכם אמיתי הוא מי שכל ראשו שקוע בלימוד, ורק כאשר ילמד בדרך זו יפתחו לפניו מעיינות החכמה ויזכה להרגיש חיות בלימודו, שכן אז הוא מתעלה מעל לסביבתו ומתנתק מדאגותיו היומיומיות".

* תוכנית יומית מענייני דיומא
בהגשת הרב אברהם פוקס

* מידע כולל לנבחני דרשו על מועדי
המבחנים מסלולי הלימוד ועוד

* שיעורי משניות על מסכת
שביעית לתוכנית קניין שביעית

* שיעורי משנה ברורה לפי
סדר דף היומי בהלכה

* שיעורים על הדף היומי ועל כל
הש"ס ממבחר מגידי השיעורים

* שיעורים מבוארים בעיון לביאורי
תוס' על פי סדר הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' 4992* או 077-2222-666

איך באמת זכה רבינו לכזאת מתיקות התורה? הוא עצמו סיפק תשובה לשאלה הזאת. סיפר רבינו זצ"ל, שאמר לו החזו"א, תדע לך שלכל מסכת יש נשמה. היא יצור חי, המסכת מצפה ומייחלת שתסיים אותה. אם הלומד נוטש אותה באמצע ואינו מסיים, היא בוכה ובוכה בלי הפסק, וזה גורם לה צער נורא ואיום. ואם הלומד מסיים את המסכת, היא שמחה ורוקדת בשמחה עצומה על כך שעוד יהודי עסק בה וסיים אותה

שביבי אורה ממורשתו נוראת ההוד של מרן שר התורה זצ"ל, כפי ששמענו מפיו של מגיד המישרים רבי אליעזר יוטקובסקי שליט"א

הכיפורים, 'פורים כפורים'.

ההדרכה של החזון איש

את השיחה אנו מקיימים עם הרב יוטקובסקי, לקראת הגיליון המיוחד שנוציא לאור בס"ד בשבוע הבא, ערב חג הפסח, והיא עוסקת בליקוט פנינים מאירות ממורשתו נוראת ההוד של מרן שר התורה זיע"א, בניסיון לאחוז בשולי אדרתו הטהורה. הרב יוטקובסקי, כמי שגדל בצלו של מרן שר התורה והתפלל בשנות ילדותו ובחרותו בבית הכנסת 'לדרמון', וכמי שזכה להיכנס אינספור פעמים אל הקודש פנימה ולשאוב מלוא חופניים רגעים יקרים במחיצתו של רבינו זיע"א, שופע כמובן סיפורים, עובדות ורעיונות מרבינו הגר"ח, ועל כן אמרנו לבל נמנע טוב מבעליו ונשתף את הקוראים בסיפורי המופת, וגם אחרי כתיבת מאמר זה עוד נותרו סיפורים רבים מספור לגיליון של השבוע הבא, ואולי גם לאחר הפסח... "חלק מהסיפורים הללו ראיתי בעצמי, אחרים שמעתי מחברים ויש גם סיפורים מפורסמים. כל עובדה כזאת היא ספר מוסר בפני עצמו, וצריך לא רק לספר סיפורים אלא גם להתבונן בהם וללמוד מהם דרך" הוא אומר.

"החלק הכי חשוב בהספדו של צדיק זה ללמוד ממעשיו בבחינת 'והחי

'היה זה בשושן פורים, בשעות אחר הצהריים. בעודי מנסה לפלס לי דרך בפקקים המפורסמים שפוקדים את ירושלים בכל שנה ביום הפורים, אני נאלץ לעצור בגלל שיכור שמרקד לו על הכביש, מבלי להיות ער למה שמתחולל סביבו.

הצפירות העצבניות של הנהגים הכעוסים לא עזרו כדי להזיז את השיכור ממקומו. הוא נראה זורח מאושר, רוקד ומקפץ בהנאה מרובה. לרגע הוא נעצר, הכניס ידו לכיסו ושלף את הטלפון הנייד שכנראה רטט במרץ. הוא ענה לטלפון, החיוך נמחק מפניו העליוזות, ובתוך רגע הוא פרץ בבכי מטלטל.

חשבתי לצאת אליו, מספר לנו מגיד המישרים הנודע הרב אליעזר יוטקובסקי שליט"א, "אבל בדיוק אז צלצל גם הטלפון שלי... על הקו חיכתה לי הבשורה המרה על סילוקן של צדיקים. רוח אפינו אשר אמרנו בצלו נחיה, רבינו שר התורה איבד את ההכרה, החייאה... אחרי זמן קצר כבר נמסר על כך שיצאה נשמתו בטהרה, ותיהום כל הארץ, ובכל בית ישראל תאניה ואניה.

אני רוצה לומר דבר נפלא, וכדאי שנשים לב לכך. בספרו 'טעמא דקרא' שואל רבינו הגר"ח זצ"ל שאלה נוראה. הרי שלמה המלך כותב בקהלת את ה'עיתים' השונים: לכל זמן ועת... עת ללדת ועת למות, עת לטעת ועת לעקור נטוע, וכן על זה הדרך.

שואל רבינו הגר"ח זצ"ל: הכל אני מבין, אבל מה זאת אומרת 'עת למות'? יש זמן שבו אנחנו ממליצים, חברים, בואו, הולכים למות, עכשיו זה הזמן המוצלח למות...

השאלה אכן שאלה קשה, אבל התשובה שהוא עונה שם פשוט מסמרת שיער: יש דבר כזה זמן מתאים למות, כותב רבי חיים, יש זמן כזה. מתי? ביום שיש אחר הצהריים, שכתוב בגמרא שהנפטר בזמן זה זוכה להיכנס מיד לגן עדן, וכן ביום הכיפורים שהוא יום מחילת עוונות. זה הזמן למות, כשהאדם נקי מכל חטא ועוון ומקודש כולו בקדושה העליונה, כשמובטח לו שהוא ייכנס מיד לגן עדן, זה בדיוק הזמן המתאים.

ומתי הסתלק רבינו לבית עולמו, ביום שיש אחר הצהריים, ביום הפורים דמוקפין, שעליו, על יום הפורים, כותב הזוהר הקדוש שהוא בבחינת יום

יתן אל לבו, יש לנו כל כך הרבה דרכים להידבק ברבינו גם לאחר פטירתו. "ואכן, זכינו להקים סמוך לפטירתו פרויקט מיוחד המכונה 'תורת'. מדובר ביוזמה של הנגיד רבי אהרן דרייזין ממונטריאל שבקנדה, והיא פתוחה לכל החפץ בכך בטלפון שמספרו 073-383-8380, כשכל הרעיון של התוכנית הוא לצעוד בדרכו של רבי חיים זצ"ל, ולקחת איזושהי נקודה מהמעלות המיוחדות שלו, כדי שנבין מי היה האיש הפלאי הזה ונוכל ללמוד ממעשיו.

אני זוכר שכשהייתי ילד כבן עשר, היה רבינו מוסר שיעור בירושלים, בשנת האבל על אביו זצ"ל. איזו מתיקות זאת היתה. הוא היה אומר בשיעור שנמשך עשרים דקות מדי יום, ובמהלכן הוא למד כל יום שני דפי 'ירושלמי'. עד היום אני זוכר את המנגינה ואת הצורה המתוקה שהוא למד. לכל מילה היה חן מיוחד, ראית שהוא חי את הגמרא הוא מנהל שיחה ערה עם הגמרא, מדהים!!! אנשים באו במסירות נפש לשמוע את השיעור הנפלא הזה, ולמרות שהייתי ילד קטן, אני זוכר את הכיף שהיה לי להשתתף בשיעור הזה!

"איך באמת זכה רבינו לכזאת מתיקות התורה? הוא עצמו סיפק תשובה לשאלה הזאת. סיפר רבינו זצ"ל, כשהוא היה ילד, הוא נכנס פעם לדודו החזון איש. שאל אותו מרן החזון איש, מה אתה לומד היום??? אמר לו רבי חיים שהוא לומד מסכת קידושין.

"אמר לו החזון איש, תדע לך שלכל מסכת יש נשמה. היא יצור חי, כמו שמסופר על מסכת חגיגה. והמסכת הזאת שאתה לומד, מצפה ומייחלת שתסיים אותה. אם הלומד נוטש אותה באמצע ואינו מסיים, היא בוכה ובוכה בלי הפסק, וזה גורם לה צער נורא ואיום. ואם הלומד מסיים את המסכת, היא שמחה ורוקדת בשמחה עצומה על כך שעוד יהודי עסק בה וסיים אותה.

"ולכן", הזהיר החזון איש את אחיינו האהוב, "אם אתה לומד קידושין, תראה לסיים את המסכת. אל תנטוש אותה באמצע שלא תגרום לה צער נוראי.

"סיפר רבי חיים שהדברים האלו חדרו ללבו ונתנו לו חשק מיוחד לסיים עוד ועוד מסכתות. עד כדי כך היה רבי חיים מרבה לסיים מסכתות, שהוא פיצל את שעות הלימוד שלו ולמד בבוקר בכולל חזון איש ואחריה צ' בכולל פוניבוז', מסיבה אחת ויחידה, הוא לא רצה שיראו איך שהוא עובר במהירות ממסכת למסכת ומסיים כל הזמן מסכתות בלי סוף, ולכן היה לו סדר לימוד של הכולל הזה וסדר לימוד של הכולל ההוא, כך שהאברכים חשבו שהוא מסיים מהר כי הוא לומד את אותה מסכת בכל שעות היום..."

להיות 'רבי חיים' בדף אחד

"ואכן במערכת של 'תורת', במספר הנ"ל, אנחנו מציעים אופציה לכל החפץ בכך, לקבל על עצמו לסיים מסכת אחת. איזו מסכת שהוא בוחר, בין אם לומדים אותה בישיבה ובין אם לא. כל אחד גם בוחר לעצמו את קצב הלימוד, דף ביום? דף בשבוע? כל אחד בוחר את הקצב שלו, אבל צריך להיות עקבי וכל פעם שלומדים עוד דף צריך לעדכן והמערכת מחשבת כמה זמן עוד נשאר לסיום וכמה דפים עוד נשארו וכו'. בחור שסיים מסכת, יזכה לקבל תעודת הוקרה שתהיה חתומה על ידי כל

גדולי התורה והחסידות שליט"א.

"כעין זה יש לנו עוד יוזמה באותו פרויקט 'תורת', להיבחן על דפים שלמים ב'שקלא וטריא'. זה כבר קיים בחמישים ישיבות קטנות ועוד היד נטויה בס"ד. במהלך הזמן הבחורים לומדים דפים 'שקלא וטריא', ונבחנים בעל פה אצל הבוחנים מטעמנו שעושים זאת בהתנדבות מלאה, ובבין הזמנים הבחורים כותבים את השקלא וטריא בסיכום, ועם תחילת הזמן הם ייתנו את הדפים לבוחנים שיעברו על זה ויעדכנו במערכת שהם אכן נבחנו.

"האופציה השלישית והמעניינת במיוחד היא ללמוד דף אחד של גמרא 'כמו רבי חיים'. אנחנו ממליצים לעשות את זה עם הדף הראשון של ערבי פסחים, אבל לא בהכרח כל בחור יכול לבחור לעצמו איזה דף שהוא רוצה, וללמוד אותו עוד פעם ועוד פעם, לעיין בו וללמוד אותו עם השולחן ערוך והמשנה ברורה, עם הרמב"ם והבית יוסף, על ההלכות העולות מהדף הזה, ללמוד אותו כמובן עם רש"י ותוס', עם הרי"ף והנימוקי יוסף, ולחזור עוד ועוד, 30 ו-40 פעם על אותו דף.

"הרעיון הוא שמי שירגיש את הטעם המתוק כל כך בידיעתו של דף אחד על בוריו עם הראשונים, הלכה למעשה, יבין מה זה 'להיות רבי חיים', ואולי גם להרחיב את השיטה הזאת לעוד דפים ומסכתות בש"ס בסייעתא דשמיא".

אולי הוא הזכיר אותי...

פעם נפטר יהודי חסיד גור, שבצעירותו למד בחיידר יחד עם מרן הגר"ח. והנה ביום הראשון של ה'שבעה' נוקשים על דלת ביתה של המשפחה האבלה, הגאון רבי חיים קנייבסקי הגיע לנחם.

בני המשפחה נדהמו, מרן הגר"ח הגיע לנחם אותם??? על מה ולמה??? כשהתיישב מרן מולם, הם לא הצליחו לכלוא את רגשותיהם ושאלו מדוע הגיע הרב? היה לו איזה קשר סודי עם אבא שלנו? אולי למדו בחברותא בחצות הלילה?

"אבל רבי חיים השיב בפשטות שהוא למד עם אבא שלהם בחיידר, ולכן בא לנחם. הבנים ניסו בכל זאת לחקור, אולי הם היו בידידות מיוחדת גם בשנים האחרונות, אבל לא.

"אני לא יודע אם אבא שלכם הזכיר אותי", אמר להם מרן, "קוראים לי חיים קנייבסקי, יכול להיות שפעם הוא הזכיר את השם שלי..."

"לאחר שחזרו ושאלו מדוע הטריח הרב את עצמו לעלות שלוש קומות כדי לנחם אותם, השיב להם מרן בפשטות: "כי זה מצווה..."

"אגב אציין שתמיד כשהיה הולך לניחום אבלים, הוא היה מגיע ביום הראשון ל'שבעה', כי 'מצוה הבאה לידיך אל תחמיצנה'".

כמה כלבים יש בש"ס???

"מרן זצ"ל היה נוסע לירושלים שלוש פעמים בשנה, בשלושת הרגלים, כדי להתפלל בכותל המערבי ולבקר אצל חמיו הגרי"ש אלישיב זצ"ל.

"היה בעל תשובה טרי ששמע על כך, והחליט שהוא חייב לקחת את הרב קנייבסקי ברכב המפואר שלו. הרים כמה טלפונים והצליח לקבל את המשאלה שלו. והיה היום רבי חיים התיישב ברכבו של היהודי שניצל את ההזדמנות כדי לשאול את הרב שאלות שהכין מראש.

עומד יהודי על פי התנור עם מקל המצות בידו. במקום זה צריך מהירות מיוחדת כיון שהתנור פולט חום. והיהודי, לא ממהר אלא נעמד לעצמו בדבקות גדולה, המצות בידו, והוא צועק בתפילה, מתנדנד ומאריך בייחודים: "ל-ש-ם מ-צ-ת מצוה..." "איזה לשם? איזה מצה ואיזו מצוה? עד שייחדת ייחודים המצה כבר הפכה לחמץ גמור!..."

הגה"צ רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל על היצר הרע, החכם הגדול, ש"מסובב את כולנו על האצבע", ועושה אותנו כסילים!

לא מבין כן מבין... וכאשר אתה עסוק איתו, מגיע מאחור גולן, נוטל את החבילות ובורח..."
את התפילין הוא מצא בסוף בדרך מעניינת, פלאי פלאים. בזכות שהוא מעולם לא דיבר דברים בטלים עם תפילין. ואכמ"ל. אבל המזוודות נגנבו.
זו כוונת הכתוב "ושמרתם את המצות" - את המצוות. אותו התכסיס, כי ממש אותה העצה יש ליצר הרע כיצד לגנוב בערמה מהיהודי את המצוה:
יהודי מתחיל לברך ברכת המזון ואומר "ברוך אתה ה'". מיד מגיע השווארצער יצר הרע [-היצר הרע השחור] ומכניס לו לראש: "לגמרי שכחת! הולכים היום לאסיפה הדחופה!". מיד הוא חושב מה יהיה בפתח האסיפה, מה יאמרו בה, מה יגיד פלוני, באמצע 'ברכת המזון' חושב ומתכנן, ולפתע מוצא את עצמו ב"ובנה ירושלים"... הוא ממשיך לחשוב על האסיפה, עד שמסיים, ואז הוא אומר לעצמו - היכן הברכת המזון שלי? גנבו לי אותה! הגיע היצר הרע ובלבל אותי עם בורו פארק ופלטבוש, עם דולר וסנט, אסיפות ודרשות, ובינתיים כשאני חשבתי הוא חטף לי את הברכה.
"ושמרתם" - שימו לב, תשמרו שלא יגנבו אתכם!

עומד יהודי על פי התנור עם מקל המצות בידו. במקום זה, חובה למהר! נצרכת שם מהירות מיוחדת כיון שהתנור פולט חום. והוא לא ממהר אלא נעמד לעצמו בדבקות גדולה, המצות בידו, והוא צועק בתפילה, מתנדנד ומאריך בייחודים: "ל-ש-ם מ-צ-ת מצוה..." "איזה לשם? איזה מצה ואיזו מצוה? עד שייחדת ייחודים המצה כבר הפכה לחמץ גמור!..."

מה שרמוז בפסוק וברש"י: "ושמרתם את המצות - רבי יאשיה אומר: אל תהי קורא 'את המצות' אלא את המצוות, כדרך שאין מחמיצין את המצה כך אין מחמיצין את המצוה, אלא אם באה לידך עשה אותה מיד", אין מחמיצין את המצוות. אין צורך בפעולה מיוחדת בשביל להחמיץ מצוה, כי כמו שמצות מחמיצות מאלהן כך מחמיצים מצוה בשב ואל תעשה, לא שומרים אותה והמצוה בורחת. מנמנמים וחלילה מאבדים זמן קריאת שמע וכדומה.

אני אוהב לספר סיפור שהיה, והלימוד מהמעשה הוא געוואלדיג: יהודי נסע לארה"ב ונחת בשדה התעופה קנדי. ירד מהמטוס, המתין שתעבור מונית לקחתו למחוז חפצו. בדרך כלל נהגי המוניות הם שחורים [שלא תדעו, אבל אתם מכירים את הערבים פה? משהו כזה, הצד השווה בהם שדרכם להזיק ושמירתם עליך]. האיש עומד עם שתי מזוודות וממתין, עד שעצרה מונית לידו.

הוא ניגש. לא ידע היטב את שפת האנגלית, אבל עם מה שכן ידע - הצליח להסתדר. 'נשא ונתן' עם נהג המונית שנקב בתחילה במחיר מופקע. סוף סוף הגיעו לעמק השווה, לפתע אמר לו הנהג איזו קללה באנגלית וברח מהמקום, נסע ונעלם.

'בריה משונה, מה הוא בורח אחרי שסיכמנו? צריך עכשיו לעצור נהג שני' - חשב לעצמו.

בינתיים הוא הסתובב ובדק מה עם החבילות שלו, ו-אין חבילות! גנבו לו את המזוודות. בהלה גדולה. - שתי מזוודות, טלית ותפילין! הארנק שהיה לו. התחיל לרוץ לכאן ולשם. בינתיים עבר שם יהודי, בעל חסד גדול, והאורח סיפר לו את צער הרב ומה שקרה לו.

אמר לו היהודי האמריקאי: "וכי אינך מודע לכך? זה היה מתוכנן מראש, כך מתנהגים השודדים הללו. הם שולחים נהג שיעמוד ויבלבל לך את המוח: מחיר גבוה מחיר נמוך, בורו פארק פלטבוש,

ויהי אנשים אשר היו טמאים לנפש

אדם ולא יכלו לעשות הפסח..

הגמרא (סוכה כד ע"ב) שואלת: "אותם אנשים מי היו?". הגמרא מביאה דעות שונות בענין: לדעה אחת הם היו "נושאי ארונו של יוסף". רבי יוסי הגלילי אומר: "מישאל ואלצפן היו, שהיו עוסקים בנדב ואביהוא. רבי יצחק חולק ואומר כי כל אלו יכולים היו כבר להיטהר, אלא "עוסקים במת מצוה היו, שחל שביעי שלהן להיות בערב פסח".

לכאורה יש להבין, מהי בכלל השאלה "אותם אנשים מי היו?" וכי לא דבר פשוט הוא שמתוך כזה ציבור של מיליוני אנשים ימותו כמה וכמה אנשים, ויהיו אנשים "טמאים לנפש אדם" שלא יוכלו לעשות את הפסח?

נראה לבאר את שאלת הגמרא, על פי מה שמביא רש"י במקום בשם הספרי: "וראויה היתה פרשה זו להאמר על ידי משה, כשאר כל התורה כולה, אלא שזכו אלו שתאמר על ידיהן, שמגלגלים זכות על ידי זכאי".

לאנשים הללו היתה חביבות מצוה מיוחדת הם ידעו שמצד הדין הם פטורים ממצות קרבן פסח, מכל מקום חביבות המצוה בערה בהם, והם השתוקקו לקיימה מליבם הטהור פרצה לה השאלה: "למה נגרע?!"

משל למה הדבר דומה? לאדם שיגידו לו: "אתה יכול לזכות במיליונים, אבל אתה פטור מלטרות ולבוא לקחת אותם"... הרי בודאי יצעק: "פטור - שמטור! אני רוצה את הכסף!" החביבות לכסף תגרום לו לרצות בו, על אף שמצד הדין "פטור" הוא מלטרות בעבורו...

אנשים אלו, בהיותם צדיקים המחבבים את המצוות, טענו: 'איפה מליון הדולר שלנו?! אנחנו באמת לא חייבים, אבל "למה ניגרע?" גם אנחנו רוצים להרוויח את הזכות הגדולה הזו של קרבן הפסח! על כן זכו שתאמר פרשה בתורה על ידם, שהרי "מגלגלים זכות על ידי זכאי!"

זוהי אפוא, שאלת הגמרא "אותם אנשים מי היו?" - מי היו אותם

אנשים צדיקים, שכה חיבבו את המצוה, וכה השתוקקו לקימה למרות היותם פטורים מצד עיקר הדין?

בקהלת מובא: יצר הרע נקרא "מלך זקן וכסיל"

נשאלת השאלה: וכי יצר הרע הוא "כסיל"? הלוא אין חכם יותר ממנו! הוא מסובב את כל העולם על האצבע שלו!

התשובה לכך היא: כל "בעל מלאכה" נקרא על שם המלאכה בה הוא עוסק: "חשמלאי" נקרא כך משום שהוא עוסק בחשמל, "סנדלר" נקרא כך משום שהוא עוסק בסנדלים "אופה" נקרא כך משום שהוא מיצר דברי מאפה וכדומה. יצר הרע נקרא "כסיל" כי ב"בית החרושת" שלו הוא 'מיצר' כסילים!...

יצר הרע, החכם הגדול, ש"מסובב את כולנו על האצבע", עושה אותנו כסילים!

על דרך זו אפשר לפרש גם את התואר הנוסף של יצר הרע - "זקן". הוא נקרא כך משום שהוא עושה אותנו זקנים... "למה לך לקום כל כך מקודם בבוקר", הוא אומר, "הרי אין לך כח! אתה עיף מאד". או - "למה ללכת לשיעור, הרי אחרי יום עבודה קשה אתה לא בכושר! אתה בין כה וכה תרדם בשיעור" וכדומה.

מורי ורבותי!

את זאת עלינו ללמוד מהאנשים הטמאים הללו: לא להיות זקנים! להתעשת ולהזדרז בעבודת השם יתברך!

אליבא דאמת, כאמור, הם היו פטורים מקרבן פסח! אף אחד לא יכול היה לבוא אליהם בטענות על כך שלא הקריבו את הקרבן! מכל מקום בערה בם השתוקקות עזה לקיים את המצוה, הם רצו להיות מיליונרים...

הקב"ה ראה את השתוקקותם, וחדש בעבורם את מצות פסח שני, כדי שאכן יוכלו לקיים את המצוה, כשאיפת ליבם הטהור!

כי אם אדם רוצה באמת - הקב"ה נותן לו סיעתא דשמיא מיוחדת השיג את שאיפתו.

(מתוך יחי ראובן - הגדה של פסח)

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה ראשית מדי יום אצלך במייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

באחד הימים סיפר הגה"צ רבי יעקב גלינסקי זצ"ל, פנתה אלי אשתי הרבנית, ושאלה אם אוכל לרדת לאיטליז הסמוך לקנות בשר לשבת. כמובן השבתי בחיוב ויצאתי מהבית בשמחה. כשבאתי לאיטליז מצאתי אותו הפוך לגמרי, כשרחש והמולה רבה אופפת אותו. הרהיטים הוזזו ממקומם, הבעלים היו נראים לחוצים ומוטרדים כמי שמאתרים דבר מה שנאבד

הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א על הסיפור של החתול שבו לטבעת היהלום

לצדדים לוודא שלא מהין שום חתול להיכנס לתחומו ולחלוק עימו את 'שללו'...

עזבתי אותו לרגע, פניתי אל החפץ הנוצץ שנטש קודם החתול, ולתדהמתי ראיתי כי זה טבעת יהלום נוצץ וזוהר. שבתי בזריזות אל האיטליז, והבאתי להם בהתרגשות רבה את הטבעת האבודה, ולשמחתם לא היתה גבול.

מחווה של הכרת הטוב על מציאת האבידה הם ביקשו להעניק לי בשר חנינם לשבת הקרובה, אולם לא הסכמתי בשום פנים ואופן. הן צריך להיות שוטה מופלג כדי להסכים למכור את שכר מצות השבת אבידה בשביל כמה ליטרי בשר... התנגדתי בתוקף, ושילמתי את מלוא הסכום שהשיתו עלי, עד הפרוטה האחרונה.

כשעזבתי את החנות חלפתי שוב סמוך לחתול המאושר, וככל שהתקרבותי חשתי יותר ויותר בריח הנורא שנדף מאותה חתיכת בשר קלוקלת. חשבתי לעצמי, מן הסתם החתיכה שהוא כה נהנה ממנה עמדה כאן תחת השמש הקופחת שעות ארוכות, ולמרות כן החתול כה שמח ועולז בה, מגן ושומר עליה מכל משמר כאילו מטמון יקר נמצא תחת ידו...

אך ככל שהתבוננתי והעמקתי במקרה שהקרה ה' לפני, התחווה לי תובנה אדירה. הרי אילו היה לחתול מעט שכל היה תופס את טבעת היהלום תפיסה מעולה, פונה בזריזות לחנות הצורפים היוקרתית

בילדותי שמעתי סיפור נפלא ממגיד המישרים האהוב והבלתי נשכח, הגאון הצדיק רבי יעקב גלינסקי זצ"ל. איני יודע אם אכן הסיפור התרחש במציאות או שמא סיפרו אותו רק כמשל, אולם כדרכו הרצה את הדברים בצורה חיה ומרתקת, והצליח להחדיר את מוסרו וליקחו הנוקב ללבבות הילדים הרכים.

כך סיפר רבי יעקב במתיקות:

באחד הימים פנתה אלי אשתי הרבנית, ושאלה אם אוכל לרדת לאיטליז הסמוך לקנות בשר לשבת. בעלי האיטליז היו מוכרים לנו כיהודים יקרים ויראי שמים שניתן לסמוך עליהם בבטחה. כמובן השבתי בחיוב ויצאתי מהבית בשמחה.

כשבאתי לאיטליז מצאתי אותו הפוך לגמרי, כשרחש והמולה רבה אופפת אותו. הרהיטים הוזזו ממקומם, השולחנות נדו מצד לצד, הבעלים היו נראים לחוצים ומוטרדים כמי שמאתרים דבר מה שנאבד.

"מה יום מיומיים?" ניסיתי לברר אצל אחד הנוכחים, והוא השיבני: "לאשת הקצב אבדה טבעת יהלום יקרה במיוחד". "אין זה סתם טבעת", המשיך הלה להסביר, "מדובר בטבעת שירשה מסבתה, והיא חשובה ויקרה מאוד לליבה. ככל הנראה היא הורידה את הטבעת במסגרת עבודתה לרגעים אחדים, הניחה אותה כאן על השולחן, ולפתע היא נעלמה כאילו בלעה אותה האדמה".

לפי מצב הרוח הסוער, הבנתי כי אין עם מי לדבר כעת, והחלטתי שאבוא מאוחר יותר. פניתי אל בעלי האיטליז ובירכתי אותם מכל הלב: "יהי רצון שתמצאו את הטבעת במהירות ובקלות", ויצאתי החוצה.

כשעזבתי את החנות והתקדמתי כמה צעדים, שמתי לב כי בצד הדרך עומד לו חתלתול קטן המכופף את ראשו ובוהן חפץ נוצץ כלשהו שנקרה בדרכו. הוא ברר את מהות החפץ בקפידא בחוש ריחו המפותח, ליקקו מכל צדדיו, פיצחו בשיניו, וכשהבין שאין זה ממיני מאכלו השליכו בחוסר עניין והמשיך בדרכו.

בסמוך למקום, במרחק מטרים בודדים, הבחין החתול בשארית בשר מזוהמת, חתיכה שאין ראוי להתכבד בה, ועט עליה כמוצא שלל רב. בציפורניו גרר אותה לאחת מפינות הרחוב, וכרסם ממנה ביס אחר ביס בהנאה בלתי מוסתרת... בעינים בורקות פזל כל העת

ומוכר לבעליה את הטבעת במחיר מפולפל... עם הסכום שהיה מקבל בתמורה היה פונה לאיטליז ונרשם כלקוח קבוע לקבל מנה יומית של חתיכת בשר טריה בוקר ערב וצהרים למשך שנים ארוכות הוא וצאצאיו. אולם הוא ברוב טפשותו ואוילותו נטש את הטבעת היקרה ועט אחר חתיכת בשר מצחינה שהיום משביעה אותו ומחר לא נשאר ממנה מאומה.

"אך מורי ורבותי!", עורר רבי יעקב, "כשהעמקתי יותר, הבנתי שאין אנו שונים בהרבה מאותו חתול. אנחנו נראים אותו הדבר. האדם נוהג כאן בעולם הזה באותה אוילות וטיפשות בה נהג החתול. הוא רץ אחר כסף, אחר אוכל, אחר מתנות והנאות גשמיות חולפות, מבלי להפעיל את השכל להבין כי הדבר האמיתי שכדאי להשקיע בו הוא ברוחניות, בתורה ובמצוות, בהם מונח השווי האמיתי."

"במקום שינצל האדם את רגעיו העילאיים המזדמנים לפתחו לרומם בהם את כל מהלך חייו, הוא ממשיך לרוץ אחר הנאות רגעיות בטלות והולכות, ובסופו של דבר נותר בידו עם חתיכת בשר מצחינה... נהנה מהלכלוך ומהרפש הגשמי המאוס, במקום ליהנות מהנאה נצחית שתעמוד לו לעד לעולם."

רבי יעקב עורר בשעתו את הציבור, כי ככל שהאדם יתבונן בתכלית החיים יגיע למסקנה ברורה, כי אין ערך ושווי אמיתי לכל הנאות העולם מול רגע אחד נצחי של עשיית רצון השם בשלימות, של קיום מצוה בטהרה, של לימוד התורה ביגיעה ועמל. אך האדם מעביר את חייו כ"סוס שוטף במלחמה", לא עוצר לרגע לחשוב ולהתבונן, ולכן הרבה פעמים הוא נוטה מדרך השכל, נוהג כשוטה וכאויל, ומחמיץ הזדמנויות הרות גורל.

סיפורו המתוק של רבי יעקב מהווה הקדמה חשובה עבורנו לימים אלו. הנה כעת עומדים להופיע עלינו ברוב הדר וקדושה ימי הפסח הבאים עלינו לטובה, ימים המתבלטים ומזדקרים בחשיבותם יותר מכל עיתות השנה.

נוראים הדברים שכתב גאון הדור, מרן רבי מאיר שמחה מדוינסק זצ"ל, בספרו 'משך חכמה' (פרשת ואתחנן, ד"ה והנה כאשר נתבונן), כי למרות שבכל השנה הדרך המתבקשת מהאדם היא להקדים לפתוח מעצמו פתח כחודו של מחט, ורק אחר כך זוכה שהקדוש ברוך הוא פותח לו פתח כפתחו של אולם. אבל בפסח ההתנהלות כביכול שונה, הקדוש ברוך הוא מקדים לפתוח פתח וְחַן חִנָּם את האדם גם בלי שהקדים לפתוח פתח מעצמו. מפליא!

וכבר המליצו גדולי החסידות, כי הדברים מרומזים בפסוק: "ופסח השם על הפתח" (שמות יב, כג): בפסח הקדוש ברוך הוא כביכול פוסח על פתח ה'חודו של מחט' - הנדרש מהאדם לפתוח באופן תמידי, ומעצמו פותח לו פתח כפתחו של אולם של שפע וברכה. זוהי הזדמנות עצומה ליזכות בקרבת אלוקים!

אך יחד עם זאת אין ספק כי אם לא יעורר האדם את עצמו להכיר בסגולת הימים וחשיבותם ויתכונן לקראתם כראוי, לדאוג לאגור באסמיו רגשות קודש רבי עוצמה להאיר בהן את כל עבודת

השם שלו, הוא עלול להחמיץ הזדמנויות נצחיות, ועלולים הימים העילאים הללו לחלוף על פניו ביעף, בהתעסקות בזוטות במקום לתפוס אוצרות יקרים אשר לא יסולאו בפז.

בדרשת שבת הגדול בשנת תשל"א, הזכיר בעל ה'מנחת יצחק', הגאון רבי יצחק יעקב וויס זצ"ל, גאב"ד ה'עדה החרדית', דבר נפלא בשם עמיתו הראב"ד הגאון רבי דוד יונגרייז זצ"ל

חז"ל דורשים (מכילתא פרשת בא) את הפסוק 'ושמרתם את המצות': "אל תקרי ושמרתם את המצות, אלא ושמרתם את המצוות. כדרך שאין מחמיצין את המצה, כך אין מחמיצין את המצוה, אלא אם באה מצוה לידך עשה אותה מיד ואל תחמיצנה".

שאל רבי דוד, מדוע דרשו ענין זה שלא יחמיץ אדם את המצוה ויזדרז לקיימה דוקא מהפסוק העוסק בענין המצות? הלא דבר הוא! והסביר הסבר נאה; חז"ל אומרים (קידושין מ, א): "לעולם יראה אדם את עצמו כאילו חציו חייב וחציו זכאי, עשה מצוה אחת - אשריו שהכריע עצמו לכף זכות, עבר עבירה אחת - אוי לו שהכריע את עצמו לכף חובה. לפי שהעולם נידון אחר רובו והיחיד נידון אחר רובו. עשה מצוה אחת - אשריו שהכריע את עצמו ואת כל העולם לכף זכות, עבר עבירה אחת - אוי לו שהכריע את עצמו ואת כל העולם לכף חובה".

מבואר בגמרא, כי ברגע אחד מסוגל האדם להכריע את כל העולם לכף זכות או לכף חובה, וכל גורלו האישי וגורל כל העולם כולו תלוי באותו הרגע, לטוב ולמוטב.

אותה נקודה, הטעים רבי דוד, ראינו ביציאת מצרים. כלל ישראל היו שקועים בארבעים ותשע שערי טומאה רחמנא ליצלן, ואילו לא הוציא הקדוש ברוך הוא אותנו ממצרים ברגע האחרון רגע אחרון קודם ששקענו בשער החמישים, הרי שאנו וצאצאינו היינו שקועים בטומאת מצרים עד עצם היום הזה, ולא היינו זוכים לגאולה. אולם בזכות ניצול רגע אחד, קודם שבאנו למצב אֶל חזור, זכינו לצאת מאפילה לאור גדול ולגאולת עולם.

לכן, כאשר חז"ל רוצים ללמד את האדם להיות זריז במצוות ולהיזהר לא להחמיצן, אין מקרא הראוי ללמד זאת יותר מהפסוק העוסק במצות - 'כשם שאין מחמיצין את המצה כך אין מחמיצין את המצוה'. משום שבגלות מצרים למדנו את ערכו המופלא של ניצול רגע אחד! ראינו כיצד ניתן להרויח רווח נצחי לדורי דורות ברגע קטן, ומה היינו מפסידים אילו היינו מחמיצים את אותו הרגע, היה זה הפסד צורב לנצח. נורא!

כאמור, נקודה זו צריכה לעמוד למול עינינו בימים אלו. להיות עירניים לנצל את אותן מצוות יקרות וחשובות המתגלגלות לפתחנו בכל צעד ושעל, ולקיימן בהידור, בדקדוק ובשמחת לבב. הלא מזדמנות לפנינו הזדמנויות כה קלות ופשוטות המסוגלות לצייד אותנו בכל כך הרבה שפע רוחני, לרומם את חיינו ולהותיר בנו רושם עילאי למשך כל ימות השנה, בבחינת: "והשיאנו ה' אלוקינו את ברכת מועדיך". אך הדבר תלוי באדם, אם אכן ישכיל לשאוב ולנצל עד היכן שידו מגעת.

זהירות מכעס וקטטה

המבצעים הגדולים שלא 'דרשו' לכבוד חג הפסח

דרש דוד אבות
33
ש"ח בלבד!

משנה ברורה א'
33
ש"ח בלבד!

ספר המפתח על המ"ב
33
ש"ח בלבד!

מועד לדוד
33
ש"ח בלבד!

האותיות הקטנות: * המבצע לתקופה מוגבלת * דמי משלוח בסך 20 ₪ * אין התחייבות לאספקה לפני חג הפסח * משלוחים באזורי המרכז החרדיים * ניתן לשלם ב 2 תשלומים

D'rshu
 דרשו ד' ועזו
 קרו עולמות לחינוך
 ועידוד לימוד התורה

4

מי יודע? המבצע הגדול

ש"לם 99 ₪

וקבל את ארבעת הספרים במבצע הגדול
 + משלוח עד הבית חינם

ניתן להזמין בעמדות נדרים פלוס, או במשרדי דרשו 02-5609000

האותיות הקטנות: * המבצע לתקופה מוגבלת * משלוחים באזורי המרכז החרדיים * אין התחייבות לאספקה לפני חג הפסח * ניתן לשלם ב 2 תשלומים

כל מה שרצית לדעת על ליל הסדר שחל בשבת, והשינויים ההלכתיים המיוחדים לשנה זו

מאת הגאון רבי אהרן מרדכי גרין שליט"א מחבר
ספר 'ילקוט הליכות ועניינים הנוגעים למעשה' חלק א'

יעקב א. לוסטיגמן

בפרוס ימי הפסח, אשר רבו הלכותיהם וכמנהג ישראל מקדמת דנא אשר נפסק להלכה בשו"ע, לעסוק בהלכות הפסח שלושים יום קודם לפסח, פנינו אל רב ביהמ"ד 'תפלה למשה' של כ"ק מרן אדמו"ר מלעלוב שליט"א, הגאון רבי אהרן מרדכי גרין שליט"א, מחשובי הרבנים בבית שמש, ומחבר ספר 'ילקוט הליכות ועניינים הנוגעים למעשה'.

ביקשנו מהגרא"מ גרין, לציין נקודות הלכתיות הייחודיות לשנה זו, כשליל הסדר חל בשבת קודש, וכש'שביעי של פסח' חל בערב שבת שלאחר מכן.

ואכן נעתר הרב שליט"א ומשך שעה ארוכה הציף עניינים הלכתיים רבים הנוגעים במיוחד לשנה זו, והרי הם לפניכם, כפי שנכתבו על ידינו, והוגחו לאחר מכן על ידו בהגהה כפולה, כדי לוודא שיצא מתחת ידינו דבר מתוקן בס"ד.

ומפני שרבו הלכותיהם, חילקנו את המאמר לשניים, כאשר החלק הראשון מופיע השבוע, והחלק הנוסף יופיע בס"ד בשבוע הבא, בגיליון של ערב חג הפסח.

אמירת ההגדה בשבת הגדול

מנהג קדום בתפוצות ישראל, לומר 'הגדה של פסח', ב'שבת הגדול', והשנה יש לתת לו משנה תוקף כפי שנבאר.

הרמ"א פוסק בסימן תכ"ה להלכה לומר את ההגדה של פסח בזמן המנחה של שבת הגדול, מתחילת עבדים היינו עד לכפר על כל עוונותינו. הראב"ה אומר שהמנהג הוא שהתינוקות מקדימין לקרוא את ההגדה בשבת הגדול, כדי שיתחילו להיכנס לעניין ויקבלו את המושגים של ליל הסדר, וכך כשיגיע ליל הסדר עצמו הם יוכלו לשאול שאלות ולהעלות את התמיהות שהתעוררו אצלם בקריאת ההגדה. כך כותב גם המהר"ל שהמנהג לומר את ההגדה בשבת הגדול, נובע מהלימוד שלומדים עם הילדים כדי שיוכלו לשאול את הקושיות בליל הסדר כראוי.

במשנה ברורה הביא טעם נוסף שבשבת הגדול כבר מתחיל זמן הגאולה והניסים, ועל כן אומרים את ההגדה של פסח.

ב'מעשה רב' מהגר"א, הוא כותב שלמעשה הגר"א עצמו לא היה אומר את ההגדה בשבת הגדול, משום שבהגדה עצמה כתוב "יכול מבעוד יום, תלמוד לומר 'בעבור זה' לא אמרתי אלא בשעה שמצה ומרור מונחים לפניך", כלומר אין לומר קודם לכן.

בספר 'פעולת שכיר' שנכתב על ה'מעשה רב', הוא מביא את מנהגו

של הגר"א שלא לומר את ההגדה, ואגב אורחא הוא נותן טעם מאוד מעניין לאמירת ההגדה. שהרי בשבת קודש אסור לקרוא לאור הנר, ואם כן כשמגיע ליל הסדר בשבת, איך אפשר לקרוא מתוך ההגדה? את השאלה הזאת שואל כבר השולחן ערוך בסימן ער"ה, ושם הוא מבאר שהיות וכולם בקיאים בלשון ההגדה, אין חשש של 'שמא יטה' ולכן לא אסרו לקרוא מתוך ההגדה לאור הנר, ואפילו כשאין לו שומר וכו'. אומר ה'פעולת שכיר', שהרי זמן שכחה הוא י"ב חודש, כמו שמופיע בהלכה בכמה וכמה מקומות, ולכן חוזר החשש למקומו, שמא יטה... על כן תיקנו שיקראו את ההגדה בשבת הגדול, בזמן המנחה כשאין צריך לקרוא לאור הנר, וממילא מחדשים ומרעננים את הזיכרון, ומענתה אפשר שוב לקרוא את ההגדה לאור הנר, בלי חשש של 'שמא יטה', כי באמת זוכרים את ההגדה ובקיאים בה. כמובן שטעם זה נוגע במיוחד כשליל הסדר חל בליל שבת קודש, שאז יש את החשש של שמא יטה, ולכן בשנה זו יש עניין מיוחד בקריאת ההגדה גם בשבת הגדול.

אומנם בזמנינו אנו נוקטים להלכה שאין חוששים ל'שמא יטה' בתאורת החשמל, אבל מרן החזו"א כן חשש לזה, ובכל אופן יש עוד טעמים לקריאת ההגדה בשבת הגדול, כך שבוודאי יש לקרוא את ההגדה במקומות שנהגו לקרוא, ואין לזלזל במנהג זה.

אמירת 'ויהי נועם' במוצאי שבת הגדול

כאשר חל יום טוב באחד מימות השבוע, נפסק להלכה שאין אומרים 'ויהי נועם' במוצאי שבת שלפני יום טוב, כי אין ששת ימי המעשה,

יש אנשים שהגביע שלהם לליל הסדר הוא קטן יותר, כי באמת לארבע כוסות מספיק רביעית, כהגר"ח נאה לפי המשנה ברורה, אבל השנה שחל ליל הסדר בשבת, והכוס הראשון מהארבע כוסות היא גם כוס של קידוש היום, אם כן צריך לקדש על כוס המכילה שיעור חזו"א, וצריך לשים לב לזה

ברורה אפשר להסתפק בשיעור של הגר"ח נאה, ואילו קידוש על היין בליל שבת זו מצווה מדאורייתא, ולכן יש להחמיר לכתחילה כשיעור חזון איש.

יש אנשים שהגביע שלהם לליל הסדר הוא קטן יותר, כי באמת לארבע כוסות מספיק רביעית כהגר"ח נאה לפי המשנה ברורה, אבל השנה שחל ליל הסדר בשבת, והכוס הראשון מהארבע כוסות היא גם כוס של קידוש היום, אם כן צריך לקדש על כוס המכילה שיעור חזו"א, וצריך לשים לב לזה.

ומי שקשה לו לשתות כמות גדולה כל כך של יין, צריך לקדש על מיץ ענבים, כפי שפסקו החזון איש והגאון מטשעבין שגם נהג בעצמו לשתות כוס של מיץ ענבים, וכך פסקו עוד גדולי עולם שאפשר לשתות מיץ ענבים לכתחילה, ואם מיץ הענבים טעים לו יותר מיין, יש בזה אפילו הידור מצוה לשתות דווקא מיץ ענבים ולא יין שקשה לו לשתותו, כי צריך שיהיה היין של ארבע כוסות ערב לחכו של השותה.

יין לבן שרוצה לצבועו באדום

השולחן ערוך כותב בהלכות פסח שיש מצווה לחזר דווקא אחרי יין אדום לארבע כוסות, ושני טעמים נאמרו בדבר. טעם אחד משום שנאמר "אל תרא יין כי יתאדם", ומזה אנו לומדים שהצבע האדום הוא עניין של חשיבות ביין, וטעם שני ששותים דווקא יין אדום לכתחילה זכר לדם של ילדי ישראל שהיה פרעה שוחטם כדי לרחוק בהם לצערתו.

מעניין לציין כי בסימן ער"ב מביא הרמב"ן שמי שעושה קידוש על יין לבן בליל שבת, לא יוצא ידי חובתו ושיש לעשות קידוש דווקא על יין אדום. למעשה אנחנו לא פוסקים כהרמב"ן, ומה גם שהפוסקים כותבים שדבריו נאמרו רק ביין שהוא ממש שקוף, אבל היין הלבן בזמנינו יש לו גוון צהבהב, והצהוב הזה הוא בעצם סוג של

ונחלקו הפוסקים כיצד יש לנהוג כשחל יום טוב בשבת קודש, האם יש להימנע מאמירת 'ויהי נועם' במוצאי השבת הקודמת אם לאו. במשנה ברורה פוסק בסימן רצ"ה, שבכזה מקרה אומרים במוצאי שבת 'ויהי נועם', כי אכן יש ששת ימי מעשה. אומנם ב'שערי תשובה' שם במקום פסק שאין אומרים 'ויהי נועם'.

העירו רבים שבעניין זה שונה יום טוב פסח משאר ימים טובים, כי בערב פסח יש איסור על עשיית מלאכה מחצות היום, ואם כן אין שישה ימי מעשה שלמים, ולכן הם טוענים שגם לדעת הסוברים שאומרים 'ויהי נועם' כשחל יום טוב בשבת, זה רק בשאר ימים טובים, אבל ערב פסח הוא גם יום טוב, ולכן במוצאי שבת שלפני פסח בכל מקרה אין אומרים 'ויהי נועם'.

מעניין לציין שבשאלת יעב"ץ (ח"א סי' י"ט), הוא אומר שב'ויהי נועם' ובפרק 'יושב בסתר' לא מופיעה האות ז', לרמז על שבע שבתות השנה שאין אומרים בהן ויהי נועם, והוא מונה את השבתות: שבת שלפני פסח, שבת שלפני שביעי של פסח, שבת שלפני שבועות, שבת שלפני ראש השנה, שבת שלפני יום הכיפורים, שבת שלפני סוכות ושבת שלפני שמיני עצרת. לפי חשבון זה, בכל מקרה אין לומר 'ויהי נועם' בשבת שלפני פסח...

מעניין לציין שמרן הראב"ד הגרי"י פ"י זצ"ל ב'הליכות אבן ישראל' מביא שהמנהג בארץ הקודש הוא שלא לומר ויהי נועם בשבת שלפני יום טוב, גם אם יום טוב חל בשבת. בכך הוא פוסק כמו היעב"ץ ולא כהמשנ"ב. כמו כן הורה גם מרן 'השבט הלוי' זיע"א. ומובא גם במנהגי בעלזא, שהמהר"א מבעלזא זיע"א כשהגיע לארץ שאל כיצד נוהגים בארץ הקודש, והשיבו לו שאין אומרים 'ויהי נועם', ואכן כך נהג גם הוא בהתאם.

שיעור רביעית בארבע כוסות

בכוס של קידוש, וכן בד' כוסות צריכים לקדש על כוס המחזיקה כמות של רביעית יין, וידועה המחלוקת בין הפוסקים איך משערים את הרביעית.

חז"ל הקדושים לימדונו ששיעור 'לוג' הוא שש ביצים, ורביעית הלוג היא ביצה וחצי. אלא שהצ"ח אומר שהביצים בנות זמננו התקטנו ואינן בגודל של הביצים שהיו בזמן חז"ל, אלא כמחצית מהן בגודל, ולכן לפי שיטתו רביעית היא בשיעור של שלוש ביצים בנות זמנינו. לעומת הצ"ח סוברים הטור והשולחן ערוך שגודל הביצים לא התקטן, ושהן נשארו כפי שהיו כך עולה בפשטות מדבריהם.

אומר המשנה ברורה, שלהלכה אנחנו נוהגים בדברים שהם מדרבנן, לפי השיעור הקטן יותר, ובדברים שהם דאורייתא, בשיעור הגדול, כי ספק דאורייתא לחומרא.

למעשה השיעור של רבי חיים נאה הוא 86 גרם, וסימנך 'כוס' בגימטריא 86 ולפי החזון איש רביעית זה 150 גרם, בגימטריא 'כוס הגון'. למעשה הם חולקים גם מה גודלה של ביצה בת זמנינו, והשיעור של הגר"ח נאה לכל ביצה גדול קצת יותר משיעורו של החזו"א.

כמובן שחיוב שתי ארבע כוסות הוא מדרבנן, ולכן על פי המשנה

שינוי, כי זאת פעולת צביעה ממש. ולכן מי שצובע את יינו הלבן בין אדום, צריך השנה להיזהר לעשות זאת לפני כניסת השבת, כדי שלא להיכנס לשאלות הלכתיות כבדות משקל בהלכות שבת.

ועוד דוגמה יותר נפוצה, כשמכינים את החרוסת ושמים בה יין אדום, זכר לדם כמובא ב'טור', יש כאן גם עניין של צביעה לשם צביעה, ולכן צריך לכתחילה להכין את החרוסת מלפני שבת, גם מטעם זה, נוסף על הטעמים שנציין להלן, כשנעסוק בעניין הכנת החרוסת.

הכנת מי מלח לטבל בהם הכרפס

גם את מי המלח כדאי מאוד לזכור לעשות מערב שבת, ולא לאחר שנכנסה השבת, כי בהכנת מי מלח זה 'נראה כמעבד' וכדו'. אמנם מותר להכין כמות קטנה של מי מלח לכתחילה, אלא שכתב הט"ז שמאחר ואין לנו שיעור ברור מה זה 'כמות גדולה' ומה היא 'כמות קטנה', יש להימנע מכך.

ולמעשה מי ששכח להכין מי מלח, יכין בליל שבת אבל ייזהר שלא תהיה כמות גדולה אלא כמות קטנה בצלוחית וכדו', ושלא יהיה יותר מדי מלח, היינו שלא יהיה שיעור של שני שלישים מלח ושליש מים, אלא שהמים יהיו יותר משליש ממי המלח הללו.

הכנת החרוסת בליל שבת

גם את החרוסת חשוב מאוד לזכור להכין לפני שבת, כי בהכנתה בליל שבת יש כמה וכמה בעיות, לבד ממה שהזכרנו לעיל לגבי צביעה באוכלים כשיש לו עניין בצבע האדום, זכר לדם.

השולחן ערוך פוסק שהמחתך את הירק 'דק דק' חייב משום טוחן. לא מדובר בחומרה בעלמא אלא באיסור גמור. הרמ"א מסייע את זה ואומר שמדובר רק כשמחתך כדי להשתמש בירק החתוך לאחר זמן, אבל אם הוא רוצה לאכול אותו לאלתר מותר.

במשנה ברורה נפסק שמאחר ויש המפקפקים בדברי הרמ"א, נוהגים להחמיר גם לבני ארצות אשכנז, ולא חותכים את הירק 'דק דק' גם לא בסמוך לסעודה. ולכן כשחותכים ירק צריך לחתוך בחתיכות גדולות מהרגיל.

אם כן, כשמכינים את החרוסת וצריך לרסק תפוחים וכדו', כמוכן שאסור לרסק בפומפייה בשבת קודש זה בוודאי 'טוחן', וגם לחתוך לחתיכות קטנות עם סכין אסור כאמור.

עוד עניין שיש להיזהר ממנו בחרוסת, זה החשש מפני גיבול. צריך להיזהר שהעיסה תהיה רכה, עם הרבה נוזלים, ולא עיסה עבה שאז יש בזה חשש של 'לש'.

כמו כן, צריך להיזהר בערבוב של העיסה לעשות בשינוי. אסור לטרוף או לערבב בחוזקה כדרך שעושים בחול.

לכן צריך לעשות את החרוסת מבעוד יום, לפני שתיכנס השבת, ואם שכחו, צריך לחתוך את הפירות בחתיכות גדולות, ולעשותם בלילה רכה, וכן יש לערבב 'שתי וערב' כדי שיהיה שינוי, וכן להוציא את הכלי שאתו מערבבים, כמו מזלג או כף, אחרי כל פעם שמעבירים אותו בתוך החרוסת ל'שתי' או ל'ערב', יש להוציא את הכף החוצה

גם את החרוסת חשוב מאוד לזכור להכין לפני שבת, כי בהכנתה בליל שבת יש כמה וכמה בעיות, לבד ממה שהזכרנו לעיל לגבי צביעה באוכלים כשיש לו עניין בצבע האדום, זכר לדם

אדמומיות, ולדבריהם גם הרמב"ן יודה שאפשר לצאת בין כזה ידי חובת קידוש בליל שבת.

על כל פנים, בוודאי שבלייל הסדר צריך לקדש על יין אדום, אבל כתוב בהלכה שאם יש לו יין לבן שמשובח יותר ממנו, ייקח את היין הלבן לארבע כוסות ולא את היין האדום.

בא מרן בעל שבט הלוי זצ"ל, ואומר שמי שיש לו יין לבן משובח מאוד ואין לו יין אדום משובח ממנו, שייקח מעט יין אדום וישפוך לתוך היין הלבן, וממילא היין הלבן יקבל צבע אדום ויהיו לו כל המעלות הנצרכות לארבע כוסות. הוא גם יהיה יין משובח וגם אדום.

בשנה שבה חל ליל הסדר בימות השבוע האחרים, הפתרון הזה נפלא, כי ביום טוב מקילים בכל מה שקושר למאכל ומשקה, אבל השנה שחל ליל הסדר בשבת קודש, נכנסנו לבעיה של 'צביעה באוכלין' ויתר על כן 'צביעה במשקין', שזה נושא מורכב כפי שנבאר בשורות הבאות.

למעשה מובא בשערי תשובה וכן במהר"ם חיון שיש איסור צביעה במשקין בשבת. אפילו שהבית יוסף פוסק להלכה שאין צביעה באוכלין, ומביא לראיה שבעל ה'ראים' היה טובל פתו בין בשבת ולא חשש לזה שהוא צובע אותה באדום, הם לומדים שזה נכון רק לגבי צביעה באוכלין, אבל לעניין משקין זה שונה, כי עיקר הצבע הוא במשקין.

לכן כותב המשנה ברורה, ב'שער הציון' בסימן שיח, ס"ק סה, שצריך לשים קודם את המשקה הצבוע, כמו יין אדום או תמצית של תה, ועליו למזוג את המשקה השקוף, כמו יין לבן או מים. מאחר ודרך הצביעה היא לשפוך את הצבע לתוך מה שצובעים, וכאן הוא עושה הפוך שקודם הוא שם את הצבע ורק אחר כך את המשקה השקוף, לכן השינוי הזה עוזר להתגבר על העניין של צביעה במשקין.

אבל ה'בן איש חי' מחמיר בזה, ואומר תינח בתה שהכוונה היא לא הצביעה של המים בצבע של התה אלא נתינת הטעם במים, אכן אפשר להסתפק בשינוי הזה, אבל לעניין צביעת יין באדום, הרי כל המטרה היא לצבוע את היין, ולכן אסור בכל גונוי ולא יעזור שום

ולהחזיר אותה שוב לתנועת ערבוב נוספת וחוזר חלילה. לא זו אף זו, מי שבדרך כלל נוהג לשים קודם את הפירות ולאחר מכן לשפוך עליהם יין, ישנה הפעם וישפוך קודם את היין ולאחר מכן יכניס בתוכו את הפירות, כדי שהשינוי יהיה גדול ככל האפשר.

הכנת המרור מבעוד יום

גם במרור, לנוהגים לאכול חזרת, יש עניין לחתוך את החזרת לחתיכות. לפני שבת אפשר כמובן לחתוך דק דק, ואף לטחון בפומפיה. כמובן שצריך לסגור היטב בכלי שלא תפוג החריפות. אבל בשבת אסור לחתוך דק דק, ולכן צריך מומלץ להכין מבעוד יום, ומי ששכח להכין מבעוד יום יחתוך בחתיכות גדולות מהרגיל. גם בשטיפת עלי החסה למרור יש לזכור לעשות זאת לפני כניסת השבת והחג, כי בשבת זה כבר הופך לעניין מורכב. אם מדובר בעלים מגידול רגיל (שלא מומלץ לאכלם אלא אם יודעים היטב לנקותם ולבדקם מתולעים) בוודאי שיש בזה איסור של 'נטילת נשמה' אם משרים אותם במי סבון כדי להמיית את התולעים והחרקים.

ואם מדובר בעלים מגידול נקי מחרקים, ההנחיות של נותני הכשרות הן להשרות את החסה במים עם סבון מספר דקות ולאחר מכן לשטוף תחת זרם הברז, אבל יש כאן חשש של בורר על ידי הצפת המים, שכתבו הפוסקים לאסור, ולכן עדיף לשטוף לפני שבת, אבל אם שכחו לשטוף, הדרך הטובה ביותר היא לשטוף את העלים קודם כל תחת זרם המים מהברז כדי לנקות את החול והלכלוך, ולאחר מכן להשרות במי סבון, כי כתבו הפוסקים (שמירת שבת כהלכתה בשם החזו"א) שמותר להשרות פירות נקיים במי חיטוי, ואין בזה חשש של בורר, ולאחר מכן לשטוף בשנית תחת הברז בהתאם להוראת נותני הכשרות.

חשש 'בורר' במצות

עוד אחת מההלכות הנוגעות ביתר שאת כשחל ליל הסדר בשבת קודש, נוגעת לשאלה של 'בורר' במצות.

בדרך כלל, בכל חבילה של מצות העשויות בעבודת יד, יש חלק מצות שלמות וחלק שבורות, וכמובן שכשצריכים 'לחם משנה', וביתר שאת לפני ליל הסדר כשצריכים שלוש מצות שלמות, ויש הנוהגים לשים לפני כל אחד מהמסובין הנשואים שלוש מצות שלמות, עושים חיפוש אחר חיפוש בחבילת המצות, ולפעמים גם בכמה חבילות של מצות.

ביום טוב שאינו חל בשבת אין חשש כל כך של בורר, כי איסור בורר ביום טוב הוא רק במי שבורר לימים רבים, אבל אם בוררים לצורך הסעודה הקרובה אין חשש אפילו אם מתכוונים לשבת לסעודה רק בעוד כמה שעות.

אבל כשחל יום טוב בשבת, צריכים להיזהר בכל הלכות בורר, ומאחר

והמצות השלמות הן בגדר 'אוכל' והמצות השבורות שאינו חפץ בהן עתה מקבלות לעניין זה את דין 'פסולת', צריך להקפיד להוציא את המצות השלמות מבין השבורות ולא להיפך.

כמובן שמי שרוצה גם את המצות השבורות, אלא רק מפריד בין השבורות והשלמות, כדי להניח 'לחם משנה' משתי מצות שלמות, ובמקביל הוא מכין שקיות עם שברי מצות כדי להניח מיד לאחר מכן על השולחן שיהיה לסועדים לאכול כדי שבעם, אין כאן כל חשש של בורר כי זה אוכל מתוך אוכל, אבל במקרה שהוא משאיר את השבורות לחול המועד, וכעת רוצה רק את השלמות, יש חשש גדול של בורר וצריך להיזהר.

ואם מדובר בחבילה דחוסה או בכל אופן אחר שאי אפשר להוציא את השלמות מתוך השבורות בלי לשבור אותן, מתייחסים לזה כמו לקילוף ביצים שאי אפשר לאכול אותן בלי לקלף קודם, ולכן צריך להקפיד שהברירה תהיה בסמוך לסעודה, ויש בזה כידוע מחלוקת גדולה בין הפוסקים מה הגדר של 'לאלתר' היינו סמוך לסעודה. ה'אבני נזר' אומר שעד שעה לפני הסעודה זה עדיין בגדר של 'לאלתר', כך גם פוסק השו"ע הרב. ה'חזון איש' היה אומר שעד חצי שעה זה נכנס בגדר של 'לאלתר' בלי שום חשש, והמשנה ברורה אומר שרק אחרי שיוצאים מבית הכנסת לבתיהם זה נחשב 'סמוך לסעודה'.

לכן כדאי מאוד מלכתחילה להפריד את המצות השלמות מהשבורות עוד לפני כניסת השבת, הן בשבת שחל בה יום טוב והן בשבת חול המועד בשנים אחרות, ובכך להימנע מחששות של איסורי שבת חלילה.

בשבוע הבא נביא בסייעתא דשמיא את חלקו השני של המאמר, הכולל הלכות הנוהגות בליל הסדר שחל בשבת, דיני עירוב תבשילין, הלכות יום טוב הסמוך לשבת וכן הלכות שבת שלאחר הפסח.

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל? שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

במשך כמה חודשים היה בא אליו זבוב ומזמזם ליד אזנו בדיוק באותה שעה שרצה להתעורר... בוקר אחד בא הזבוב כדרכו, אלא שהבחור החליט להישאר עוד קצת על מיטתו, ומאז הזבוב הפסיק להופיע...

כשמרן הגר"ח קנייבסקי זצ"ל הוצרך לקפוץ מעל גדרות לשכת הגיוס

הרב ישראל ליוש

"וְצִנְהוּ הַפֶּהוּן וְלִקְחָה... וְעֵץ אֲרִז וְשְׁנֵי תוֹלְעֵת וְאַזְב" (ויקרא י"ד, ד')

ברש"י ביאר שתקנת המצורע היא באזוב ושני תולעת, לפי שהנגעים באין עליו על גסות הרוח, לפיכך צריך להשפיל עצמו כתולעת וכאזוב.

והקשה מרן שר התורה הגאון הגדול רבי חיים קניבסקי זצוק"ל בספרו 'טעמא דקרא', מדוע הוצרך הכתוב לתת ב' דוגמאות להשפלתו של המצורע, אזוב ושני תולעת, מדוע לא הסתפק בקטן שבהם, שני תולעת?

ועוד הקשה שהיה לו להקדים אזוב לשני תולעת, שהרי האזוב גדול מהתולעת, כדאי בגמ' שגודלו טפח?

וביאר הגר"ח ק"ז"ע עפ"י דברי הרמב"ם (פ"א וב' מהל' דעות) שהדרך לבחור בדרך הישרה היא ע"י הדבקות במדה הבינונית, ואם רוצה לתקן איזה מדה, עליו להרחיק עצמו ממנה בתכלית עד הקצה השני, ואחר שנהג כך זמן רב, יחזור לדרך טובה, היא המידה הבינונית. וכך הוא לשון הרמב"ם: "וְאִם הָיָה גְבִיהַ לֵב יִנְהִיג עַצְמוֹ בְּבִיּוֹן הַרְבֵּה וְיָשֵׁב לְמִטָּה מִן הַכֹּל וְיִלְבַּשׁ בְּלוּיֵי סְחָבוֹת הַמְבֹאֲזוֹת אֶת לִוְבָשֵׁיהֶם וְכִיֻּצְא בְּדָרִים אֵלָיו עַד שְׁיַעֲקֹר גְּבִיהַ הַלֵּב מִמָּוְנוֹ וְיִחְזֹר לְדֶרֶךְ הָאֲמֻצְעִית שֶׁהוּא דֶרֶךְ הַטּוֹבָה".

אם כן, מבאר רבי חיים, נבין מדוע נקט הפסוק עץ ארז ואח"כ תולעת שני, כדי ללמדנו זו הדרך, שאם נתגאה כעץ ארז, קודם עליו להשפיל עצמו בתכלית עד הקצה השני כתולעת שני שהיא קטנה ביותר, ואח"כ יחזור לדרך האמצע שהוא כאזוב.

ועפ"י"ז נבין שלכן הביאו ב' דוגמאות להשפלתו, כי תולעת שני מורה על הדרך הקיצונית שצריכה להיות בתחילת התיקון, ואזוב מורה על הדרך האמצעית שהיא הדרך הישרה שיחזיק בה בסוף התיקון.

בסוף דבריו מעיר רבי חיים שיש ליתן טעם אחר להא דבפרשת חוקת גבי פרה אדומה כתובים המינים הללו כפי סדר גודלם: "עֵץ אֲרִז וְאַזְבּוּב וְשְׁנֵי תוֹלְעֵת"

ונראה שביאור קושייתו שהרי ברש"י מבואר שם שג' מינים הללו הם כנגד שלשת אלפי איש שנפלו בעגל, וארז הוא הגבוה מכל האילנות, ואזוב נמוך מכולם, סימן שהגבוה שנתגאה וחטא, ישפיל את עצמו כאזוב ותולעת ויתכפר לו, ואם כן, גם שם לכאוף היה צריך הכתוב להדגיש את המדה הקיצונית, היינו התולעת שני קודם.

עלה בדעתי ליישב, שהרי לדברי רבי חיים האזוב רומז לדרך

האמצעית והיא הרצויה וצריכה להיות הדרך הקבועה, ואילו השני תולעת רומזת לדרך הקיצונית, הזמנית, הנצרכת רק לתחילת התיקון, כדי להיפרד מהמידה הרעה. אם כן, יש לומר שגבי מצורע עסקינן במי שחטא היום ולכן לקה בצרעת, ועליו לתקן עכשיו את מעשיו, לכן הקדים את השני תולעת לפני האזוב, כי רצה לומר שכך הוא דרכו של תיקון, בתחילה יקצין כשני תולעת ולבסוף יגיע לדרך האמצע כאזוב, אבל גבי פרה אדומה הרי עסקינן במי שחטאו בחטא העגל וכבר מתו, ואין להם מה לתקן, אלא זהו לימוד מוסר השכל לכל ישראל, לכן לא רמזו לדרכי התיקון אלא לדרך הרצויה, היא הדרך האמצעית שהאזוב רומז לה.

עוד לא תמו שלושים ימי האבל על הסתלקותו לגנזי מרומים של בעל השמועה מרן שר התורה זצוק"ל, ומיד יום אנו מתוודעים לסיפורים נוראי הוד על שקיעותו העצומה בלימוד התורה הקדושה, והתנתקותו המוחלטת מכל ענייני עולם הזה.

נראה כאילו הוא נשאר בדרך הקיצונית, כאשר עמל ותיקן המידה של ביטול תורה. אין זאת אלא כי בזאת מצא את משוש ליבו, ועמל התורה היה כל חייו, ואכן הוא זכה לסייעתא דשמיא מופלאת כבר מנערותו...

הגאון רבי צבי רוטברג שליט"א ראש ישיבת בית מאיר זכה ללמוד עמו חברותא רבות בשנים, והוא סיפר שפעם סיפר לו מרן שה"ת ז"ע מעשה נורא על בחור אחד, ולפי כל הסימנים, ברור הוא שמדובר ברבי חיים עצמו...

כמה חודשים אחרי שכבר היה שם מזגן, שאל אותו ר' אברהם אם רוצה שיפעיל עבורו את המזגן, רבי חיים שאל אותו: "ממתי יש כאן מזגן בחדר...?", ור' אברהם ענה לו שכבר כמה חודשים יש כאן מזגן, הפטיר רבי חיים בחדווה: "לא ידעתי..."

אותו לכתבתו ואמר שאינו יודע היכן גר, והם חשבוהו לאינו שפוי כלל...

סיפר לי נאמן ביתו הרה"ג ר' אברהם סרוסי שליט"א שפעם אחרת בא ללשכת הגיוס והתיישב ללמוד שם על הספסל בשקיעות עצומה, וכשקם משקיעותו מצא עצמו אחר שעת סגירת הלשכה וכל הדלתות היו נעולות והיה צריך לטפס על הגדרות כדי לצאת משם...

עוד סיפר לי ר' אברהם שלפני כמה שנים אחר שלקה באירוע קל, שינו כמה דברים בביתו, וגם התקינו מזגן בחדרו, ממש מול מיטתו. כמה חודשים אחרי שכבר היה שם מזגן, שאל אותו ר' אברהם אם רוצה שיפעיל עבורו את המזגן, רבי חיים שאל אותו: "ממתי יש כאן מזגן בחדר...?", ור' אברהם ענה לו שכבר כמה חודשים יש כאן מזגן, הפטיר רבי חיים בחדווה: "לא ידעתי... אנשים עושים כאן מה שרוצים בבית..."

לשליחת תגובות לכותב הטור הרב ישראל ליוש, כתבו ל: israel.layosh@gmail.com

הבחור המדובר רצה מאוד להתעורר מידי בוקר בשעה מסוימת, אלא שלא היה לו די כסף לקנות שעון מעורר, בצר לו התפלל למעורר ישנים ומקיץ נרדמים שיעיר אותו בשעה הרצויה, ואכן נתקבלה תפילתו ובמשך כמה חדשים היה בא אליו זבוב ומזמזם ליד אזנו בדיוק באותה שעה שרצה להתעורר...

בוקר אחד בא הזבוב כדרכו, אלא שהבחור החליט להישאר עוד קצת על מיטתו, ומאז הזבוב הפסיק להופיע...

רבי חיים עצמו אמר פעם שמרגיש שזכה לסייעתא דשמיא מעל הטבע בזכות הקביעות שלו, וידוע שהיה לומד בכל יום מספר מסוים של דפי גמרא, בבלי וירושלמי ושאר מדרשים וספרים, והיה קורא לקביעות שלו 'חובות'.

מחותנו מרן ראש הישיבה בעל ה'אילת השחר' ז"ע הלך פעם עם נכדו ברחוב וראו אחד הולך עם עגלה ומוכר אבטיחים ומכריז בקול גדול: "אבטיח.. אבטיח..."

"כמה פעמים הוא כבר צועק כך...." שאל רבי אהרן ליב את נכדו, והנכד נקט במספר עצום, "כנראה שהוא צעק כן הרבה יותר...." - אמר לו רבי אהרן ליב - "ואתה יודע מדוע לא נמאס לו...? כי הוא צועק שהוא רוצה כסף.... להבדיל" - המשיך רבי אהרן ליב - "רבי חיים קניבסקי חוזר על לימודו עוד ועוד ולא נמאס לו... כי הוא צועק שהוא רוצה תורה..."

סיפרו רבות על שקיעותו העצומה, עד כדי כך שלא הכיר את הרחובות הסמוכים ממש לביתו, והאמת שלא זו בלבד אלא שאפילו את כתובתו לא ידע כלל...

סיפר הגאון רבי יהודה אריה דינר שליט"א שפעם שאל אותו לגבי ספירת העומר, שהרי אסור לומר לפני הברכה כמה סופרים היום, אם ביום כ"ג בעומר יאמר אדם 'היום סופרים כמו מספר הבית של מרן רבי חיים קניבסקי...' אם גם נחשב שאמר המספר ושוב יספור בלא ברכה?

ורבי חיים ענה לו: "מי יודע בכלל היכן אני גר...?", "כולם הרי יודעים היכן הרב גר..." השיב לו רבי יהודה אריה, "אני אינני יודע באיזה מספר בית אני גר..." אמר לו רבי חיים.

וכך היה כאשר בבחירתו בא ללשכת הגיוס להגיש דחיה, ושאלו

המשך מעמוד 7 | הגה"צ רבי יעקב גלינסקי זצ"ל

לכוף את יצרו" (בבא מציעא לב ע"ב) -

יבוא החמור בטענה: מה אשם אני, שהלה רוצה לכוף את יצרו ולעזור לשונאנו. ובינתיים, כורע אני תחת משאי. מדוע יכוף יצרו על חשבוננו...

זו שאלה של חמור. שאלמלא היה חמור, שמח היה להיות כלי לכפיית היצר, גם על חשבון סבלו!

[כיוצא בכך, שנינו (חגיגה טו ע"א) שאלישע בן אבויה היה מצופי המרכבה העליונה וראה את המלאך הכותב זכויותיהם של ישראל

שניתן לו כבוד לישב, וטעה בו וחשב שיש במקום שתי רשויות. כיון שכך, הראוהו שמלקים את המלאך שישים מלקות של אש. וכתבו התוספות: להודיע לו - לאלישע - שאין יכולת למלאך יותר מאחרים. ויש להבין: למלאך נינתה רשות, משום כבודם של ישראל, לשבת.

אלישע הוא שטעה בו. מדוע אפוא הלקוהו?

ורואים, שכדאי ללקות כדי למנוע יהודי ממחשבה מוטעית!]

(מתוך הספר והגדה, הגדה של פסח)

'לילה אחד יצאתי למרפסת, ושוב נחרדתי ממראה עיניי. בפעם המי יודע כמה ניקיתי אותה בעמל וביזע, וכשעליתי על יצועי הרהרתי שהמצב הזה בלתי אפשרי, ואולי אין מנוס אלא למכור את הדירה, כי אנחנו כבר לא יכולים לעמוד בתופעה הנוראה הזו. הרי כבר עשינו הכל... ואז קלטתי, שלא באמת עשינו הכל...

ומה גרם לאיחור עצוב ולתקלה בניווט?

הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

'הצורע אשר בו הנגע' (ויקרא י"ג, מ"ה)

במהלך החיים משקיעים אנשים אינסוף מאמצים בכדי להגשים שאיפה נכספת, או להצליח בפעולה מסויימת. על דרך משל, אדם שחפץ להתעלות בתורה או לגרום לבנו להתקדם במעלותיה - משקיע שעות לימוד ארוכות, לעתים משלם לחברות, מצטייד בחומרי עזר, פועל במגוון דרכים כדי להגיע ל'תורת ה' - חפצו'. הוא עשוי לנדוד משיעור אחד למשנהו, להחליף חומרי לימוד, להיוועץ במחנכים ידועי שם, לא לנוח ולא לשקוט בכדי להגיע אל היעד.

גם אדם שחפץ בהצלחה כלכלית - מקדיש שנים ללימוד מקצוע, או מגייס הון תועפות להשקעה שתשואתה משתלמת במיוחד. יהודי שרוצה להרחיב את ביתו, מתאמץ בהחתמת שכניו, בבירור אודות קבלנים, בגיוס משאבים כלכליים - הכל מתוך רצון להגיע לבית נאה ומהודר. אפילו אשה שבסך הכל מבקשת לאפות עוגה - טורחת לרכוש מצרכים, ללמוד את אופן ההכנה ולבצעו בקפדנות, מתוך תקווה שהעוגה תצא מתחת ידיה מושלמת וטריה...

כל אלה ועוד - לפעמים חלומם מתגשם ומעשי ידיהם עולים יפה, ולפעמים - הרבה פחות. למרבה הצער, עולמנו מלא באנשים שהשקיעו מאמץ וטירחה, כסף וזמן, יעוץ ותכנון, מחשבות ותובנות - ואף על פי כן לא הגיעו אל היעד בו חשקו, לא הצליחו להגשים את שאיפתם הנכספת. והשאלה המתבקשת היא:

למה? מה היה חסר בהשקעה האינסופית שלהם, שבעקבות זאת השקעתם וטרתם ירדו לטמיון? איך יתכן שלאחר כל כך הרבה מאמץ ומשאבים, עדיין התוצאה אינה משביעת רצון? מה הדרך לפעול שההשקעות שלנו כן ישתלמו, שהן כן יניבו את התוצאות הרצויות, שנצליח להגשים את השאיפות שאנחנו כה הרבה מתאמצים למענן?!

בפרשת השבוע שלנו, נחשף הסוד הגדול הזה. עם הגעת המצורע לבידוד מוחלט, מצוה התורה כי לצד כל פעולות ההרחקה שלו, הוא נדרש ל'וטמא טמא יקרא', לזעוק לעוברים ושבים כי הוא טמא. ההוראה הזו מחייבת מחשבה: וכי לא די למצורע שהוא מורחק מקרבת אנשים, אלא שהוא עוד נדרש להכריז על כך? וכי אין די

בכל האיסורים המוטלים עליו, עד שהוא נדרש להשפיל את עצמו קבל עם ועולם!?

אלא, מבארים חז"ל במסכת שבת, קריאתו זו של המצורע נועדה כדי לגרום לעוברים ושבים השומעים את זעקתו, להתפלל עליו. יעברו אנשים בדרכם, ישמעו קול קורא 'אני טמא, אני מצורע!' - והדבר יעורר את רחמיהם להתפלל עליו. זו מטרת קריאת המצורע, לקרוע לאנשים את הלב, ולגרום להם לקרוע שערי שמים!

ובדומה לכך, חז"ל נותנים עצה טובה לאדם שבפרדסו עומד עץ שאינו מניב פירות כהלכה: לצבוע את העץ באדום, לאות היכר כי הוא בעיית. צביעת העץ אינה מועילה להבראתו, אבל היא תועיל לכך שהעוברים לצד הפרדס יבחינו בעץ המסומן כבעייתי, וזה יגרום להם להתפלל לבורא עולם למען בעל הפרדס, שעציו יניבו פירות טובים!

בדברי חז"ל אלה, גילה הגאון רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל תובנה מטלטלת: הרי העוברים ושבים בחוצות, לא ניצבים בבית הכנסת, בעיצומה של תפילה. הם גם לא מתבקשים להצטרף לעצרת תפילה מרשימה בראשות גדולי ישראל, או לומר במשך 40 יום ספרי תהלים. הם הרי עוברים כאן 'על הדרך', באופן אגבי לחלוטין, ובכל זאת - - -

התקווה היא שהם יראו את היהודי הקורא או את העץ שלא מניב,

ויוציאו מפייהם משפט תפילה, ככה, על הדרך. יעצמו עיניים לרגע, ירהרו בצערו של המצורע או של בעל הפרדס, ויבקשו במילים שלהם: 'אבא טוב ויקר, רפא נא למצורע הזועק, הנב נא פירות מהעץ שאינו פורה'. זהו, זה הכל, ומסתבר שזה הרבה מאוד:

כי עבור התפילה הזו - זועק המצורע, ובשבילה - צובע בעל הפרדס את העץ. כן, כדי לגרום לתפילות שנראות 'סתמיות' להקיש בשערי שמים, כדי לגרום לאנשים מהישוב, טיילני פרדסים ומשוטטי חוצות, לומר משפט אחד של תפילה, לבקש פעם אחת מאבא שבשמים. זה הכל, אבל זה מה שחשוב, זה מה שפועל!

אחים יקרים, אם אנו רוצים שהשקעותינו - בכל תחומי החיים - יניבו פירות, הבה נצרף לכל מאמץ, לכל טירחה, לכל פעולה, תפילה נרגשת מעומק הלב. זה לא חייב להיות בבית הכנסת, במעמד נורא הוד, בטקסט כזה או אחר. זה כן חייב להיות תפילה מעומק הלב, בקשה מאבא שבשמים שפעולותינו יניבו את התוצאה, שנצליח במעשי ידינו!

הנה כי כן, בימים אלה ישראל קדושים נערך לחג הפסח, מצחצחים את הבתים, אופים מצות, יוצאים לקניות. כמה כדאי ללוות את הפעולות הללו בפרק תהלים מעומק הנשמה, מה שיוצא מהלב באותו רגע, מה שנשלף על המקום, אפילו במשפט פשוט 'אבא שבשמים, עזור נא לי לצחצח את הסיר, לגרש כל אבק חמץ, להוציא מתחת ידי מצות מהודרות, למצוא את השמלה שאני זקוקה לה!' - זהו, זה הכל, וזה המון ממש:

כי כדי שמאמצינו יעלו יפה, נדרשת מאיתנו תפילה. מי שפעולותיו לא מניבות תוצאות, חייב לתבל אותן במינן מוגבר של תבלין התפילה, כי זה מה שמייצר תוצאות. הבה נאמץ את התפילה ככלי נלווה לכל פעולה שאנו עושים בחיים, נוסיף משפטי תפילה גם עבור סביבתנו, ונזכה שבורא עולם יקבל את תפילותינו ברחמים וברצון!

תקלה מתוכננת, תפילה נרגשת...

היה זה בתחילת החורף תשפ"ב. בליל ששי מעונן אחד, הלך לעולמו יהודי מבוגר ושבע ימים, והלווייתו נקבעה ליום ששי בשעות הצהריים, מביתו שבבני ברק לבית העלמין בעיר ראשון לציון. המנוח הותיר אחריו משפחה עניפה ומרובת צאצאים בלי עין הרע, וכולם נערכו להתייצב בהלוויה ולחלוק לעטרת המשפחה כבוד אחרון.

לאחר יציאת ההלוויה מבני ברק, הסתבר כי אחד מחתניו של המנוח ומשפחתו טרם הגיעו. בירור קצר העלה כי הם טעו ותעו בדרכם, ולפיכך סוכם כי יגיעו ישירות לבית העלמין בראשון לציון. אלא שגם עם הגעת ההלוויה לבית העלמין בראשון לציון התברר כי החתן החסר - יחד עם בני משפחתו - כולל גם בתו של המנוח טרם הגיעו, ובני המשפחה חשו אי נעימות לסיים את ההלוויה בלעדיהם, ונאלצו להמתין זמן מה עד להגעתם.

לאחר המתנה ממושכת, הגיעו החתן ורעייתו עם ילדיהם, נבוכים ומתנצלים. אנשי החברא קדישא' מיהרו לסיים את מלאכת הקודש, שכן שעת כניסת השבת הלכה והתקרבה. כל אותה עת

טרם התברר מה היתה סיבת העיכוב, אולם במשך השבת, בהתכנס בני המשפחה, נחשף דבר המעשה:

החתן ובני ביתו טעו בהכוונת מכשיר הניווט אל היעד. בעוד הם ביקשו להגיע לבית העלמין בראשון לציון, רשמו בטעות כי יעדם הוא בית העלמין בחולון. רק כשהגיעו לבית העלמין בחולון גילו את דבר הטעות, שגם עלתה להם בדקות יקרות מתוך מסע ההלוויה של ראש המשפחה, ופנו לחשב מסלול מחדש...

אלא שעתה, שוד ושבר. לפתע פתאום, באופן בלתי מוסבר וחסר תקדים, תוכנת הניווט שבקה חיים. הם אינם מקומיים, ולפיכך מצאו את עצמם בירכתי בית העלמין בחולון, כשהם משוטטים אנה ואנה, מחפשים את הדרך לצאת אל בית העלמין בראשון לציון. אלא שהלחץ עשה את שלו, הם היו נבוכים ומבולבלים, ולא מצאו את הדרך...

הם מנסים שוב ושוב להפעיל את תוכנת הניווט, אך זו היתה עקשנית בתקלתה. הם משוטטים ברחובות, מנסים להיעזר בשלטי הכוונה, אולם לא מצליחים למצוא פתרון. המקום - בירכתי חולון - אינו הומה אדם, ולפיכך, בלית ברירה, עצרו את רכבם לצד בניין משרדים שבחצרו עמד אדם, ושאלו אותו אם יוכל להדריכם כיצד יוצאים מכאן לעבר ראשון לציון...

הלה הביט בהם בחוסר עניין, אולם לאחר שהחלו לדבר על לבו כי הם בדרכם להלוויה של הסב האהוב, תוכנת הניווט שבקה חיים, הם כבר באיחור ניכר, ואם לא ימהרו להגיע בורזיות לראשון לציון - כבר לא יספיקו ללוות את ראש משפחתם בדרכו האחרונה... - אותות הבנה ניכרו באיש, ואז אמר: 'תראו, אחת העובדות במשרדי מתגוררת בראשון לציון, ולבטח מכירה את הדרך. אשחרר אותה מוקדם, והיא תתלווה אליכם ותורה לכם כיצד להגיע'.

אומר ועושה. תוך פחות מדקה ניצבה לה העובדת בחצר הבניין, מאחלת 'שבת שלום', ועולה על הרכב בנשימה טרופה. היא הטיבה להדריך אותם בדרך, ותוך כדי הנסיעה - סיפרה להם דברים כהווייתם:

'הבוס שלי, שיהיה בריא, אינו מהמעסיקים הקלים, והדבר שהכי קשה לי אתו, הוא העניין של ימי ששי. עכשיו, בימי החורף, יום ששי הוא יום כה קצר, ואני ממהרת לביתי להתכונן לקראת שבת. אולם מעסיקי מעולם לא נעתר לשחרר אותי מוקדם מהעבודה, הוא מתעקש שאשאר עד שעת צהריים מאוחרת יחסית...'

האשה נשמה עמוקות והמשיכה: 'כבר הייתי כמעט מיזאשת, ובכל זאת לא הרמתי ידיים. הבוקר אפילו לא פניתי אליו בבקשה ליציאה מוקדמת, ידעתי שאין סיכוי. החלטתי לפנות למי שמחליט באמת: לבורא עולם, לאבא שבשמים. עם הגעתי למשרד, פשוט ביקשתי ממנו שיחולל את הנס בדרכו שלו, וימצא את הדרך לחלץ אותי מכאן מוקדם מהצפוי, ולהשיבני הביתה על כנפי נשרים בשעת צהריים שפוייה...'

ומסתבר, הוסיפה בחיוך, 'שאבא שבשמים שומע כל תפילה, גם כזו של אשה שמתייצבת במשרד ביום ששי ופיסגת שאיפותיה היא להשתחרר מוקדם מהעבודה. בדרך לא דרך בורא עולם הביא

שהושקעו שעות ארוכות בניקיון המרפסת - תוך יום אחד הפכה המרפסת למקום בלתי נסבל. יועצים וצפרים, וטרינרים ולוכדים - הובאו אל המרפסת להשיא עצות, אולם כולם נאלצו לפרוך את ידיהם בייאוש לנוכח התופעה המוזרה. הציפורים כתומות המקור ושחורות הנוצות עשו במרפסת כבשלהן, וכל מה שנעשה כנגדן - לא הועיל.

ויהי באחד הימים... - - -

אם המשפחה יוצאת למרפסת, ומגלה כי הציפורים התעופפו ואינן, פשוט נעלמו. המרפסת נקיה ונוצצת, אין קול ואין ציוץ, אין לכלוך ואין קרקור. הציפורים אינן - פשוט נשאו כנפיהן והלכו להן, מבלי להותיר עקבות!

המומה ונרגשת, היא פונה לבעלה ושואלת מה עשו לאחרונה. הרי את כל השיטות הם כבר ניסו, את כל העצות הם ביצעו באופן מוקפד. כבר לפני כמה שבועות התברר לצערם שדבר לא יעזור, והנה - בפתע פתאום - הציפורים נעלמו. מה קרה? איזו פעולה ייחודית נעשתה כאן?!

בעלה מחייך כצופן סוד, והדבר רק הגביר את סקרנות רעייתו. 'ספר נא מה הדבר המיוחד שעשית!' - הפצירה, 'האם ביצעת כאן טיפול ייחודי ונדיר? האם שילמת הון תועפות לאיזה גאון שלא הכרנו? איך זה קרה?!' - שאלה בפליאה...

ובעלה, הרב כהן, השיב מיד בתשובה סתומה: 'כן ולא', והסביר: 'כן - עשיתי משהו ייחודי מאוד. ולא - לא עשיתי שום דבר שעלה הרבה כסף, לא הזמנתי אף מומחה חדש. עשיתי משהו אחר...'
ואז הוסיף ואמר: 'לילה אחד יצאתי למרפסת, ושוב נחרדתי ממראה עיניי. בפעם המי יודע כמה ניקיתי אותה בעמל וביזע, וכשעליתי על יצועי הרהרתי שהמצב הזה בלתי אפשרי, ואולי אין מנוס אלא למכור את הדירה, כי אנחנו כבר לא יכולים לעמוד בתופעה הנוראה הזו. הרי כבר עשינו הכל...'

ואז קלטתי, שלא באמת עשינו הכל. כלומר, כן הבאנו את כל סוגי המומחים, כן השקענו הון תועפות, כן פיזרנו חוטים ורעלים, דיסקים ופתיונות. אבל את הדבר החשוב מכל לא עשינו: לא התפללנו לבורא עולם, לא ביקשנו ממי שמנהל אותנו ואת הציפורים גם יחד! באותו רגע, על משכבי בלילה, עצמתי את עיני בחזקה, ופשוט פצחתי בשיחת תפילה עם בורא עולם. סיפרתי לו כמה קשה לנו עם הציפורים הנוראות הללו, עם הרעש והלכלוך שהן מביאות. התפללתי אליו שיסיר מעלינו את הנגע הזה, התחננתי לפניו שיקבע לציפורים הללו יעד חדש לקנן בו, ושיעזבו אותנו לנפשנו...

איני יודע כמה זמן נמשכה התפילה הזו, שכן כשגיליתי שהסתיימה - היתה זו שעת בוקר. כנראה התפללתי תחילה במילים ולבסוף בהרהור בלבד, עד שנרדמתי מתוך תפילה ותקווה שבורא עולם יפתור עבורנו את הבעיה. והנה, כשקמתי לבוקר חדש, שפשפתי את עיניי כלא מאמין: הציפורים פשוט עזבו, לא הותירו זכר...'

הרב כהן נשם קמעא, חיוכו התרחב, והוסיף: 'עקבתי כמה ימים, וגיליתי שהתפילה הועילה באופן מיידי, הציפורים פשוט עזבו, לחלוטין. הבעיה שליוותה אותנו במשך שנים - התפוגגה ונעלמה,

אתכם עד הנה, השבית את תוכנת הניווט, וגם שם בפיקס סיפור מרגש שמעסיקי הקשוח לא יכול היה לעמוד בו. וכך - אתם זכיתם למישהי שתורה לכם את הדרך, ואני זכיתי שתפילתי נשמעה ואגיע הביתה במהירות שיא, בטרמפ כמעט ישיר, מוקדם מהצפוי במידה ניכרת!'

ככל הסיפור הזה סיפרה האשה לבני המשפחה, שהתרגשו לשמוע עד כמה כל מה שעובר עליהם היום - כולל התקלה ברישום בית העלמין, השבתת תוכנת הניווט ואי מציאת הדרך - הכל הכל תוכנית שמימית של בורא עולם, השגחה עליונה. וכשסיפרו את הסיפור הבינו עוד תובנה מטלטלת, כפי שאומר המשפיע הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א:

אחים יקרים, הביטו וראו מה כוחה של תפילה 'פשוטה' כזו, של אשה שכל בקשתה לצאת מוקדם מעבודה ביום ששי, שיש לה 'בעינות' קטנה ושגרתית כזו, מהסוג שכולנו מתמודדים עמו יום יום. אבל היא בחרה להתמודד עמה בדרך מקורית, ופנתה למלך חנוך ורחום, מלך שומע תפילת כל פה. וכמה לא מפתיע שהפניה הזו הועילה, תפילתה הגיעה לכסא הכבוד, ומשפחה שלימה עברה שינוי בתוכניותיה - רק כי בורא עולם נענה לתפילתה של אשה אחת!

הדבר מעורר מחשבה, עד כמה כולנו יכולים לפתור לעצמנו את בעיותינו, לפטור את עצמנו מכל קשיינו. כמה כדאי להצטייד בכל עת בנשק התפילה, ללוות כל פעולה בתחינה נרגשת, לתבל כל מעשה בפניה מעומק הלב לאבא שבשמים שישלח ברכה והצלחה במעשי ידינו. אין כל חובה לעשות זאת דווקא בעצרות מרובות משתתפים או בסדר סגולי מסויים, יש כן כדאיות עצומה לבקש ולהתחנן לאבא שבשמים על כל נושא, בכל שעה, בכל מקום! הבה נאמץ את כח התפילה, נעמיד אותו לצידנו בכל עת ובכל שעה. ואז - יהיו לרצון אמרי פינו והגיון ליבנו, ובורא עולם ישלח דברו למלא את כל משאלות ליבנו לטובה!

הציפורים הנעלמות בשיטה ייחודית...

המרפסת של משפחת כהן מביתר עילית, בקומה העליונה בבניין מגורים מצוי, היתה נראית כתערוכת התמודדות מול פגעי הציפורים. בעוד המשפחה חשבה שתהיה לה מרפסת גג רחבת ידיים ונעימה, הרי שציפורי 'מינה' - הידועות בהיותן מטורד בלתי נסבל - בחרו להקים במרפסת 'התנחלות בלתי חוקית'. הן פשוט קיננו בשולי המרפסת, הביאו איתן עוד ועוד ציפורים מסוג נורא זה, והפכו את ההוות במרפסת לבלתי אפשרית!

מלבד הציורים הקולניים שהרעישו בבית המשפחה במשך כל שעות היום - הביאו איתן הציפורים מכת לכלוך איזומה. מתקני החצר שנועדו למרפסת הפכו למטונפים, הערסל היפה שהותקן בדי עמל נהיה בלתי ראוי לשימוש. לנוכח זאת, הצטיידו בני המשפחה ברעלי ציפורים, במרססי ריח דוחה, ובכל כלי אפשרי אחר. הם תלו דיסקים נוצצים בחלל, העמידו חוטי תיל, עשו כל סגולה שעליה שמעו, ועדיין - - -

הציפורים כאן, ולא נראה שהן עומדות לפנות את הזירה. בכל פעם

מִרְן הַחֲפֵץ חַיִּים הָרִים עֵינָיו הַקְדוּשׁוֹת, וְאָמַר לְבַחֲרוֹר שְׁעַמְד לִידוֹ 'אֲנִי מִבְטִיחַ לְךָ מְקוֹם בְּגַן עֵדֶן בְּמַחֲצִיתִי, בְּתַנְאֵי ש... ' וְמָה קָרָה כְּשֶׁהִבְחֹר סִירֵב לְהַצְעַת הַחֲפֵץ חַיִּים!?

"זאת תהיה תורת המצרע ביום טהרתו" (ויקרא י"ד, ב')

הרב בנימין בירנצוויג

איתא במדרש: מעשה ברוכל אחד שהיה מחזר בעיירות שהיו סמוכות לצפורי והיה מכריז ואומר 'מאן בעי למיזבן סם חיים?' מי רוצה לקנות סם חיים? דחקו הבריות לקנות ממנו. ר' ינאי ישב ולמד בטרקלין שלו, שמע את הרוכל שמכריז 'מאן בעי סם חיים', אמר לו בא תעלה לכאן ותמכור לי, אמר לו הרוכל, לא אתה צריך ולא אנשים כמותך, הפציר בו ר' ינאי ועלה אליו, הוציא הרוכל ספר תהלים הראה לו פסוק "מי האיש החפץ חיים נצור לשונך מרע סור מרע ועשה טוב", אמר ר' ינאי, כל ימי הייתי קורא הפסוק הזה ולא הייתי יודע עד היכן הוא פשוט, עד שבא רוכל זה והודיע "מי האיש החפץ חיים", לפיכך משה מזהיר את ישראל ואומר להם, "זאת תהיה תורת המצורע" תורת המוציא שם רע.

תמחו המפרשים, מהו החידוש הגדול שחידש הרוכל שהצליח לגרום להתפעלות גדולה שכזו אצל ר' ינאי, והלא כל דברי הרוכל הם פסוק מפורש ותו לא?!

פירש מרן החפץ חיים [הובא בספר מאיר עיני ישראל]: דהנה פרט מאפיין יש ברוכל על פני חנווני בחנותו, החנווני מאפשר ללקוחותיו שמכירים לקנות בהקפה, הרוכל לעומת זאת, בהיותו מחזר בעיירות אינו מאפשר כל קניה בהקפה וכל תשלום חייב להיות מיידי במקום, את זאת למד רבי ינאי מהרוכל שעבור המנועות מלשון הרע התשלום שכר אינו בהקפה לעתיד לבוא אלא מיידי, כלומר שתיכף לקיים המצוה זוכה במנת חיים!!

ומה טיבם של חיים אלו? את זאת המחיש החפץ חיים באזני בן ישיבה שבא להנות במחיצתו ימים אחדים, מה פירוש וחיי עולם נטע בתוכנו שאומרים אנו כל יום, השיב ואמר החפץ חיים, היכן נהיה כולנו בעוד מאה שנה? במחיצת רבוננו של עולם! והיכן נהיה בעוד אלף שנה? שוב במחיצתו של הקב"ה! ובעוד חמש מליון שנים? גם כן עם רבוננו של עולם! אלו הם חיי עולם.

דבר זה אמר מרן החפץ חיים, ניתן לרכוש תיכף על אתר ממש כמו מרוכל, ולא עוד אלא שמכירה זו נעשית אין ספור פעמים מדי יום ביומו, כשתתגבר ותתנזר רגע אחד, וכבר קניית לעצמך חיי עולם לנצח נצחים.

מעשה נורא קרה בפורים במחיצת מרן החפץ חיים, כנהוג היו מגיעים לביתו בני הישיבה בראדן, לשמוח במחיצת הכהן הגדול,

להתבשם מתורתו ומברכותיו.

בחור אחד פנה לחפץ חיים, ובפיו בקשה, כי יברכו שיזכה לשבת במחיצתו בעולם הבא!! מרן החפץ חיים שתק ולא ענה, והבחור המשיך והפציר והחפץ חיים שותק. אמר הבחור לחפץ חיים, בפורים יש דין 'שכל הפושט יד נותנים לו! אני מבקש ברכה שאזכה לשבת במחיצת הרב בגן עדן!!

אז הרים החפץ חיים את עיניו הקדושות ואמר לבחור: אם תקבל על עצמך שמעתה לא תדבר ולא תשמע לשון הרע, הרי אני מבטיח לך שתהיה במחיצתי בגן עדן!!

שתיקה השתררה בחדר! כזו הבטחה!! הבחור חשב מעט ואז ענה: איני יכול לקבל על עצמי כזה דבר!

ואז הרים החפץ חיים את קולו ובקש יוציאו מיד את הבחור מהחדר, ואז אמר, הבחור הזה היה כפסע מגן עדן, מקומו היה שם מובטח, והסכים לותר על תענוג העולם הבא, רק כדי שיוכל לדבר כמה שנים כאן בעולם הזה לשון הרע ורכילות, איני רוצה כזה אחד במחיצתי כאן בעולם הזה.

מסופר על הגאון רבי צבי דוד אב"ד בקראקא שהולכי רכיל היו מלעיזים עליו והפיצו עליו שמועות כוזבות עד שהיה לשיחה בפי כל והשקרים הגיעו גם לבתי מרוח.

בשבת דרש בבית הכנסת ואמר: דוד המלך אמר "שיחו בי יושבי שער ונגינות שותי שכר" (תהלים סט) לכאורה יש לתמוה, וכי אם היו תלמידי חכמים מדברים עליו לשון הרע היה נוח לו יותר?

אלא ידועים דברי החובת הלבבות (שער הכניעה פ"ז): אמר אחד

המשך בעמוד 30

פשוט?? שאלו. אותה עסקה שתתן לכם יותר זמן לשבת וללמוד! ענה.

כל החיים שלו נעו סביב תורה. ניתן דוגמא: יש הנוהגים קודם יהיו לרצון האחרון לומר פסוק שמתחיל ונגמר באות הראשונה והאחרונה של שם. לדוגמא מתחיל באות א' ונגמר באות ב', א-ג, א-ד וכו'. עשרים ושתיים כפול עשרים ושתיים. מרן רבי חיים ישב וכתב (בעל פה!) את כל הפסוקים הללו, מלבד כמה פסוקים שאמר שהוא לא זוכר כעת פסוקים באותיות האלו... בדקו במחשב - ובאמת אין! באותיות האלו לא היו פסוקים!!!

היו הרבה סגולות שמרן רבי חיים נתן והכל סביב תורה. מי שחיפש שידוך - שילמד קידושין. חמותי ע"ה היו לה בעיות ברגל והוצרכה לעבור ניתוח מסובך ובפרט שזה היה לעת זקנה. אמר מרן רבי חיים - שכל הנכדים ילמדו פרק "כיצד הרגל", וב"ה הכל הסתדר.

פעם, אחד הנכדים קיבל דמי חנוכה והתחיל לספור. שאל אותו מרן רבי חיים מה אתה עושה? והשיב סופר, לדעת כמה קיבלתי... מי אמר לך שסופרים כסף? שאל אותו רבי חיים. והילד תמה, מה פירוש, ומי אמר לסבא?! א"ל מרן רבי חיים, כי כתוב שצריך להתפלל כמונה מעות. סימן שמעות מונים!

תשאלו, מה זה נוגע אלינו? באו לשאול אותי כמה וכמה בני תורה, בדרך כלל הם משתדלים לא לקרוא עיתון. אבל כעת, יש מלחמה ויש הרבה שסקרנים לדעת מה הולך שם ברוסיה ואוקראינה, בכל אופן זה מעניין. כמובן אני מדבר על עיתון "יתד נאמן" אחרת אין מה לקרוא. אני רוצה לומר לכם דבר מאד מעניין, ובוזה גם נבין את מרן רבי חיים עד הסוף.

אצל מרן רבי חיים, כל דבר בעולם לא עניין אותו. מה אכפת לי איך קוראים לרחוב, ומה אכפת לי איפה זה קוקה קולה... מה זה מוסיף לי? מה אכפת לך מה קורה ברוסיה ובאוקראינה, זה תוספת באינטליגנציה? זו סתם סקרנות ללא שום תועלת. זה לא היה למרן רבי חיים! רבי חיים ידע להשקיע במקומות שבאמת היה כדאי להשקיע.

"ותן בליבנו להבין ולהשכיל לשמוע ללמוד וללמד". שאל מרן רבי חיים, לכאורה היה צריך להיות הפוך, קודם ללמוד וללמד, ואח"כ להבין ולהשכיל את מה שלמד, אמר מרן רבי חיים, להבין שהדבר הכי טוב שהוא עסק התורה. להבין שאני צריך לבקש על ללמוד וללמד, וחופץ מזה - הכל שטויות.

פעמים שהוא לא הסכים לברך!

המשיגיה ד"ארחות תורה" שליט"א מצייד אותנו בעוד משהו לסיום: מרן רבי חיים היה מברך את כולם. אני יודע על פעמיים שהוא לא הסכים לברך! סיפר לי בעל המעשה, הוא היה בחור בחברון שהתגורר בסמוך, הוא אמר לרבי חיים, בלי חברותא אני לא יכול ללמוד ועוד לא מצאתי חברותא טובה לזמן הבא. שהרב יברך אותי שאמצא חברותא טובה. מרן רבי חיים אמר לו, אני לא יכול לברך אותך. הלה התחיל לבכות... ושאל למה? אמר לו מרן רבי חיים:

האם באמת אנחנו מסוגלים להגיע ל"משהו" מהמושגים של מרן רבי חיים?

תראו, מרן רבי חיים קיבל עליו עול תורה. מה זה נקרא מקבל "עול תורה"? ידוע, שמרן רבי חיים היה קורא לכל סדרי הלימוד שלו: "חובות". כל שנה הוא היה חייב לגמור ללמוד את כל התורה כולה, וכשהוא לא הספיק באותו יום זה היה חוב שחייב להחזירו לשלם.

אצלנו, אם אני יכול - אני לומד, אם אני לא יכול - אני לא לומד. אם אני בעל חוב - אז אין לי ברירה גם כשאין לי זמן ואין לי כוח, חוב - חייבים לפרוע. הגמרא אומרת: "לווה ושלם - יזיף ופרע". מרן רבי חיים היו לו חובות. זה נקרא עול תורה. אין תירוצים, אין!!! אני חייב מה אפשר לעשות... יש לי כוח או אין לי כוח, אני עייף או לא עייף זה לא הנושא. זה חוב. וחוב חייבים לשלם, זהו עול תורה. אין חכמות.

היה אברך מצוין בעל כשרון, מתמיד וצדיק, שהסתבך בחובות, וזה סיבך אותו בגדול. הוא בא למרן רבי חיים ותינה את צערו. אמר לו מרן רבי חיים - גם לי יש חובות! אמר לו האברך, זה לא דומה... הרב יש לו חובות בלימוד, הוא לומד ומשלם את החוב. לי יש חובות של כספים, מאיפה אני אביא את הכסף?! אמר לו מרן רבי חיים, מי שיש לו חובות בלימוד - אין לו חובות של כסף. תהיה גם אתה בעל חוב בתורה וכל חובות הכספיים, הכל יסתדר. אמר האברך בפליאה, איך אני יהיה בעל חוב כמו הרב, הרב גומר בשנה בבלי ירושלמי ספרא ספרי רמב"ם טוש"ע, אני לא מסוגל. אמר לו מרן רבי חיים רק בבלי. תהיה בעל חוב לגמור כל שנה את כל ש"ס בבלי. אותו אברך לקח את הדברים ברצינות, וכבר באותו יום, הוא התיישב ללמוד את השבע שמונה דפים. וכעבור זמן קצר - הכל הסתדר!!! מישהו שמע שהוא בעל חוב וכל החובות שלו נפטרו. מעשה שהיה! אני יודע גם במי מדובר. מי שיש לו עול כזה - אין לו את העול השני. וזה כוונה כל המקבל עליו עול תורה - מעבירין הימנו!

כתוב בחז"ל משמת רבי עקיבא, בטל כבוד התורה. אומר רש"י, שהיה דורש תילי תילים של הלכה על כל תג ועל כל אות, להראות שאין בהם דבר לבטלה. כבוד התורה שמרן רבי חיים הראה - לא היה כמונתו בעולם! כל התורה כולה!!! הוא היה כלול בכל התורה כולה. להראות שיש את הכל, בתורה שבכתב ובתורה שבע"פ, ובסידור, והכל כלול זה בזה... זה נורא נוראות לראות את זה!

סיפר לי יהודי חשוב, מאמריקה. שהוא נכנס פעם עם שני גבירים, שהציעו להם שתי עסקאות, ובכל עסקה היה אפשר להרוויח הרבה - מצד אחד - ומאידך להפסיד הרבה, אז הם באו לשאול את רוח קדשו של מרן רבי חיים קניבסקי. והתחילו להסביר לרבי חיים בהתלהבות. אמר לי שכעבור דקה ראיתי שמרן רבי חיים כבר לא נמצא איתם... הוא היה עם הגמרא. הם היו כ"כ משולהבים ולא שמו לב, הם המשיכו לפרוש את כל הספקות איך בדיוק אפשר להרוויח ואיך אפשר להפסיד, עד שבסוף הם גמרו ומרן רבי חיים משיב להם בפשטות, ני לא מבין מה אתם מסתפקים, זה כל כך פשוט... מה, מה

אתה הכנסת לך לראש שבלי חברותא אתה לא יכול ללמוד, אתה בעל מום! מה זה יעזור שתהיה לך חברותא טובה אם תישאר בעל מום... הרי כשלא תמשיכו יחד - אתה שוב פעם לא תוכל ללמוד, זה מום! אתה יכול להבטיח לעצמך כל החיים חברותות טובות? קודם כל תעבוד על עצמך לראות שתוכל ללמוד בלי חברותא, אח"כ אם אתה רוצה ברכה לחברותא טובה, למה לא. אבל להשאיר אותך

בעל מום שלא יכול בלי חברותא - זה לא. כשנסענו עם קופת העיר לזילנא, שאלתי אותו מה להתפלל על הרב? ואמר לי תתפלל שאנשים לא יבואו אלי ואני אוכל ללמוד בנחת. כשחזרנו, אמרתי לו התפללנו. זה עזר? הוא התחיל לצחוק ואמר בינתיים לא...

(מתוך יתד נאמן כ"ב אדר ב' תשפ"ב)

המשך מעמוד 3 | הגה"צ רבי גמליאל רבינוביץ

"גש למישהו ברחוב ותבקש ממנו להחליף טיטול לילד שלך, הוא יסתכל עליך כעל מי שנסתרה בינתו... אבל לילד שלו הוא יחליף טיטול בלי לחשוב פעמיים. למה??? כי הוא אוהב אותו. האהבה של האבא לילד משכיחה ממנו מלאכה בזויה ולא נעימה. אין שום דבר בזוי בלטיפול בילד שלך, אתה אוהב אותו. אדם שרח"ל לא רוצה לטפל בילד שלו הוא האדם בזוי. "אותו הדבר בכל תחומי החיים ובכל סוגי היחסים בין בני אדם שונים. כשאדם אוהב את מקום העבודה שלו, הוא מוכן לבצע תפקידים קשים ומטלות מורכבות, בלי להתווכח ובלי להתמרמר. אבל מי שלא אוהב את העבודה שלו, אפילו לענות לטלפון במשרד הוא מתקשה. זה מתיש אותו ומעיק עליו, כי הוא לא אוהב את העבודה.

"על אחת כמה וכמה כשמדובר בקיום המצוות. מי שיש בקרבו אהבה לקב"ה, הוא לא מתמרמר על העבודה של ביעור חמץ, ולא מתבכיין על הכסף שזה עולה לו. הוא עושה את זה בשמחה ובהתלהבות, ולא מתווכח כל הזמן עם שאר בני הבית מי עובד יותר קשה... "אגב, אנשים רבים תוהים מה הסיבה לכך שבפסח נוהגים להחמיר יותר מהרגיל, ויש רבים שמוסיפים חומרות על גבי חומרות באופן שקשה לתפוס בכלל. מה נשתנה חג הפסח מכל החגים והמצוות??? "התשובה היא שאת חג הפסח קיבלנו באהבה, זה חג שכל כולו מוקדש לעניין זה של אהבת ה' ואמונה בקב"ה, וממילא כשמאמינים ואוהבים שום דבר לא קשה, זה טוב ונעים ונחמד לשמור את כל מצוות הפסח ואף להוסיף עליהן חומרות כהנה וכהנה, כי יש אהבה לקב"ה והאהבה מתגברת על כל הקשיים והאתגרים."

המשך מעמוד 11 | רבי אליעזר יוטקובסקי שליט"א

"ביציאה מבני ברק הוא עוד שתק, כי רצה להתרכז בדרך ולא להחמיץ אף רחוב, אבל כשהגיעו לכביש גהה הוא שלף מהכיס את הדף עם השאלות שכתב עוד לפני חול המועד. "כשאני עושה קידוש בליל שבת, כל בני המשפחה מתקבצים לשמוע כמובן", מספר האיש לרב, "אבל השאלה היא אם יש עניין שגם הכלב שלנו ישמע את הקידוש...". "מזן שמע את השאלה והשיב כדרכו בקצרה: "לא צריך". "אותו יהודי קיבל את התשובה, אבל היתה לו שאלה נוספת: "האם יש עניין לתת לכלב לטעום מעט מהיין של הקידוש???". "מזן זצ"ל הבין שהוא נפל פה חזק, ושאלו לא ימצא פתרון, הוא יאלץ לעסוק בהלכות כלבים' כל הדרך לירושלים... "בתוך רגע הוא מצא פתרון ואמר לבני המשפחה שליוו אותו ושהיו גם הם באוטו: "באמת מעניין, אף פעם לא עשינו חשבון כמה פעמים כתוב 'כלב' בש"ס...". "ישבו ועברו על הש"ס כולו, מסכתא אחרי מסכתא, וקיבצו את כל הכלבים עד שהגיעו לחשבון מדויק כמה כלבים יש בכל הש"ס. "לאחר מכן סיפרו בני המשפחה על כך, והיה מישהו שהחליט לבדוק במחשב ומצא שמספר הפעמים שכתוב 'כלב' בש"ס גבוה יותר... שאלו את מזן הכיצד ייתכן הדבר, והשיב על אתר שהמחשב החשיב גם את המקומות שבהם הופיע 'כלב' בן יפונה, ואילו הוא עצמו החשיב רק את המקום שבו ה'כלב' הוא אכן 'כלב', בעל חי ההולך על ארבע...".

ומה נעשה אנן???

"אכן היה רבינו גדול שבענקים, סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה, אבל כעת שנסתלק מעמנו מה נעשה? "אני רוצה לספר לכם סיפור מופלא שאירע אחר הסתלקותו, ושאתי מכיר מכלי ראשון: באחד החסידויות הגדולות בארץ, היתה קבוצה של ארבעה חסידים מאוד חשובים, תלמידי חכמים מופלגים, שהיו נוהגים לעלות למזן זצ"ל פעם בחודש לשאול אותו שאלות שונות וגם לבקש את ברכתו עבור כל צרכי בני הקהילה. רבינו היה מברך ראו הרבה ישועות בזכות ברכתיו. "אחרי הסתלקותו של מזן, כשהגיע המועד שבו היו נוהגים לעלות אליו, הם התכנסו וחשבו מה נעשה כשאבידנו את הצדיק הקדוש הזה, ומה יהא על עמך בית ישראל הזקוקים לישועות? "נמנו וגמרו שבמקום ללכת לרבינו, הם ידבקו בדרכיו. פתחו גמרות ולמדו משך זמן מה רק בלימוד התורה בלי להתייחס לשום מפריע חיצוני, ולאחר מכן עמדו ובירכו בפייהם את כל הזקוקים לישועה, שבזכות אותו צדיק שבדרכיו הם דבקים עתה, יפקדו כל הזקוקים לישועה, ואכן הם מספרים שמיד לאחר מכן הם התחילו לקבל ד"שים, התפילה פעלה את פעולתה כאשר היה בחיי חיותו של מזן זצ"ל. "לכן יש כאן עצה טובה לכל החפץ להידבק במזן זצ"ל, יכול להחזיק בדרכיו, בין אם בלימוד שעה אחת כפי שעשו אנשי אותה קבוצה, ובין אם בלימוד במערכת 'תורת' כפי שהזכרתי קודם לכן, ובוודאי זכות מן תשפיע על כל הדבקים בדרכיו שפע בו"ה בכל העניינים".

לשאול מאוחר יותר... כך שלמעשה עד עתה עדיין לא הספקנו לבדוק בדיקת חמץ..."

אך מיד הוסיפה בחיך משרה רוגע ונינוחות: "אל דאגה, אנו מנקים ומכינים את הכל, ומשתדלים להדביק את הקצב, בסוף נבוא גם לזה..."

אני משער כי רבים אחרים שהיו עומדים קודם בדיקה בשעה כזאת, לא היו נשארים כה נינוחים ושלוים, והיו נכנסים ללחץ ועצבנות. אך אצל רבי ניסים ולהבדיל בין חיים לחיים רעייתו הצדקנית, תכונות אלו היו זמורות זר בבינתם, ואכן השתוממת להיווכח כיצד השלוה והנעימות הכה מוכרת שלהם נותרה בעינה.

אין זה אלא מפני שכל התנהלות חייהם נעה תמיד מתוך הכרה אחת ברורה, כי התפקיד היחידי שלהם כאן הוא עשיית רצון השם ותו לא, לשם כך הם נמצאים כאן בעולם הזה. עד עתה היה רצון השם שיתייחסו יפה לשואלים וישיבו לשאלותיהם בסבלנות, וכעת רצון השם הוא שישלמו את העבודות בנחת ויעשו בדיקת חמץ בשעה מאוחרת. מה הטעם לכעס? מדוע לאבד את מידת הסבלנות?!

כך גם בליל הסדר עצמו, יש להיזהר בתכלית הזהירות לא להיכשל בכעס וברגז. רבינו משה בן מכיר בעל 'סדר היום' כותב: "וראוי לכל אדם לענג נפשו וגופו בלילה הזה ולהראות חירות בעצמו, וירחיק מעליו כל דאגה וצער שיש לו ממקום אחר, ואין צריך לומר שיעורר עתה מחדש שום קטטה ומריבה, אלא הכל יהיה שלום והנחה, ולא יתן פתחון פה לבעל דבר לחלוק".

(מתוך הספר 'אוצרותיהם אמלא')

הכלל החשוב והיסודי הנוגע לכלל השנה ובמיוחד בחודש ניסן, הוא ענין הסבלנות ואורך הרוח, שמוכרח האדם להצטייד בהם במידה גדושה.

מטבע הדברים, ערב פסח על מכלול המטלות הדרושות להיעשות בו לוקחות מהאדם כוחות רבים. המעמסה הגדולה של נקינות הבית מכל פירור חמץ, מסע הקניות הקדחתניות וההכנות הרבות הנלוות להן, דורשות יגיעה וטרחה מרובה, והאדם מוכרח להרגיל את עצמו לא להתרגז ולא לרטון, לשמור על רגיעה ואצילות בכל המצבים ובכל הזמנים, ולהנעים את שהותו בבית. אחרת כל ההכנות עלולים להתלוות בלחץ ועצבים, מתח וכעס מיותרים, ונמצא שכרו בהפסדו. האתגרים הללו דורשים הכנה ראויה ורצינית מראש, והיא נעשית על ידי כך שיתבונן ביקרת הימים ובחשיבות המצוות שמקיים, כך הוא יקבל הסתכלות מחודשת עליהן, ואז גם אם הן עולות לו בכוחות רבים בקושי ובמאמץ, יגבר בו הרצון הפנימי לקיימן מתוך שמחה, בידיעה כי דוקא הקושי הזה מרומם אותו. כך הוא מקיים רצון השם, וזוכה על ידי זה להידבק בשכינה!

לפני כעשרים שנה עליתי בליל בדיקת חמץ לבית דודי מרן הגאב"ד הגאון רבי ניסים קרליץ זיע"א סמוך לחצות לילה. דודתי הצדקנית הרבנית קרליץ ע"ה, קידמה את פני כדרכה בחום ובלבביות רבה, ואמרה לי בחיך: "עדיין לא הספקנו לעשות בדיקת חמץ. נכון שההלכה מורה שמיד עם צאת הכוכבים יש לבדוק, אבל מה נעשה שמוזל לא פסק כאן זרם השואלים; אלה שבדקו בדיקת חמץ בזמן באו לשאול שאלות לאחר שבדקו, ואלו שבדקו מאוחר יותר באו

אחים יקרים, הכלי העוצמתי הזה זמין גם עבורנו, בכל יום, בכל שעה, בכל מקום. בורא כל עולמים ממתין להאזין ולשמוע קול תפילתנו, וישועתו קרובה לבוא. הבה נתפלל אליו בכל לב על כל מה שמציק לנו, נתפלל במילים שלנו, בשפה שלנו, בכלים שלנו וכפי יכולתנו - ונזכה להודות לו בפה מלא: 'ברוך אתה ה', שומע תפילה!'

בלי לעשות כל פעולה טכנית, שעשרות מסוגה עשינו ולא הועילו. רק התפילה הביאה בכנפיה את הישועה בהסתלקות בעלי הכנפיים! סיפור מופלא זה, שהופיע בגיליונות 'דרשו', מעורר מחשבה: הנה כי כן, בעיות שאנשים התמודדו איתן במשך שנים, סבלו מהן, ניסו להילחם בהן, התייעצו לגביהן ועשו עשרות פעולות יקרות ומורכבות כדי לפותרן - ודבר לא הועיל. רק תפילה נרגשת, תוך כדי הירדמות לילית, אבל מכל הלב ולמי שמחליט באמת - היא שהביאה את הישועה, היא שפתרה את הבעיה מיסודה!

בעת שדברתם עליהם, ולכך אילו היו חכמים וצדיקים מלעזים עליו לכל הפחות היה יורש את מעשיהם הטובים את תורתם ומצוותיהם, והיה לו שכר גדול לעולם הבא, אבל כאשר ריקים ופוחזים יושבי קרנות ושותי שכר מוציאים דבה הרי אין לי לא עולם הזה ולא עולם הבא.

החסידים, הרבה בני אדם יבואו לעתיד לבוא ליום חשבון ויראו להם מעשיהם שעשו בעולם הזה, ימצאו בספר זכיותם זכיות שלא עשו ויאמרו לא עשינו אותם, יאמרו להם מעשים אלו נעשו ע"י מי שדיבר בכם וסיפר בגנותכם, וכן כשיחסרו מספר זכיות שעשו או שימצאו בספר חובותם חובות שלא עשו, וכשיאמרו היכן הזכויות ומהיכן החובות שלא עשינו, יאמרו להם החובות נוספו עליכם בעבור פלוני ופלוני שדברתם עליהם והם גם לקחו מכם זכיותכם

לשליחת תגובות לכותב הטור ולקבלת העלון של הרב אשר קובלסקי: במייל, כתבו ל-6182918@gmail.com מתוך הספר המפואר פניני פרשת שבוע

לשליחת תגובות לכותב הטור הרה"ג רבי בנימין בירנצוויג, כתבו לי: 7622500@gmail.com

Yossi Zeliger/Flash90

סיכום שבועי ב'דף יומי בהלכה'

- ◆ סינר שיש בו ארבע כנפות - האם הוא חייב בציצית?
- ◆ מהו 'ניפוץ לשמה'?
- ◆ מהו האורך המינימלי הנדרש לחוטי הציצית?

בגדים הפטורים מציצית

- בגד שמטרת עשייתו היא לשם כיסוי הראש, פטור מציצית. וכן בגד שאינו מיועד להנאת לבישה', כגון סינר וחגורה, פטור מציצית. ובגד שנועד רק לכבוד, ולא להגנה מפני הקור או החום - נחלקו הפוסקים אם חייב בציצית; וראוי להחמיר ולעגל את אחת מקרנותיו, כדי שלא יהיו בו ארבע כנפות.
- הפוסקים דנים בנוגע לבגדים כמו חליפות, חולצות, וכיוצא בהן, שיש בהם שתי כנפות בקצוות הצווארון, ושתי כנפות בשולי הבגד בצידו הקדמי - מדוע נהגו שלא לקשור בהם חוטי ציצית. ולדעת אחרונים רבים, ראוי לעגל את אחת מקרנות הבגד; וכך הכריע המשנה ברורה.

מהלכות הכנת חוטי הציצית

- את חוטי הציצית, חובה מדאורייתא לטוות לשם מצוה; ואם לא נטוו לשם מצוה, הרי הם פסולים. ויש אומרים, שגם השלב שלפני טוויית החוטים, שהוא 'ניפוץ' הצמר, צריך להעשות לשם מצוה.
- הטווה צמר לחוטי הציצית, די בכך שיאמר פעם אחת בתחילת הטווייה שעושה כן לשם מצוה ציצית, ואף אם הטווייה נמשכת זמן רב.
- את טוויית חוטים הציצית, יש לבצע בידי ישראל גדול בן דעת בלבד. ואף אשה כשרה לטוויית חוטי הציצית, למרות שהיא פטורה ממצוה זו.
- חכמינו ז"ל דרשו מפסוקי התורה, שחוטי הציצית טעונים שזירה, דהיינו שכל חוט מארבעת חוטי הציצית שבכל כנף, יהיה שזור בפני עצמו משני חוטים. ומצוה מן המובחר, שכל חוט יהיה שזור משמונה כפולות, וכן המנהג.

- חוט ששזירתו התפרקה, עלול להיפסל, ולכן, יש אומרים שראוי לקשור את קצוות חוטי הציצית, על מנת למנוע את התפרקותם. ויש אומרים, שרצוי שלא לקושרם. אולם, בחוטים הנוטים להתפרק בקלות, יש לנהוג כדעה הראשונה, ולקושרם.
- מדרבנן, יש שיעור מינימלי לאורך חוטי הציצית, ונחלקו הראשונים בנוגע לשיעור זה: יש אומרים, שהוא ארבעה 'גודלים', ויש אומרים - שנים עשר 'גודלים', וכן הלכה. ומצוה מדאורייתא שחלק מחוטי הציצית יהיה 'גדיל', דהיינו, עם קשרים וכריכות, וחלקו 'ענף', דהיינו, החוטים הנפרדים היוצאים מהגדיל. ולכתחילה, צריך שאורך הענף יהיה פי שנים מאורך הגדיל.

- פסולת הצמר, פסולה לציצית אף בדיעבד, משום שיש בכך בזיון למצוה. ויש מן הראשונים שכתב, שטעם הפסול הוא משום שאת חוטי הציצית צריך לעשות מחומר הראוי לעשיית בגד, ופסולת הצמר אינה ראויה לעשיית בגד.

חוטים גזולים - האם הם כשרים לציצית?

- נאמר בתורה על מצוה ציצית: "וְעָשׂוּ לָהֶם צִיצִית", ודרשו חכמינו ז"ל: "להם - משלהם", דהיינו, שצריך שחוטי הציצית יהיו שייכים למקיים המצוה. ולכן, חוטים גזולים, פסולים.
- מי שגזל חוטי ציצית, וקשר אותם בבגד הציצית, ולאחר מכן שילם עבורם לנגזל, או שהנגזל העניקם לו במתנה - למרות שכעת החוטים שייכים לנגזל, יתכן שהציצית פסולה.
- חפץ גזול, מצוה עשה על הגזלן להשיבו. אולם, אם עשה בחפץ 'שינוי מעשה' - גם אם הבעלים לא התייאשו מלקבלו בחזרה, 'קנה' הגזלן את החפץ, ואינו חייב להשיב לנגזל אלא את תמורת החפץ.

"זה רגע מאוד מיוחד, כמו ילד שעולה לכתה א' או בחור צעיר ביום הראשון שלו בישיבה. כולם מסתכלים מסביב, מחפשים פנים מוכרות בין המוני הנבחנים, הרגשה מאוד מיוחדת ומאוד שמחה. הרגשה של התחלה חדשה

רגעים מיוחדים מנקודת מבטו של אחראי מקום מבחן של 'דרשו', הרב דוד לובין הי"ו

הרב יהושע לייבזון

ההיענות המדהימה של הציבור בארץ הקודש וברחבי העולם להצטרפות למבחני 'הדף היומי בהלכה', עדיין מכה הדים בכל מקום, וביתר שאת במשרדי 'דרשו' בירושלים, כאן עדיין מתקשים לעכל את המספרים המדהימים של למעלה מ-00030 נבחנים בארץ, ועוד אלפים אלפים בעולם היהודי כולו. עתה עובדים במרץ רב, כדי שכל אחד מהנבחנים יקבל את הציון והמלגה המגיעה לו בהקדם בסייעתא דשמיא.

אחד מהפעילים הבולטים של 'דרשו' הוא הרב דוד לובין, הממונה על שיעורי 'הדף היומי בהלכה' בביתר עילית ובאזור כולו, ושמנהל את מוקד הבחינה המרכזי של שכונת B-1 בביתר עילית, בבית המדרש של חסידי קרלין-סטולין.

הרב לובין מתאר את ההתרגשות שחשו הוא והנבחנים במהלך המבחן הראשון: "זה רגע מאוד מיוחד, כמו ילד שעולה לכתה א' או בחור צעיר ביום הראשון שלו בישיבה. כולם מסתכלים מסביב, מנסים לראות כמה עוד באו לכאן, מחפשים פנים מוכרות בין המוני הנבחנים, הרגשה מאוד מיוחדת ומאוד שמחה. הרגשה של התחלה חדשה.

"אחד הרגעים היותר מיוחדים היה כשלבית המדרש נכנס לפתע חתן בימי שבע הברכות שלו, כשהוא לבוש בבגדי שבת ושטריימל על ראשו, הוא התיישב לעשות את המבחן. כמובן שהדבר עורר תשומת לב של כל הנוכחים שניגשו אליו, לחצו את ידו בחמימות בירכו אותו בברכת 'מוזל טוב' ואיחלו לו שיזכה להשתית את אדני ביתו על יסודות ההלכה בדרך התורה הקדושה.

"במיוחד התפעלתי מאחד הנבחנים כאן, יהודי תלמיד חכם שמכהן כר"מ באחת הישיבות החשובות בעיר. הוא הגיע למבחן יחד עם קבוצה של תלמידיו, והתיישב לעשות מבחן ב'דף היומי בהלכה', כשגם הם עושים את אותו הדבר. הוא העביר להם מסר מאוד חינוכי, כשהוא מגיע ללימוד הלכה, אין חכמה ואין עצה ואין תבונה, לא יעזור התפקיד, ולא הידע התורני הנרחב. חייבים ללמוד משנה ברורה דבר יום ביומו כדי להינצל מהחטא, וזאת לא בושה לבחון את עצמך ולהיבחן גם אצל אחרים כדי לראות אם אתה באמת זוכר את פרטי ההלכה...

"היו כאן גם כמה וכמה אנשים שבאו עם הילדים שלהם לעשות את המבחן, הגיע מנהל חידר גדול שישב כאן כשמשביב פזורים לא מעט

מתלמידי החדר שלו בהווה ובעבר, גם מו"צים ומו"רי הוראה באו להיבחן, אנשים מבוגרים ובחורים צעירים, גם ילדים לפני בר מצווה. אחד הנבחנים, בחור בן 14, משמש כמגיד שיעור לקבוצת חברים בישיבה שהקימו שיעור ללימוד 'דף היומי בהלכה'. ממש קהל מגוון ונבחנים עם שלל סיפורים מעניינים מאוד, כל אחד והסיפור הייחודי שלו.

"בתקופת הסיום של המחזור הקודם היו לנו כאן כמה נבחנים ב'דף היומי בהלכה', ועוד כ-70 נבחנים בתוכנית 'קנין תורה' - הדף היומי של הש"ס הבבלי.

"נערכנו להכפלת מספר הנבחנים עם תחילת המחזור החדש, אבל לשמחתנו הרבה המספרים הגיעו בחסדי שמים לכ-350 נבחנים ב'דף היומי בהלכה' ועוד כ-100 נבחנים בדף היומי בבבלי, כשהלק מהנבחנים עושים כמובן את שני המבחנים. המשמעות היא שהעיסוק סביב המבחנים ב'דרשו' הוסיף נבחנים לא רק ל'דף היומי בהלכה' אלא גם ל'קנין תורה', שמספר הנבחנים שלה, לפחות במוקד שלנו, גדל בכשלושים אחוזים."

"כשאני חושב על זה, מקום המבחן שעליו אני אחראי הוא לא מיוחד במינו. ככה זה נראה בכל מקומות המבחן, הגדולים והקטנים, ככה נראית כל הפעילות של 'דרשו', היא נוגעת בכלם ושייכת לכולם. בכל גיל, בכל מעמד, בכל קהילה, עדה או מגזר, כולם צריכים ללמוד הלכה, וכולם מבינים שהלימוד יחד עם 'דרשו', הוא הדרך הטובה ובטוחה ביותר לסיים בסייעתא דשמיא את 'הדף היומי בהלכה'.

גליון 516
שנה י"א תשפ"ב

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

מעשה ברבי אלעזר, רבי יהושע בן חנניה ורבי עקיבא שעלו לרחוץ במרחץ של טבריה. ראה אותם מכשף כופר אמר דבר כישוף, ושלושתם נדבקו בתקרת המרחץ ולא יכלו לזוז. אמר רבי אלעזר לרבי יהושע: "למה זה קרה רבי יהושע? תעשה משהו". כשרצה אותו מכשף לצאת דרך הדלת, אמר רבי יהושע דבר כישוף. מיד נדבק המכשף לשער המרחץ והיה מקבל מכה בכל פעם שפתחו או סגרו את הדלת. אמר המכשף: "תתירו את מה שעשיתם" אמרו לו: "תתיר קודם אתה את מה שעשית ואז נתיר את שלנו." התירו את הכישופים אלו לאלו. כשיצאו אמר רבי יהושע למכשף: "זה כל מה שאתה יודע לעשות?" אמר המכשף: "בואו איתי לים." הלכו כולם לים, כשהגיעו אמר המכשף דבר כישוף – והים נקרע מלפניו. אמר להם המכשף: "זה לא מה שעשה משה רבכם?" אמרו לו: "כן, אבל הוא גם הלך בתוך הים ביבשה, נכון?" אמר להם: "נכון." אמרו לו: "אז תלך גם אתה" נכנס המכשף ליבשה שנוצרה בים, ומיד גזר רבי יהושע על שר הים, והמים נסגרו על המכשף והוא טבע.

(עפ"י ירושלמי סנהדרין פ"ז)

פרשת השבוע

בעולם. בערב פסח אותה שנה שחטו לצרכי החג בהמה בבית אותו גביר, והנה נמצאו מים במוחה, אשת הגביר שהיתה טרודה בהכנות לחג, שאלה את הצעיר שבביתם אם אפשר להתיר את הבהמה? לאחר שעיין בספרי הפוסקים אכן התיר לה. בימי החג עצמו הודמן הגביר לבית רב העיר, ודרך אגב סיפר לו על המעשה שאירע בביתו, הרב שהקפיד על סמכותו כרב העיר, התמרמר על כך שהשאלה לא הובאה בפניו, ומיד ציווה להביא בפניו את הצעיר שהעז לפסוק. אתה הוא שהורית שהבהמה מותרת? שאל הרב. הנער השיב כן. מכח מה פסקת להיתר? המשיך וחקש הרב. לא התמהמה רבי יצחק, והוציא מחיקו מחברת עבה ובה היו כתובים כל צדדי השאלה בבקאות מבהילה ובעיון מעמיק. הרב ראה והשתאה, נשק לו על ראשו ואמר לו, מהיום לא יקרא עוד שמך יצחק טייב, כי אם הגאון רבי יצחק טייב, ועל אתר מינהו לדיין בבית דינו.

ושני תולעת ואזוב י"ד – ד' ושני תולעת ואזוב מה תקנתו ויתרפא, ישפיל עצמו מגאוותו כתולעת וכאזוב (רש"י) מסופר על הרה"ק רבי יצחק טייב ראש רבני תוניס זיע"א, שלא ביקש מעולם את התהילה, שקוד היה על תורת ה' ספון בפניתו, ואיש לא ידע ממנו, עד כי יום אחד הודמן לבית הכנסת ואחר התפילה עיין באחד הספרים. אחד המתפללים גביר בעל בעמיו ובעל רגש הבחנה דק, שם לב לצעיר המעיין בספר, מיד קלט מצורת העיון וההתעמקות, שאיש המעלה עומד לפניו, ניגש אליו ושאלו מי הוא ומה הוא? מכך התגלגל להתעניינות במצבו הכלכלי, ואז התברר לו שרבי יצחק יתום הוא ופרנסתו בצמצום ובדוחק רב. מיד פרש הגביר הרחום הנ"ל את חסותו עליו, הכניסו לביתו וסיפק לו כל צרכיו, ובלבד שישקוד על התורה. ומאז גם מעיני היחידים שראו את רבי יצחק לפרקים נעלם, התבודד כל ימיו ולילותיו בעליית הגג בבית הגביר ועסק בתורה. ואז אירע המאורע שהוציא את טיבו

זמני השבת

זמני יציאת השבת
ירושלים: 7:41 ת"א: 7:43 ר"ת: 8:18

פרשת מצורע – שבת הגדול

זמני כניסת השבת
ירושלים: 6:28 ת"א: 6:43

תכנית הצלה כלשהי, וכי מה ניתן לעשות נוכח תאוות רצח של גויים שאין להם מה להפסיד? ברגע המכריע התפרץ נחום המלמד לבית המדרש ובפיו זעקה גדולה: יהודים מה אתם מחשים? הפולנים מתכוננים לבצע את וממם ולתלות את ר' שמשון, אתם שומעים יהודים, הם רוצים לתלות את ר' שמשון, כיצד אתם מרשים וכיצד מרשים תושבי העיירה כולה לתלות יהודי כמו ר' שמשון? אם היו רוצים לתלות יהודי כמו נחום המלמד מילא, יש הרבה כמו נחום המלמד, אבל ר' שמשון יש לנו רק אחד, העיירה לא יכולה להסתדר בלעדיו, יהודים מה אתם מחשים?

דברים של נחום המלמד עשו רושם חזק על היהודים, אולם קולות מיושבים של בעלי ניסיון חיים מר ניסו להרגיעו, וכי מה אנחנו יכולים לעשות? אפשר לצעוק חי וקיים הכל נסינו כבר עם הפולנים ודבר לא עזר, נחום המלמד אינו מאבד זמן הוא יוצא בחפזה מבית המדרש ורץ לכיכר השוק, שם הוא רואה כיצד שמים את חבל התליה על צווארו של ר' שמשון, הוא ניגש בריצה אל התליינים וצועק במלוא גרונו: עצור! עצור! חכו מה אתם רוצים לתלות אדם חף מפשע? הנה אני מסרתי את סודותיכם לרוסים אני הוא המרגל הרוסי ולא ר' שמשון, תלוי אותי את המרגל האמיתי.

אולם הפולנים ידעו כי לא זה ריגל ולא האחר, הם רצו לתלות דווקא את ר' שמשון וצחקו למלמד נחום ישר לתוך פניו, אולם נחום לא קורץ מחומר קל לדחיה, הוא מתעקש, נדחף, ניגש, נופל וקם, מוריד את החבל מצווארי המועמד לתליה, סופג מכות ושוב מנסה את מזלו, כך עבר זמן מה קשה לדעת כמה בדיוק בעיני הנידון למות היה זמן זה נראה כנצח עד ש... "הרוסים באים" נשמעה לפתע הצעקה מרחוק, מיד קמה מהומה בין הפולנים והם פתחו במרוצה, כעבור רגעים אחדים לא נשאר מהם זכר. בכיכר השוק הריקה מאדם, עמדו עתה שני יהודים, האחד ר' שמשון חיבור כסיד ואינו מאמין שעודנו בחיים, והשני ר' נחום המלמד מיוזע, המום ומאושר בעת ובעונה אחת, והם נופלים איש על צווארי רעהו.

ר' שמשון זה היה אביו של משה הקטן, הוא הותיר לבנו ירושה נכבדת לא רק בכסף, כי אם גם במובן הרוחני. לעומתו משה הגדול היה חנווני בעל בית מכובד, אך לא עסקן ולא שתדלן, כינו אותו יהודי פשוט של כל ימות השנה, הוא היה ר' משה ראטנר אשר אליו כתב ה"צמח צדק" את מכתבו, ובו בקשה שישתדל לטובת החוכר אשר הפריץ נשלו מבית המרוח. עכשיו אתם כבר מבינים שאל הזקן מדוע חשב החוכר כי כוונת ה"צמח צדק" היתה למשה השני, ומדוע נפלו פניו בהיוודע לו הטעות? הוא עמד לרגע ליד הדלת של הרבי ושקל מה לעשות, להיכנס שוב ולשאול לא היה לו העזו לעשות זאת, אלא מה, הוא החליט לשאול את בני ביתו של הרבי והחליט לנהוג לפי מה שיעצו לו. כאשר החוכר סיפר את ספיקותיו לאחר מבני הרבי, הוא נענה: "אבא אינו טועה סע הביתה ועשה כפי שאמר לך לעשות."

הוא עשה כדבריהם, נסע הביתה, ניגש אל ר' משה הגדול ונתן לו את המכתב של הרבי, הלה התפלא מאד כי הרבי פונה אליו במכתב זה, אולם חשב אם הרבי כותב לו אזי אין מה לדבר ואין מה לחשוב, הוא משך בכתפיו אמר לחוכר שיישאר אצלו, אולי תבוא הישועה באמצעות.

אבא אינו טועה סע הביתה ועשה כפי שאמר לך לעשות

לכבוד יומא דהילולא (י"ג ניסן) של הרה"ק רבי מנחם מענדל בעל ה"צמח צדק" מליובאוויטש זיע"א, נביא סיפור שסיפר זקן מופלג לפני שנים רבות: ליד עיירת מולדתי היה בית מרוח אותו חקר יהודי מהפריץ המקומי. פעם קרה שהפריץ התרגו על החוכר והודיע לו על הפסקת החכירה, פירוש הדבר היה כי היהודי נשאר ללא פרנסה, קשה לדעת אם סיבת כעסו של הפריץ היתה נעוצה בפיגור שהיהודי פיגר בתשלומי דמי החכירה, או שסתם שם עליו עין, כללו של דבר, היהודי נותר ללא פת לחם והיה נתון בצרה גדולה, ובימים ההם היה בליובאוויטש רבי גדול הלא הוא הרה"ק רבי מנחם מענדל שניאורסון בעל ה"צמח צדק" זיע"א, אל הרבי הזה בא עתה בבהלה בעל המרוח המיואש, שהרגיש כי עולמו חרב לו בחייו בהישבר מטה לחמו, שפך היהודי את מר שיחו בפני הצדיק והרבי נתן בידו מכתב אל ר' משה ראטנר שהיה מתגורר בעיירתנו. תקוה מחדשת מלאה עתה את לבו של החוכר, אם כי לא היה ברור לו מה יעזור לו במצוקתו ר' משה ראטנר.

בצאתו מהרבי, המשיך הזקן לספר, הביט היהודי על המעטפה של המכתב ושוב נפלו פניו, הוא חשב כי הרבי טעה והחליף משה במשה, כי אצלנו בעיירה היו שני ר' משה, אחד מהם היה גבוה ונקרא בפי הבריות משה הגדול, ואילו השני שהיה נמוך קומה נקרא משה הקטן, משה הקטן היה יהודי אמיד מבעלי הבתים החשובים והמבוססים של העיירה, הוא גם היה ביחסים מצויינים עם כל הפריצים שבסביבה, ולעתים קרובות עלה בידו לעשות טובות שונות לאחיו היהודים, למשה קטן זה היה עוד כינוי, קראו לו משה של שמשון על שם אביו ר' שמשון, שהיה בעל בעמיו למדן גדול ועסקן מסור.

לאחר אתנחתא קלה נענה הזקן והמשיך בסיפורו. אני מוכרח לסטות כאן במקצת מסיפור המעשה ולספר לכם כיצד ניצל ר' שמשון זה מתליה, הודות למסירות נפשו של יהודי אחר מעיירתנו, אני מספר זאת כדי שתראו איזה יהודים היו לנו פעם. זה קרה לפני שנים רבות הפולנים התמרדו נגד השלטון הרוסי ורצו לעשות שבת לעצמם, כשכנופיה של כשלושת אלפים פולנים נתלכדה ביער שליד העיירה, הגיחה משם וכבשה את המקום בסערה, הם החלו להלך אימים על האוכלוסייה היהודית, לשדוד ולהחרים סחורות ואם כל זה לא מספיק, החליטו הפולנים לעשות מעשה למען ישמעו וייראו.

הם גמרו אומר לתלות את העסקן היהודי החשוב של העיירה את ר' שמשון, כדי לשוות לרצח המתוכנן אופי חוקי הם העלילו עלילה לפיה היה ר' שמשון מרגל רוסי, ומסר לאדוניו על תנועות המתקוממים הפולניים.

בהישמע הבשורה המרה היתה העיירה כמרקחה, אולם שום השתדלות לא של יהודים ולא של גויים לא הועילה מאומה, הפולנים העמידו עץ תליה בכיכר השוק וניגשו לבצע את מוזמתם, דוק של עצב מהול בהרגשת אין אונים ירד על העיירה, איש לא העלה על הדעת

משל ונמשל

מגיעה שעת הפירעון

משל לרמאי שלבש בגדים הדורים ונאים ויצא לרחובה של עיר. פנה הרמאי ליהודי שהלך ברחוב וקידם את פניו בשלום לבני. אמר הרמאי, אני רואה כי הנך אורח פה בעיר, האם זקוק אתה לדבר מה? דווקא התמזל מזלך, יש לי יום חופשי היום, מוכן אני ללוותך ולהדריך אותך בעיר. האורח שמח שהתמזל מזלו וזכה לפגוש אדם כה לבבי ונעים הליכות. סייר הרמאי עם האורח ברחובה של עיר, והראה לו את אתריה, לבסוף הציע הרמאי לאורח להתלוות אליו למסעדה הקרובה, כמובן על חשבוני, הוסיף ואמר, אל תדאג עשיר אני, ולכן הסעודה היא על חשבוני. נכנסו שניהם למסעדה מפוארת, והזמינו את מיטב המאכלים והמשקאות, אמר הרמאי לאורח, לבריאות, אכול כפי יכולתך, האם רוצה אתה גם קינוח טעים? כן, אשמח מאד. כאשר קרבה הסעודה לסיומה, עזב הרמאי את המקום ונמלט. ומשהגיע החשבון המנופח, ניסה האורח להסביר שחברו הוא זה שהזמינו לסעודה על חשבוני, כמובן לא עזרו הטענות והמענות, והוא נאלץ לשלם ממיטב כספו עבור סעודתו וסעודת ידידו הרמאי. אז הבין כי נפל ברשתו של נוכל שלא היה ידיד אלא שונא.

הנמשל: אדם פוגש בידיד המספר לו לשון הרע, כאשר הוא שומע נעים לו הסיפור, והוא שמח ומוקיר טובה לידידו על שהוא חשוב בעיניו ומגלה לו את כל הסודות, אך לעתיד לבוא יידרש אותו שומע למסור דין וחשבון בפני בית דין של מעלה, מגיעה שעת הפירעון, והשומע מגלה שאותו ידיד היה לו לרועץ ועליו לשלם עתה בעד הנאת השווא.

(ה"חפץ חיים" הקדוש זיע"א)

יש לי למעלה על הגג חדר קטן, אמר לו, שב שם וקרא בספר תהילים ואנחנו נחכה לישועה שתבוא, אתה יודע איך העולם אומר, הוסיף בחיוך, אם השם רוצה אף המטאטא יורה, מי יודע אולי תבוא הישועה באמצעותי. החוכר עשה כדבריו ישב בחדרון הקטן ואמר תהילים כשעיניו זולגות דמעות, הוא ישב עד השעות הקטנות, שעה שהחשיכה פרשה את כנפיה על העיירה, ישב ליד נר קטן ואמר תהילים.

כך עברו יומיים, בלילה השלישי קרה שכרכרה הדורה רתומה לסוסים אבירים עברה ליד הבית של ר' משה, ושקעה בבוץ הסמיך שכיסה את הרחובות, ונשבר אחד מציריה, והיא נעמדה קרוב לבית בו ישב החוכר שלנו ואמר תהילים. בכרכרה ישב פריץ ובתו, בחוץ היה קור, גשם ורוח, הרטיבות חודרת לעצמות, הכרכרה שבורה אין מה לעשות אין לאן לזוז, הפריץ רואה בעד חלון הכרכרה, אור קטן מזהבה בחדר של עליית גג, הוא יורד ניגש ודופק בדלת, החוכר שומע את הדפיקות בדלת יורד ופותח, בדלת הוא רואה את הפריץ שלו, אולם הלה אינו מכיר אותו אם בגלל החשיכה ואם בגלל שבעיניו, כל היהודים שווים וזהים, החוכר הולך ומעיר משנתו את בעל הבית את ר' משה "הגדול", בין כה וכה הוא מספר לו בקצרה מיהו האורח הבלתי קרוא, משה הגדול אינו משתומם כלל וכלל, נטל ידיו ניגש אל האורח ומזמינו להיכנס, הוא יוצא מהמיטה, הפריץ ובתו נכנסים, שותים כוס תה חם ואוכלים לשובע, כמובן שהם נשארו עד למחרת בבוקר שעה שתיקנו את הציור השבור, והכרכרה היתה מוכנה להמשיך בדרכה.

לפני לכתו קורא הפריץ למשה ואומר לו, אתה הלא החייתם אותנו אמש, לולא ביתך איני יודע מה היינו עושים, נקבה שכרך ואשלם לך בעין יפה, הגד נא לי כמה אתה רוצה? חס ושלום, משיב משה הגדול, יהודי אינו לוקח כסף בעד מצוות הכנסת אורחים, אולם אם אתה דווקא רוצה לעשות לי טובה, הנה ידיד שלי היה חוכר אצלך את בית המרוח, ואתה משום מה פיטרת אותו והוא נותר ללא פרנסה, הוא זקוק מאד לכך כי יש לו אשה וילדים. על כן אבקשך אם אתה רוצה לעשות לי טובה, החזר נא לו את בית המרוח בחכירה כמקודם. "לא זו בלבד שאני נותן לו את בית המרוח בחכירה, אלא שאני נותן לו אותו במתנה גמורה" קרא הפריץ באוזני משה המשתאה, הב לי עט וניר ומיד אני מעביר את המרוח על שמו של ידידך, ואכן הוא אמר ועשה, ונסע הביתה שמח יחד עם בתו. נקל להבין את השמחה שהיתה מנת חלקו של החוכר העני, שמצבו השתנה פתאום מן הקצה אל הקצה, עתה הוא כבר הבין כי ה"צמח צדק" לא טעה כלל וכלל, ושלח אותו לאדם הנכון ובזמן הנכון. זכותו יגן עלינו ועכ"א"

צ'ין אדם לחברו

קמחא דפסחא לרוב

מסופר: פעם אחת נסע הסבא קדישא משפאלי זיע"א לכל העיירות הסמוכות לשפאלי, וקנה הרבה חיטים לחג הפסח, ואח"כ טחן אותן, והכין "קמחא דפסחא" לרוב. העולם התפלל בשביל מי צריך כ"כ הרבה קמח? שלושה ימים קודם החג נשרפה פתאום עיר אחת הסמוכה לשפאלי, ויצאו כולם נקיים מנכסיהם, וגם לצרכי חג הפסח לא נשאר להם מאומה. אז נסע תיכף ה"סבא" לאותה עיר, והביא את כל הקמח שהכין, ואפה מצות בשביל כל אנשי העיר. אז הבינו שהצדיק היכן תרופה למכה.

ואהבת לרעך כמוך

מעשה בהרה"ק מוילנא זיע"א, כשהיה ילד יצא לשחק עם חבריו, ראה אותם משחקים בנדנדה, זה עולה וזה יורד, פירש מהם ונכנס לביתו. שאל אותו אביו: אליהו יקירי, למה אין אתה משחק עם חבריך? השיב הילד: כתוב בתורה "ואהבת לרעך כמוך" ואיך אני יכול לעלות את עצמי ובו בזמן להשפיל את חברי ולגרום לו לרדת.

ואל ירע לבבך בתתך לו

בצוק העיתים, כשהרבה יהודים ירדו מנכסיהם והגיעו עד פת לחם. השכיל הרה"ק רבי דוב מהורונסטייפול זיע"א אל דלים, ותמך בהם בצורה מחוכמת מאוד, לפעמים השקיע מאמצים רבים לשכנע את הנצרך, איסטניס, שנרתע מלהודק לעזרת הזולת, כי ייטיב ויגמול חסד עמו כשיקח ממנו. ומעשה ביורד מנכסיו

ששפך מרי שיחו בקוויטל שהגיש לפני הרבי, נאנח הצדיק מאד למקרא הדברים, נאנח והוציא מארנקו סכום נכבד ונתנו ליהודי, ושוב חזר לקרוא בקוויטל ונאנח שנית אנחה השוברת גוף אדם, נאנח ושלף פעם נוספת מארנקו סכום חשוב לתתו לנצרך, ניסה להשתמט ואמר: וכי באתי לשם כך? שאל בעיניים דומעות ונכלמות, אולם הרבי תלה בו עיניים מתחננות, הפציר בו כתוב בתורה הקדושה "נתון תתן לו ואל ירע לבבך בתתך לו", פירוש, תן לו וחזור ותן, עד שלא יכאב לבך עליו. ומה אעשה כי כואב לבי מאד עליך, רק אחרי שהסכים האיש לקחת עזרה מידו הטובה, שקטה רוחו של הרבי והוטב לו.

ומבשרך לא תתעלם

מעשה באדם אחד שסר לביתו של הצדיק הנשגב רבי אריה לוי זיע"א, והעלה עמו תרומה לשיבה הנושאת את שמו. סרב ר' אריה ליטול ממנו את התרומה ואמר לו, לך אסור לתרום. תמה אותו אדם על תשובה זו ואמר מדוע? והרי בעל נכסים אני, השיבו ר' אריה, כי קרובים ובני משפחה לך שמצבם דחוק וכל אימת שאינך מסייע בידם איני רשאי ליטול תרומתך, שהרי כבר נאמר (ישעיה נ"ח ז') ומבשרך לא תתעלם, ועניי עירך קודמים (ב"מ ע"א. שו"ע יור"ד רנ"א ג') ועמד בסירובו. נכנסו הדברים ללבו של התורם, ומאז החל אותו אדם לסעוד את בני משפחתו בממונו.

תילולא דצדקיא

שבת קודש ח' ניסן

רבי ר' אליהו שפירא ב"ר בנימין וואלף (אליהו רבה - תע"ב)
הרה"ק רבי מרדכי מנעשחיו ב"ר דוב בער (תק"ס)

יום ראשון ט' ניסן

הרה"ק רבי יעקב צבי יאלעס מדינוב ב"ר נפתלי (תלמיד החוזה - מלא הרועים - תקפ"ה)
הרה"ק רבי חיים מאיר ב"ר ישראל מוויניצא (תשל"ב)

יום שני י' ניסן

מרים הנביאה בת עמרם (ב"א תפ"ז)

יום שלישי י"א ניסן

רבינו משה בן נחמן רמב"ן (ה"א כ"ט)
הרה"ק רבי ישעיהו ב"ר אברהם הורוויץ (של"ה - ש"צ)

יום רביעי י"ב ניסן

רבי מרדכי זסקינד סג"ל לנדא מסטרי ב"ר יואל משה (תרט"ז)

יום חמישי י"ג ניסן

רבינו יוסף קארו ב"ר אפרים (בית יוסף-של"ה)
רבינו משה אלשיך ב"ר חיים (אלשיך-שנ"ז)
הרה"ק רבי מנחם מענדל ב"ר שלום שכנא (ה"צמח צדק" מליובאוויטש - תרכ"ו)

יום שישי י"ד ניסן

הרה"ק רבי אשר ישעי' מראפשיץ ב"ר אליעזר ליפמן (תר"ה)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

עצונה הלכות

מאת הרה"ג נליאל הכהן רבינוביץ שליט"א
מח"ס "גם אני אודך" רספורם יוסף הרש"ס על הפערים.

לעבור בפני המתפלל (ט')

א) יש אומרים שהלבוש בתפילין, מותר לישוב בתוך ארבע אמות של מתפלל. (חיי עולם, על שו"ע, או"ח, סימן ק"ב)

ויש אומרים דאין להקל אלא אם כן הוא גם מהרהר בדברי תורה מתוך ספר. (אפיקי מגינים על שו"ע או"ח, סימן ק"ב, ביאורים ס"ק ב')

ב) הכותב דברי תורה, מותר לישוב בתוך ארבע אמות של מתפלל. (ספר ד' אמות של תפילה, סימן ד', סעיף ח')

לזכות
כ"ק מרן אדמו"ר ע"ט שליט"א
וכל הנילווים אליו
לאויוש"ט בשלימות הבריאות

קרית קרעטשניף רחובות
טל': 052-714471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות "דודי קאר"
הסוכן החרדי שלך להשכרת רכב
מכל החברות 052-7655-222

פני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת שכונת "עין חמד" - מכללת ציון

פְּרֻשֶׁת מְצוּרָע - מְלָה טוֹבָה

"וְצִוָּה הַכֹּהֵן וְלָקַח לְמִטְהָר שְׁתֵּי צִפְרִים חִיּוֹת טְהוֹרוֹת וְעֵץ אֶרֶז וְשָׁנִי תוֹלַעַת וְאַזְבִּי" (ויקרא יד, ד)

להחיות מתים, אך תמיד העדפתי להחיות חיים".

כשאתה אומר מילה טובה לשני אתה מחייה אותו כפשוטו! כפי שרבותינו דרשו- "מחיה מתים- במאמרו".

בגמרא (ב"ב ט ע"ב) אמרו: מי שנותן צדקה לעני מתברך בשש ברכות, ואילו זה שמפייס את העני ומדבר על ליבו דברי תנחומין מתברך באחת עשרה ברכות.

לבורא עולם חשוב יותר הדיבור שאתה מוציא כדי לחזק את הזולת מאשר הכסף שתיתן לו!

המהר"ל (בחיידושו שם) כותב: כי הנותן פרוטה לעני- אינו משיב את נפשו אלא לפי שעה, שאחר שקנה בפרוטה אוכל לשבור רעבונו והחיות נפשו, כלה הנאתו.

אך המפייסו בדברים- הרי הוא משביע את נפשו ומחיה אותו בדברים, וחיזוק זה עומד וקיים לעד.

כמו שאנחנו נזהרים לא לדבר חלילה לשון הרע כך נשתדל לעודד ולומר מילים טובות לזולת.

בברכת שבת שלום וחג פסח כשר ושמח הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

על הפסוק: "וְצִוָּה הַכֹּהֵן וְלָקַח לְמִטְהָר שְׁתֵּי צִפְרִים" (ויקרא יד, ד) רבותינו שואלים: מדוע על המצורע המיטהר להביא שתי ציפורים?

ביאור ראשון: יש בית דין שבו ארבעה ממונים שמנדים לכל מי שהוציא מפיו דבר נבלה ואחר כך הוציא מפיו דבר תורה. בנוסף לכך תפילתו לא נשמעת במשך ארבעים יום.

לכן מובן מדוע צריך לקחת שתי ציפורים: ציפור אחת בגלל הלשון הרע שהוציא מפיו והציפור השניה על דברי התורה שהוציא מפיו לאחר הדיבורים האסורים שדיבר - כמו יין משובח שעבר דרך צינור שופכין שגם היין נמאס. (זוהר פקודי רמט).

ביאור שני: כמו שהאדם יענש על מילה רעה שדיבר על חברו, באותה מידה יענש על מילה טובה שיכול היה לומר ולא אמר.

לכן עליו להביא שתי ציפורים: אחת על הלשון הרע שדיבר, ואילו השניה על הטוב שנמנע מלדבר.

בתורה הקדושה כתוב: "וְהִייתֶם לִי סִגְלָה מִכָּל הָעַמִּים" (שמות יט, ה). בעלי המחשבה אמרו שמצירוף סופי התיבות "לי סגולה מכל העמים" מתקבלת המילה יהלם. אם נשנה את הסדר נקבל "מילה".

במה מתייחד עם ישראל מכל העמים? שיודע להגיד מילה טובה ולפרגן אחד לשני.

האדמו"ר הרב מנחם מנדל מורגנשטרן זיע"א (ה'שרף מקוצק' זצ"ל) אמר: "בכוחי היה

הצלחה בגו"ר

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה רונן אברהם וב"ב קסירר אפרים וב"ב רחל ברכה בת פדילה דליה משפ" שטרית נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב י.מ.ש כדורי אקבלי יוסף חיים בן נסכה שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב עמית בן אהרן וב"ב רז דוד בן לאה וב"ב

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר רונית בת סימי תרצה בתיה בת ימנה נינט יוסף בן רוחמה אילן בן ג'וליאנט יפית שרה בת ג'ינה דרור בן סופיה אנאל חביבה בת שולמית מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו טליה עדן אסתר בת שולמית נעם בן שרה שירי ימנה בת שולמית דוד עומרי בן יהודית שושנה שירה בת סילביה שמעון בן שולמית סיון רבקה בת אלן אסתר עמית בת טובה אברהם גורג'י בן דליה אפרת אורן בן נעמי

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו דרי בן ימנה אילנה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר זרי סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית דניאל בן שרה ואושרית בת שושנה נעמה בת יפה דגנית בת שושנה אסף בן סופיה נתנאל בן ג'ינה מיטל בת שושנה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא ימנה ניזרי בת סטה- בריאות ואריכות ימים מרדכי ניזרי בן פרח- בריאות ואריכות ימים מאיה בת עדי דליה אפרת בת נעימה סימי בת סוליקה מיכאל יהודה בן מרים אורן בן אסתר דינה בת מזל נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה יפה בת שרה-הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה משה בן נזימה עינת בת רחל ברכה רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה רחל ברכה בת פדילה דליה יצחק בן רבקה רונית בת סבריה קסנש בת דגטו יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה אליהו בן רחל בנימין בן ברכה אלן אסתר בת שרלוט נעימה בת שרה יהודה לייב בן אסתר מלכה נעם אלימלך בן אושרית- רפואה שלמה ובריאות איתנה יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות ימים

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל

לרפואה שלימה לנוריאל בן אסתר

לרפואה שלימה לאיידה חיה בת אסתר וליילד אלחנן רפאל בן ארייס וליילד אורי חיים בן שלי

להצלחת דביר בן נלי רחל
זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה לאליהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי
להצלחת ולרפואת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב והצלחת יוסף ליאור בן דליה אפרת וב"ב
לע"נ הצדיק ר' חיים אבישלום כהן פרחיה בן בלנקה זצ"ל

צפני לבת

ע"י	כנסת לבת	צאת לבת	יביון תפ
י"ט	18: 28	19: 41	20: 27
ת"א	18: 46	19: 38	20: 24
מ"ט	18: 47	19: 40	20: 26
כ"ב	18: 47	19: 39	20: 25

שואל ומשיב בהלכה – הכשרת כלים לפסח

אלו כלים אפשר להכשיר לפסח?

שאלה:

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחסי, רבנות מקומית מבשרת מתוך ספרו 'הכשרות למעשה':

תשובה:

סכ"ם מטבח - יש אפשרות להשתמש בסכ"ם על ידי הגעלה. כלומר, עליו לשים סיר עם מים ע"ג האש. כאשר שהמים מבעבעים, יתן לתוכם את הסכ"ם. לאחר מכן, ישטוף מיד במים קרים

פלטה חשמלית - מספיק שיַערה עליה מים רותחים ישר מהקומקום. לאחר מכן יש לנקות היטב את הפלטה מכל חשש חמץ.

מחבת - די בהגעלה, שמכניס אותה לתוך מים רותחים. במחבת מסוג 'טפלון' לא מועילה הגעלה וחייב לקנות חדשה לפסח.

סירים - מכיוון שמבשלים בהם גם חמץ, חייב להכשיר אותם ע"י הגעלה במים רותחים. לפני כן, ירחץ וינקח אותם היטב מכל לכלוך.

כלי זכוכית - לשיטת הספרדים, הם לא בולעים חמץ - ולכן לא צריכים שום הכשרה לפסח. אפילו אם הכניסו לתוכם חמץ גמור, כגון בירה, יש להתיר על ידי שטיפה בלבד. כלי זכוכית הנקראים פיירקס, שמבשלים בהם על האש, וכן דורלקס - מותרים על ידי שטיפה והדחה בלבד. לשיטת האשכנזים, אין להם תקנה ואסור להשתמש בהם בפסח.

כלי חרס - (ספלי קפה) לא ניתן להכשיר אותם לפסח. אם השתמשו בהם בחום, הגעלה לא מועילה כלל. מכל מקום, כיוון שרוחצים בו את הסירים והצלחות, אפילו אם הוא עשוי מחרסינה - יַערה עליו מים רותחים, ויכול להשתמש בו בפסח.

תנור - חייב לשפשף היטב את דפנות התנור בחומר ניקוי (עם צמר פלדה) מכל שמנונית שנספגה שם. לאחר שהבריק את התנור, מדליק אותו למשך שעה בטמפרטורה הגבוהה ביותר. ידאג שעד כניסת החג יעברו 24 שעות, שלא ישתמשו בו כלל.

מיקרוגל - יש להוציא את כלי הזכוכית שבו (ניתן לשליפה) ולהדיח אותו במים רותחים. לאחר מכן יש לנקות היטב את דפנות המיקרוגל עם חומר פוגם. יניח בתוכו כוס מים עם חומר ניקוי וידליק למשך רבע שעה. לאחר מכן לא ישתמש בו במשך 24 שעות.

מחילה על לשון הרע

עד כמה עלינו להיזהר שלא לדבר לשון הרע חלילה על הזולת. בנוסף לכך, עלינו לחשוב על כל מילה ומילה, לפני שאנחנו מוציאים מהפה. פעמים רבות, שאנחנו מתחרטים לאחר הדיבור, ואז עלינו לגשת לאותו אדם ולבקש ממנו מחילה על מה שאמרנו. מה יקרה, אם אותו אדם לא ירצה למחול לנו. מה נעשה אז?

שאלו את מרן רבינו, ר' חיים קניבסקי, על יהודי אחד שידע ש"ס בבלי וירושלמי. אותו אדם דיבר לשון הרע על אדם פלוני. כשהבין את טעותו, פנה לאותו אדם שדיבר עליו והפציר בו שימחל לו על מעשהו. פלוני אמר שקשה לו למחול, מכיוון שלפי מה שכתב מרן ה'חפץ חיים' שהמדבר לשון-הרע, כל זכויותיו עוברות לזה שסיפרו עליו וחובותיו עוברות למספר. קשה לו לותר על הזכויות, שיכול לקבל על תלמוד בבלי וירושלמי.

הזכירו לפני מרן הרב את דברי מרן ראש הישיבה ר' אהרון יהודה לייב שטיינמן זצ"ל, שלא יתכן שהמחול יפסיד מכך אלא הזכויות נשארות לזה שדיברו עליו, וגם למספר. כאשר רבינו שליט"א שמע את דברי מרן הגראי"ל אמר: "כבר הורה זקן". כשסיפרו את כל הסיפור לגראי"ל שטיינמן ביאר את דברי רבינו, שהטעם שזו מצווה יותר גדולה למחול, מפני שזה חסד.

פעם אחת מרן ה'חפץ חיים' וחתנו ר' צבי לוינסון נסעו בשליחות הישיבה בראדן. במהלך נסיעתם פגשו באחד מעשירי העיר מוסקבה, שהיה מחזיק תורה ובעל חסד מופלג. הוא קיבל אותם בכבוד גדול.

הם ישבו ושוחחו על הישיבה וצרכיה. תוך כדי השיחה ר' צבי יצא לחדר הסמוך כדי לנסח מברק בהול. ה'חפץ חיים' פנה לעשיר ואמר: "רואה אתה? בחדר הסמוך, יושבים כעת ומנסחים מברק וחושבים על כל מילה ומילה. אתה יודע מדוע? מכיוון שנדרשים לשלם על כל מילה ומילה!"

ה'פלא יועץ' מביא שעלינו להיזהר במיוחד מעבירות, שנראות קלות ורבים דשו בהם, כלומר המציאות היא שרבים מדברים לשון הרע. בספרי המקובלים כתוב כי המדבר לשון הרע מתגלגל בכלב נובח. רמז לדבר מהפסוק: **"וְיִקְרָא לָהּ נֹבֵחַ"** (במדבר לב, מב). בספרי המקובלים דרשו על כך. המילה "לה" היא ראשי תיבות של "לשון הרע" ומיד לאחר מכן כתוב נֹבֵחַ, לרמז שאם חלילה האדם מדבר לשון הרע, הרי שחוזר בגלגול של בעל חי נֹבֵחַ - כלב.

עושה אירוע שמחה באולם שמחות וברצונך להפוך אותו לכשרות "מהדרין-גלאט"?

צוות משגיחים תלמידי חכמים ידאגו לכך בכל איזור בארץ. ההשגחה החל מזמן אספקת הבשר ועד למנה האחרונה.

בפיקוחו של הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א 052-6329144 (הנייד באישור ועדה רוחנית)

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי

בטל' 052-6329144

(הנייד באישור ועדה רוחנית)

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו'

נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084

כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26א ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

מינויים

לקבלת העלון חינם במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

PnineEH@gmail.com

אם ראשונים כמלאכים - האדמו"ר הרב אשר ישעיה רבין מרופשיץ זצ"ל

הגאון הרב אשר ישעיה רבין מרופשיץ זצ"ל - נולד בשנת ה'תקל"ה (1775) בוורשה. משחר ימיו ישב באהלה של תורה, תוך כדי התמדה ויגיעה רבה והתפרסם כעילוי גדול. מעולם לא יצא מד' אמות של תורה ועבודה. בנעוריו זכה להכיר וללמוד מפיהם של צדיקי הדור ולהסתובב במחיצתם, ביניהם ה'חוזה מלובלין', המגיד מקוזניץ, הרה"ק מרימנוב, והרה"ק מאפטא זיע"א.

בשנת ה'תקפ"ז (1827) נפטר חותנו, האדמו"ר ר' נפתלי צבי הורביץ מרופשיץ, ורבינו התחיל לשמש כאדמו"ר במקומו כאשר רוב החסידים נהרו לפתחו והמשיכו את ההנהגה אצלו. שמו הקדוש התפרסם בכל קצווי הארץ. אלפים נהרו לחסות בצל קדשו, ובראשם עמודי העולם. גדולי צדיקי הדור התבטאו נוראות ונשגבות על גודל קדושתו ורום מדרגותיו.

מפורסמת התבטאותו של האדמו"ר ר' חיים הלברשטאם מצאנז שאמר על רבינו כי **"הוא אור העולם"**. תלמידו הרה"ק ר' שלום מקאמינקא אמר על רבינו: "לקחת שלום מידיו הקדושות של רבי אשר - כדאי ללכת אפילו שלוש מאות מיל ברגל רק לזכות לאחוז בידיו הקדושות". **ענוותן מופלא. בעל רוח-הקודש. ידע מתי יפטר וגם רמז על כך.** כשהגיע לראשונה ל'חוזה מלובלין' אמר שהוא 'קורבן פסח יפה' ואכן נפטר בערב פסח, י"ד ניסן ה'תר"ה (1845). חי כ-70 שנים. בנו ר' מנשה מילא את מקומו כאדמו"ר.

אביו: ר' אליעזר ליפמאן (היה צדיק נסתר והתפרנס ממלאכת החייטות). **אמו:** מרת פרומט (בת האדמו"ר ר' אשר הורוביץ-אב"ד נארוול מנאראל, נכדת הגה"ק מהר"ם מטיקטין). **אישתו:** מרת רייצא (בת האדמו"ר ר' נפתלי צבי הורביץ). **מרבותיו:** הגאונים האדמו"רים ר' יעקב יצחק הורוביץ (ה'חוזה מלובלין'), ר' אברהם יהושע השיל (ה'אובה ישראל' מאפטא), ר' ישראל הופשטיין מקוזניץ, ר' מנחם מנדל מרימנוב, ר' מרדכי דוד מדאמבראווא, ר' ישראל פרידמן מרוז'ין.

מתלמידיו: האדמו"רים הגאונים ר' שלום מקאמינקא, ר' חיים הלברשטאם מצאנז, ר' יצחק אייזיק מזידיטשוב, ר' יצחק אייזיק מקאמרנא, ה'יטב לב' מסיגוט, ר' אליעזר מדזיקוב, ר' משה מראזוואדוב, ואחיו ה'אמרי נועם', ר' אהרון אפשטיין (בן ה'מאור ושמש'). **ילדיו:** ר' מנשה (מילא את מקום אביו ברופשיץ), ר' אהרון (רב ברימנוב), ר' אלימלך (רב בסוקולוב פודלסקי), ר' מנחם מענדל (רב בגלוגוב), ר' יחיאל (רב בקולבסוב), מרת חנה (נישאה לר' משולם פייבוש האלפרין מברז'אן), בת נוספת (נישאה לר' יצחק רייך). **מספריו:** **אור ישע**- דברי תורה (יצא לאור כשלושים שנה לאחר פטירתו) **יתולדות אור ישע שיחתן של עבדי אבות.**

תלמידו הרה"ג ה'קול אריה' נסע לרבינו עם אחוזת מרעיו בעגלה. אך יצאו מהעיר, כלב גדול רדף אחריהם ונבח כשעה עד שהאנשים שהיו בעגלה תמהו - על מה זה. ה'קול אריה' אמר להם: "הרי ידוע, כי מי שמלגלג על צדיקים, מתגלגל בכלב. הנה אנחנו נוסעים עתה לצדיק. בוודאי בכלב זה מגולגל איזה מלגלג על רבינו, ולכן צועק אחרינו". העגלה עברה בטעות על הכלב והרגה אותו מיד. הדבר היה לפלא גדול, מכיוון שהכלב היה גדול.

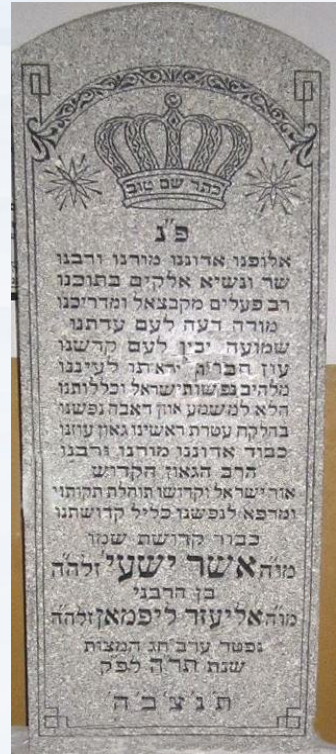
כולם הסכימו ואמרו: "כנראה, שהיה לו בזה תיקון". כשהגיעו בני החבורה לרופשיץ, והלכו לקבל את פני רבינו, פתח דבריו אליהם בזה הלשון: "אברכים, היודעים אתם, כי מה שהעולם אומרים שמי שצוחק על צדיקים מתגלגל בכלב הוא אמת". כאשר שמעו זאת מפורש יוצא מפה קודשו הבינו מיד את כוונתו, והתבוננו ברוב גודלו ומדרגתו של הצדיק, אשר אין נסתר מנגד עיניו.

הגה"ק מביקסאד זצ"ל סיפר שהגה"ק ר' חיים יוסף גוטליב זצ"ל מסטראפקוב היה פעם אצל רבינו. הוא הזכיר את זוגתו שהיתה מעוברת ושאל את רבינו: "איזה שם אקרא אם יוולד בן זכר?". רבינו השיב: "אפרים". שאל שוב: "איזה שם אקרא אם אשתי תלד נקבה?". השיב: "מנשה". ר' חיים יוסף תמה על התשובה, אבל בסוף אשתו ילדה תאומים, ור' חיים יוסף קרא לאחד מנשה ולשני אפרים.

הרה"ק משינאווא אמר פעם לרה"ק בעל 'ערוגת הבושם': "אספר לכם על רוח הקודש של רבינו. כשהייתי אברך סמוך על שולחן חותני זקני בעל ה'ישמח משה' זיע"א בעיר אוהעל, נסעתי פעם אחת בימים נוראים לרופשיץ. הייתי שם עד אחרי סוכות. באיסרו חג סוכות רבינו בא לביהמ"ד ושאל: "האם יש מישהו מאונגארן?". הראו לו עלי. שאל אותי: "האם שמעת דבר מפרשבורג?". השבתי: "לא שמעתי דבר". לא הבנתי על מה ירמזו הדברים. למחרת רבינו בא עוד הפעם לביהמ"ד ושאל: "האם שמעו דבר מפרשבורג?". אף אחד לא הבין את כוונתו ולא השיבו דבר. **לאחר מכן נודע שביום זה נפטר הגה"ק מרן בעל ה'חת"ם סופר' בפרשבורג והבינו למפרע מה היתה כוונת רבינו.**

איש אחד בא אל רבינו ושהה אצלו במשך מספר שבועות. האיש אמר בליבו: "זה זמן רב שאני יושב פה, ואני חפץ לנסוע לביתי. הרבי לא אמר לי עדיין איזה דרך לעבודת הבורא יתברך שמו". האיש הלך בבוקר לחדר של רבינו כדי לשאול אותו מה הדרך לעבודת הבורא. האיש נכנס לחדר ומצא את רבינו הולך בחדרו אנה ואנה כדרך בקודש. רבינו פתח תיכף את פיו הקדוש ואמר: "כתוב: 'וַיִּלֶךְ מִשֶׁה וַיְדַבֵּר אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֶל כָּל יִשְׂרָאֵל' (דברים לא, א). וכי משה הלך לבית של כל אחד ואחד ואמר לו את דבר ה'? הפירוש הוא כך: 'וילך משה' - משה הלך בחדרו אנה ואנה בדבקות. 'וידבר' - בזה דיבר מחדרו אל כל אחד ואחד". האיש נסוג מיד אחורה שהרי קיבל את התשובה מפי רבינו כי ע"י שהצדיק עובד ה' בחדרו, אור עבודת השם מאיר לכל אחד ואחד בליבו. בספר 'אמרי יהודה' שכתב נכדו של רבינו, הרה"ק ר' אריה יהודה לייבוש מברעזאן, מביא את הסיפור הנ"ל ומוסיף: "מובן מאליו, שיש תנאי אחד בדבר, כי רק מי שרוצה לקשר את עצמו עם הצדיק אז מאיר מזה לזה. אבל מי שאינו מקושר לצדיק - אי אפשר לקבל ממנו הארה".

רבינו לא רצה בשום אופן שיספרו ממנו מופתים. פעם אחת בא אליו אחד, שהיה זקוק לישועה גדולה, והזכיר את עצמו לרבינו. הצדיק בירך אותו בדבר ישועה ורחמים, וה' היה בעזרו שניצל מהצרה. חבריו יעצו לו, שיסע שוב לרבינו ויביא לו מתנה הגונה ופדיון נפש, וכן עשה. כשהגיע לבית הצדיק, נכנס לקודש פנימה וסיפר לו על הישועה, שנעשתה לו והגיש לו את המתנה. לפתע ראה האיש, שפני רבינו השתנו, אזיל סומקא ואתי חורא. רבינו סגר את הדלת בעדו, והשליך את עצמו לארץ בבכיה גדולה וצעק: **"ריבונו של עולם הרי ביקשתי ממך שלא יספרו ממני מופתים"**.

ישועה מפלאה

כשל מלאך אלוקים".

"פחדתי מאוד להביט בפניו. האיש פנה אלי והרגיע אותי והודיע, כי תפילתי נענתה ובשנה הקרובה ייוולד לי בן".

"בקשתו היתה שאקרא לילד בשמו. התעוררתי שטופת זיעה מכף-רגל ועד ראש. הייתי בטוחה שראיתי בחלומי את אליהו- הנביא".

"סיפרתי את דבר החלום לבעלי ולמכריו. כצפוי, לא כולם התייחסו ברצינות לדברים. בסך הכל מדובר בחלום. כמו כן הם חששו שנתאכזב בפעם המי יודע כמה. פנימית היתה לי תחושה פנימית כי לא מדובר בחלום שווא וימים יגידו".

"החלטתי בליבי שאקרא לבן שיוולד בשם אליהו. עברתי טיפולים רפואיים באותה התקופה. הם היו ארוכים ומייגעים ונדרשתי להרבה אורך-רוח, כדי שלא להיתקף ביאוש".

"עברו מספר חודשים ואכן התבשרתי על-ידי הרופאים, כי אני עתידה ללדת! השמועה עשתה לה כנפיים והפכה לשיחת היום בשכונה. במיוחד, בעקבות חלומי, שהספיק להתפרסם כבר קודם לכן".

"בחודש השמיני להריוני, הזדמן לי להגיע לאחת מחברותי, לאחר תקופה ארוכה שלא ביקרתי אותה. נכנסתי לבית והיא הכניסה אותי לסלון. תמונה גדולה ומהודרת התנוססה לראווה על הקיר".

"לא יכולתי לטעות. זה היה הוא. כן, זה אליהו הנביא שהגיע אלי בחלומי! 'מהיכן יש לחברתי תמונה של אליהו הנביא?', תהיתי".

"שיניי נקשו וכל גופי רעד. במשך דקות ארוכות לא יכולתי לפצות את פי. חברתי כבר פחדה לשלומי. היא לא הבינה מה עובר עלי ולמה אני רועדת".

"היא ובני ביתה ניסו להרגיע אותי, ולא ממש הצליחו. החלום כמו צף ועלה בתודעתי. פשוט חוויתי אותו מחדש. לאחר דקות ארוכות רוחי שבה אלי וסיפרתי לחברה על החלום".

"סיפרתי גם על החלטתי לקרוא לילד אליהו, ועל כך שהנס שאתי נושאת בבטני אכן בא בעקבותיו. דבר אחד לא היה לי כל כך ברור. איך חברתי הצליחה להשיג תמונה של מלאך?"

"התמונה היא לא של אליהו הנביא", חברתי הסבירה לי. 'זו תמונה של הרבי מליובאוויטש'. עכשיו אתה מבין לפרש שמו של הילד?", האישה מחתה את לחלוחית עיניה. "הרבי בעצמו ביקש שכך אקרא לו".

שכונת סלע בנתניה מאוכלסת בתושבים רבים ממוצא טריפוליטאי. בחלקם הגדול מדובר באנשים קשי-יום. לפני מספר שנים הרב משה אנטיזדה, רבם של יוצאי איראן בנתניה 'אימץ' את השכונה.

משמעות הדבר היתה, כי הרב אנטיזדה נהג להגיע לשכונה מדי יום ביומו ולערוך פעילות עם ילדי השכונה, שהסתובבו ברחובות בשעמום מוחלט ובאפס-מעשה. כך עזר גם להורים, שלא ידעו כיצד להתמודד עם הילדים, וגם העניק לילדים ערך מוסף בפעילות.

ההיענות לפעילות היתה גבוהה במיוחד. ילדים רבים נכחו בה בקביעות. יום אחד הרב אנטיזדה ראה פנים חדשות בין הילדים. ילד לבוש מכנסיים קצרים.

הילד עשה עליו רושם של שובב לא קטן. הרב פנה אליו ושאל בחביבות: "מה שמך?". הוא לא ידע איזה הפתעה תנחת עליו בשנייה הבאה. הילד אמר בקול: "קוראים לי מנחם מענדל".

הרב אנטיזדה נדהם כששמה את התשובה. ילד ממוצא טריפוליטאי שנקרא גם מנחם וגם מענדל? שני השמות של הרבי מליובאוויטש!

הילד ממש לא עשה רושם של בן למשפחה חסידית, בלשון המעטה. מהיכן הגיע לו השם הזה? "אולי הוא סתם אומר", הרב חשב לעצמו, "כי הוא יודע שאני חב"דניק".

כאשר הפעילות הסתיימה, אמא של הילד הגיעה לקחת אותו לבית. הרב אנטיזדה שמע אותה קוראת לבנה: "מנחם מענדל, בוא אנחנו צריכים ללכת לבית". הספק אז סר מליבו. הילד אכן דובר אמת.

הרב לא עצר בעד סקרנותו וניגש אל האם. "סליחה שאני שואל", כחכח בגרונו. "מדוע קראתם לילד בשם מנחם מענדל?".

האישה חייכה. "זה סיפור ארוך", אמרה. חלפו מספר שניות של שתיקה ואז היא פתחה בסיפורה המרגש: "שנים רבות לאחר נישואי, לא זכינו לפרי-בטן. ככל שחלף הזמן, מצב רוחי הלך והעכיר".

"חשתי חוסר טעם בחיי. תסכול עצום. ריקנות בחיים. בכיתי והתפללתי לילות שלמים ממש. אומנם לא קראתי מתוך סידור, אבל פניתי לאלוקים בשפה שלי".

"התחננתי לבורא עולם, שיאיר את מזלי ויזכה אותי בילד". עיני האישה זלגו דמעות, כאילו חזרה אל אותם ימים.

"לילה אחד, חלמתי חלום מוזר. ראיתי יהודי מבוגר, מלא חן והדר, מעוטר בזקן לבן, ועיניו מפיקות חכמה. מראהו היה

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל הרב שמואל בן שמחה דרוזי זצ"ל וילד יחיא בן יוסף ז"ל פואד אברהם בן רג'ינה ז"ל מאיר מורד בן שושנה ז"ל יצחק בן ברקו דב ז"ל אביבה בת איירין ע"ה זהבה בת שושנה רייזל ע"ה מאירה בת יפה ע"ה אברהם בן יונה ז"ל מרים בן דבורה ז"ל אביגדור בן ג'ולי ז"ל סעידה בת תופחה ע"ה ר' שאול בן סילביה זצ"ל צדיק חכם בן חזלה ז"ל מזל בת שמעון ע"ה שני בת אסתר ע"ה דוד בר חסיבה ז"ל יוסף בן מרים נוסרת ז"ל מסודי בת חביבה ע"ה חווה בת יעקב צבי ע"ה יעקב בן יצחק ז"ל אסתר בת גולה גאולה ע"ה יצחק בן רחל ז"ל רחל רפאת בת השמת ע"ה יוסף בר סעדה ז"ל ברכה בת מרדכי ע"ה לטיף בן פרחיה ז"ל שלום בן אסתר ז"ל יעקב בן נעמה ז"ל מרים בן שרה ע"ה אריה בן מרים ז"ל יעקב בן נעמה ז"ל אביבה לוש ע"ה אלון בן סעדה ז"ל דוד יצחק בן פרחיה ז"ל שרה בת נרקיס ע"ה גורג'יה בת נעימה ע"ה אילנה (מחרוזת) בת שרה ע"ה רחמה בת מסעודה ע"ה

לע"נ

תנצב"ה

הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל רחמים בן רחל ז"ל מסעוד בן יקוט ז"ל חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל אביחי בן אסתר ז"ל יצחק בן חביבה ז"ל נעימה בת גורג'יה ע"ה אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל חי זיזי בן קלרה ז"ל ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל אסתר בת נעמי ע"ה אסתר בת נעמי ע"ה ר' דב בן בנימין אלטר ז"ל אורה בת נעימה ע"ה מישא אסתר בת זרהה ע"ה אברהם בן טובה ז"ל סוליקה בת עישה ע"ה סלים בן פרוחה ז"ל יעקב בן סלימה ז"ל ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה יהודה בן סעידה ז"ל עפאת בת השמת ע"ה

גליון
באר
הכהנה

נערך ונלקט מתוך תוכן דברי שיחותיו של
מורינו הגה"צ רבי אברהם אלימלך בידרמן שליט"א

מצורע - שבה"ג

מכון
באר
האמונה

גליון באר הפרשה

להערות והארות,
וכן לכל עניין אחר
ניתן לפנות:
לטלפון 718.484.8136

או לאימיל:
Mail@BeerHaparsha.com

מדי שבוע בשבוע בדוא"ל בחינם

הירשמו היום!

לשון הקודש

באר הפרשה
mail@beerhaparsha.com

אידיש

דער פרשה קוואל
mail@derparshakval.com

אנגלית

Torah Wellsprings
mail@torahwellsprings.com

ספרדית

Manantiales de la Torá
info@manantialesdelatorah.com

צרפתית

Au Puits de La Paracha
info@aupuitsdelaparacha.com

איטלקית

Le Sorgenti della Torah
info@lesorgentidellatorah.com

רוסית

Колодец Торы
info@kolodetztory.com

מכון **ארה"ב:**
Mechon Beer Emunah
1660 45th St, Brooklyn NY 11204
718.484.8136

בארה"ק:
מכון באר האמונה
רח' דובב מישרים 4/2
עיה"ק ירושלים תובב"א
025 688 040

יו"ל ע"י מכון באר אמונה
© 2022 כל הזכויות שמורות להמכון

העתקה או הדפסה של הגליון בכל פרמוט שהוא כדי להרויח או לפרסם עסק וכדו' ללא אישור בכתב ממכון באר האמונה הינו נגד ההלכה והחוק הבינלאומי

תוכן הענינים

פרשת מצורע - שבת הגדול

- אני נותן לכם - כי הוא הנותן לך כח לעשות חיל.....ב
- כנגע נראה לי בבית - בכל קושי טמונים 'מטמוניות' של זהב.....ג
- דברו על לב - להיטיב לאחרים בדברי חיזוק ופיוס.....ד
- ועבדת את העבודה הזאת - מעלת עבודת 'ביעור' החמץ.....ו
- 'עבדו' בשמחה - להתרחק מן הכעס והרגזון.....ח
- שאור שבעיסה - עקירת היצר הנרמז בחמץ.....יא
- מחיצה עשרה - לעשות מחיצה גדר וסייג.....יב
- לטהר עצמו קודם הרגל - טהרת הגוף והנפש כהכנה ליכות לקדושת הרגל.....יג
- פסח נאכל בחבורה - תיקון ענייני בין אדם לחברו וריבוי צדקה וחסד.....יד
- שבת הגדול - טעמים לקריאת שם זה.....יז

מצורע - שבת הגדול

רעה זו של 'צרות העין' בא מתוך מחשבת בפירה שהוא בכוחו ועוצם ידו עשה את החיל הזה, ולכן אינו יכול לתת לאחרים מ'שלו' וממה ש'עבד ועמל' להשיג... אכן, אילו היה מאמין שכל מה שיש לו הוא רק מתנת שמים הרי היה מהנה אחרים, שהרי אינו נותן להם 'משלו' אלא 'משולחן גבוה'. ובוה יתפרש הכתוב כי תבואו אל ארץ כנען - דעו שלא ירשתם אותה בכוח הזרוע כי אם אשר אני נותן לכם לאחווה, וממילא תתנו גם לעניים. אכן אם יעלה על לבבכם מחשבת אוון שהיא 'בית ארץ אחוזתכם', כאילו אתם נאחזתם בה בכח ידכם, וא"כ יהא עיניכם צרה בשל אחרים, אזי ונתתי נגע צרעת...^א

נמצינו למדים כי יסוד קיום 'הבית' - הממון והנכסים הם כאשר מאמין בהש"ת 'כי הוא הנותן לך כח לעשות חיל'^ב, לעומת זאת אם תולה הצלחתו בעצמו ונדמה לו שכוחי ועוצם ידי עשו לי את החיל הזה, והבית הוא 'ארץ אחוזתו' - הרי אין קיום לאותם נכסים...^ג

אני נותן לכם - כי הוא הנותן לך כח לעשות חיל בפרשתן (יד לד), 'כי תבואו אל ארץ כנען אשר אני נותן לכם לאחווה ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אחוזתכם', ג' קושיות הקשה ה'כלי יקר' בפסוק זה, א. מדוע הוצרך הכתוב לומר 'כי תבואו אל ארץ כנען', ולא אמר 'כי תבואו אל הארץ', ותו לא. ב. נראה הקרא 'אשר אני נותן לכם לאחווה' כייחוד לשון, שהרי ידוע שהקב"ה נתן את ארץ ישראל לעמו, ואין בו כל חידוש לעצם העניין של נגעי בתים בו עוסקת הפרשה. ג. מדוע נאמר 'בבית ארץ אחוזתכם', ולא אמר בקוצר הלשון 'בביתכם', ולא עוד אלא שנראה כעין 'סתירה' להאמור מקודם, שבתחילה נאמר 'אשר אני נותן לכם', ואילו בסוף כתיב 'אחוזתכם' - כאילו המה האוחזים בנחלה בכח ידם'.

ומבאר ה'כלי יקר' עפ"י דברי חז"ל (ערכין מז.) שהנגעים באים על צרות העין, ונלמד כן מהקרא (פסוק לה) 'ובא אשר לו הבית' - 'מי שמייוחד ביתו לו' (שאינו מהנה משלו לאחרים ואינו משאיל כליו, רש"י). והנה שורש מידה

א. ולחיבת הקודש נציג את לשונו בהרחבה, והקרוב אלי לומר בזה שעיקר הטעם בעבור צרות העין, כמו שאמרו רז"ל (ערכין טז.) מן פסוק 'ובא אשר לו הבית זה שייחד ביתו לו לעצמו' ולא היה מהנה ממנו אחרים, כי לבעבור זה נתן ה' לו לאחווה בית מלא כל טוב לנסותו אם ייטיב מביתו גם לאחרים, כי 'לי הכסף והזהב אמר ה' (חגי ב ח), וכל מה שהאדם נותן לאחרים לא משלו הוא נותן כי אם משלחן גבוה קא זכי ליה, לכך נאמר 'כי תבואו אל ארץ כנען אשר אני נותן לכם לאחווה' כי 'לא בחרבם ירשו ארץ וזרועם לא הושיעה' (תהלים מד ד) כי אם 'ימין ה' רוממה לתת להם נחלת גוים. ואין מקום לצרי עין לומר כחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה, שהרי ה' הוא הנותן לך כח ואחווה, וא"כ דין הוא שתתנו משלו לעניי עמו. ואם לא תשמעו בקול דברו ותהיו מן צרי העין המייחסים האחווה אל עצמם אז ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אחוזתכם, ר"ל במקום שאתם מייחסים האחווה לכם כאילו אתם האוחזים בה בכח ידכם, לכך נאמר מיד ובא אשר לו הבית, זה שייחד ביתו לו לעצמו לומר שבכחו ועוצם ידו בנה ביתו. עכ"ל.

ב. ולא עוד, אלא שהאמונה ממשיכה על האדם חסד ורחמים, וכך פירש הרה"ק ה'דברי שמואל' זי"ע (ליקוטי אמרים, ט) בלשון הכתוב (תהלים ק ה) 'כי טוב ה' לעולם חסדו ועד דור ודור אמונתו', כי הנה הקב"ה הוא מקור הטוב, וכל תכלית בריאת העולם הוא להיטיב לברואיו, ולעולם חסדו - שרוצה לעשות חסד עם כל העולם, אלא שלפעמים נסתמים צנורות ההשפעה, והעצה 'לנקות' ולפתוח שוב את הצינורות הוא על ידי האמונה בו ית', וזהו שאמר ועד דור ודור אמונתו - 'המשכת החסד בכל דור הוא לפי גודל האמונה'.
ג. גם למדנו, שעיקר השפעת הטובה והברכה היא בכדי שייתן משלו לאחרים, וכלשונו לבעבור זה נתן ה' לו לאחווה בית מלא כל טוב לנסותו אם ייטיב מביתו גם לאחרים.

באר הפרשה - מצודע - שבת הגדול

ג

הפסוק 'ונתתי נגע צרעת' - הדא הוא דכתיב (תהלים ע"א) 'אך טוב לישראל', ולכאורה מה עניין זה לזה ומה שייכות הפסוקים להדדי, אלא שמפרשה זו של נגעי בתים למדים אנו ש'אך טוב לישראל', שכל הנהגתו של הקב"ה היא לטובה, וכמו שתכלית הנגע היתה למען ימצאו את המטמוניות שבקירות הבתים, כך גם בשאר 'נגעים' ויסורים, שסוף מעשה במחשבה תחילה להשפיע עליו את הטובה, וגם מידת הדין והגבורה נועדה להביא את הטוב והחסד. וכדיוק לשון הכתוב (בראשית כו כו) 'ויתן לך האלוקים', שכנודע שם אלוקים מורה על מידת הדין, ואף באופן זה יתן לך האלוקים.

וממשיך ה'דברי ישראל' ביסוד גדול, שלכאורה יש להקשות שאם כן הוא הדברים מדוע נקט הכתוב בלשון 'נגע' והרי אין זה אלא 'ענג'ה, ומבאר בזה"ל, אלא כי למראה עיני אדם כשפוקדים עליו להרוס את ביתו הלוא הוא נגע, אך באמת מי שהיה מאמין באמונה שלימה שכל מאי העביד רחמנא לטב עביד ובטוח היה שכן הוא לטובה - מצא אוצר ונהפך

כנגע נראה לי בבית - בכל קושי טמונים 'מטמוניות' של זהב בפרשתן (יד לד), 'כי תבואו אל ארץ כנען אשר אני נותן לכם לאחווה ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אחוותכם', וברש"י, 'בשורה היא להם שהנגעים באים עליהם, לפי שהטמינו אמוריים מטמוניות של זהב בקירות בתיהם כל ארבעים שנה שהיו ישראל במדבר, וע"י הנגע נותן הבית ומוצאן'. הנה, התורה נצחית היא, ו'בשורה' זו לדורות עולם היא 'מבשרת ואומרת' בכל עת שנדמה לו לאדם כי 'כנגע נראה לו בבית', בענייני ממון בנזקים שונים או ברוחק הפרנסה, בענייני בריאות הגוף או הנפש, בחינוך הבנים והנחת מהם, בנזקי שכנים או 'ידידים', בשידוכים או בוש"ק, איש איש בנגעי לבבו, אבל באמת בשורה היא להם שהנגעים באים, כלומר, שתוכו רצוף אהבה מהקב"ה להביא את האדם לטובתו האמיתית והשלימה, ובתוך ה'צרה' נגוז 'מטמוניות' זהב וכסף' אלא שמתחילה הוא מכוסה ואינו ניכר.

ביסוד הדברים ביאר הרה"ק ה'דברי ישראל' ז"ע (ר"ה כי תבואו) הא דאיתא במדרש (ויק"ר י"א) על

פעם התאונן יהודי לפני הרה"ק רבי ישעי' מקערסטיער ז"ע על מצב פרנסתו הקשה מנשוא, ר' ישעי' הרעיק עליו ברכות לרוב, יעצו להתחיל במסחר חדש, ואכן, הלה ראה ברכה במעשי ידיו ובמהרה נתעשר בעשירות עצומה. ויהי לתקופת השנה בא שוב היהודי אל רבינו והודה לו מקרב לבו על העשירות שנפלה בחלקו, אבל, רבי קדוש, נתרבו 'קרוביי וידידיי' - אנשים שמעולם לא ידעתים כלל, וכולם לדבר אחד מתכוונים - לכספי וזהבי, הדברים יצאו מפי האיש, והרבי החליט לעשות מעשה, ויאמר לעשיר, נו, אם אין ברצונך לתת, נתור אחר אחרים שברצונם לתת משלהם לאחרים... העשיר שהבין את משמעות הדברים - כי בקרוב ממש ימצא עצמו בעניותו דאשתקד, החל מתחנן על נפשו - אמר לו הרבי לשם מה זקוק האדם לפרנסה אם לא כדי לחלק לאחרים... (פארוואס דארף מען פרנסה, אויב נישט אויף צו טיילן פאר אידען).

עתה אמר לו רבינו, הנני מטיל גורל בין בני עירך וגם שמך בכללם - וכל מי שיעלה בגורל הוא יזכה בעשירות שנתתי לך, אמנם, אם תתחרט באמת על דברך, ותקבל על עצמך לתמוך בידי העניים והאביונים יעלה שמך בגורל ותשאר העשירות בידך. אך למותר לומר, כי רגשי חרטה הציפו את לבו של היהודי, וקיבל על עצמו בקבלה איתנה לפזר מממונו לכל נצרך, ואכן... למרבה הפלא, שמו עלה בגורל, ורבינו נענה ואמר לו, עתה ראיתי כי אכן בחרטה גמורה נתחרטת, ומעתה תשאר הברכה בידך (מפי הרה"ח רבי אברהם לוריא ששמע מהגה"צ רבי אשר זעליג מרגליות ששמע מבעל העובדא).

ד. ובזה פירשו בספה"ק מה שאמור בעניין (פסוק לה) 'ובא אשר לו הבית והגיד לכהן לאמר כנגע נראה לי בבית', וכבר דקדקו קמאי בלשון הכתוב שאומר 'כנגע' ולא 'נגע', אלא כי אכן לאמיתו של דבר אין זה נגע אלא בשורה טובה שכולה מלאה רחמים וחסדים, אלא שנראית היא כנגע, שבעיני בשר קצר רואי נדמה שפגע בו מידת הדין ח"ו, אך המשכיל יודע שגם באופן כזה שנראה כנגע הרי זה לטובה.

ה. איתא ברש"י, 'בשורה היא להם שהנגעים באים עליהם, לפי שהטמינו אמוריים מטמוניות של זהב בקירות בתיהם כל ארבעים שנה שהיו ישראל במדבר, וע"י הנגע נותן הבית ומוצאן'. באופן נורא ביאר בעל ה'שבט הלוי' זצ"ל הטעם שנקרא בשם 'נגע', כי הריסת הבית בשביל כסף וזהב אין זה אלא 'נגע'... ולדידן ייאמר לאלו המחריבים את הבית ברוחניות ובגשמיות 'לצורך פרנסה' וד"ל שאין זה 'ריווח' כי אם נגע...

באר הפרשה - מצודע - שבת הגדול

יזדמן לו נגע הוא סבור שהקב"ה נפרע ממנו על עוונותיו, ולא עולה על ליבו שיש בזה 'בשורה טובה'. אך מ"מ בא הכתוב ללמדנו, שאף מי שבדין הוא שיקבל ענשו אל יאמר 'נגע נראה לי' אלא רק 'כנגע', כלומר שנראה כנגע אך באמת 'ענג' הוא כי הכל לטובה, ועל ידי שיאמר זאת יתהפך לטובה למצוא אוצרות זהב וכסף.

דברו על לב - להיטיב לאחרים בדברי חיזוק ופיוס בפרשתן (יד ד), 'וצוה הכהן' ולקח למטהר שתי צפרים חיות', הנה איתא בזוה"ק (ח"ג מו:ו) כמה דעונשא דהאי בר נש בגין מלה בישא, כך ענשיה בגין מלה

מנגע לענג, וזה שהיה מתרעם על שנצטווה להרוס את ביתו ולא היה מאמין שהוא לטובה - הוא לא מצא אוצר, והיה לו זה באמת נגע צרעת. וכן הוא תמיד, זהו שאמרו חז"ל (ברכות ס:ו) לעולם יהא אדם רגיל לומר כל העביד רחמנא לטב עביד', וכשאומר לטב על ידי זה נעשה באמת לטובה ונתהפך מנגע לענג כנ"ל. עכ"ל.

ברוך זה מבאר גם מה שכתב רש"י לפרש לשון הכתוב כנגע, ש'אפילו תלמיד חכם שידוע שהוא נגע ודאי, לא יפסוק דבר ברור לומר נגע נראה לי, אלא כנגע נראה לי, שהנה מדרכו של ת"ח שהוא שפל בעיני עצמו, ואינו רואה לעצמו שום זכות אלא נדמה לו שהוא מלא חטאים ועוונות, וממילא כאשר

ו. והוכיח זאת ה'בן יהודע' (ברכות ס: ד"ה שם א"ל) מאותו מעשה שהיה עם רבי עקיבא, שהלך בדרכו עם תלמידיו ובידיהם תרנגול חמור ונר. בדרכם הגיעו לעיר אחת, חיפשו מקום ללון ואיש מאנשי העיר לא אבה לתת להם 'קורת גג', נענה ר"ע ואמר כל דעביד רחמנא לטב. ושכבו עצמם לישן במדבר, והנה באה הרוח וכיבתה את הנר, בא החתול ואכלו לתרנגול, בא האריה וטרף את החמור. ועל כולם הכריז 'כל דעביד רחמנא לטב'. באותה הלילה נכנס ה'גייס' לעיר ולקח את כל בני העיר בשבי, ואילו את ר"ע ותלמידיו לא לקחו מכיוון שלא ראו ולא שמעו אותם... נענה ר' עקיבא ואמר לתלמידיו, וכי לא אמרתי לכם כל מה שעושה הקב"ה הכל לטובה. והקשה ה'בן יהודע', וכי מה בא לומר להם 'וכי לא אמרתי לכם', מה חידוש יש בדבר, ומה ענין זה לאמירתו עד הנה.

ומבאר ה'בן יהודע', וז"ל. כוונתו לומר כי האדם שפותח פיו לטובה אפילו אם נגזרה עליו גזירה לרעה אפשר שתתבטל הגזירה, ולכן אמר מה שאתם רואים עתה שהכל היה לטובה אינו אלא מאחר שאמרנו בכל עת ושעה - 'כל מאי דעביד רחמנא לטב עביד', כי בזה נפתח פתח לטובה - שיתהפך הדבר לטובה ולברכה. ורצה ללמד בזה שיהיו מורגלים לפתוח פיהם לטובה על כל דבר אף מה שנראה להם כרעה, כי בזה יהפכו הכל לטובה.

יש שהקשו מדוע נקט בלשון 'ארמי' כל דעביד רחמנא לטב עביד ולא בלשון הקודש 'כל מה שעושה הקב"ה לטובה', והקושיא תגדל ביותר וביותר קשה שהרי רבי עקיבא עצמו פתח בלשון הקודש, וכמו שאמר 'לעולם יהא אדם רגיל לומר', ומדוע סיים בלשון ארמי, אלא שמבואר בראשונים (עי' רא"ש ברכות פ"ב ס"ב ב ומעדני יו"ט שם אות ז) שלשון ארמי אינו לשון 'אמיתי' ושפה בפני עצמה אלא הוא לשון משובשת מ'שבעים לשון'... ועיקרה מלשון הקודש (ועל כן 'קרובה' היא ודומה הרבה ללה"ק), ושמה נאה לה כי 'ארמי' הוא מלשון 'מרמה', ומשום כך אמר רבי עקיבא לומר כל מאי דעביד רחמנא בלשון ארמי דייקא, שגם אם אינו 'אמיתי' - שאינו אוחז בדרגה גבוהה כזו שהוא בטוח בעצמו שיהא זה לטובה, מכל מקום ידבר בפיו דברי אמונה ויאמר כל מה דעביד רחמנא לטב עביד. וגם אמירה כזו תהפך הכל לטובה.

וכמו שביאר הרה"ק רבי משה מקאברין זי"ע (תורת אבות, אמונה ובטחון כח) במה דאיתא בגמ' (תמיד כח.) 'יחזיק באמונה יתירה', כלומר - למעלה ממדרגתו באמונה, ואף שבכל ענייני העבודה אינו מן הראוי לדבר בעניינים שאינו עומד בהם ולעסוק במדרגות שלא השיג, מיהו בענייני אמונה מותר ואף מצוה לעסוק אף במדרגות שהן רחוקות ממנו (וכך היתה דרכו בקודש, להרבות לדבר ולעורר בענייני אמונה, ואף במדרגות נשגבות המיועדות לגדולים וצדיקים).

ז. וכך כתב הרה"צ רבי יעקב לייב מינדנער זצ"ל בשם חותנו הרה"ק ה'יסוד העבודה' זי"ע בביאור מה שנאמר (תהילים לב י) 'הבוטח בה' חסד יסובבנהו', שתיבת 'חסד' נמשכת למעלה ולמטה, ר"ל, שהבוטח בה' שחסד הוא כל מה שעובר עליו זוכה שחסד יסובבנהו, ויזכה לראות חסדים נגלים (הובא בספר דף על הדף מנחות צט).

ח. הרה"ק רבי העניך מאלכסנדר זי"ע ביאר הטעם שכל דיני מצודע הם רק על פי אהרן הכהן או אחד מבניו, כי עיקר טענתו של מספר לשון הרע כי מה חטא בדבר והרי אינו אומר אלא את האמת... לזה הצריכה אותו התורה שילך אל אהרן ובניו, כדי שילמד ממידתו של אהרן הכהן שהיה אוהב שלום ורודף שלום ושינה מדיבורו

באר הפרשה - מצורע - שבת הגדול

ה

ובן נמי גם לאידך גיסא, שכמו שהשומר פיו ולשונו (בסור מרע) מתרומם למעלה ראש ואין ערוך לשכרו, כן יכול הוא להתעלות למעלה למעלה ע"י דיבורים של טובה (- עשה טוב), כשאיש לרעהו יעזורו ולאחיו יאמר חזק. וכבר אמרו (ב"ב ט:): 'כל הנותן פרוטה לעני מתברך בשש ברכות, והמפייסו בדברים מתברך בי"א ברכות', הרי שהמפייסו גדול וחשוב יותר, ובטעם הדבר כתב המהר"ל (ח"א שם), כי הנותן פרוטה לעני אינו משיב את נפשו אלא לפי שעה, שאחר שקנה בפרוטה אוכל לשבור רעבונו ולהחיות גופו, כלה הנאתו (ושוב מתעורר רעבונו אחר זמן), אך המפייסו בדברים הרי הוא משביע את נפשו ומחיה אותה בדברים, וחיוזק זה עומד וקיים לעד, על כן שכרו גדול יותר ומתברך בי"א ברכות".

טבא דקאתי לידיה ויכיל למללא ולא מליל, והיינו, שבחומר האיסור של דיבורי לשון הרע, כך ממש הוא הנמנע מלעודד את חברו בדיבורים טובים המשיבים את הנפש. עפ"י ביאר הרה"ק מהר"י מבעלזא ז"ע (לקט אמרי קודש עמ' נא) הטעם שצריך המצורע להביא שתי ציפורים, כי 'הציפור השחומה' נועדה לכפר על לשון הרע, ועל כן שוחטים אותה להשתיק את קולה, ולרמוז על תקנתו של מספר לשון הרע שיחדל מלהשמיע קולו, וכמו שהביא רש"י מדברי חז"ל (ערכין טו:): 'שלה"ר הוא מעשה פטופטי דברים ואף הציפורים מפטפטים תמיד בצפצוף קול. ואילו 'הציפור החיה' באה לכפר על מי ששתק במקום שהיה צריך לדבר, ועל כך נאמר (פסוק ז) 'ושילח את הציפור החיה על פני השדה' לרמוז שאדרבה מעתה יצפצף בקול במילין טבין לחזק ולתמוך בזולתו".

בשביל השלום, כלומר, שפעמים הרבה על האדם להימנע מלומר את ה'אמת' (אל יאמר שקר, אבל אמת אינו מחויב לגלות כשאין צורך)... ולבעל ה'אמת' שכמותו יאמר לו הכהן באמת אתה טמא (הובא בפרדס יוסף).

ט. עפ"י דברי הרה"ק רבי יהושע מבעלזא, שהציפור החיה באה על מילה טובה שהיה בידו לומר לרעהו ושתק, יש מקום לבאר, כי הנה אמרו חז"ל (קידושין טז:): שהציפור החיה מותרת באכילה כי 'לא אמרה תורה שלח לתקלה', כלומר, שלא יתכן שהציפור אסורה לכל העולם, שא"כ היתה התורה מביאה תקלה למי שימצאנה, כי מנין לו לדעת ולהכיר שהציפור אשר נתפסה בידו זו היתה של מצורע ואסורה. ורמז יש בדבר, שאל תאמר כיצד אומר לחברי דיבורי עידוד וחיוזק, ואסביר לו פנים כי גדלה מעלתו - והרי הוא מסוכן לבוא עי"ז לגאות והתנשאות, אך לא אמרה תורה שלח לתקלה, אל תחשוש מלשלוח דיבורים טובים באזני חברך, כי בוודאי לא יצא מהם כל תקלה ומכשול... ואילו 'המשגיח' הגה"צ רבי יחזקאל לעווינשטיין זצ"ל (אור יחזקאל מידות עמו' כג) אמר, שתלמידי ר' עקיבא לא נהגו כבוד זה בזה (יבמות סב:): כי חששו שמא ע"י שינהגו כבוד איש ברעהו יביאוהו לידי גאוה. ובאמת היה בזה פגם וחסרון, כי אין זה מעניינו של אדם ה'דאגה' אודות ענותנותו של רעהו, אלא יהא עניו לעצמו... ואת רעהו יכבד בכל הכבוד ששייך לו...

יש שהוסיפו על כך שלכן אמרו (ברכות יט:): 'גדול כבוד הבריות שדוחה לא תעשה שבתורה', שאף שיש איסור להתגאות, אך חיוב כבוד הבריות דוחה חשש 'לא תעשה' זה...

י. נוהג היה הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל להרבות באמירת דברי שבח לתלמידיו במנה גדושה, פעם נשאל על מנהגו זה, נענה וסיפר דבדידיה הוה עובדא בבחרותו כשלמד בישיבת וואלאז'ין, בימים ההם לא היו להוריו העניים פרוטה לפורטה, ולכן כש'גלה' ללמוד בישיבה היה צריך ללכת לשם רגלי בקור ובכפור כשבקושי היו לו בגדים לחמם את עצמותיו היבשות, בדרכו נקרעו בגדיו ומנעליו, וכך הגיע לישיבה מבויש ונכלם ממצבו הדל. בבואו לישיבה הראו לו מקום מיטתו בחדר אחד עם הגאון רבי זעליג ראובן בענגיס זצ"ל (שלימים כיהן כראב"ד 'העדה החרדית' בירושלים עיה"ק ת"ו) ואילו התחבר בעבותות אהבה. יום אחד הבחין רבי זעליג ראובן בהרגשותיו של רבי איסר זלמן, וכיון שרצה לעודד את רוחו אמר לו מדוע פניך רעים, והלא אתמול אמר ראש הישיבה חידוש בשמך... והעיד רבי איסר זלמן שדיבור זה נסך בקרבו כוחות מחודשים וזקף את ראשו, ומאז סילק לגמרי את העצבות מלבו, וכיון שראה עד כמה יכול דיבור אחד להשפיע על נפש הבחור על כן קיבל על עצמו לשבח ולפאר את הבחורים בהרחבה יתירה.

וכך העיד הגה"צ רבי חיים ברים זצ"ל, מעשה בתלמיד שהרגיש עצמו ירוד וחלש מאד, ובאותה תקופה שאל קושיא באמצע השיעור, ושיבח רבי איסר זלמן מאד את קושייתו, עד שאמר, שעל קושיא כזו צריך להעמיד 'משקה' בביהמ"ד, ואותו תלמיד שאב מלא חופניים חיזוק ממאמר זה, עד שבמשך כמחצית השנה למד בהתמדה וביגיעה מחמת דיבור זה, ועתה צא ולמד כמה משפיעה ומסייעת נדיבות הדיבור לכל אחד.

באר הפרשה - מצורע - שבת הגדול

ועבדת את העבודה הזאת - מעלת עבודת 'ביעור' החמץ ואל יחשוב כי 'ביטול תורה' יש כאן ואולי עדיף לעסוק בהנה 'עבודת הימים' כפשוטו היא בעסק הכנת הבתים לקראת פסח, בביעור החמץ והכשרתו לחג המצות, אדרבה זוהי ההכנה הראויה על ידי הטירחה בגופו בתורה כהכנה דרבה לקראת ליל התקדש החג^ג, כי

סיפר הגה"ח ר' יהודה ניישלאס שליט"א, שפעם אחת בהתהלכו בשווקי ירושלים לצד הגה"צ ר' חיים ברים זצ"ל, ניגשה אליהם אשה אחת, ככל הנראה קשת רוח, ופנתה לעבריהם שמגיע לה מזל טוב ב"ה. נתמלא ר' חיים שמחה לעומתה, ומיד בירר בכובד ראש לשמחה זו מה היא עושה, ותען ותאמר פערל'ע איז אַ כלה געווארן - אירסתי את ביתי פערל, התלהב ר' חיים והכריז מזל טוב מזל טוב.. בפנים צוהלות כששמחתו גואה וגוברת מרגע לרגע, ממש כביכול כ"כ ייחל וציפה לרגע זה, מתי תבוא, והנה הגיע. ומי זכה בה, המש"ך ר' חיים לברר, ותען לעומתו - עם פלוני אלמוני. מששמע ר' חיים שם החתן הרהר לרגע קט כממאן להאמין, והוסיף להביע התרגשותו העצומה, באמת... וכי יודעים אתה במי זכיתם... געוואלדיג (נפלא). את מרן החזו"א הכרתם שאלה ר' חיים, השיבה, בוודאי בוודאי, מי לא שמע על החזו"א, א"כ דעי לך שהחתן שזכית בו נ"ל שהוא החזו"א של דורינו. ושוב שאל במתיקות נפלאה, על הגאון ר' עקיבא איגר שמעתם... דמעות של התרגשות נצפו מעיניה, והחלו לטפטף בזו אחר זו, ובקול חנוק מדמע ענתה פשוט פשוט, הרי כל העולם כולו יודעים לספר על קדוש ישראל גאון הדורות רע"א, החזיר לה ר' חיים - ככל הנראה חתן דנן מיועד להיות 'רבי עקיבא איגר' בדור הבא - שיאיר את העולם כולו. התייפחה האלמונית בבכי, איך זכיתי לכך... מסתמא זכות אבותי ואמותי ואף זקניי וסבתותיי העתירו במרומים בעדי. ענה ואמר ר"ח ברוך לשונו, ואני חושב ומתאר לעצמי שלא זכות אבות וסבתות עמדו לך, אלא מעשייך הטובים ותפילותיך הזכות הם שפעלו. ובהרגשה עילאית זו עזבה והמשיכה לדרכה.

משהרחיקו לכת, תמה הגה"ח ר' יודל שיבלחט"א, מי הוא זה ואיזה הוא שהחזו"א ורעק"א נשתלבו בו יחד, לחש לו ר' חיים בחיוכו הרחב, האמת יאמר כי איני יודע כלל עם מי דיברתי ועל מי שוחחתי, אך מבין השורות ניכר כי מרת נפש היא, ואם אינה ה' לידי ובאה מצוה זו לפתחי אזי נעשנה ביותרת ההידורים, ונרבה בגוטע ווערטער (דיבורים טובים) בשפע, לחמם ולנחם נפש עגומה.

הנה שמעתי לאמר, שהרי אמרו חז"ל (אבות ב ו) 'על דאטפת אטפוך' (אין אדם נהרג אלא על כך שהוא הרג אחרים), מעתה יקשה דמצינו בפרשת בראשית שקין הרג את הבל, ומדוע בא לו כך, והרי לא מצינו שהבל הרג מאן דהו לפני הריגתו (וכבר הק' כן התו"ו^ט), אלא י"ל, כי בראות הבל שפני קין נפלו על כך שהקב"ה לא קיבל את מנחתו (בשעה שמנחת אחיו נתקבלה לרצון), היה לו לעודדו ולחזקו, ומכיוון שלא עשה כן הרי הוא כביכול נחשב כמי שהרג את הנפש (אף שאין לנו כל השגה ב'הבל', אבל ללמדנו את הנוגע לדידן באנו).

יא. ולבד מי"א ברכות הללו 'מובטח הוא שהוא בן עולם הבא'. וכדאיתא בגמרא (תענית כב.) שרבי ברוקא חוזאה שאל את אליהו הנביא זכור לטוב בהיותו בשוק הראיני מי הוא בן העולם הבא, הראה לו אליהו על שני בני אדם שהם בני העולם הבא, ניגש רבי ברוקא אליהם ושאל אותם למעשיהם, ענו לו 'אינשי בדוחי אנן מבדחינן עציבי' [אי נמי, כי חזינן בי תרי דאית להו תיגרא בהדייהו טרחינן ועבדינן להו שלמא - שכאשר רואים שני אנשים ניצים ויש מריבה בינותם שהם טורחים להשכין שלום ביניהם], וברש"י 'בדוחי - שמחים ומשמחים בני אדם'. ומכאן שעל ידי שהיו משמחים אנשים בדיבורים מחיי נפשות נעשו בני העולם הבא.

והנה יש שדייקו בדברי רש"י אלו מדוע האריך והוסיף תיבות 'שמחים ומשמחים בני אדם', וכי אינו מובן מעצמו שהיו משמחים 'בני אדם' - וכי 'בעלי חיים' היו משמחים, אלא, שפעמים ובשעת עצבון ורעות רוח מרגיש האדם שאינו כלל בגדר 'בן אדם' אלא בגדר איזה 'חפץ' מחפצי העולם, אמנם 'תרי בדחני' הללו היו מפיחים בהם רוח חיות חדשה - שיחשיבו עצמם בגדר 'בני אדם', וממילא שב להם הכח והרצון לעשות את המוטל עליהם בשמחה רבה. בגליון הש"ס' ציין 'עיין בתורת חיים' (סנהדרין פח: ד"ה שלחו מתם), ושם כתוב, דלכאורה קשה מהו אומרו שאלו השנים הם בני העולם הבא, הרי 'כל ישראל יש חלק לעולם הבא'. ומבאר ה'תורת חיים', וז"ל. דכל ישראל יש להם חלק לאחר שמת ונידון בחיבוט הקבר ובעונשו של גהינום, שהמיתה והעונשין מכפרין עליו ונעשה בן עולם הבא, אך זה, הוא בן עולם הבא כמות שהוא חי, כי גדול כוחה של שמחה וחדווה בפרט כשמשמח אחרים.

יב. דבר שפתיים אך למותר ש'עבודה' זו היא מצוה שבגופו..., ובל יטריח את בני ביתו בעוד שהוא עצמו עושה 'התעלמת', וד"ל. וכמסופר על הגה"צ רבי שמשון אהרן פאלאנסקי גאב"ד טעפליק זצ"ל, שפעם ראה בביהמ"ד

באר הפרשה - מצורע - שבת הגדול

כל זכר של משהו חמין, ובקדושתו המליץ שפעולות אלו שוות לתקיעות שופר העולה קשר"ק, כי בערב פסח 'ראשי תיבות' שלהם הוא 'ק'ראצין ש'אייערין ר'ייבין ק'ערין' (כולם ענין נקיון הם בשפת האידיש, לשפשא ולכבד את הבית מכל פירור של חמין) והמלאכים העולים מהם הם קשר"ק וממליצים טוב על ישראל".

ממש, וכמו שאמר הרה"ק רבי פנחס מקאריין זי"ע 'הטרחות שמורחין קודם הפסח על ידי זה שזוכה האדם עסקי עצמו וכו' והוא בבחינת פושט צורה, ועי"ז ילבש צורה ויכול לקבל חיות ואור חדש לפסח' (אמרי פנחס השלם, ער"פ אות קסו)². והיה הרה"ק מבארדיטשוב זי"ע מפליג מאד בשבחן של ישראל העמלים לבער ולגרש

אברכים השוקדים על תלמודם בהתמדה גדולה בערבי פסחים, והבין שבבית כמה מהם נצרכים לעזרתם בהכנות החג, עלה הרב על הבימה והכריז, בידי רשימת אלמנות המשוועות לעזרה בדחופות למען צרכי החג, מי ממכם מוכן לעזור ולסייע להן. כאיש אחד ובלב אחד התאספו כולם לעזור ולסייע לאותן אלמנות. ביקש מהם הרב להתייצב לפניו בשורה ונתן בידי כל אחד פיתקא בו נכתב אדרעס (כתובת) של אחת מהמשפחות הזקוקות לעזרה, ויהי כאשר פתחו את הפתקים מצאו כל אחד כתוב בפיתקא שלו מקום מגוריו - שנשלח לסייע לבני ביתו. והייתה כוונתו להוכיח להם, שלא טוב הוא המעשה שהם מוכנים ומזומנים לסייע לאחרים יותר מבני ביתם, ולא באלה חפץ לה' שהרי כתיב (ישעיה נח ז) 'ומבשרך לא תתעלם'.

וכאותו 'מעשה' באברך שהלך ברחוב, ומרחוק הבחין בבריה מבריותיו של הקב"ה 'נופל תחת משאו' כשבידיו ועל גבו נישאים חבילי חבילין של מאכל ומשתה וכלי בית, וכבר הכין את עצמו לקיים מצות פריקה, וטעינה על גבו - עכ"פ חלק מהמשאוי, אך מכיוון שנתקרב הבחין שה'נושא' הוא אחד מבני ביתו, מיד ביקש ממנו 'טובה' והעמיס עליו גם את תיק הטלית-תפילין שלו... כמי שאומר, שמצוות עשיית חסד נאמרה רק בחברים וידידים ולא אצל הקרובים אליו.

ובאמת, כמה רעה וחולה היא הנהגה זאת, להיות אכזרי כעורב על בני ביתו, לרחק את הקרובים ולקרב את הרחוקים. וכזאת מצינו באחשוורוש אשר נראה כ'בעל חסד' הגדול ביותר, בעשותו את הסעודה וציווה על משרתיו 'לעשות כרצון איש ואיש', אולם אם כלפי כל העולם היה 'וותרן' ונוח במידותיו, אך כאשר ושתי המרתה את פיו ולא עשתה רצונו - ויקצוף המלך מאוד וחמתו בערה בו עד שגזר דינה להריגה...

וכבר היה מעשה באחד ששאל את אחד מגדולי הדור בערבי פסחים, היות ונפל בדעתו 'חומרא' רבתי שצריך לנקות - לגרד ולשפשא כהוגן בין המרצפות (tiles between the) ובני הבית אינם מסכימים כל כך לקבל על עצמם 'חומרא' זאת, האם עליו לכופם על כך... אמר לו הרב אכן הידורו גדול וחשוב ראוי הוא, אך ב'חומרא' כזו אין סומכין על הנשים, אלא אתה בעצמך צריך לעשות זאת במו ידיך...

שמעתי אומרים בשם עדי ראיה שזכו להיות נוכחים במשך כמה שנים בליל הסדר אצל הגאון רבי דוב בעריש וויידנפלד זצ"ל גאב"ד טשעבין, בכניסתו לביתו מביהמ"ד התחיל תיכף בעריכת הסדר כמנהג ישראל, ופתח ואמר 'קדש' ותרגם בשפת האידיש את משמעותו של 'קדש' כנהוג, וכן עשה בכל שאר הסימנים, אך כשאמר הסימן של 'שלחן עורך' סתם ולא פירשו, רק אמר זימנא חדא 'שלחן עורך' מבלי לתרגמו ולפרשו, והיה הדבר למילתא דתמיהה בעיניו. בתום עריכת ה'סדר' שאלו לפשר הדבר, וזכה שגילה לו טעמו באמרו הנה בשאר הסימנים כיוונתי את הדברים לעצמי, 'קדש' שאני אעשה קידוש, וכן 'ורחץ' שאני אטול ידים וכן כולם, אך ב'שלחן עורך' אמרתי לבית יעקב אלו הנשים שיכינו את השלחן במעדנים ומטעמים לכבוד יום טוב, וכשמצווים לאחרים אין צורך לחזור ולפרש שוב, ודי באמירה רכה תחילה...

יג. וכבר העיד הרה"ק בעל ה'שומרי אמונים' זי"ע שבשנה אחת החליט בתחילת ימי ניסן ש'השנה' הוא רוצה לקבל את שפעת הקודש הבא ומתגלית בליל חג הפסח, לכן הודיע למשמשי שימעיטו ככל היכולת מלהכניס אליו את הקהל, וסגר את עצמו בכל ימי ניסן ב'הכנות גדולות' לקראת ליל הסדר, וממילא לא סייע בגופו להכנות הנדרשות, אבל, משנכנס החג ראה שמעולם לא היה לו סדר 'חלש' מבלי השגות מוחין עלאין כאותו ה'סדר'.

כי זהו עיקר דבר, דייקא 'טרדות' של ערב החג יביאו עליו אורות החג.

יד. חסידים מספרים, שהגבאים של הרה"ק ה'בית אהרן' זי"ע רצו להחליף את השולחנות ולקנות חדשים לפסח, גער בהם הרה"ק ואמר, וואס וועט דער בארדיטשובר זאגן - מה יאמר הרה"ק מבארדיטשוב, תדעו שהרעש והקול העולה משפשוף וגירוד השולחנות עולה למעלה ומבטל כל מיני קטרוגים מלמעלה.

באר הפרשה - מצודע - שבת הגדול

בנחת²¹ ובשמחה, אבל אם נעשה ברוגז זה מ'סטרא אחרא בישא, סטרא דמסאבא' (צד אחר הרע, צד הטומאה)²², על כן צריך להשגיח וליזהר מאד שכל עבודת הקודש של נקיון הבית מחמץ תיעשה מתוך שמחה וחדוה²³ ולא חלילה מתוך כעס ועצב²⁴, רק ישיש וישמח²⁵ בזכות גדולה זו שנפלה בחלקו לעשות נחת רוח לבורא יתב"ש ולקיים מצוותו²⁶. וכבר כתב ה'רוקח' (סי' רפג, הובא בבאר היטב תסט סק"א) לא יאמר כמה טורח פסח²⁷.

בדרך רמז אמר הרה"ק רבי אשר מסטאלין זי"ע בפסוק (שמות לד יז) 'אלהי מסכה לא תעשה לך', וסמך ליה (פסוק יח) 'את חג המצות תשמור', כי מילתא דשכיחא היא שבאים לידי כעס בעת ההכנות לחג הפסח וכן בחג עצמו, והרי אמרו חז"ל (שבת קה:): כל הכועס כאילו עובד ע"ז, לכן הזהירה תורה שבימים אלו יזהר ביותר שלא לעשות 'אלהי מסכה' זה הכעס²⁸, אלא בניחותא²⁹ ורוגע³⁰ ומתוך שמחה של מצוה ינקה את ביתו מכל משהו חמץ.

והסמיכו לזה מה שאמר הרה"ק רבי ברוך ממעזיבו³¹ זי"ע (בוצינא דנהורא בא) לרמזו בלשון הפסוק (שמות יג ה) 'ועבדת את העבודה הזאת בחודש הזה', כי הנה מצינו בחודש תשרי שנאמר בו לשון 'זאת' וכדכתיב (טו ג) 'בזאת יבוא אהרן אל הקודש', לעומת זאת חודש ניסן נקרא 'זהו', שנאמר 'החודש הזה לכם', ועל כך נאמר ועבדת את העבודה הזאת בחודש הזה, ללמד צריך לעבוד בחודש ניסן כאותה עבודה שבחודש תשרי. ומכאן 'זכר לדבר' עד כמה חשוב במרומים עבודת ישראל קדושים בימי ערבי פסחים.

הפלוני בדבר בשו"ת 'מן השמים' (סימן עא) וז"ל, והחמירו בהם בכלליהם ובפרטיהם (של איסור חמץ בפסח), וכל המאריך בדקדוקיהן מאריכין לו ימיו ושנותיו³².

'עבדו' בשמחה - להתרחק מן הכעס והרגזון
בלל גדול איתא בזה"ק (ככל הנראה הכוונה לזה"ב רסג):
שכל דבר שהוא מ'סטרא דקדושה' צריך להיעשות

טו. וכך כתב ה'קב הישר' (פרק ז) בשם ספר 'יסוד יוסף' וז"ל. ויש קבלה בידי, כל טורח שאדם מטריח עצמו לכבוד יו"ט של פסח, והוא עייף ויגע בהטורח, אזי בעסק זה הוא הורג כל המזיקים הנקראים נגעי בני אדם, עכ"ל. והיינו שעל ידי זה מגרש ומבטל כל רע מעל עצמו.

ומעתה ראה נא כמה שמחה ותענוג עלינו להביא על עצמנו בעת העסק הגדול ובטרח סביב החג ונקיון בבית ובחוץ, כי 'רווחים' הרבה נשכרים בעסק וטורח זה.

טז. בעת שנסע הרה"ק מהר"א מבעלזא זי"ע בערב חג הפסח לאפות את ה'מצות מצווה' בכפר חב"ד (כשהיה דר בתל אביב), אזי מחמת השעה המאוחרת מיהרו מאד המשמשים, והורה הרה"ק לעמוד, ושמעוהו אומר 'הושע נא נפש מבהלה... הושע נא נפש מבהלה...'. ואכן הרבה צריך להיזהר בימים אלו ולשמור על ה'נפש מבהלה'...

יז. נוראות הובא משמיה דהרה"ק רבי לוי יצחק מבארידטשוב זי"ע, שעל ידי ההכנות לחג הפסח יש ביד האדם להשיג מזריגת רוח הקודש, אך מדת הכעס מונעת ממנו מעלה נשגבה זו.

יח. הרה"ק ה'אמרי חיים' זי"ע ביאר הטעם שכתב השו"ע בתחילת הלכות פסח (סי' תכ"ט ס"ב) 'אין נופלין על פניהם בכל חודש ניסן' (ואף 'שם הסימן' נקבע על הלכה זו), כי היסוד הראשון של כל 'הלכות הפסח' הוא שלא להלך בפנים נפולות וברוב דאגה, אלא רק מתוך שמחה.

יט. וכבר אמרו 'דבר נורא', דלכאורה אינו מובן על מה מקנטר הרשע ומתלונן - 'מה העבודה הזאת לכם', הלא פסח זמן חרותנו הוא, והכל יושבים בהסיבה כבני מלכים, ואין לך תענוג גדול מזה, ומה גרם לרשע למאוס בעת כזאת במצוות ה', הלא מסברא היה נראה יותר להתלונן בשעה שצמים ומתענים ביום הכיפורים, או בשאר קיום המצוות שאין בהן הנאת הגוף, אלא, אומרים לו לאב, אם ראית שיצא מבטנך בן רשע, עליך להתבונן היטב, שמא ענין זה גרם לו, שראה בערב החג איך כולם עומדים ומנקים את הבית בעצבון מתוך 'נערווען' (עצבים), ובמקום לשמוח בקיום מצות מלך מלכי המלכים מתרגזים ובאים לידי כעס ולכלל טעות, זה גורם לו למאוס בעבודת ה' ויצא שכרם בהפסדם ח"ו (ואף שאין אתנו יודע עד מה, מדוע יש לפלוני בן חכם ופלוני הבן כביכול רשע, אבל ללמדנו בינה בזהירות ההנהגה, לשמוח ולשמח סביב המצוות).

כ. דבר נפלא שמעתי מחכם אחד שליט"א לרמזו בלשון 'חגים וזמנים לששון', כי הנה 'חג' הוא מלשון עיגול וסיבוב כידוע [ומלשון 'ובמחוגה יתראהו' (ישעיה מד יג) ופירש רש"י, אם בא לעשות בו ציורים עגולים מסבב אותו במחוגה], ורמז יש בדבר, גם כשה'זמנים' הם 'מסובבים' ומעורבבים (פארדרייטע צייטן), והוא בבחי' 'יחוגו וינועו

כשיכור' (תהלים קז כז), ראשו סחרחר ומסובב מרוב טרדות היום וה'סיבובים' ברחובות עיר לצורך המועד... עדיין תהא בששון ובשמחה...

כא. בדרך צחות אמרו, דהנה אמרו חז"ל (ר"ה טז). 'למה תוקעין ומריעין כשהן יושבין ותוקעין ומריעין כשהן עומדין, כדי לערבב השטן, ובתוס' (ד"ה כדי) הביא בשם הירושלמי 'כשהוא שומע את קול השופר - פעם ראשונה הינו בהול ולא בהול, וכששומע בשנית נבהל עד מאד באומרו ודאי זהו ה'שופר' הידוע של תקע בשופר גדול ובא זמני להכלות, ומתערבב ואין לו פנאי לקטרג', על דרך זה ייאמר לענייננו לגבי עבודות הנקיון שהם בבחי' 'תשר"ק' וכנ"ל, שבפעם הראשונה בה 'תוקעים' ומנקים נבהל השטן ועדיין אינו נבהל לגמרי, אכן אם חוזרים ותוקעים - בעת אשר אחד מהתינוקות (או מהגדולים...) הכניס חמץ למקום הבדוק והנקי, וחוזר ומנקה ביישוב הדעת בלא כעס, אזי השטן נבהל לגמרי לנוכח מדרגתו של איש הלזה שכה כובש את יצרו ועושה רצון ה' מתוך שמחה ושלווה.

עוד אמרו, שהרי כל הטעם שתוקעים 'תשר"ק' (תשר"ת, תש"ת ותר"ת) בראש השנה הוא כדי לצאת כל הדעות והמנהגים שהיו בכלל ישראל ולהפיס דעת כולם, אם כן גם עבודת התשר"ק בערב פסח צריכה להיות בשלום ובשלווה... ושכל ה'דעות' ימצאו מנוח לנפשם...

כב. וכלפי אלו המתלוננים על 'קושי השעבוד' בערבי פסחים יסופר בזאת, כי פעם נכנס הגה"ח רבי נטע ציינווירט צ"ל לביהמ"ד בימים שקודם הפסח, ופתח ואמר לסובביו 'מנהג אבותינו בידינו לעשות יום תפלה ותענית על כל צרה שלא תבוא, וכיוון שנתרגשה צרה לפתחנו - ו'ערב פסח' שמה, אם כן מן הראוי להכריז על יום תפילה... כמובן שבדבריו אלו הרגיע את הרוחות הסוערות, והבינו הכל דאדרבה יש לשמוח ולשבח להקב"ה על הזכות שנפלה בחלקנו, ובנים אנחנו לה' אלוקינו וזוכים לעשות רצונו.

כג. ידוע בשם החיד"א לרמזו בסמני הסדר קדש ורחץ הרוצה לקדש ולרחוץ את עצמו כרפ"ס ר"ת כ"לל ר'אשון פ"ה ס'גור יחץ מגיד - מה שאתה חייב להגיד תחצה לחצי ותרויח ע"י זה שמוציא מצה שתוציא את כל המריבות מתוך ביתך, שהרי מרור כורך - כל מחלוקות כרוכות במרור לשני הצדדים, והשכר שולחן עורך - מזוני, כי מצפון - מצפון זהב יאתה, בוך הלל נרצה שתוכל לברך להודות ולהלל לבורא עולם ולהיות מרוצה לפניו. כד. אמרו בדרך צחות, אין צורך 'להדר' להיות ב'לחץ' ובנערווען, כי כבר אנו שרויים בלחץ עד למעלה ראש... וכבר יצאנו ידי חובת 'הידור' זה...

כה. ואף אם אירע 'תקלה' אל 'ישבור את הכלים'... אלא ישמור על שלוות נפשו, על ידי שיאמין כי כל מה שאירע לו הכל הוא בהשגחה פרטית מדוקדקת.

ו'נצייר' את הדברים, במי שהיה צריך לכמה מנות 'בשר ודגים' לקראת היו"ט המשמש ובא, ולא מצאם בחנות הסמוכה לביתו, וגם לא בחנויות הרחוקות קמעא, רק בפאתי העיר מצא, ובעזהש"ת קנה כמות גדולה של 'בשר ודגים' לכבוד שבת קודש, ואך בקושי שירך רגליו כשמשאו בידו בחום היום, ובבואו לביתו הוברר בידו ש'חבילה' זאת איננה שלו, כי את שלו שכח בחנות, ועתה עליו לחזור את כל הדרך בחום היום להחזיר את אשר בידו ולקחת את שלו, וכולו נרגז ומאבד עשתונותיו... אוי לו למי שמעז להתקרב בשעה זו לד' אמותיו... עתה בן אדם, עמוד וחשוב נא, אילו היה אליהו הנביא נגלה אליך, ומבקשך גש לחנות פלונית תן להם חבילה זו וקח משם חבילה פלונית הרי היה מתמלא שמחה, כמה היה מודה ומשבח ועל כל פסיעה ופסיעה שהוא זוכה לקיים הוראתו של אליהו הנביא, מעתה ק"ו שצריך לשמוח שמקיים את רצון הבורא ית"ש בכבודו ובעצמו ששילחו בשנית אל החנות, ודייקא בחום היום לחנות המרוחקת, כי בזה הוא יותר מהדר בקיום שליחותו של הקב"ה.

הגאון רבי משולם איגרא צ"ל היה מחמיר שלא לאכול מצות זולת הכזיתים שחייב האדם לאכול מן התורה בליל הסדר (יש 'יחידים' המקפידים על כך- בחששם לחימוץ במצות, כי אם אין משגיחים עליהן כהוגן בעת האפיה קרובות הן מאד לבוא לידי חימוץ), והיה משגיח מאד על אותן מצות שאכל בליל הסדר למצוות היום, כשהוא עצמו עומד על גבי עושי המלאכה שיתעסקו בעבודת הקודש כתיקונה, ומשעת קצירה עד אחר אפיה היה בוחן ובודק שיהיה הכל בתכלית השלימות בכל פרטיה ודקדוקיה.

שנה אחת בערב פסח אחר חצות היום רעבו ילדיו לאכול, ולא מצאה המשרתת מאכל כדי שביעה להשקט בו רעבונם (כי כבר שרפו את החמץ), לפי תומה ראתה את ה'מצות' ונתנה אותן לילדים, משהבחינה בכך הרבנית נבהלה מאד, שהרי ידעה כמה יגיעות טרח הרב לאפות את המצות כהלכתן, ומהיכן ישיגו כעת מצות מהודרות כאלו, ומתוך שחששה ופחדה מקפידת בעלה החליטה לברוח מן הבית ולחזור רק לאחר שישב מבית הכנסת, וכך עשתה,

באר הפרשה - מצורע - שבת הגדול

וכבר כתב בספה"ק 'פלא יועין' (סוף ערך גלות), כי מה שמגדיר את בעה"ב ממקומו בערבי פסחים וצריך לישב בין תנור לכירים מכפר בגלות כי מה לי בולו מה לי מקצתו. ובלבד שיכוין לשם כך וליקבלנהו באהבה רבה¹². עיי"ש.

דבר נורא כתב הרה"ק רבי צבי אלימלך מדינוב זי"ע בספרו 'דרך פיקודיך' (מצוה יג אות ה) 'אפשר מדרבנן, יש להחמיר באכילת הפסח שלא להאכילו למי שאמרו רז"ל שהוא כאילו עובר ע"ז, כגון כל הכועס

והנה כתיב ב'פסח מצרים' (שמות יב כא) 'משכו וקחו לכם צאן וגו', ודרשו חז"ל (שמו"ר טו ב) 'משכו ידיכם מע"ז, וגם לדורות עולם ייאמר כזאת משכו

אולם כאשר חזרה הביתה קיבלה בעלה הרב במאור פנים, הבינה האשה שאינו יודע מאומה מן המאורע, לכן פרצה בבכי וסיפרה על המצות שנאכלו בטעות על ידי הילדים, מששמע כן הגאון השיב בפשטות ובניחותא, 'מה לך כי תבכי, וכי אין בבית מצות אחרות'.

הרה"ק מסאטמאר זי"ע היה מספר מעשה זה בהתפעלות, והיה מוסיף ואומר, שעיקר החידוש הוא ה'פשטות' שהיתה בתשובתו, כי ברוב אמונתו בהשי"ת בתכלית השלימות, לא עלה בדעתו כלל לכעוס ולהתרעם, לא על הילדים ולא על המשרתת ואף לא על זוגתו שאולי לא הצניעה את המצות בשמירה מעולה, שהרי על האדם לעשות רצון קונו, ואם הכי איתרמי ליה שהאכילו את הילדים במצות אלו בוודאי שכך היה צריך להיות, הרי כך היה רצון ה' - שיקיים מצוות הלילה במצות אחרות, וממילא לא היה לו קפידה כלל, ולא ראה שום מקום ופתח שיגרום לו לכעס. מעשה ב'מלמד' בן דורנו, שיצא ביום מן הימים בערבי פסחים' מתוך כיתתו באמצע השיעור, התקשר לבני ביתו ושאלם האם כבר השליכו את ה'בגדים' הישנים מהבית אל האשפה ברחובה של עיר, ומשנענה שאכן השליכו לאשפה, שאל שוב, האם יש אפשרות להחזירם מאשפתות, ויאמרו לו בני הבית כי כבר הלכו להם אוספי האשפה ואי אפשר לחזר אחר הבגדים, כשמוע המלמד כי כן שב אל תלמידיו והמשיך באמירת השיעור כאילו לא היה. לאחר השיעור פגע בו המנהל ושאלו מדוע יצא בעיצומו של שיעור לדבר עם בני ביתו דברים של מה בכך - לברר אודות ה'בגדים' אם השליכום לאשפה אם לאו. ויען המלמד ויאמר, הנה עומד אני לקראת נישואי אחד מצאצאי ומכיוון שלרש אין כל - על כן לויתי סכום אדיר מגמ"ח לצרכי החתונה, והנחתיו למשמרת באחד מכיסי בגדי הישנים - במקום שאין היד שולטת בו, היום באמצע השיעור נזכרתי שאמרו לי ב"ב שהיום ייזרקו כל ה'שמאטעס' לאשפה, לכן יצאתי מיד לבקשם שיוציאו את המעות מכיסי הבגד...

נתפעם המנהל ושאל את המלמד, ואיככה היה בכך שלוות הנפש וכח הסבל לסבול את הבשורה הקשה על איבוד הדמים, ולחזור מיד לפני התלמידים להמשיך ה'שיעור' כאילו לא אירע דבר, ענה המלמד, הנה אנכי מתלמידיו של המשגיח הגה"צ רבי גד'ל אייזנער זצ"ל והוא השריש בנו, 'עיקר ירידת האדם לעולם הזה הוא למען יעמוד בנסיון ברגעים הקשים הללו' - בכדי שיתחזק אז באמונה שהכל הוא בהשגחתו העליונה של הקב"ה, ואם לא עבור רגעים הללו לשם מה ירדנו לעולם הזה.

כו. ומעניין לעניין באותו עניין, ידוע מאמר העולם ליתן טעם לשבח מדוע נקראת השבת שקודם חג הפסח בשם 'שבת הגדול', כי מדרך העולם שאין סועדים בשבת זו את סעודות השבת במקום שרגילים לאכול שם מדי שבת בשבתו, כי כבר הכינו את המקום לכבוד פסח ופינו משם את כל החמץ, והיינו שהשבת מוותרת משלה עבור הפסח, ואין לך גדול כמי שמוותר משל עצמו לרעהו..., והיא גופא הכנה דרבה לקראת חג הפסח.

אימרה נפלאה שמעתי מאחד מגדולי האדמו"רים שליט"א שהנה כתב ה'חק יעקב' שהמצה האמצעית שבה מקיימין את מנהג ה'יחץ' תהא גדולה משאר המצות, ורמז יש בדבר שה'שובר' עצמו הוא הגדול ביותר.

הוסיפו על כך לבאר הטעם שמצפינים ומחביאים את ה'חצי' הגדול, כי הנה צריך להוציא מה'קערה' ומהשולחן חצי מצה בכדי לקיים מנהג 'יחץ' ו'צפון', ואילו החצי השני זוכה להיות מונח על שולחן מלכים... נמצא שאותו 'חצי' שהוציאו הוא 'מפסיד'... וזאת באו ללמדנו כי זה ה'מוותר' הוא הגדול ולו משפט הבכורה...

כז. ביותר צריך זהירות יתירה שלא 'לשפוך' חמתו וכעסו על בני ביתו... אלא אדרבה יש להרבות ב'ימין מקרבת' וכהכנה לקראת מצוות 'והגדת לבנך', וכשם שהכל מהדרים ומחזרים אחר מצות מהודרות, וכן בימים שקודם

שאור שבועה - עקירת היצר הנרמז בחמץ

כתב הרדב"ז בתשובותיו (ח"ג תקע"ז ד"ה תשובה שניה) שעל פי דרך הפשט אי אפשר להסביר מדוע החמירה תורה כל כך באיסור חמץ דאסור במשהו ואסור בהנאה, (וכיוצא בחומרות אלו שלא מצינו בשום איסור), ועל כן אני סומך על מה שאמרו רז"ל במדרשות, כי חמץ בפסח 'רמז' ליצר הרע והוא שאור שבועה^ה, ולכן כלה גרש יגרש אותו האדם מעליו, ויחפש עליו

כאילו עובר ע"ז (שבת קה:), וביותר כל המשבר כלי בחמתו יהיה בעיניך כאילו עובר ע"ז. ולדידן, שאין לנו 'קרבת פסח' מכל מקום מאד מאד יש לנו להתרחק משמץ כעם בימים אלו, שהרי מהרה יבנה בית המקדש וכי יש בינינו אי מי הרוצה שלא לזכות להימנות עם בני החבורה על קרבן הפסח, ואף כהיום הזה יש מקום לחשוש (עפ"י דבריו באות ג) דאפשר שאף 'אפיקומן' אסור להאכילו, שהרי הוא בא זכר ל'קרבת פסח', והדברים מבהילים.

חג הסוכות הכל עסוקים בקישוט הסוכה להדר במצוות זה קלי ואנוהו, כך צריך בימים אלו להכין את ה'חפצא דמצוה' של 'והגדת לבנך' - אלו הבנים והבנות אשר חננו ה', על ידי שירבה עליהם אהבה וחיבה, עד שירצו לשמוע ממנו את סיפור יציאת מצרים.

וזאת למדנו מדברי 'בעל הטורים' על הפסוק (שמות י ב) 'ולמען תספר באזני בנך וכן בנך' - 'עד כאן רחמי האב על הבן', ולכאורה מה עניין זה לזה, אלא שצורת סיפור יציאת מצרים הוא מתוך אהבה וחיבה, ומאחר שרחמי האב הם עד ג' דורות על כן המצוה היא לספר באזני בנו ובן בנו ותו לא, וממילא עלינו להרבות בחיבה לקיים את המצוה בהידור רב...

כת. הרה"ק רבי יהושע מבעלזא זי"ע דקדק פעם בלשון המשנה (פסחים ב.) 'אור לארבעה עשר בודקין את החמץ לאור הנר', ולכאורה אינו מובן מאי דקאמר 'בודקין את החמץ' והלא בודקין את הבית מן החמץ שבו, ונשאר המהרי" בקושיא.

בין השומעים היה גם בנו המהרי"ד זי"ע, שלימים חזר על קושיית אביו, ופתח ליישב את הקושיא במשל, למה הדבר דומה, לשני סוחרים שנסעו ליריד למכור סחורתם, והצליח ה' דרכם שבזמן קצר מכרו את הכל, ובשמחה הכינו את צעדיהם לחזור לביתם מוקדם יותר ממה שחשבו תחילה, כיון שכן החליטו לחזור רגלי, ויצאו לדרך, לאחר כמה שעות רצו לנוח מעט מעמל הדרך לתת תנומה לעפעפיהם, אך חששו לשלום צרור המעות, כיוון שלא ידעו היכן להחביא את צרור כספם, הביטו כה וכה, ויראו כי אין איש, כי אם עדר של פרות רועות באפר, על כן השכיבו עצמם על הזרעים, ואת צרור הכסף תלו על אחד העצים.

אך סוחרים אלו לא ידעו ולא הבינו שפרות אינן רועות לבדן בשדה מרעה, ויש כאן איזה רועה המנהיג את עדרו, והוא אכן ראה איך שהם תולים את המעות על העץ, המתין הלה עד שנרדמו השנים, מיהר אל העץ - ונטל את כל הכסף לעצמו, אך חכך בדעתו כדת מה לעשות - אם יברח עם הפרות הרי הפרות מקימים קול רעש גדול בדרך הילוכם ויתעוררו הסוחרים משנתם ויתפסוהו בקלקלתו, ולא ידעו אם יברח בלי הפרות הרי בעל הפרות יקיים בו 'פסק', על כן מילא את התרמיל בגללים של הפרות תחת הכסף - כדי שלא ירגישו הסוחרים בקחתם את התרמיל המעות - כי ריק הוא, והשכיב עצמו במקום אשר שכב עד עתה, ואכן תחבולתו הצליחה, כאשר התעוררו הסוחרים משנתם שמחו בראותם את תרמילם 'מלא' תלוי על העץ והמשיכו בדרכם בשמחה, אולם כאשר פתחו את התרמיל חשכו עיניהם בראותם כי מלא הוא בגללים במקום הכסף, והביטו זה על זה בתדהמה ותמהו 'איך יתכן שהפרות הגיעו לראש האילן ונטלו את צרור הכסף ומילאו אותו גללים...' ובסכלותם אמרו, נו, וכי אפשר לנו לילך אל הרב לדון 'דין תורה' עם הפרות... ובכך סיים מהרי"ד את דבריו, כאשר הקהל משחק על טפשותם של הסוחרים, ולא הבינו כלל מה בין עובדא זו לקושיית מהרי"ד מבעלזא זי"ע.

בכל אותו זמן עמד בנו הרה"ק רבי אהרן מבעלזא זי"ע מן הצד והקשיב בכובד ראש לדברי אביו, ובתום דבריו התחיל כל גופו לרעוד מרוב פחד, ולשאלת החסידים הסביר באימה, שדברים עמוקים וטמירים גזו אביו בהאי עובדא, דהנה הסוחרים נשארו בקושיא מחמת טיפשותם, ואם היה להם קצת שכל בקדקדם היו מהפכים את הקושיות לתירוצים, דהנה דווקא מחמת שהוקשה להם - האיך יתכן שהפרות עלו על העץ ליטול צרור כסף, היו צריכים להסיק שוודאי היה שם רועה שהוא אשר עלה על העץ לגזול את כספם.

והנמשל, האדם ירד לעוה"ז עם תרמיל - זה הלב, ועליו למלאותו באבנים טובות ומרגליות על ידי קיום התורה ומצוות, אולם לפעמים נרדם האדם על משמרתו דומיא דהסוחרים שנתנו תנומה לעפעפיהם, ובשעה זו מרוקן

באר הפרשה - מצורע - שבת הגדול

שבריבוי תורה ומצוות 'בודק' את היצר הרע ומגרשו. ו'ביטול בלב' היינו 'מיט איין שטיקעלע הארץ' - עם נתינת לבו לאביו שבשמים. ו'שריפת חמץ' מרמז על אש התלהבות בעבודת השי"ת שעיי"ז 'שורף' ומבער כל חלקי הרע שבקרבו.

מחיצה עשרה - לעשות מחיצה גדר וסייג

בכלל ההרחקות מה'חמץ' ומהיצר הרע שלא יראה ולא ימצא אפילו במשהו - הוא עשיית גדרים וסייגים המרחיקים את האדם מן העבירה, וכמו שהחמירו ב'חמץ' אף בדברים שאינם איסור ממש מעיקר הדין 'משום חומרא דחמץ', ואף צריך לעשות 'מחיצה' בינו לבין חמצו של נכרי, כך צריך לעשות 'מחיצות' של ברזל בינו לבין העבירה.

בכל מחבואות מחשבותיו¹, ואפילו כל שהוא לא בטיל, והוא אמת ונכון².

והבי נמי אמרו בגמרא (ברכות יז.) 'רבון העולמים גלוי וידוע לפניך שרצוננו לעשות רצונך ומי מעכב שאור שבעיסה ושעבוד מלכויות', ופירש רש"י 'ומי מעכב - שאין אנו עושים רצונך, שאור שבעיסה - יצר הרע שבלבבנו, המחמיצנו, ולכן החמירו כל כך באיסור חמץ כדי להרחיק את האדם מן העבירה, שלא תהיה לו שום שייכות עם הסטרא אחרא.

הרה"ק ה'בית אהרן' זי"ע (לער"פ) מבאר דיני בדיקת חמץ וביעורו על דרך העבודה שהחמץ מרמז על היצר הרע, כי אור לארבעה עשר בודקים את ה'חמץ' לאור הנר - היינו נר מצוה ותורה אור, כלומר

היצה"ר את לב האדם מכל הרכוש שצבר בתרמילו, ומכניס תחתם גללים - עוונות ותאוות רעות רח"ל, אמנם בהגיע זמנים טובים מתעורר האדם משנתו ובודק את לבו, והוא נדהם למצוא שם 'גללים', אך במקום לבחון מאין מקורם של הגללים כדי להוציאם ולהחזיר לעצמו את רכושו הרי הוא מתייאש ומשלים עם מצבו השפל, אולם, המשכיל מבין שהקושיות הן עצמן התירוצים, ויסיק שהיצר הרע הוא המכשיל את האדם בעת תרדמתו, כמאמר החכם ב'חובות הלבבות' (שער יחוד המעשה פרק ה) 'אתה ישן והוא ער לך', והוא אשר גזל ממנו את כל אוצרותיו, וימהר לרדוף אחריו ויתבע ממנו את רכושו ויעמוד על המשמר מכאן ולהבא שלא ירדם שנית, ולכן בזמנים טובים של אור לארבעה עשר 'בודקין את החמץ' ולא את הבית, כי עליו לחקור אחר שורש הדברים, מה מקור ושורש של החמץ, באיזה דרך מצא היצר פירצה למלאותו בכל אלו הגללים, ולהחזיר את האבידה היקרה זו הנשמה הטהורה של כל יהודי.

כט. רמז לדבר נתן הרה"ק רבי אהרן מבעלזא זי"ע במה שנפסק בשו"ע (סי' תלב ס"ב) 'אין בודקין וכו' אלא בנר של שעוה', שהרי ה'שעוה' עשויה מדבש דבורים, וכבר מצינו בפוסקים על כוחו של 'דבש' להפך טהור לטמא, שאם נפלו בעלי חיים לתוך הדבש הרי הם מותרים באכילה, ומשום כך בודקים בנר של שעוה לרמז על 'בדיקת חמץ' שתכליתה 'לגרש את היצר' ולהפך את הטמא לטהור.

ל. כתב הרמ"א (סימן תלב סעיף ב) 'ונוהגים להניח פתיתי חמץ במקום שימצאם הבודק, כדי שלא תהא ברכתו לבטלה', ונתחבטו הפוסקים איך תועיל עצה זו להציל את הבודק מברכה לבטלה, והלא אין זה כי אם הערמה בעלמא, שהרי כל הבית נקי מחמץ, ואילו אותם פתיתים אינו 'בודקם' - שהרי הוא עצמו הניחם במקומות הידועים לו. והשיב הגאון מטשעבין זצ"ל בשם צדיק נסתר שהתגורר בווארשא [לפרנסתו עסק בתיקון שעונים, וכאשר שמע אודותיו גאב"ד טשעבין שבר את שעונו והלך לתקנו אצלו כדי שיזכה להתברך מפיו, אך כאשר הגיע אליו הבין הצדיק את כוונת בואו, וסירב לברכו, באמרו שאיש פשוט הוא, בלית ברירה ביקש ממנו שיאמר לו דבר חידוש, ולבקשה זאת לא סירב, ואמר לפניו תירוץ זה], דהנה מצוות בדיקת חמץ היא לאור הנר, וילפינן ליה בפסחים (דף ז:) בגזירה שוה מכמה פסוקים, וחדא מינייהו הוא הכתוב אצל עבדי יוסף ש'חיפשו' את הגביע אשר הם עצמם הכניסו לבין אמתחותיהם של השבטים, ואעפ"י שידעו מקום המצאו של הגביע נאמר שם (בראשית מד יב) 'ויחפש בגדול החל ובקטן כלה וימצא', אלא מכאן, שאף חיפוש כזה שמיה 'בדיקה', ושייך שפיר לברך על בדיקה זו, ודפח"ח.

ממאמר זה למד הרה"ק ה'פני מנחם' זי"ע, דהנה פעמים יתלונן האדם - מה אעשה, והקב"ה הכניס בקרבי יצר הרע גדול וקשה כ"כ, לזה אמרינן ליה, אכן הקב"ה הכניסו, אך המטרה הייתה כדי שתבוא ותוציאנו ותגרשו מעמך, ובידך כוח וגבורה להוציאנו, דומיא דפתיתי חמץ שהוכנסו לשם בכונה תחילה בכדי שיבערום ויוציאום מן הבית.

בדרך זה ביארו צדיקים וגאונים טעם מנהג הנחת ה'ביצה' בקערה, שהנה מדרך התרנגולת שאינה מטילה את הביצה רק לאחר שעלה עליה ה'קרום', אך כל זמן שלא גדלה הקליפה אזי הביצה מחוברת ומעורה במעי התרנגולת, כך הקב"ה הוציא את ישראל 'גוי מקרב גוי' כי אף שהיו 'בקרוב גוי' אך היתה 'קליפה' שהפרידה ביניהם, שהיו 'מצוינים' שם ולא שינו שמם ולשונם ולבושם ושמרו על גדרים בינם לבין המצריים. ומשום כך מניחים את הביצה, להודיע בזאת ש'החפץ בגאולה' עליו להיות מוקף במחיצות להבדיל בינו לבין הגויים ואז יזיה ראו לגאולה.

לטהר עצמו קודם הרגל - טהרת הגוף והנפש כהכנה לזכות לקדושת הרגל

אמרו חז"ל (ר"ה טו:): 'חייב אדם לטהר את עצמו ברגל', וכלומר שצריך לטהר עצמו קודם הרגל, ואם כי בעוה"ר אין אנחנו יכולים לעלות ולראות בבית מקדשנו ואין לנו זוכים להקריב קרבנות הרגל, אך עדיין מכל מקום שומה עלינו גם בזמן הזה 'לטהר' את הגוף והנפש מכל סיג ופגם לב, כהכנה דרבה לקראת היו"ט הקדוש

והיא שעמדה לאבותינו ולנו לא, שרק בגלל ההבדלה בין ישראל למצרים בתוספת 'חומרות' גדרים וסייגים יצאנו ממצרים לחרות עולם. וכה ביאר הפלא יועץ בספרו 'אלף המגן' (בשלה, על הגש"פ) בשאלת הרשע 'מה העבודה הזאת לכם', שהוא שואל וטוען, דייכם במה שאסרה תורה, אבל מה העבודה הזאת לכם - שאתם מוסיפים בכל יום תורה חדשה ומרכיבים גדרים וסייגים, ועל זה נאמר 'לכם ולא לו, ולפי שהוציא את עצמו מן הכלל כפר בעיקר', כי אם אינו שומר את הגדרים בזה סופו לכפור גם 'בעיקר' - בציווי התורה המפורשים. ואף אתה הקהה את שינוי ואמור לו בעבור זה עשה ה' לי בצאתי ממצרים, לי ולא לו, אילו היה שם לא היה נגאל', כי כל יציאת מצרים היתה 'לקחת לו גוי מקרב גוי' כעובר במעי בהמה שהיו משוקעים בטומאת מצרים, ואף מידת הדין קטנה עליהם הללו והללו וכו', אלא שהקב"ה 'נושא פנים' לישראל, והטעם מבואר בגמ' (ברכות כ:): כי הם מחמירים על עצמם לברך מכזית ומכביצה ואף שלא נצטוו בברכת המזון אלא רק כשאכלו כדי שיעור שביעה, והרי שרק בזכות החומרות והתוספות על דברי תורה נגאלנו, וא"כ 'הרשע' שאינו חפץ בחומרות אילו היה שם לא היה נגאל.

לא. הרה"ק ר' שמעון שלום מאמשינוב זי"ע הגיע לבקר בחוה"מ פסח את הרה"ק מהרי"ד מבעלזא זי"ע ובתוך הדברים אמר לו בשם זקנו הרה"ק מווארקע זי"ע על הא דאיתא בהגדה קודם 'והיא שעמדה' שמכסים המצות ומגביהים הכוס ואומרים והיא שעמדה, שהנה המצות הם חיובם בלילה הזה מדאורייתא, לעומת זאת ארבעה כוסות הם רק מתקנת חכמים, ובא לרמז בזה כי אנו מגביהים את הכוס שחיובה מדרבנן ו'מסלקים' את המצות שהם מן התורה, ואומרים והיא שעמדה להורות כי רק קיום תקנות חז"ל הם שעמדו לאבותינו ולנו להחזיק מעמד בדרך התורה, וכל הגדרים והסייגים הם ה'שומרים' עלינו שנוכל לקיים את מצוות ה'. ונתלהב המהרי"ד וציווה לבנו מהר"ם מבילגורייא זי"ע לרשום את הדברים לזכרון כשהוא מוסיף לומר שמותר לכתוב זאת אפילו בחול המועד מפני 'דבר האבד'...

הסמיק לזה כ"ק אדמו"ר מסיקוורא שליט"א דבר פלא שאומרים בשם הרה"ק החתם סופר זי"ע לבאר הטעם ששלטה ההשכלה הארורה בבערלין ביותר, כי שם זלזלו במנהגי ישראל... (הובא בהגדה של פסח נתיבות הקודש - סיקוורא עמ' רכב).

לב. כבר מילתנו אמורה ש'אין טהרה כתורה', והיא 'מכשרת' את האדם מכל בליעת איסור (אוה"ח הק' בראשון לציון משלי ב א), וממילא מעיקרי הטהרה שקודם הרגל הוא בלימוד התורה, ופשיטא ואין צריך לומר שלא יחסר אפילו יום אחד מ'קביעת עיתים' מחמת טרדות ערבי פסחים, ואפילו אם הוא עסוק ביותר. וכמו שביארו האחרונים בענין 'קביעת עיתים לתורה', שהוא על דרך שמצינו בגמ' (ר"ה כו:): קבען פלניא, והוא מלשון גזל, (כדכתיב מלאכי ג ח, 'היקבע אדם אלוקים'), וכלומר שאף מי שטרוד ביותר בעסקיו צריך לגזול מסדר יומו ולייחד זמן ועת ללימוד התורה (עי' בשע"ת סי' קנו סק"ב בשם בעל ההפלאה). וכבר אמר הרה"ק מסקולען זי"ע אודות 'בין הזמנים', וכי יש לך אדם אשר יחדל מאכילתו במשך חודש ימים... אם כן היאך ניתן להפסיק מלימוד התורה אשר 'היא חיינו ואורך ימינו'... וכל הפורש ממנה כפורש מן החיים...

עד כאן הדברים אמורים כלפי אותם הטרודים ב'הכנות' לחג הבעל"ט, אכן מי שעיתותיו בידו ודאי שעליו להרבות בלימוד התורה, ואדרבה עתה שעת הכושר להצלחה בתורה, כידוע מפי ספרים וסופרים שיש סייעתא דשמיא ביותר

באר הפרשה - מצודע - שבת הגדול

מותרות, ולא שיהיה חקוק בו מראות אסורות רח"ל, ואילו מי שמפקיר את עיניו ח"ו היאך יוכל לראות ולהראות באותם עינים שחטא בהם והרי אין אדם מעיז פניו בפני בעל חובו' (ב"מ ג.)...

הרה"ק ה'תפארת שלמה' זי"ע (ליקו' חדשים ד"ה מצות תאכל, בסו"ד) פירש במה שנאמר (ו ט) 'מצות תאכל במקום קדוש', שיכין את עצמו קודם פסח לקדש את פיו שהוא המקום שמכניס שם המצה - להיותו 'מקום קדוש', ויאכל את המצה בקדושה ל', ומקודם ההג' יקדש את מוצא שפתיו שלא יתערב בו לשון הרע ושאר דיבורים אסורים ל', ויהיו כל דיבוריו לשם שמים, ובכלל זה נמו להשגיח במשנה זהירות על הנכנס לתוך פיו, ואז 'מצות תאכל במקום קדוש'.

פסח נאכל בחבורה - תיקון ענייני בין אדם לחברו וריבוי צדקה וחסד

עוד רמזו צדיקי הדורות שבכלל 'החמין' שנצטוונו לבערו מן העולם, הוא ה'חמין' השוכן בלב האדם

הבעל"ט כדי שתוכל קדושת החג לשכון בתוכנו ל'. וכמו שאמר הרה"ק ה'בית אברהם' זי"ע (פסח ד"ה כל שלא) דהנה חז"ל פירשו (חגיגה ב.) במה שנאמר (שמות כג יז) 'שלוש פעמים בשנה יראך כל זכורך את פני האדון ה', שהיו עולים לרגל להראות לפני ה' - שהקב"ה היה מביט עליהם ורואה אותם, וכדרך שבא [הקב"ה] לראות [את האדם] כך בא לראות [שכביכול איש יהודי רואה] את הקב"ה, וזוהי שתכלית העלייה לרגל' היא כדי לראות ולהתראות עם הקב"ה ולהתקרב אליו ביותר, ועניין זה הוא נצחי ושייך גם לדורות עולם, ומעתה היאך יוכל 'להתראות' עם הקב"ה כשאינו מטהר עצמו ל'. ... אלא מעבודת הימים הק' של 'ערבי פסחים' לעשות בעצמו 'הגעלת כלים', בטהרת כל חושיו, בשמירת המחשבות והעיניים ל' והפה ל'.

נוראות אמר הרה"ק ה'דברי שמואל' זי"ע (הובא בבית אברהם שבועות ד"ה למחזי) שהנה מכל דבר שהאדם רואה נשאר רושם חקוק בעיניו מאותו ראייה, ועל כך נאמר 'יראה כל זכורך' - ש'יראה בעיניו רק ראיות

למי שלומד בשעה שאין רבים הלומדים עתה. ומסופר על הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל שכשהיה מתקשה בסוגיא בה עסק ולא מצא תירוץ הגון ליישב כל חמירא, היה מניח את הסוגיא ללמוד בה בער"ש אחר חצות, באומרו שבאותו זמן מתמעטים הלומדים בעיסוקיהם לקראת שב"ק, ועתה הוא שעת הכושר לזכות להבין ולהשכיל. לג. פעם שאל הרה"ק מקאברין זי"ע בערב חג הפסח את אחד החסידים האם כבר יש לו אתרוג לכבוד החג, תמה הלה ושאל, מה ענין אתרוג לחג הפסח... אמר לו הרבי, 'אתרוג - דא ליבא' (תיקו"ז כט.), ובזה פסח וסוכות שווים שצריך להכין את הלב לקראת היום טוב (בית אברהם סוכות ד"ה האתרוג).

לד. מסופר על בן אחיו של הרה"ק רבי שלמה מקארלין זי"ע שהיה מקורב אליו ביותר, שנה אחת קודם הפסח שלח אגרת אל דודו הרה"ק בה כתב שב"ה יש לו בשר ודגים מצות ויין לפסח, ולא חסר לו אלא 'פסח' לפסח, ע"כ מבקש שישלח לו 'פסח אויף פסח' ('פסח' לפסח), החזיר לו הרה"ק כיצד אוכל להכניס את ה'פסח' בתוכני שק של חמץ... ודי לחכימא ברמיזא שצריך להכשיר עצמו כדת וכדין ורק אז יוכל להיכנס בו אור היו"ט. לה. כך אמרו חז"ל (מס' דרך ארץ זוטא פ"א ה"ד) אל תכשל בעיניך, אין מכשול אלא בעיניים. עוד אמרו (שם פ"ט ה"י) 'אבא איסי בן יוחנן משום שמואל הקטן אומר, העוה"ז דומה לגלגל עינו של אדם, לבן שבו זה אוקיינוס שמקיף את העולם, שחור שבו זהו העולם, קומט שבשחור זהו ירושלים, פרצוף שבקומט זהו בית המקדש שיבנה במהרה בימינו ובימי כל ישראל אמן', ופירש ב'בנין יהושע' (שם) מה שדימו עולם הזה לעינו של אדם, וז"ל, כמו שבידו ובכוחו לגלגל עינו, כך בכוחו של אדם להנהיג כולי עלמא בזכותו, כמו שנאמר וצדיק יסוד עולם, עכ"ל, והיינו, שהשומר עיניו בקדושה יכול 'להנהיג' את העולם בזכותו...

לו. הרה"ק רבי שלמה מזוועהיל זי"ע היה מרמז בנוסח שאנו אומרים ב'חד גדיא' דזבין אבא - כיצד יש ביד האדם לקנות כביכול את אביו שבשמים בתרי זוזי - בשמירתו על האברים אלו העין והפה, כלומר שיזיז עצמו וישמור עליהם בשמירה כפולה ומכופלת.

לז. ועל כך בכה פעם הרה"ק רבי בעריש מביאלא זי"ע בדרשת 'שבת הגדול', שרבים שואלים אותו כיצד מכשירים כלים שונים, ואין דורש ואין מבקש להכשיר את הפה כדי שיוכל לאכול בו את המצה בקדושה ובטהרה.

לח. רמז לכך נתן הרה"ק רבי יוחנן מראחמסטריוקא זי"ע בסימני הסדר 'כרפס', שהוא ר"ת כ"ל ר'אשון פ'ה ס'גור, היינו אם האדם חפץ ומשתוקק לזכות לקדש ורחץ' - להתקדש ולהתרחץ מזוהמת עונותיו, אזי העצה היעוצה

ואבן זה כלל גדול בתורה, שגם בעת שהוא עוסק בחפצי שמים ישגיח מאד בכבוד הזולת^ט שלא לפגוע בכבודו חלילה, 'והעולם אין נוהרין בזה', ואוי להם לבריות שעל ידי חוסר תשומת לב יפגמו בקיום המצוה שתיחשב חלילה כמצוה הבאה בעבירה ח"ו^{יא}. ואדרבה ממצוות הימים האלו הוא ריבוי עשיית צדקה וחסד.

בתיב (שמות יג ו-ז), 'שבעת ימים תאכל מצת וביום השביעי חג לה', מצות יאכל את שבעת הימים' וגו', והקשה הגר"א ז"ע (קול אליהו בא) א. מפני מה כפל הכתוב בציווי שבעת ימים תאכל מצות ומצות יאכל את שבעת הימים. ב. מדוע שינה הכתוב בלשונו

בפרט בעניינים שבין אדם לחברו, כדברי הרה"ק העבודת ישראל ז"ע (בסוד לשבת הגדול) על המשנה (פסחים מח:): 'איזהו שיאור כל שהכסיפו פניו, כאדם שעמדו שערותיו', וכך נפסק בשו"ע (סימן תנ"ט סעיף ב) 'מצוה שהכסיפו פניו הוא חמץ', וכתב המג"א (שם סק"ה) 'אבל העולם אין נוהרים בזה', וכתב הרמז בזה שיש אנשים, שאומרים דברי חידודין לחבריהם ומלבינים פניהם ברבים, ואזל סומקא ואתא חיוורא, וזהו 'שהכסיפו פניו' זהו בוודאי חמץ גמור, רצ"ל עצת היצה"ר, ואין העולם נוהרים בזה, כי אומרים מצחק אני, ובודאי מי שרוצה להיות ירא שמים יהיה נזהר מזה החמץ, ולבערו מכל וכל^ט.

היא לסגור את פיו, ולא זו בלבד אלא - 'יחץ מגיד', את אשר מוכרח הוא ל'הגיד' ולדבר יחצה ולא יאמר הכל. הנה מנהג ישראל תורה לברך ברכת 'בורא פי האדמה' על הכרפס, ומכוונים לפטור בברכה זו את המרור שיאכלו אחר אכילת המצה (עי' משנ"ב תע"ג סק"ה), ומספרים על הרה"ק ה'חקל יצחק' מספינקא ז"ע, ששנה אחת כאשר אמר סימן זה פרץ בבכי, והסביר עומק הכוונה, שעל ידי אכילת הכרפס פוטרם ומבטלים את ה'מות' העולה בגימטריא כמספר 'מרור' (446). ולענייננו יאמר, שעל ידי שאדם נזהר ב'כרפס' - באותו 'כלל ראשון פה סגור' הרי הוא פוטר מעצמו כל מיני מרורים ועקתין בישין...

לט. הרה"ק ה'מקור ברוך' ז"ע המליץ ואמר, דהנה מנהג ישראל קדושים שבשריפת החמץ שורפים גם את הנר והנוצה שהשתמשו בהם בשעת בדיקת החמץ. ולכאורה צ"ב, כי בשלמא הנוצה נשרפת מכיוון שהיא נוגעת בעת הבדיקה בחמץ עצמו שדינו בשריפה. אבל הנר שלא נגע כלל בחמץ מדוע ישרפוהו, אלא ביאורו, בשעת בדיקת החמץ צריכים לבדוק העוונות כידוע, ונמצא שהנר עזר לחפש חטאת האדם, ומשום כך דינו בשריפה. הוסיפו לבאר, שהנה זה ימים רבים שטרחו בני הבית ועמלו בכל כוחם בנקיון, שטיפה והדחה, ובחיפוש מחיפוש אחר כל גרגיר חמץ. ואחר כל זאת, מגיע הנר הזה ובודק ו'מחפש חסרונות' - אחת דינו לשריפה. מ. הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל היה נוהג לעשות 'ברכת האילנות' על עצי פרי אשר גדלו בחצרה של אלמנה אחת, פעם ניגש אליו 'לעורר' אותו, כי אין ברכתו בשלמות בתכלית כל ההידורים והדקדוקים, ועדיף לו לברך במקום אחר בהם גדלים עצים הרבה ששם יוכל לקיים באופן מהודר ביותר, השיב לו הגרש"ז אף אני מהדר בעשיית המצוה, וה'הידור' הוא ב'לב אלמנה ארני'... שהיא שמחה שאני מברך על שלה, וכדאי הוא הידור זה מהידורים אחרים...

מא. לאחר נישואיו של הרה"ח רבי שלמה פרישטיק ז"ל עם בתו של הרה"ק רבי גדליה משה מזוועהיל ז"ע, לא ידע מה לעשות בפרוס חג המצות, כי אביו נהג לאכול מצות מכונה ואילו אצל זקנו הרה"ק רבי שלמה מזוועהיל ז"ע היה הדבר חמור מאד, וכיון שעמד לערוך את ה'סדר' על שלחן אביו לא ידע כדת מה לעשות, הלך להתיעץ עם רבני ירושלים, והם יעצו לו לשאול את פי הרה"ק מזוועהיל עצמו. ברחימו ודחילו העלה את ספיקו על הנייר, ומסרו לידי של ר' שלומ'קה אשר קרא את השאלה במהירות, ובתוך כדי דיבור ענה לו ברורות 'וכי סבור אתה שבשמים ישאלו אותך אם אכלת 'מאשין מצות' [-מצות מכונה] או לא, בשמים ישאלו אותך שתי שאלות, האם שמרת את עיניך מלהסתכל בראיות אסורות, והאם שמרת את פיך לבלתי תפגע ח"ו ביהודי'...

פעם סיפר רבי שלמה מעשה זה לכמה אברכים, ומשסיים דבריו שאלוהו א"כ לא השיב ר' שלומ'קה על השאלה בענין מצות מכונה, ויהי כשמעו את שאלתם נסער לבו בקרבו ונזדעק 'הוא לא השיב, ודאי שהשיב, הוא לעג על כל החומרא כאשר הדבר נוגע באיסור דאורייתא של פגיעה ברגשות יהודי אחר (של אביו), כי במקום פגיעה ברגשות יהודי אין מקום לשום חומרא בעולם...', והוסיף, שאם היה יודע שכך ישאלו אותו, לא היה מספר להם עובדא זו כלל, כי חסר להם יסוד גדול ביהדות.

באר הפרשה - מצודע - שבת הגדול

לאחרים נאמר מצות' מלא - לתת להם כדי שביעה בלא לקמין ולחסוך^מ.

ביסוד הרברים מתאמרא בשם הרה"ק רבי ברוך ממעז'בוז' זי"ע מה שנפסק בשו"ע בריש הלכות פסח (תכט א) 'שואלין בהלכות פסח קודם לפסח שלשים יום, הגה - ומנהג לקנות חיטים לחלקן לעניים לצורך פסח', ובהמשך דברי המחבר 'אין נופלין על פניהם בכל חודש ניסן', ומבאר את סמיכות ההלכות, שרצה הרמ"א להקדים, שתחילת דבר ידאגו איש לרעהו, שיהיו לו כל צרכיו בהרחבה, ויתן 'מעות חטים' לעניים^מ, ורק לאחר^מ ידאג האדם לצרכי עצמו שיהא 'אין נופלין על פניהם' - שאף הוא עצמו לא יבוא לידי נפילה^מ.

שבתחילה אמר האבל, ובפעם השנית נאמר יאכל. ג. גם צריך ביאור הטעם שבפסוק הראשון נאמר 'מצת' חסר ואילו בכתוב השני כתיב 'מצות' מלא.

ומבאר כי בתחילה הזהיר הכתוב כל איש מישראל שבעת ימים תאכל מצת - והיינו שיאכל הוא בעצמו, וחזר הכתוב לצוות שלא ידאג רק לעצמו^מ, אלא צריך להשתדל שמצות יאכל על ידי אחרים, ולרמוז על מנהג נתינת 'קמחא דפסחא' לעניים, ועל כן נאמר 'יאכל' שמשמעותו יאכל על ידי אחר, ובוה מתבאר שינוי אופן כתיבת 'מצות', שבפסוק הראשון המדובר על חובת האדם לאכול בעצמו נאמר 'מצת' חסר, כי לעצמו רשאי הוא לחסר ממאכלו... אבל

מב. מסופר על הגאון הנודע רבי אייזיל חריף זצ"ל, שראה את הגביר דמתא, אשר כגודל עשרו כך גודל קמצנותו, והיה נמנע מלתת 'קמחא דפסחא' - עומד ובודק את כיסי בגדו לבל ימצא שם אפילו פירור חמץ, נענה לו רבי אייזיל, חבל שהינך טורח כל כך בחינם, שכבר אמרו חז"ל (פסחים ח:): 'חור שבין יהודי לארמאי' (-נכרי) אינו צריך בדיקה (וכלומר שבמקום הנמצא תחת בעלות אינו יהודי פטור מבדיקה), ואתה הינך יהודי רק עד הכיס...

מג. וכך כתב הגה"ק רבי חיים פלאג'י זי"ע (צדקה וחיים מערכת י) וז"ל, מצת כתיב בתורה חסר, ר"ת צדקה תציל ממות, כלומר מי שנותן צדקה למי שחסר, צדקה כזו תציל ממות [ועל כן נאמר 'מצת' חסר, לרמוז על נתינת צדקה למי שחסר לו, שהיא מצילה ממוות], לכן אות צ' באמצע תיבה של 'מות' לומר שהוא מפריד המות שהוא מ' ת' הן 'מת', כלומר אף שחייב מיתה אך באה אות צ' רמז צדקה מפריד וכו', ומה שנאמר מיתה סתם משמע מיתות ב"ד שהן מיתות חמורות. עכ"ל. כלומר, שאף מהם ינצל לחיים ולשמחה ושלוש.

סיפר צדיק נשגב מרא דעובדא, לפני כמה שנים התעסקו בביתו ב'סידור' משפחות עניות ונזקקות מאוד לחג הפסח, ועמלו הרבה לסדר להם 'חלוקות' למיניהם וקמחא דפסחא כדבעי, ועם כל הטורח בערבי פסחים בנקיון הבית והכשרתו לא חסכו במאמצים לעמוד לעזרת אותם משפחות. ויהי בעצימה של ההתעסקות במעשי החסדים הבחינה ב"ב שאינה רואה את בנה התינוק כבן שנה, והחלו לחפש אחריו בכל הבית אך 'הילד איננו', עד שמצאו אותו בעריסתו 'קבור' מתחת הררי כרים וכסתות (שמיכות) שהניחו שם מבלי משים, וכמעט שלא בא לידי חנק רח"ל. וראו בחוש היאך נתקיים בהם מה שנאמר צדקה תציל ממוות...

מד. שנה אחת בעת עריכת ה'סדר' התלהב הרה"ק ה'דברי חיים' זי"ע בעת הגדה של פסח למשך כשעה ושעתיים, לאחר מכן נענה ואמר בשנה זו הסדר של הרה"ק רבי אלעזר מענדל מלעלוב זי"ע (שהיה דר בעיה"ק ירושלים) מאיר למעלה מאד ונעלה מכל הסדרים, ברבות הימים נודעה סיבת הדבר, כי באותה שנה נשלח אליו סכום גדול מאחד מאנשיו שבחו"ל, והיה סיפק בסכום זה לחוג את החג כשלמה המלך בשעתו, אבל הוא חילקו בין עניי עיר הקודש שיוכלו לחוג את החג כראוי, ולכן האיר סדרו מעלה מעלה (הגש"פ אמרי החן להגה"צ רבי אלחנן היילפרין זי"ע עמו' ל).

מה. ועל ידי זה גופא שדואג לאחרים אזי יתעורר עליו מן השמים רחמים וחסדים 'לדאוג' ולספק לו כל צרכיו. כי הנה שינוי במשנה (פסחים קיד.) 'מזגו לו כוס ראשון', להראות מנהג 'חירות' שאינו מוזג בעצמו אלא אחרים טורחים עבורו, ואם כי מעיקרא דדינא הרי זה נוהג רק כלפי בעל הבית, אבל כל שאר המסובים מוזגים לעצמם, אמנם רבים נהגו זאת בכל המסובים, שאין אחד מוזג לעצמו אלא אחרים מוזגים לו. אלא שלפי זה נמצא שכל אחד מוזג לשני, ואם כן יש מקום לשאול 'מה הועילו חכמים בתקנתם', שהרי סוף סוף כל אחד 'טורח למוזג', ומה המעלה הגדולה בכך שאינו מוזג לעצמו. וביארו עפ"י מה דאיתא בחת"ס ובספה"ק שעל ידי שבני ישראל עשו חסד אחד עם השני במצרים אזי גם מן השמים נהגו עימם במידת החסד, ולזכרון זאת אף אנו מתעסקים כל אחד בטובתו של השני. ואין זה רק 'לזכר' בעלמא... אלא כך הוא 'בכל דור ודור', כי 'איש לרעהו יעזור', ואבינו שבשמים ירחם עלינו ו'ימזוג' לנו כוס מלא ברכת השם.

באר הפרשה - מצודע - שבת הגדול

ז

שבת הגדול - טעמים לקריאת שם זה

מצווה, ודבקו נשמתם בבורא כל עולמים, היה זה בכוחו של יום השבת שהוא יומא דנשמתא (כמבואר בווה"ק ח"ב רה.), לכן נקבעה לדורות גאולה זו ביום השבת שהוא יומא דנשמתין ואז יוצאים מגלות הנפש^מ.

זה'לבוש' (סימן תל סעיף א) ביאר, שלכן נקראת שבת הגדול כי היא הקדמה לגאולה, שנאמר בה (מלאכי ג כג) 'הנה אנכי שולח לכם את אליה הנביא לפני בוא יום ה' הגדול והנורא, והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם'.

הרה"ק ה'חידושי הרי"ם' זי"ע (שש"ק ג קצו) השווה שבת זו ליום כיפור, ודרש מעין גזירה שוה, וז"ל, עשור הזה הוא כמו עשור דיוהכ"פ - שהוא מטהר ומעמיד בחזרה ביושר (וכן משמע בווה"ק ח"ב לט:), לכן נקרא יום הכיפורים 'יומא רבה', כן נמי נקראת השבת 'שבת הגדול' כי היא מזככת ומקדשת את נשמת ישראל מכל פגם ועוון^מ.

איתא ב'אוהב ישראל' זי"ע נשנבות בקדושת שבת זו (הובא בספרו שם), דהנה מבואר בווה"ק (ח"ב סג:)

הנה נס גדול נעשה לבני ישראל בשבת זו, כדאיתא ב'סדר עולם' (פרק ה) שיום ט"ו ניסן, יום יציאת בני ישראל ממצרים, היה ביום חמישי בשבת, נמצא שעשירי לחודש - שלקחו אז 'שה לבית' היה ביום השבת, ונעשה להם נס כפי שהביא הטור (או"ח סימן תל) בשם המדרש 'ולקחו להם כל אחד שה לפסחו, וקשר אותו בכרעי מיטתו, ושאלום המצריים למה זה לכם, והשיבו לשחטו לשם פסח במצות ה' עלינו, והיו שיניהם קהות על ששוחטין את אלהיהן, ולא היו רשאים לומר להם דבר, ועל שם אותו הנס קורין אותו שבת הגדול' (ועי' תוס' שבת פז: ד"ה ואותו).

ידועה קושיית המפרשים, מדוע מייחסים את הנס ליום השבת, ולא ליום י' ניסן שבו ביום אירע הנס, כשאר מועדים שנקבעו ביום החודש שחלו בהם ולא ביום השבוע. ומבאר הרה"ק ה'אוהב ישראל' זי"ע (ליקושי נ"ך השמטה לשבת הגדול) דמה שקיימו בני ישראל בי' בניסן - משכו ידיכם מעבודה זרה וקחו לכם צאן של

מו. ב'בית אברהם' (לשבת הגדול ד"ה ענין שבת הגדול) הביא בשם הרה"ק בעל ה'יסוד העבודה' זי"ע טעם לשם שבת 'הגדול', משל למלך רם ונישא שהכין סעודה גדולה לכל אוהביו, וכיון שאין עניות במקום עשירות הכינו העבדים את כל צרכי הסעודה בהרחבה גדולה וכיד המלך, וממילא בתום הסעודה נשאר הרבה מאכלים ומשקאות, באו וסיפרו כן לפני המלך, ויצו המלך לחלק את השיריים לאנשי המדינה, ועדיין נשאר משיירי הסעודה ואין זה מן הכבוד להשליך לאשפה את מאכלי המלך, הורה המלך להאכיל את הפושעים היושבים בבית האסורים ולתת להם לאכול ולשתות [ויש להוסיף עוד, שמן הסתם הוציאו אותם מכלאם והושיבו אותם במקום מכובד כדי לאכול מן הסעודה, שהרי אין זה מדרך כבוד לאכול מאכלי המלך בבית האסורים].

והנמשל, למלך מלכי המלכים שלא כלו רחמיו, ולכן יגיע מרחמיו וחסדיו גם אל הפושעים והחוטאים, כדכתיב (תהלים כא יא) 'וסלחת לעוני כי רב הוא', והקשו המפרשים מה הנתינת טעם באומרו 'כי רב הוא', אדרבה אם רבו מעשיו בפשע וסררה מדוע יזכה לסליחה וכפרה, אך להאמור אתי שפיר, דיש לומר שתיבות 'כי רב הוא' קאי על חסדי ה' שהמה מרובים למאד, וכדי שלא ילכו לאיבוד צריך להשתמש בהם אף לחוטאים ופושעים. ובזה מפרש ה'בית אברהם' דלכן נקראת השבת 'שבת הגדול', כי גדול וקדוש הוא השבת לחסות תחת כנפיו אפילו לפחות שבפחותים, לפושעים ולמורדים - לטהרם ולהכינם לחג הקדוש.

שמעתי מאחד מנכדי הרה"ק ה'נתיבות שלום' זי"ע שזקנו היה חוזר בכל עת על דברי הרה"ק ה'בית אברהם' זי"ע, שלכאורה קשה, וכי מה ייחוסה של שבת זו שנקראת 'גדולה', והרי כל שבת ושבת 'גדולה' היא, וכמו שאומרים בברכת 'רצה והחליצנו - כי זה יום גדול וקדוש הוא לפניך', אם כן מהי מעלתה של שבת הגדול, אלא, שיום שבת זה הוא ה'גדול שבגדולים'.

מז. ושמעתי בשם אחד מצדיקי הדור לבאר עוד טעם בשם שבת הגדול, שבאותה שבת קיימו בני ישראל 'משכו וקחו לכם צאן', והרי ה'שה' שבמצרים מורה על תוקף הטומאה והתיעוב, כי הוא היה ה'עבודה זרה' של המצריים, ומ"מ, הוא עצמו נבחר להיות קרבן לה'. וללמדנו בא שהזמן גרמא בימי הפסח להפוך נפשות בני ישראל משקיעתם בשערי טומאה עד המדרגות הגדולות ביותר, והרי ענין זה הוא דבר גדול ולכן נקרא שבת הגדול.

באר הפרשה - מצודע - שבת הגדול

'מיניה מתברכין כל שיתא יומין', פירוש שכל ימות השבוע יונקים מקדושת השבת שלפניו, אולם כל השבתות כולן יונקות כוהן משבת הגדול ושבת שובה, הרי שכל השבתות של כל השנה גנוזות בגויה.

יה"ר שנזכה לערוך הכנה ראויה לקראת חג הפסח ככל משפטיו וחוקותיו מתוך הרחבת הדעת, ועוד בהאי שתא נזכה לאכול מן הזבחים ומן הפסחים אשר יגיע דמם על קיר המזבח לרצון.

אגעד אנק

על פרשת השבוע

פרשת מצורע תשפ"ב

כל הזכויות שמורות למו"ל. אין לקרוא בזמן התפילה וקריה"ת

בס"ד, בכל ענייני הגיליון ניתן לפנות לדוא"ל: g.agedank@gmail.com

זאת תהיה תורת המצורע ביום טהרתו והובא אל הכהן

נפתח במילתא דבדיחותא של ה'קרן לדוד', פעם אחת נכנס לביתו ה'ויחי יוסף' מפאפא בשעה שהכין את הדרשה לשבת הגדול, [נתגדל בבית דודו כמה שנים בצעירותו] וראה שהוא מעיין בדרשה שאמר בשנה שעברה. ואמר לו שכיון שבעלי הבתים יש להם זכרון נפלא, לכן הוא מעיין במה שכבר דרש בשנה שעברה, שלא יחזור על דבריו.

וסיפר שפעם אחת היה הרב דורש דרשה בבית המדרש, ואשה אחת מעזרת נשים אמרה לחברתה, שהדרשה הזאת כתובה ב'צאינה וראינה', חברתה חברתה אית לה עד שהגיעו הדברים לאזני הרב, והחליט מאתו שבת ואילך שהוא בודק בצאנה וראינה שלא יאמר ח"ו איזה דבר בדרשתו מה שכבר כתוב שם. פעם אחת נכנס השמש לבית הרב לפני הדרשה, ומצא אותו מסתכל בצאינה וראינה, יצא השמש וסיפר לכל, שהוא תפס את הרב שבאמת הוא מעיין בצאינה וראינה לפני הדרשה...

ועתה נתחיל בעז"ה להכין נפשינו לקראת היום טוב הבא עלינו לטובה, כמ"ש בתפארת שלמה 'יכול מראש חודש' שבאמת אנו יכולים להתחיל להכנס לאור היום טוב מראש חודש ניסן. ולזאת נלמד מדברי רבי שלמה קלוגר לקשר את פרשת מצורע לשבת הגדול, וכמ"ש הקרן לדוד שבעלי הדרוש אין יודעים מה לדרוש כששבת הגדול חל ב' מצורע... ואמר כיון שאנו צריכים אוצר גדול של שפע שנוכל להכניס את חג הפסח בהרחבה, זהו הקשר לפרשת מצורע ששלח לנו הקב"ה אוצר בקירות הבית ע"י נגעי הבתים, מכים בקיר ומוציאים אוצר, והרי כל ברכאן דלעילא ותתא ביומא שביעאה תליא, זהו שבת הגדול, שזה השבת ממשיך שפע גדול.

'זאת תהיה תורת המצורע ביום טהרתו והובא אל הכהן', והקשו המפרשים הרי עדיין הוא טמא ואינו נכנס לב' מחנות, מדוע כינה הכתוב את יום ביאתו אל הכהן 'כיום טהרתו', הרי אינו טהור עדיין, ואסור במעשר וכ"ש תרומה וקדשים. עוד הקשה רבי שלמה קלוגר שבהמשך לשון הכתובים מכנים את תהליך ההטהרות כרפואה, כדכתיב 'והנה נרפא נגע הצרעת מן הצרוע', א"כ היה צריך לכתוב 'כיום רפואתו' ולא ביום טהרתו? וביאר רבי שלמה קלוגר לאור מה שחידש לעיל ואח"כ מצא כדבריו בג' מקומות בזה"ק שבאמת יש בנגעים יסורים של אבה, כמ"ש בגמ' ברכות כל מי שיש בו מד' מראות נגעים הללו, אינו אלא מזבח כפרה, בחי' 'כי את אשר יאהב ה' יוכיח'. ואיך יבדוק האדם אם אלו הנגעים באים לטמאו או לקרבו, דבר זה תלוי אם נראו באלו הנגעים סימני טומאה. אם קיבלו באהבה לא יטמא בצרעת, אדרבה אזי הוא במדרגת 'כי את אשר יאהב ה' יוכיח', ואם ח"ו על ה' יזעף לבו, אזי נתגלים בו סימני טומאה. וזה שכתוב 'אדם כי יהיה בעור בשרו שאת או ספחת, והיה בעור בשרו לנגע צרעת', שהברירה בידו אם תהיה נגע צרעת בתוך השאת וספחת, שאם יקבל היסורים באהבה, לא יטמא, וגם לאחר שנטמא, כשיחזור בו ויתגבר לקבל היסורים באהבה, אזי יצמח בו שער שחור ויתרפא הנגע.

והנה איך נוכל לדעת אם זה האדם התרפא בשלימות או לא, סימן לדבר אם הוא יכול להביא קרבן עשיר, או שהוא מצורע 'אשר לא תשיג ידו בטהרתו', היינו שעוד לא הכיר שהיסורים באו לו באהבה, כי בתחילה צעק על זה 'טמא טמא', וכאילו זועף לבו על היסורים, ואינו מקבל היסורים באהבה שהם מטהרים אותו. זאת תהיה תורת המצורע ביום טהרת מחשבותיו וזעפת לבו על ה', כשמקבלם באהבה, אזי יראה הכהן והנה נרפא נגע הצרעת מן הצרוע ויכול להביא קרבן עשיר. כי הכהן אינו מכיר בתחילה באיזה ענין נרפא, אם מחמת עצמו, או מחמת שהתפללו עליו קרוביו ואוהביו, הדבר תלוי אם הוא יכול להביא קרבן עשיר, שזהו סימן שהוא משיג ידו בטהרת פנימיות נפשו.

"זאת תהיה תורת המצורע" (יד, ב)

הדא הוא דכתיב 'מי האיש החפץ חיים' (תהלים לד) לפיכך משה מזהיר את ישראל ואומר להם: 'זאת תהיה תורת המצורע' - תורת המוציא שם רע (ויק"ר טז, ב)

במדרש (שם) הובא המעשה המפורסם באותו וכול שהיה מחזיר בעירות שהיו סמוכות לציפורי, והיה מכריז ואומר: מי רוצה לקנות סם חיים? והיו הבריות מקיפין אותו. רבי ינאי היה יושב בטרקלין שבביתו ועוסק בפשוטי המקרא וחוזר עליהן. שמע שמכריז "מי רוצה לקנות סם חיים", אמר לו: בוא עלה לכאן ומכור לי. אמר לו: לא אתה ושכמותך נצרכים לזה. הפציר בו רבי ינאי. הוציא לו ספר תהלים, הראה לו פסוק "מי האיש החפץ חיים", מה נאמר אחריו - "נצור לשונך מרע ושפתיך מדבר מרמה סור מרע ועשה טוב". אמר רבי ינאי: כל ימי הייתי קורא את הפסוק הזה ולא הייתי יודע היכן הוא פשוט, עד שבא רוכל זה והודיעו "מי האיש החפץ חיים".

ויש להבין, מה היה קשה לרבי ינאי בהסברו של הפסוק, שנפשט לו לאחר מפגשו עם אותו רוכל?

פרש מהרז"ו: לשון הפסוק קשה, מדוע הוא בא בלשון שאלה: "מי האיש החפץ חיים" לכאורה היה לו לומר בפשטות שהנוצר לשונו מרע - יחיה.

עד שבא אותו רוכל, סובב בערים ובכפרים והכריז בקול "מי רוצה סם חיים", ומכאן הבין ר' ינאי שדוד המלך בא להשמיענו שעל דבר זה שכולם נכשלים בו, יש להודיע בלשון הכרזה, וכאותו וכול שהכריז בקול "מי רוצה סם חיים", כך אמר דוד: "מי האיש החפץ חיים".

ומדוע הלך אותו רוכל דוקא לעיר ציפורי ולעירות הסמוכות לה כדי למכור סחורה זו?

באר רבי יוסף מפוזנא (חתנו של ה"נודע ביהודה"), על פי דברי ה'זהר' הקדוש שבאר על דרך הרמז את הפסוק "לא תבערו אש בכל מושבותיכם" (שמות לה, ג), ש"אש" זו אש המחלוקת. יום שבת הוא יום שבו יש פנאי לאנשים לשבת ולשוחח על דא ועל הא, וממילא עלולים לבוא לידי ריב ומחלוקת. והנה בציפורי היה יום ארוך יותר משאר המקומות, כמובא בגמרא (שבת קיח ע"ב) "יהי חלקי ממכניסי שבת בטבריא וממוציאי שבת בציפורי". העיר ציפורי שכנה בראש ההר, ומשום כך כניסת השבת הייתה כמו בכל מקום, אך יציאת השבת הייתה מאוחרת יותר כי שקיעת החמה נתאחרה, ונמצא שהשבת שם הייתה ארוכה יותר. לכן בא לשם להזהירם באופן מיוחד על עוון לשון הרע ומחלוקת.

(ומתוך האור)

ועץ ארז. ושני תולעת ואזב.

אומר רש"י - ועץ ארז. לפי שהנגעים באין על גסות הרוח. ושני תולעת

ואזב. מה תקנתו ויתרפא, ישפיל עצמו מגאותו, כתולעת וכאזב.

אומר הספר פרדס יוסף - כאשר בן אדם משפיל את עצמו, ישנה סכנה שיבוא לידי גאוה בגלל ההשפלה.

ישנה הנהגה בעולם המוסר, של אנשים שנוהגים להשפיל עצמם עד לעפר, וממילא, לא תהיה לו שום סיבה להתגאות.

אותם אנשים היו עושים פעולות, כדי להשפיל את עצמם. לדוגמא, היו נכנסים למכולת ושואלים: "סליחה, אולי יש לכם במקרה 100 גר' מסמרים?", או שהיו נכנסים לבית מרקחת ושואלים: "סליחה, אולי במקרה יש לכם עוגה?"

אנשים היו חושבים אותם למשוגעים, וככה הם היו מכניסים להם לראש, שהם לא שווים כלום.

בן אדם שמגיע למקום כזה, שכולם מחשיבים עצמם לאפסים, יכל להתגאות ולומר לעצמו: "הבחור הזה אפס!? אני הרבה יותר אפס ממנו"

☺

אם ככה, גם בעונה יש סיכון.

(הגרמ"י רייזמן)

לכן, אם התורה היתה מצוה לקחת רק עץ ארץ ואזוב, הנפילה היתה מלמעלה עד למטה – מעץ הארץ שהוא מרומם ביותר, ועד לאזוב שהוא המושפל ביותר.

באה התורה ונקטה ב'קו אמצע' ואמרה: "בין עץ הארז לאזוב, תכניס שני תולעת".

כלפי מה אמורים הדברים?
אומרת המשנה {אבות א, א} - משה קבל תורה מסיני.

נשאלת השאלה – למה לא נאמר משה קבל תורה בסיני?

הפשט הוא, שמשה רבינו קיבל את תורת הענוה מהר סיני. כשראה משה, שמכל ההרים שרצו לקבל עליהם את התורה, בחר הקב"ה דוקא בהר סיני כי היה ההר הנמוך מכולם, שנאמר {תהילים סח, יז} למה תרצדון הרים גבננים ההר חמד אלהים לשבתו אף ה' ישכן לנצח.

מובא בשם האדמו"ר מקוצק:
אם הקב"ה כ"כ מחבב הרים נמוכים, למה לא ניתנה התורה בתוך בקעה?!

למדנו מכאן יסוד, שהר צריך להיות. אם לא יהיה הר, לא יהיה כלום. כלפי מה הדברים אמורים?

אמר האדמו"ר מקוצק – כל יהודי, צריך שיהיו לו בכיס שתי פתקאות. באחת יהיה כתוב "כי בצלם אלקים עשה את האדם" ובשנייה "ואנכי עפר ואפר".

נשאלת השאלה – בשביל מה צריך את זה?
אם אומרים לבן אדם: "בוא תייסד שיעור תורה"

"אני לייסד שיעור! אין לי כח לזה ..."
"אולי תייסד גמ"ח???"
"לא נראה לי ..."

מיד הורידו הכל מהשולחן, ובינתיים הביאו לכל המסובים מים לשטוף את הפה מהגועל שנדבק בהם.

אומרים לו: "תשמע, אתה יודע שנבראת בצלם אלקים! אם ככה, יש לך כוחות לכך!"

אחרי הסעודה רצה כמעט מלך גרמניה להרוג את שר הטבחים. הטבח התחנן: "אדוני המלך, אני יכול להישבע אלף שבועות, עשיתי בדיוק כמו ששר הטבחים ברוסיה לימד אותי, לא שיניתי דבר וחצי דבר. מה אני יכול לעשות שכך קרה?"

מזד שני, פוגעים ומשפילים אותך?! תוציא את הפתק השני - "ואנכי עפר ואפר". ממילא אם תבין שאתה עפר ואפר, לא תיפגע מאף אחד.

המלך הורה לו בזעם: "עכשיו אתה נוסע לרוסיה לברר מה היתה הבעיה והיכן הטעות".

אמר האדמו"ר מקוצק – אבל ישנה בעיה אחת, שאנשים מחליפים את הפתקים.

הטבח שמח עד השמים, העיקר שלא הורגים אותו. יצא לדרך, הגיע לרוסיה. שם סיפר לשר הטבחים של הרוסי: "אוי מה שהיה לנו, עשיתי את הקישקע, והמסובים כמעט הקיאו, הרגישו שאוכלים זבל".

כשאמרים לאדם להקים שיעורי תורה או להקים גמ"ח, אומר האדם: "ואנכי עפר ואפר ... אני יכל להקים משהו?!", וכשפוגעים ומשפילים אותו, הוא אומר: "אתה יודע על בני פגעת? באלקים!"

הטבח הרוסי ביקש ממנו: "תביא את הרשימה שלך". הגרמני הציג את הרשימה על פיה הכין את הקישקע – אחת, שתיים, שלוש, ארבע, הכל בסדר. "רגע", נזכר הטבח הרוסי, "כאשר הבאת את המעי למטבח, מה עשית?"

אם ככה, צריך האדם לדעת להוציא את הפתק המתאים, בזמן המתאים. מבקשים ממך לעשות פעולה מסוימת, אל תאמר "אין לי כח", שהרי נבראת בצלם אלקים. כשפוגעים בך, תדע שאתה עפר ואפר!

"מה פירוש מה עשיתי? טחנתי בשר, טחנתי לחם, פפריקה, מלח וסוכר, ומלאתי את הכל בתוך המעי".

מאוצרות המגידים

הטבח הרוסי ממקומו, "אתה נורמלי?! הלא זה מעי של בהמה! את המעי צריכים לשטוף היטב, עם מים רותחים, ואחר כך להשרות במים עשירים וארבע שעות, שכל הטינופת תצא מהמעי והוא יתנקה. אחר כך שוב שוטפים, עד שבטוחים שהמעי נקי לחלוטין. רק אז אפשר להכניס את כל המצרכים...היכן השכל שלך?! – כעס עליו שר הטבחים הרוסי.

יצוה הכהן ולקח למטהר שתי צפרים חיות טהורות (יד, ד) פירש רש"י: "לפי שהנגעים באין על לשון הרע, שהוא מעשה פטופטי דברים, לפיכך הוזקקו לטהרתו צפרים, שמתפטין תמיד בצפצוף קול".

"אוי, וי!", קפץ הרוסי ממקומו, "אתה נורמלי?! הלא זה מעי של בהמה! את המעי צריכים לשטוף היטב, עם מים רותחים, ואחר כך להשרות במים עשירים וארבע שעות, שכל הטינופת תצא מהמעי והוא יתנקה. אחר כך שוב שוטפים, עד שבטוחים שהמעי נקי לחלוטין. רק אז אפשר להכניס את כל המצרכים...היכן השכל שלך?! – כעס עליו שר הטבחים הרוסי.

על עוון לשון הרע אמרו חז"ל (ערכין טו, ב) "אמר רבי יוחנן משום רבי יוסי בן זמרא, מאי דכתיב: 'מה יתן לך ומה יוסיף לך לשון רמיה?' אמר לו הקב"ה ללשון: כל אבריו של אדם זקופים ואתה מוטל, כל אבריו של אדם מבחוץ ואתה מבפנים, ולא עוד, אלא שהקפתי לך שתי חומות, אחת של עצם ואחת של בשר".

יכול אדם להטעין על עצמו את המצוות הטובות ביותר, אבל אם יכניס אותן בפה לא נקי, הוא מקלקל את הכל!

אשאל אתכם, מורי ורבותי: וכי שני השומרים הללו הם אכן גדרים, המקשים על האדם לדבר? אם אין שנייה קל יותר לדבר? אם עושים גדר של אבנים ושל ברזל – ניחא, אי אפשר להיכנס, אבל הגדרים האלו שהקב"ה ברא ללשון – איזו גדר הם?! אם מייששו יעשה גדר מנייר שהגנבים לא יכנסו – זו גדר?!

פרשת השבוע שנקרא בע"ה, בשבת זו, פרשת מצורע. עוסקת הפרשה בטהרת המצורע ובצרעת הבית.

וודאי הכוונה ללמוד מוסר מאותו 'חומות', שאדם ילמד וישכיל ויתבונן – תראו כמה מוחבאת הלשון פנימה, כמה היא זקוקה לשמירה. כל עוד התינוק לא יודע לדבר – אינו צריך שנייה. ברגע שהוא מדבר – יש לו כבר שנייה. כל זאת, כדי שאדם יתבונן ויבין כמה שמירה צריכה הלשון.

הצרעת כתובה בתורה, לא כסדר שמקבלים אותה. בתורה כתוב קודם כל צרעת הגוף, לאחר מכן צרעת הבגד, ובפרשה שלנו מופיעה צרעת הבית. אבל הסדר שבו האדם לוקה בצרעת, לא כך. אלא קודם כל צרעת הבית, לאחר מכן צרעת הבגד, ולבסוף צרעת הגוף.

יש לנו ב"ה את ספר "שמירת הלשון" – קילורין לעיניים. רבי יחזקאל אברמסקי זצ"ל אמר על החפץ חיים זצ"ל: כמה פשטות ככה גדלות. כאשר פותחים את הספרים שלו מבינים כי לשון הרע וגסות הדיבור הם פשוט אש!

דבר ראשון, צריך להבין מה זה בכלל עונש הצרעת.

אחד הדברים שכתובים בחז"ל וה'חפץ חיים' מצטט זאת שוב ושוב הוא, שהמדבר לשון הרע, בתפילה ובלימוד שלו נכנסת רוח טומאה, והתפילה נמאסת, באותו פה שדיברת לשון הרע אתה לומד ומתפלל לריבונו של עולם! א מויראדיגע זאך!

אומרת הגמרא {מסכת ערכין טז, א} - א"י יוחנן על שבעה דברים נגעים באין על לשון הרע ועל שפיכות דמים ועל שבועת שוא ועל גילוי עריות ועל גסות הרוח ועל הגזל ועל צרות העין.

סיפרתי כמה פעמים את הסיפור ששמעתי בבאר ארק. טוב לספר אותו לאחרים, בפרט לילדים.

לשון הרע, כידוע, הוא חשיפה של דברים שאנשים בדרך מעדיפים להצניע. כלומר, האדם מצניע מעשה מסוים שעשה, ומייששו הלך ופרסם את הדבר. לכן כמו שהוא הלך ופרסם את הדבר והוציא אותו החוצה מה'הכיסוי' שלו, במידה כנגד מידה הקב"ה מסייר ממנו 'כיסויים'.

מלך גרמניה ערך ביקור ברוסיה. כמובן הגיע עם כל הפמליא.

אומר הכלי יקר {סוף פרשת תזריע} – ותדע ותשכיל כי ג' מיני צרעת באים על ג' דברים, שהם כסוי לאדם זה לפנים מזה. מכסה ראשון הוא, עורו לבשרו. למעלה מעורו, בגדיו שהם כסוי לעורו. למעלה מהם, ביתו כי הוא מכסה לו להצילו ממטר ומזרם. ומי שהוסר מעליו כל מכסה נקרא פרוע ומגולה לכך נאמר (שמות לב, כה) וירא משה את העם כי פרוע הוא ודרשו רז"ל (ילקו"ש מצורע יד, תקסג) שנלקו בצרעת שנאמר בו וראשו יהיה פרוע, (ויקרא יג, מה) ע"כ הזכיר תחילה נגעי עורו ואחר כך נגעי בגדיו ואח"כ נגעי בתים להסיר

מכסהו אחת אחת עד שיהיה פרוע ומגולה מכל וכל. וכן דעת המדרש שמביא הילקו"ש בפסוק ראשו יהיה פרוע. על דרך ויגל את מסך יהודה (ישעיה כב.ח). על חורבן בהמ"ק כי בחורבן הבית נעשו מגולין מכל וכל. אמנם לדעת רז"ל (ויק"ר יז.ד) הסדר הפוך כי אמרו אין בעל הרחמים נוגע בנפשות תחילה כו' לכן מביא תחילה נגע על ביתו לא חזר בו מביא גם על בגדיו לא חזר בו מביא גם על גופו כו'. ומה שהזכיר תחילה נגעי הגוף לפי שהקב"ה מתרה במכה אחרונה הגדולה תחילה כמו שאמר לפרעה (שמות ד.כג) הנה אנכי הורג בנך בכורך וכמו שפירש רש"י שם, כך הזכיר כאן נגעי הגוף בראשונה לאיים על האדם ממה שהוא מתירא ביותר אבל לעולם אין בעל הרחמים נוגע בנפשות תחילה כי אל רחום וחנון הוא. כל אלה צורות של כיוסיו, ולכן האדם נענש דוקא בנושאים האלה, של בית, בגד ועור.

היות והצרעת באה על: בית, בגד וגוף, אבל במדבר לא שייך להביא צרעת על הבית, כי אנשים היו גרים באהלים, לכן לא שייך להביא צרעת על האהל, וגם לא על הבגד. למה? כי כאשר יצאו ממצרים, כל אחד יצא עם סט אחד של בגדים, כאשר הענינים, היו מכבסים להם את הבגדים.

אם ככה, לא שייך להביא צרעת על הבית, כי אין בית. ועל הבגד, אי אפשר לומר לאדם שקיבל צרעת "תלך בלי בגדים", לכן הדרך היחידה להעניש במדבר, היתה רק צרעת הגוף.

יתכן גם, שלכן הקב"ה כותב בתורה את הדברים בסדר הזה, כי כל ענין צרעת הבית, שייך רק כאשר יגיעו לארץ ישראל.

אומרים חז"ל במדרש {ויקרא רבה, פרשה יז, אות ד} - רב הונא בשם רבי יוחנן בר אבין ורבי זכריה חתניה דרבי לוי בשם רבי לוי, אין בעל הרחמים נוגע בנפשות תחלה, ממי את למד מאיוב, שנאמר (איוב א, יד): הבקר היו חרשות, מלמד שהראה לו הקדוש ברוך הוא מעין עולם הבא, שנאמר (עמוס ט, יג): ונגש חורש בקצר, (איוב א, טו): ותפל שבא ותקחם, אמר רבי אבין בר כהנא יצאו מכפר קריינוס והלכו את כל האבילין ובאו למגדל צבעייתא ומתו שם, (איוב א, טו): ואמלטה רק אני לבדי להגיד לך, אמר רבי יודן כל מקום שנאמר רק, מעוט, אף הוא משבר ומלקה.

אמר רבי יודן לבדי ועל לבדי להגיד לך, אף הוא כיון ששמע מיד מת. (איוב א, יז) עוד זה מדבר וזה בא ויאמר כשדים שמו שלשה ראשים, רבי שמואל בר נחמן אמר כיון ששמע איוב כך מיד התחיל מגייס חילותיו למלחמה, הדא הוא דכתיב (איוב לא, לד) כי אערץ המון רבה ובוז משפחות יחתני. אמר אמה זו בזויה, שנאמר (ישעיה כג, יג): הן ארץ כשדים זה העם לא היה, לא היתה באה אלא לתן אימתה, כיון שנאמר (איוב א, טז) אש אלהים נפלה מן השמים, אמר מה אני יכול לעשות, (דניאל ד, חכ): קל מן שמיא נפל, מאן יכולה לעשות (איוב לא, טז) ואדם לא יצא פתח, לקח לו חרס להתגרד בו אם ככה, קודם כל לקח לו הקב"ה את הבקר, אח"כ את הגמלים, את הצאן, ורק אח"כ את הילדים, עד שהגיע אליו. ללמדך שאין בעל הרחמים נוגע בנפשות תחלה. אף במצרים כן לפני שהעניש הקב"ה את פרעה במכת בכורות, הוא נתן לו הרבה עונשים בממונו, שנאמר (תהלים עח, מח): ויסגר לברד בעירים ומקניהם לרשפים, ואחר כך (תהלים קה, לג): ויך גפנם ותאנתם וישבר עץ גבולם, ורק אחר כך (תהלים קה, לו): ויך כל כבור בארצם ראשית לכל אונם. אותו הדבר, מביאים חז"ל לגבי מחלון וכליון בניו של אלימלך, שירד למואב, כי בעקבות הרעב שהיה בארץ ישראל, הוא חשש שיבואו העניים לרושש את ממונו - אף מחלון וכליון כן, בתחלה נגעה בהם מדת הדין בממונם מתו להם הסוסים, אח"כ החמורים, אח"כ הגמלים ועדיין לא קלטו את המסר, ואחר כך (רות א, ה) וימתו גם שניהם.

עד כאן דברי המדרש.

מביא הדעת זקנים מבעלי התוספות דעה אחרת מהמדרש:

כותב הדעת זקנים מבעלי התוספות - ונתתי. אמר להם הקדוש ברוך הוא לישראל ראו מה ביניכם לאומות העולם כשהן חוטאין אני מלקה בהם תחלה ואח"כ בבתיהם שנאמר וינגע ה' את פרעה כו' אבל אתם אם חטאתם בתיכם אני מלקה תחלה שנאמר ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אחוזתכם. וכי מה חטאו העצים והאבנים אלא כדי שיראו ויקחו מוסר וכן אתה מוצא כשחטאו ישראל ורצה הקב"ה להגלותם הביא סנהריב על כל האומות כדי שיראו ישראל ויעשו תשובה שנאמר הכרת גוים וכו' כך הקב"ה מראה לאדם ומלקה ביתו תחלה אם חזר בו מוטב ואם לאו בגדיו לוקים שנאמר אחר כך ולצרעת הבגד ועדיין אם חזר בו מוטב ואם לאו לוקה בגופו שנאמר לבסוף איש כי יהיה זב וגם לוקה בג' מינין הללו לשאת ולטפחת ולבהרת וזש"ה נכונו וללצים שפטים אמר הקב"ה עד שלא בראתיו תקנתני לו את אלו. משל לעבד רע שנמכר בשוק והלך אדם לקנותו והכיר בו שהוא רע ולקח עמו כבלים ומקל לרדותו בהם אם יסרח כיון שסרח אסרו בכבלים והכהו במקל אומרת הגמרא {מסכת יבמות סג, א} - א"ר אלעזר בר אבינא אין פורענות באה לעולם אלא בשביל ישראל שנאמר {צפניה ג-1} הכרתי גוים נשמו פנותם החרבתני חצותם וכתבי {צפניה ג-2} אמרתי אך תיראי אותי תיקחי מוסר.

אומר רש"י - בשביל ישראל. ליראם כדי שיחזרו בתשובה.

זאת אומרת, אם אתה רואה שהקב"ה עושה רעידת אדמה ביפן, זה לא בשביל יפן, אלא בשביל ישראל. הקב"ה 'מרקיד' את יפן כדי שאנחנו נחזור בתשובה.

פעם ניכנס יהודי מסין לחפץ חיים. שאל אותו החפץ חיים: "תגיד, מה עם השיטפונות בסין?"

שאל אותו היהודי: "למה הרב מתעניין בסין?!"

אמר לו החפץ חיים: "אין דבר שקורה בעולם, שלא קשור לכלל ישראל, כמו שנאמר {צפניה ג, ו-1} הכרתי גוים נשמו פנותם... אמרתי אך תיראי אותי תקחי מוסר. יהודי שעומד בשוק הראשי של ורשה, לוקח כיסא ומתחיל לדבר באידיש. כולם מבינים שהוא לא מדבר לפולנים, אלא ליהודים שנמצאים בשוק. כך הקב"ה, כשמביא אסונות לעולם, לא מתכוון לגוים, אלא לעם ישראל, שיראו את האסונות ויבינו שהקב"ה מדבר אליהם, כדי שיחזרו בתשובה."

לא מענין אף אחד, אם ילכו ליפנים מיליון או שני מיליון מכוניות של

TOYOTA. אם זה לא יהיה, יסעו עם מכוניות אמריקאיות. חסר מכוניות!?

כך אומר המדרש. כשהקב"ה נותן לאדם צרעת בבית, הוא לא נותן לו את זה כדי שיעשה שיפוצים. אלא הוא רוצה ללמד את האדם לקח, כי המקום הבא שתגיע הצרעת זה בגופו, "תעצור כאן, כדי שזה לא יתדרדר".

היינו רוצים היום לעמוד על ענייני הצרעת, רק לפני שנתחיל נקרא פסוקים בטהרת המצורע:

אומרת התורה {יד, א} וידבר ה' אל משה לאמר: {ב} זאת תהיה תורת המצורע ביום שתרטו והובא אל הכהן.

אומר רש"י - זאת תהיה תורת וגו'. מלמד שאין מטהרין אותו בלילה.

{ג} ויצא הכהן אל מחוץ למחנה וראה הכהן והנה נרפא נגע הצרעת מן הצרוע.

אומר רש"י - אל מחוץ למחנה. חוץ לשלש מחנות שנשתלח שם בימי חלוטו.

{ד} וצוה הכהן ולקח למטהר שתי צפרים חיות טהרות ועץ ארז ושני תולעת ואזב.

אומר רש"י - ועץ ארז. לפי שהנגעים באין על גסות הרוח: ושני תולעת ואזב. מה תקנתו ויתרפא, ישפיל עצמו מגאותו כתולעת וכאזב.

{ה} וצוה הכהן ושחט את הצפור האחת אל כלי חרש על מים חיים: {ו} את הצפר החיה יקח אתה ואת עץ הארז ואת שני התולעת ואת האזב וטבל אותם ואת הצפר החיה בדם הצפר השחטה על המים החיים: {ז} והזהר על המטהר מן הצרעת שבע פעמים וטהרו ושלח את הצפר החיה על פני השדה.

אומר התרגום יונתן בן עוזיאל - {ז} וידי על בית אפוייה דמידי מן סגירותא

שבבעתי ומנין וידיכניה ויפטור ית ציפורא חייתא על אנפי חקלא ויהי אין איטימוס ההוא גברא למיליקי טוב בצורעא תייבא ציפורא חייתא לביתיה ביומא ההוא ומתכשרא למיכלא וית צפורא נכיסא הוה מקבר כהנא במיחמי מצורע - אם הבן אדם חוזר לדבר לשון הרע, אותה ציפור חוזרת אליו ומזהירה אותו: "תזכור, כבר עברת פעם תהליך של צרעת!"

{ח} וכבס המטהר את בגדיו וגלח את כל שערו ורחץ במים וטהר ואחר יבוא אל המחנה וישב מחוץ לאהל שבעת ימים: {ט} והיה ביום השביעי יגלח את כל שערו ואת ראשו ואת זקנו ואת גבת עיניו ואת כל שערו יגלח וכבס את בגדיו ורחץ את בשרו במים וטהר. שום שיערה לא נשארת לו, מלבד העפעפיים!

{י} וביום השמיני יקח שני כבשים תמימים וכבשה אחת בת שנתה תמימה ושלשה עשרנים סלת מנחה בלולה בשמן ולג אחד שמן: {יא} והעמיד הכהן המטהר את האיש המטהר ואתם לפני ה' פתח אהל מועד: {יב} ולקח הכהן את הכבש האחד והקריב אתו לאשם ואת לג השמן והניף אתם תנופה לפני ה': {יג} ושחט את הכבש במקום אשר ישחט את החטאת ואת העלה במקום הקדש כי חטאת האשם הוא לכהן קדש קדשים הוא: {יד} ולקח הכהן מדם האשם ונתן הכהן על תנוך אזן המטהר הימנית ועל בהן ידו הימנית ועל בהן רגלו הימנית: {טו} ולקח הכהן מלג השמן ויצק על כף הכהן השמאלית: {טז} וטבל הכהן את אצבעו הימנית מן השמן אשר על כפו השמאלית והזהר מן השמן באצבעו שבע פעמים לפני ה': {יז} ומיתר השמן אשר על כפו יתן הכהן על תנוך אזן המטהר הימנית ועל בהן ידו הימנית ועל בהן רגלו הימנית על דם האשם: {יח} והנותר בשמן אשר על כף הכהן יתן על ראש המטהר וכפר עליו הכהן לפני ה'.

משום עבירה שבן אדם עושה, לא מצאנו כזו טהרה.

אני רוצה לשאול שאלה נוספת:

הקב"ה ניזהר, שלא לגלות שם של חוטא. לדוגמא:

מי היה המגדף בפרשת אמור? התורה לא אומרת. מי היה המקושש?

אומרת התורה {במדבר כז, א} ותקרבנה בנות צלפחד בן חפר בן גלעד בן מכיר בן מנשה למשפחת מנשה בן יוסף ואלה שמות בנותיו מחלה נעה וחגלה ומלכה ותרצה: {ב} ותעמדה לפני משה ולפני אלעזר הכהן ולפני הנשיאים וכל העדה פתח אהל מועד לאמר: {ג} אבינו מת במדבר והוא לא היה בתוך העדה הנועדים על ה' בעדת קרח כי בחטאו מת ובנים לא היו לו: {ד} למה יגרע שם אבינו מתוך משפחתו כי אין לו בן תנה לנו אחזה בתוך אחי אבינו.

התורה לא אומרת, אבל רש"י מביא מחלוקת חז"ל:

אומר רש"י - והוא לא היה וגו'. לפי שהיו באות לומר בחטאו מת, נזקקו לומר לא בחטא מתלוננים, ולא בעדת קרח שהצו על הקב"ה, אלא בחטאו לבדו

מת, ולא החטיא את אחרים עמו (שם קיח: ספרי שם), רבי עקיבא אומר, מקושש עצים היה, ורבי שמעון אומר, מן המעפילים היה (שבת צו). אלמלא בנותיו היו באות ומבקשות נחלה, אף אחד לא היה יודע מי היה המקושש.

נשאלת השאלה – למה התורה לא מפרסמת את שמותיהם?

כי הקב"ה מעלים את שמות החוטאים, אין ענין לדון בהם. אחת חטאה, ופרסמה הכתוב:

אומרים חז"ל {ויקרא רבה, פרשה לג, אות ה} – רב הונא אמר בשם בר קפרא בשביל ארבעה דברים נגאלו ישראל ממצרים... ולא נמצא אחד מהם פרוץ בערוה, תדע לך שהיה כן אחת היתה ופרסמה הכתוב, שנאמר {ויקרא כד, יא}: ושם אמו שלמית בת דברי למטה דן, שלמית, דאמר רבי לוי הוה פטטא בשלמא, שלם לך שלם לכוון. בת דברי, אמר רבי יצחק שהביאה דבר על בנה. למטה דן, גנאי לאמו, גנאי לו, גנאי למשפחתו, גנאי לשבטו שיצא ממנו. דבר נוסף, יהושע יוצא למלחמה על העי.

אומר הנביא {יהושע ז, ה} ויכו מהם אנשי העי כשלישים וששה איש וירדפום לפני השער עד השברים ויכום במורד וימס לבב העם ויהי למים: {ו} ויקרע יהושע שמלתיו ויפל על פניו ארצה לפני ארון ה' עד הערב הוא זוקני ישראל ויעלו עפר על ראשם: {ז} ויאמרו יהושע אהה אדני ה' למה העברת העביר את העם הזה את הירדן לתת אתנו ביד האמרי להאבידנו ולו האולנו ונשב בעבר הירדן על מה באה עלינו הצרה הזאת?!

אומרת הגמרא {מסכת סנהדרין מג, ב} – בשעה שאמר הקב"ה ליהושע {יהושע ז-יא} חטא ישראל אמר לפניו רבש"ע מי חטא אמר ליה וכי דילטור אני?! לך הפל גורלות.

דבר נוסף, התורה לא מגלה מה היה עץ הדעת. באים חז"ל ומגלים לנו:

אומרת הגמרא {מסכת ברכות מ, א} – דתניא אילן שאכל ממנו אדם הראשון רבי מאיר אומר גפן היה שאין לך דבר שמביא יללה על האדם אלא יין שנאמר {בראשית ט-כא} וישת מן היין וישכר רבי נחמיה אומר תאנה היתה שבדבר שנתקלקלו בו נתקנו שנאמר {בראשית ג-ז} ויתפרו עלה תאנה ר"י אומר חטה היתה שאין התינוק יודע לקרות אבא ואמא עד שיטעום טעם דגן. **מביא המדרש דעה נוספת** {בראשית רבה, פרשה טו, אות ז} – רבי אבא דעכו אמר אתרוג היה, הדא הוא דכתיב {בראשית ג, ו}: ותרא האשה כי טוב העץ וגו', אמרת צא וראה איזהו אילן שעצו נאכל כפריה, ואין אתה מוצא אלא אתרוג.

אומרת התורה {צו ו, יח} במקום אשר תשחט העלה תשחט החטאת.

נשאלת השאלה – למה?

כדי שהאדם שמביא חטאת, לא יצטרך לעמוד בתור, ובינתיים יתחילו לשאול אותו: "תגיד, איזה עבירה עשית?"

בכל דרך אפשרית, מנסה התורה להסתיר שם של חוטא, כדי שלא תבוא הביתה והוא יהיה נושא השיחה: "אל תשאל את מי ראיתי בתורים לחטאת!" ☺

מקום אחד בכל התורה כולה, חרגה התורה ממנהגה, ופרסמה שם של חוטא כדי להזהיר אותנו – מרים הנביאה.

אומרת התורה בפרשת {כי תצא כד, ט} זכור את אשר עשה ה' אלהיך למרים בדרך בצאתכם ממצרים.

כותבת התורה גם את שם החוטא, וגם את שם המקום.

"בכל יום לאחר התפילה, מזכירים את מרים הנביאה – "זכור את אשר עשה ה' אלהיך למרים בדרך בצאתכם ממצרים".

נשאלת השאלה – למה מגיע לצדקת כמו מרים, שמפרסמים את חטאה? שאלתו של הסבא מקלם {פרשת כי-תצא}.

כותב הרמב"ם {הלכות טומאת צרעת, פרק טו, ה"י} – 'השמר בנגע הצרעת' {דברים כד-ט} 'זכור את אשר עשה ה' אלהיך למרים בדרך'. הרי הוא אומר התבוננו מה ארע למרים הנביאה שדברה באחיה שהיתה גדולה ממנו בשנים וגדלתו על ברכיה וסכנה בעצמה להצילו מן הים והיא לא דברה בגנותו אלא טעתה שהשותו לשאר נביאים...

עוד, **אומרת התורה** {במדבר יא, כו} וישארו שני אנשים במחנה שם האחד אלדד ושם השני מידד ותנח עליהם הרוח והמה בכתבים ולא יצאו האלה ויתנבאו במחנה: {כז} וירץ הנער ויגד למשה ויאמר אלדד ומידד מתנבאים במחנה: {כח} ויען יהושע בן נון משרת משה מבחריה ויאמר אדני משה כלאים: {כט} ויאמרו לו משה המקנא אתה לי ומי יתן כל עם ה' נביאים כי יתן ה' את רוחו עליהם... {לב, א} בר מרים ואהרן במשה על אדות האשה הכשית אשר לקח כי אשה כשית לקח.

אומר המדרש {תנחומא פרשת צו, אות יג} – ומה אמרו, הרק אך במשה דבר ה' {במדבר יב, ב}, כלומר, במשה דבר ה' לבדו, שפרש מאשתו. הלא גם בנו דבר (שם), כמו כן דבר עמנו ולא פרשנו מדרך ארץ. ומנין היתה יודעת מרים שפרש משה מן האשה. רבי נתן אומר, מרים היתה בצד צפורה כשאמרו למשה אלדד ומידד מתנבאים במחנה (שם יא, כז). וכיון ששמעה צפורה, אמרה, אוי להם לנשותיהם של אלו. ומאיוזה זמן פרש משה מדרך ארץ, אלא בשעה שאמר הקדוש ברוך הוא למשה בסיני קדם מתן תורה שיקדש את

העם ואמר להם: לשלשת ימים אל תגשו אל אשה (שמות יט, טו), פרושו הם מנשותיהם ופרש משה מאשתו. ואחר מתן תורה אמר ליה הקדוש ברוך הוא, לך אמר להם, שובו לכם לאהליכם, ואתה פה עמד עמדי {דברים ה, ל-לא}, ואל תשוב לדרך ארץ. וכשאמרה צפורה אוי לנשותיהן של אלו, הן נזקקין לנבואה שיהו פורשין מנשותיהם כמו שפרש בעלי הימני.

ממשיך הרמב"ם ואומר – והוא לא הקפיד על כל הדברים האלו שנאמר {במדבר יב-ג} 'והאיש משה ענו מאד' ואף על פי כן מיד נענשה בצרעת. קל וחמור לבני אדם הרשעים הטפשים שמרבים לדבר גדולות ונפלאות. לפיכך ראוי למי שרוצה לכון ארחותיו להתרחק משיבתו ומלדבר עמהן כדי שלא יתפס אדם ברשת רשעים וסכלותם.

אם ככה, למרות שמרים לא התכוונה לדבר רעה על משה אחיה, ולמרות כל גדולותיה, באה התורה ומזהירה אותנו: "זכור את אשר עשה ה' אלהיך למרים בדורך"!

נשאלת השאלה – למה דוקא את מעשה מרים מזכירים?!

נצטוונו לזכור בכל יום:

א. {דברים כה, יז} זכור את אשר עשה לך עמלק בדרך בצאתכם ממצרים. ב. {דברים ט, ז} זכור אל תשכח את אשר הקצפת את ה' אלהיך במדבר (חטא העגל). ג. {דברים כד, ט} זכור את אשר עשה ה' אלהיך למרים בדרך.

אומר הרמב"ם {פרשת כי תצא כה, יז} – "... וכן במעשה מרים נצטוונו להודיעו לבנינו ולספר בו לדורות ואע"פ שהיה ראוי גם להסתירו שלא לדבר בגנותן של צדיקים אבל צוה הכתוב להודיעו ולגלותו כדי שתהא אזהרת לשון הרע שומה בפיהם מפני שהוא חטא גדול וגורם רעות רבות ובני אדם נכשלים בו תמיד כמו שאמרו (ב"ב קסה) והכל באבק לשון הרע".

כולנו יודעים עד כמה הקב"ה ניהרר שלא לבזות אנשים.

כותב רבינו יונה {שערי תשובה שער ג, ק"ב} – צער הכלימה מר ממות.

אומר ר' יוחנן בן זכאי – תגיד, אתה יודע למה בן אדם שגנב שה וטבח ומכר, משלם פי ארבעה, ואדם שגנב שור וטבח ומכר, משלם פי חמשה? כי הוא התבזה!

אי אפשר לקחת שור על הכתפיים, אלא קושרים לו חבל והוא רץ אחריו. אבל את השה, סוחבים על הכתפיים ורצים.

היות והוא סחב את השה על הכתפיים, וכידוע השה לא מריח הכי טוב שבעולם, והוא גם קצת מלכלך, לכן מגיע לו הקלה בעונש של 20%.

"למה, מה קרה???"

אומר ר' יוחנן בן זכאי – "כי הוא התבזה!"

נשאלת השאלה – הגנב התבזה?!

יושב שופט בבית משפט ושואל את הנאשם "תגיד, אתה נכנסת לדירה של הזקנה???"

"כן".

"הרדמת אותה???"

"כן".

"גנבת לה את הארנק???"

"כן".

"אתה יודע שעל עבירה כזאת זה שנתים מאסר???"

"כן".

"מה יש לך להגיד להגנתך?"

"אדוני השופט, כשירדתי מהסולם נקרעו לי המכנסיים..." ☺

"אז מה אתה רוצה?"

"הקלה של 20% בעונש".

"למה?"

"אתה יודע איזה ביזיון זה שנקרעים לך המכנסיים באמצע העבודה?! כל השוטרים צחקו עלי!" ☺

אם ככה, ראינו עד כמה הקב"ה נזהר שלא לבזות בן אדם. ואם הבן אדם ביזה את עצמו, הוא מקבל 20% הקלה בעונש – במקום תשלומי חמישה, תשלומי ארבעה.

אם הקב"ה כ"כ נזהר שהאדם לא יתבזה, ובואו נראה מה הוא עושה למצורע:

אדם קם בבוקר, ורואה שיש לו נגע בבית. מה עושים?

תופס את הילד שלו: "צחי! תקפוץ רגע למשפ' כהן ממול, תגיד לו שיכנס אצלי רגע, נראה מה זה הדבר הזה".

הילד מגיע לכהן... "הרב כהן, אבא שלח אותי אלייך, יש אצלנו משהו בבית, תוכל לבוא לראות אם זה צרעת או לא?"

אמר לו הכהן: "תגיד לאבא שאני לא יכל לקבל הודעות, שיבוא הוא".

למה דוקא הוא צריך לבוא?!

כי **אומרת התורה** {ויקרא יד, לה} ובא אשר לו הבית והגיד לכהן לאמר כנגע נראה לי בבית.

אומרים חז"ל בפסיקתא – והיה אומר לו הכהן דברי כבושים: בני, אין הנגעים באים אלא על לשון הרע, שכן מצינו במורים שלא נענשה אלא על לשון הרע, שנאמר: "השמר בנגע הצרעת".

אומרים חז"ל {תוספתא} – בני, צא ופשפש בעצמך וחזור בך.

שואל המאור שבתורה – מה זה משנה מי יבוא, הרי גם ככה הכהן בא אליו! לכאורה, התשובה פשוטה – אינו דומה תוכחה לאדם בביתו, לתוכחה מחוץ לביתו. בביתו של הכהן, הכהן מרגיש בנח להשמיע לו דברי תוכחה.

הוא עובר צרעת הבית, צרעת הגוף, הוא מגיע כבר לצרעת, שהוא צריך לצאת מחוץ למחנה.

אומרים חז"ל במדרש – הוא יושב שבעה ימים, מחוץ למחנה. אסור לו לדבר עם אף אחד מחוץ למחנה. יושבים שם חמישה מצורעים, לאף אחד אסור להחליף מילים **בדד ישב מחוץ למחנה** אף אחד לא מדבר איתו!

אסור לו לדבר, לפי המדרש, גם אסור לו ללמוד.

אומר לו הקב"ה – אני לא רוצה לשמוע ממך מילה אחת בלימוד, ואל תיקח איתך שום דבר!

למה אסור לו לדבר?

פשוט מאוד – (תהילים נ, טז) **ולרשע אמר אלהים מה לך לספר חקי ותשא בריתי עלי פוך** – שתוק! לא רוצה את התורה שלך!

אומר המדרש ויקרא רבה, פרשה טז, אות ד – זאת תהיה תורת המצרע, **הדא הוא דכתיב (תהילים נ, טז): ולרשע אמר אלהים מה לך לספר חקי ותשא בריתי עלי פוך**, בן עזאי היה יושב ודורש והאש מלהטת סביבותיו, אמרו ליה שמא בסדרי מרכבה אתה עוסק, אמר להן לאו, אלא מחריז דברי תורה לנביאים, ונביאים לכתובים, ודברי תורה שמחין כיום נתינתן בסיני, עקר נתינתן באש נתנו, **הדא הוא דכתיב (דברים ד, יא): וההר בער באש.**

נשאלת השאלה – מה קשור המדרש הזה לפרשת מצורע?

אומר הרד"ל – רצה המדרש לומר לך, שאפילו אדם שלומד תורה ויורדת אש מן השמים מרוב החביבות שיש ללימוד התורה שלו, בכל זאת, ברגע שהוא מדבר לשון הרע, אומר הקב"ה: "אני לא רוצה לשמוע ממנו אף מילה!"

נשאלת השאלה – מה יעשה המצורע במשך שבוע? יתפלל!

גם להתפלל אסור לו!

הוא יושב מחוץ למחנה במשך שבוע ימים, בלי להוציא מילה! שבוע שלם הוא לא עושה כלום!

נשאלת השאלה – מה הוא כן עושה במשך שבוע???

לומד את כל ה'דפי זהב' בע"פ – את כל מספרי הטלפון של מש' כהן ☺

הוא עומד על הגדר, ומחפש אנשים שעוברים: "הלו, תתפלל עלי דוד בן שרה!!!"

נשאלת השאלה – למה הוא צריך לחפש אנשים שיתפללו עליו, שיתפלל על עצמו?

אומר הזוהר הקדוש {פרשת מצורע נג, ע"א} – הוא לא יכל להתפלל על עצמו. למה? מאן דאית ליה לישנא בישא צלותיה לא עאלת קמי קודשא בריך הוא דהא אתער עליה רוחא מסאבא כל המדבר לשון הרע, תפילותיו לא עולות למעלה. כיון דאהדר בתשובה וקביל עליה תשובה, מה כתיב, ביום טהרתו והוא אל הכהן וגו'.

אומרים המפרשים – עכשיו תבין טוב מאוד, למה משה רבינו מתפלל על מרים "אל נא רפא נא לה", ולמה מרים לא מתפללת על עצמה "אל נא רפא נא לי"? כי היא דיברה לשון הרע, ומי שמדבר לשון הרע, תפילתו לא מתקבלת!

עומד המצורע וצועק: "תתפלל עלי בבקשה!!!", שנאמר (ויקרא יג, מה) **וטמא טמא יקרא**. זה הדבר היחיד שהוא יכל לעשות.

נותנים לו שבוע שלם להיות עם עצמו. "אתה חכם גדול לגלות קלונם של אחרים!!" תשב עכשיו שבוע שלם בבדידות, ותעשה חשבון נפש עם עצמך. האדם הזה ברוך ה' עשה תשובה. ישב וככה שבוע ... התייבש לו כבר שק הדמעות מרוב בכי, וברוך ה' נעלמה הצרעת.

אומר לו הכהן: "נתחיל עכשיו תהליך טהרה – תביא שתי ציפורים, עץ ארז ואזב ושני תולעת ..."

לאחר הבאת הקרבנות, עושים אותו קרח אפס-אפס!

רבותי, אתם יודעים מה זה קרח 'אפס-אפס'? אתם יודעים מה זה אדם שהיה לו זקן במשך שלושים שנה, ועכשיו הוא צריך להוריד הכל?! לא משאירים לו אפילו שיערה אחת, אפילו גבות אין לו!!!

איזה ביזיון עובר אדם כזה, בכניסה לבית הכנסת! כל העיניים מופנות אליו! **נשאלת השאלה** – אם הקב"ה כ"כ ניזהר שלא לבזות גנב, למה מספר לשון הרע מקבל כאלו ביזיונות???

בן אדם סיפר לשון הרע, היה שבוע בבידוד, לא למד תורה, למד את כל ה'דפי זהב', מה אתה רוצה ממנו?!

היה לי פעם חבר טוב, קראו לו שרגא גיברלטר שחלה בסרטן העור. הוא התחיל לקבל טיפולים, ולאחר כמה חודשים לא נותרה לו שום שיערה בראש.

יום אחד הלכתי לבקר אותו בבית החולים תל השומר. נכנסתי וראיתי אותו כשהוא יושב בבידוד.

אמר לי: "אתה יודע מה חשבת? סרטן זה כמו מצורע!"

שאלתי אותו: "למה אתה חושב ככה?"

"אני יושב עם עצמי וחושב, תראה מה זה, באתי אל הד"ר ואמרתי לו, אני רואה שיש לי כתם על היד, מה אתה אומר? אמר לי הד"ר: בוא נסמן את זה בעיגול, תבוא שבוע הבא ונראה אם זה גדל. אם זה גדל, אז זה גידול, ואם לא גדל, אז הכל בסדר". חזרתי לאחר עשרה ימים, והכתם גדל. אמר לי הרופא: בוא ניקח ביופסיה ותבוא בעוד שבועיים. מה אתה עושה שבועיים?! יושב על גחלים. אחרי שבועיים מצלצל הד"ר: תבוא זה סרטן. מה עושים? אתה נוסע לתל השומר, ושם ידונו איזה סוג של תערובת תחסל את הסרטן הזה. אתה מתחיל לקבל טיפולים כימיים, שבוע ועוד שבוע ועוד שבוע ... מערך החיסון יורד לאפס, ואז אתה נכנס לבידוד. כל מי שמגיע לבקר, צריך לשים מסכה, שלא להדביק אותי באיזה וירוס.

ככה בדיק זה העונש של מספר לשון הרע - הוא מקבל צרעת, מגיע לכהן: "תבדוק את העור", הכהן אומר "טמא", יוצא מחוץ למחנה, מגלח את כל שערות גופו, וככה הוא חוזר בחזרה לחברה. זה לא אותו דבר!"

יושב מולי בן אדם ונותן לי תיאור חי, איך זה היה כשבית המקדש היה קיים. מי היה יכל לדבר לשון הרע?!

מביא הסבא מקלם בספרו {חכמה ומוסר, חלק ב', מאמר רס"ה} דבר נורא: משל לאדם שישב ליד חדר ניתוח והציץ מבעד לחורים. הוא רואה רופא, שתי אחיות ופציניט ששוכב על המיטה.

איזה ניתוח זה כבר יכל להיות? מקסימום הוצאת שקדים.

הבחור יושב חצי שעה, ורואה שלחדר הניתוח כבר באים שלשה רופאים ושלוש אחיות.

אומר לעצמו הבחור: "זה כבר לא שקדים ... זה נראה לי אגוזים" ☺

לאחר שעה וחצי יוצא הפציניט ואחריו נכנס פציניט חדש.

הבחור מתחיל לראות שלחדר הניתוח ניכנס רופא נוסף ... לאחר כמה דקות עוד רופא, ואחריו עוד רופא ... עוד אחות ... ועוד אחות ... אחריהם מגיע אחד בריצה עם שני בלוני חמצן ומנות דם, אחריו מגיע אחד עם מכונת לב ריאה, אחריו מגיע אחד עם מכונת אקו לב ...

הוא שואל את אחד היושבים בחדר: "תגיד, אולי אתה יודע מה הולך פה?!"

"זה שום דבר, בטח עושים לו ניתוח להסרת פרונקל באף" ☺

"בשביל פרונקל באף, מביאים חצי בית חולים?!"

הבחור כבר מתחיל להבין, שיש כאן משהו רציני.

אומר הסבא מקלם – אין חוטא בתורה, שעובר מה שמצורע עובר!

אדם חטא במזיד - לא הניח תפילין.

הוא עובד כל היום ביציקה על הגג, בא אליו מישהו ואומר לו: "משה, עוד חמש דקות שקיעה, לא הנחת תפילין היום!!!"

"עזוב אותי, תן לי לסיים את העבודה!"

"משה, תפילין! 5 דקות!"

"אין לי זמן ... מחר אני אשים שתיים" ☺

למחרת הוא קם ואומר לעצמו: "אני לא נורמלי, בשביל בטון ביטלתי מצות עשה מהתורה?!", עולה לירושלים ומביא קרבן עלה.

בא בן אדם, ומתגלח עם מכונת גילוח.

"תגיד, איזו מכונת גילוח זאת?"

"רמינגטון 500A"

"אתה יודע שזה תער מדאורייתא?!"

"עזוב אותי מדאורייתא, מגרד לי אני חייב את זה!!!"

"מגרד לך? תעשה עם 'משעיי'"

"לא יכל, הריח הורג אותי".

"אתה חושב שהריח של הגיהינום יותר טוב?! כדאי שתתרגל בקצב הזה".

בכל זאת הוא התגלח. מה הוא מביא לכפרתו?

לוקחים אותו לבית הדין לקבל ל"ט מלקות .

שואל הסבא מקלם – ראית עוד אדם שעובר תהליך כמו המצורע?!!

הבית הלך, הבגד הלך, הגוף הלך, הוא עובר מחוץ למחנה מושבו, לא קורא ולא לומד, חוזר עם קרחת, ומביא שלשה קרבנות!

אומר הסבא מקלם – אם אתה רואה שלחדר ניתוח מכניסים כ"כ הרבה מכשירים, תבין באיזה צרה נמצא המצורע. תבין מה חומרת העוון של לשון הרע!

אם אתה רואה שמכניסים לחדר הניתוח עגלה עם עשרים מנות דם, מכונת לב-ריאה, בלוני חמצן ואת כל הרופאים במחלקה, זה לא מחייב אותך להתעורר!

אם אתה רואה שבאים כ"כ הרבה צרות, ואתה רואה כאלה סוגים של כפרה, מזה תבין לבד, עד כמה העוון הזה חמור!

אם ככה, נשאלת השאלה – מה מונח בעוון הזה של לשון הרע? מביא הגאון מוילנה {קול אליהו} דברי גמרא :

אומרת הגמרא {מסכת שבת קנה, ב} - אמר רב פפא לית דעניא מכלבא אין עני יותר מהכלב ולית דעתיר מחזירא ואין עשיר יותר מהחזיר.

אומר רש"י – לית דעתיר מחזירא. שכל מאכל ראוי לו ומוצא לאכול ואף מאכילין לו הרבה.

לעומת הכלב שהוא עני, אומר שם רש"י, שבכל מקום שהוא מגיע מגרשים אותו*.

* זה היה פעם. היום השתנו הדברים. היום יש את 'תנו לחיות לחיות', ששומרים יותר טוב על החיות מאשר על הילדים. אם הבעלים שלהם יצאו לחופש, משאירים אותם בבית מלון חמש כוכבים, עם מספרה, וטרינר. ממש גן-עדן ☺

נשאלת השאלה - מה רצה רב פפא לומר לנו בזה?

אומר הגאון מוילנה דבר נורא – תרי"ג מצוות ניתנו מסיני. ישנן עבירות שכולם נוהרים מהם פחד מוות, וישנן עבירות שהם לאווים בתורה, ואנשים מזלזלים בהם.

משל למה הדבר דומה :

יבואו לבן-אדם, ויאמרו לו: "תשמע, יש לי שידוך בשבילך. משפחה טובה ברוך ה', האבא מסור T, האמא חרדית ב – 100%. הבן סוכריה של בחור.

ישנה בעיה אחת - האבא אמנם שומר שבת והולך לבית הכנסת בכל יום, אבל בשבת, הוא חייב לאכל חזיר!" ☺

"חזיר!?!"

"כן, הוא חובב חזיר"

"תגידי לי, אתה נורמלי! אני ישתדך עם אחד שאוכל חזיר!?!?"

כן, מה אכפת לך?! הוא נותן דירה!"

"אתה נורמלי! הבת שלי תגור ברחוב ולא תתחתן איתו!"

"מה אכפת לך!?"

"בשום פנים ואופן לא!"

יבוא אליך מישהו נוסף ויזיע לך שידוך אחר: "תשמע בחור נהדר, מתפלל שלוש תפילות ביום, קובע עיתים לתורה, עושה חסד לאלפים, באמת משהו משהו! יש לו רק בעיה אחת – בשבת בצהריים, הוא תופס 'קרבן' ומפשיט לו את העור – בוחר בן אדם מבית הכנסת, ומתחיל לדון עליו - מי הוא, מה הוא, כמה הוא מרוויח וכו'. תגידי, אתה תחתן את הבת שלך עם בחור כזה!?"

"נראה לי שכן ..."

אומר הגאון – לזה התכוון רב פפא "לית דעניא מכלבא ולית דעתיר מחזירא": אדם שאוכל חזיר, אף אחד לא מוכן להשתדך איתו. אבל מספר לשון הרע,

אין לזה בעיה בכלל.

נשאלת השאלה - למה זה ככה?

אומר ר' נפתלי מאמסטרדם – התברר לך על אדם מסוים, שהוא התחתן עם מישהו נוספת, חוץ מאשתו. מה תאמר עליו! מישהו יהיה מוכן להשתדך עם אחד כזה?

"לא!"

"למה?"

"הוא עבר על חרם דרבינו גרשום".

אומר ר' נפתלי מאמסטרדם – יתכן שהחרם של רבינו גרשום לא רלוונטי, כי החרם הזה תופס רק לאלף שנים.

מתי יסיכמו להתחתן איתו!?! כשהוא יביא מכתב היתר מהרבנים.

אומר ר' נפתלי מאמסטרדם – החרם הזה הוא של רבינו גרשום. הלאו של לשון הרע הוא מדאורייתא, זה הקב"ה צוה. איך אתה מפחד מחרם דרבינו גרשום ולא מפחד מלאו מדאורייתא! למה זה כ"כ קל בעיניך!?

מהי התשובה לזה?

נשאלת השאלה - למה הגאון אומר את "לית דעניא מכלבא" על לשון הרע, ולא על משהו אחר?

אומר הגאון מוילנה – כי כתוב בגמרא {מסכת פסחים ק"א, א} - ואמר רב ששת משום ר"א בן עזריה כל המספר לשון הרע וכל המקבל לשון הרע וכל

המעיד עדות שקר בחבירו ראוי להשליכו לכלבים שנאמר {שמות כ"ב} לכלב תשליכו אותו.

נשאלת השאלה – למה דוקא לכלבים?

כי לשון הרע וכלב, הולך ביחד. למה זה הולך ביחד?

כי זה מתקשר לפסח. במה זה קשור לפסח?

אומרת התורה {פרשת בא י"א, ז} ולכל בני ישראל לא יחרץ כלב לשנו.

אומר המדרש {ילקוט שמעוני, פרשת וישב, ס' קמ"א} – {בראשית לו, ח} ויראו אתו מרחק ובטרים יקרב אליהם ויתנכלו אתו להמיתו אמרו שמעון ולוי

נשסה בו את הכלבים.

נשאלת השאלה - למה לשלוח עליו כלבים?

כתוב במפרשים – {לו, ב} ויבא יוסף את דבתם רעה אל אביהם - יוסף דיבר לשון הרע, ולכן שולחים עליו את הכלבים, כי כל המספר לשון הרע, ראוי להשליכו לכלבים.

כותב הילקוט שמעוני {פרשת בא, ס' קפ"ז} - רבי ישעיה, תלמידו של ר' חנינא בן דוסא, היה מתענה שמונים וחמש תעניות גימטריא 'פה', כדי שיגלה

לו הקב"ה סוד - . אמר: מפני מה זכו כלבים שכתוב בהם והכלבים עזי נפש, יזכו לומר שירה זו 'בואו נשתחוה ונכרעה נכרעה לפני ה' עושונו. נענה אותו

מלאך מן השמים ואמר: ישעיה, עד מתי אתה מתענה על אותו דבר, גזירה היא מלפני הקב"ה, מיום שגילה סודו לחבוק הנביא, לא גלה דבר זה לשום

בריה שבעולם, אלא בשביל שאתה תלמידו של חכם גדול, לך זקקו לי מן השמים ושלחוני אליך ואמר, כלבים כתיב בהן: "ולכל בני ישראל לא יחרץ כלב

לשוננו" ולא עוד אלא שזכו לעבד עורות מצואתן, לכתוב בהן ספר תורה תפלין ומזוזות על כן זכו לומר שירה. ולענין שאלה ששאלת חזור לאחוריק, ואל

תוסף דבר הזה עוד כמו שכתוב "שומר פיו ולשונו שומר מצרות נפשו. למה זכו לזה הכלבים!?! כי ישבו לילה אחד בשקט. לילה אחד!

אומרים לבן אדם – אתה מספר לשון הרע? הכלב הזה, אין לו יצר הרע ויצר הטוב. הוא לא מכיר חכמות, אם הקב"ה אומר לו לשתוק, אז הוא שותק!

למה אתה, שאומרים לך לשתוק, אתה לא שותק!?! אתה לא שותק!?!?

אם ככה מובנים דברי הגמרא {מסכת פסחים ק"ב, א} שאדם המדבר לשון הרע ראוי להשליכו לכלבים. למה!?! כי הכלב יותר טוב ממך, הוא לפחות סוגר את הפה!

כותב האר"י הקדוש - אדם המספר לשון הרע, חוזר לעולם בתור כלב. אני חושב, שלא הכוונה לאדם שפעם אחת דיבר לשון הרע, אלא לאדם

שהולך רכיל בכל מקום.

נשאלת השאלה - מה פתאום הוא חוזר בתור כלב?

האר"י הקדוש לא כותב, אבל החיד"א כותב.

אומרת התורה {מטות לב, מב} ונבח הלך וילכד את קנת ואת בנתיה ויקרא לה נבח בשמו.

אומר החיד"א - ויקרא אם אדם קורא לה-לשון הרע, הוא חוזר בחזרה בתור נבח - כלב.

כולנו יודעים למה ירדנו למצרים - ויבא יוסף את דבתם רעה אל אביהם - בגלל לשון הרע.

נקרא בע"ה בהגדה של פסח: "וירד מצרימה. אנוס על פי הדבור" - ירדנו למצרים, כדי לתקן את חטאי הדיבור.

פרעה נקרא בפי חז"ל בשם 'כלב'.

נשאלת השאלה - איפה מצינו שקוראים לפרעה 'כלב'?

ב - "חד גדיא":

"חד גדיא ואתא כלבא פרעה ונשך לשונא החתול, אלו שבטי-יה שירדו למצרים כתוצאה מהקנאה ביוסף".

אם ככה, למה נקרא פרעה בשם 'כלב'?

הכלבים אוהבים ללקק דם, כך אומר הנביא {מ"א כא, יט} אשר לקקו הכלבים את דם נבות ילקו הכלבים את דמך גם אתה. מכאן, שהכלבים אוהבים ללקק דם.

נשאלת השאלה – מה פרעה קשור לדם!?

אומרים חז"ל {שמות רבה, פרשה א, אות לד} - {ישעיה ו, א}: בשנת מות המלך עזיהו, ויאנחו בני ישראל, למה נתאנחו, לפי שאמרו חרטמי מצרים

לפרעה אין לך רפואה מהצרעת אם לא נשחט מקטני ישראל מאה וחמשים בערב ומאה וחמשים בבקר, ורוחץ בדמיהם שתי פעמים ביום כיון ששמעו

ישראל גזרה קשה, התחילו מתאנחים וקוננים.

אם ככה, ירדנו למצרים, לפרעה, שנמשל לכלב, כי היינו פגומים בחטאי הלשון, וכל המדבר לשון הרע ראוי להשליכו לכלבים.

רבינו יונה בספרו {שערי תשובה}, מסביר מדוע בני האדם מזלזלים בעוון לשון הרע.

אחת הסיבות לזלזול, כותב רבינו יונה, היא משום שאנחנו לא רואים את העוון הזה.

"מה בסכ"ה אמרתי!?! הרגתי אותו!?! לא. הוצאתי לו אוויר מהגלגלים!?! לא. נתתי לו מכה עם מבוטה!?! לא... רק אמרתי עליו כמה דברים ..."

אתה יודע איזו משמעות יש לדיבור שלך!?! אתה יודע כמה משמעות יש לכל מילה שאתה מוציא מהפה!?!?

אדם אחד רוצה לברר שידוך למישהו :

"תגידי, מה אתה אומר על הבן של דוד?"

"הבן של דוד מוצלח ביותר. אבל אני מציע לך שתברר ... הוא לוקח כדורים".

ברגע זה ניגמר השידוך. מצלצל לשדכן: "תבטל!"

"למה, מה קרה!?"

"לא רלוונטי, תבטל!"

לאחר תקופה, מגיע בחור נוסף לברר על הבן של דוד :

"תגיד, מה אתה אומר הבן של דוד???"

"הבן של דוד? הוא בסדר ... אבל אתה יודע, הוא לוקח כדורים"

פעם נוספת שבוטל השידוך.

אם הוא היה שואל "איזה כדורים הבן של דוד לוקח?", היו אומרים לו שהוא

לוקח ויטמינים נגד הצטננות, שלש פעמים ביום ויטמין C.

אבל לא אמרו לו את זה ... "לוקח כדורים" – ניגמר הסיפור.

אומרת התורה {בראשית מט, ה} כי באפם הרגו איש - עם האף אפשר להרוג.

אומר רבינו יונה – האדם שחטא, לא מרגיש אפילו שהוא חטא.

"מה עשיתי? נתתי לו מכה?! שברתי לו יד?! שברתי לו רגל?! בסכ"ה אני לא

רוצה אותו בתור משודך שלי. מה כבר עשיתי?!"

אומר רבינו יונה - החטא הזה כמעט ולא ניתן לכפרה.

אדם שסיפר לשון הרע, צריך ללכת לבקש סליחה מכ"כ הרבה אנשים

שניזונו מהלשון הרע הזה, שכמעט ולא אפשרי לעשות את זה!

לכן, היות והבן אדם לא חש במשמעות המילים שיוצאים מפיו, לכן הוא

מזלזל בזה.

כותב ר' חיים פרידלנדר - ביהדות זה בדיוק להיפך. ככל שהחושבים דקים

יותר, כך העוון חמור יותר.

בן אדם יודע להרגיש דבר, לפי חוש המישוש שלו – הרבצתי ... נתתי אגרוף

... הוצאתי אויר ... הוא מרגיש שהוא עשה משהו. אבל כשבן אדם לא עושה

פעולות מעשיות, הוא לא מרגיש שהוא עשה משהו.

"מה בסכ"ה עשיתי?! שמעתי?!"

את השמיעה אי אפשר למשש.

דיבור! "בסכ"ה קצת רוח"

אומר הנביא {עמוס ד, יג} יוצר הרים וברא רוח ומגיד לאדם מה שחו !

אפילו שיחה שבין איש לאשתו, דנים את האדם בשמים!

אומרת הגמרא {מסכת חגיגה ג, א} - והא הנהו תרי אלמי דהוו בשבבותיה

דרבי והיו שני אילמים בשכנותו של רבי, והיו בני ברתיא בני בתו דרבי יוחנן בן

גודגא ואמרי לה בני אחתיא דרבי יוחנן דכל אימת דהוה עייל רבי לבי

מדרשא בכל פעם שהיה רבי נכנס לבית המדרש הוה עיילי ויתבי קמיייהו היו

נכנסים ויושבים לפניו ומניידי ברישייהו ומרחשין שפוותיהו והיו מנענעים

בראשם והיו שפתותיהם ורוחות ובעי רבי רחמי עלייהו ואיתסו וביקש רבי

רחמים עליהם ונתרפאו ואשתכח דהוה גמירי ונמצא שהיו יודעים הלכתא

משניות וספרא הברייתות שעל חומש ויקרא וספרי הברייתות שעל חומשים

במדבר דברים וכולה הש"ס ומוכח שהאילים יכל ללמוד.

מסופר על ר' מאיר שפירא מלובלין, שהגיע להתרים אנשים בניו-יורק. נתנו

לו לדבר בערב שבת, הזמן שנחשב לטוב ביותר, כל הבית כנסת מלא עד

אפס מקום. אנגליה הוא לא ידע, ועברית הם לא ידעו, אז השפה היחידה

שהוא יכל לדבר איתם זה באידיש.

הרב התחיל לדבר. בקדמת בית הכנסת, ישב ילד בן 9 ובמהלך כל הדרשה

הנהן בראשו. לאחר שסיים הרב את הדרשה, הוא ניגש לילד ושאל אותו:

"תגיד, אתה מבין אידיש?"

אמר לו הילד: "לא."

"הבנת על מה דיברתי בדרשה?"

"כן, אתה רוצה כסף?"

אמר לו ר' מאיר שפירא: "נראה לי שאתה היחיד שהבנת אותי פה." ©

יושבים שני הבחורים ומנענעים בראשם. היו אילמים, עד שהקב"ה פתח

להם את הפה, ואז התברר למפרע, שהם הבינו את הכל.

שואל הבן יהודע – מי היו שני האילמים שהתפקחו?

ואומר – הם היו אלדד ומידד.

איפה זה מופיע?

ב - והא הנהו תרי אלמי

אומר הבן יהודע – א"ל מ – אלדד. מ"י מ – מידד.

נשאלת השאלה - למה הם חזרו לעולם הזה?

בגלל ארבע מילים שאמרו, והיה אסור להם להגיד – "משה מת ויהושע

מכניס". ארבע מילים!

לא לשון הרע, אלא נבואה שלא ניתנה להיאמר! חזרו לעולם אלמים, בגלל

ארבע מילים!

ללמדך, "יוצר הרים וברא רוח ומגיד לאדם מה שחו" - תשמור על מילים

שאתה מוציא מהפה! כל עמל האדם לפיהו!

ישנו משל כ"כ יפה, אם נוכל ללמוד ממנו והיה זה שכרנו :

מלך יוון הזמין לאירוח את מלך צרפת. מגיעה ארוחת הערב, מנה עיקרית -

קישקה.

שואל מלך צרפת: "מה זה?!" זה נראה כמו נחש ארסי... ©

"תאכל ... תאכל, אתה עוד תבקש עוד מנה. יש מזה בשפע, אל תפחד!"

הוא משתכנע לאכול... "באמת טעים הדבר הזה! מה זה?"

"זה קישקה - מעיים של בהמה, שלתוכם דוחפים סולת, קמח, שמן, בצל ... מבשלים 12 שעות ויוצא מעדן!"

קורא מלך צרפת לטבח שלו: "בוא רגע, לך לטבח של המלך, וקח ממנו את המרשם למטען צינור הזה. בשבוע הבא יש לנו אורח מספרד, נגיש לו את זה

בתור מנה עיקרית!"

נתן לו הטבח את המרשם והסביר לו שלב אחרי שלב איך להכין את זה.

הלך הטבח של מלך צרפת והכין את הקישקה לפי ההוראות. הכל היה נראה

מעולה. בבוקר הגיע המלכים לארוחה ... והטבח מגיש את הקישקה.

שואל מלך ספרד: "מה זה?"

אומר לו המלך הצרפתי: "זה משהו שקיבלנו ממלך צרפת, משהו בונבוניירה.

תטעם אתה תבקש עוד!"

מלך ספרד מכניס לפה חתיכה מהקישקה ...טפוווווו ©

"מה קרה???"

"איזה גועל נפש. רצית להרעיל אותי?!"

"למה אתה אומר ככה?!"

"תטעם ותראה!"

מכניס לפה ...טפוווווו ... "איזה גועל נפש, תביאו מהר מים, חמצן ... אין לי

אוויר!!!"

קוראים מהר לטבח "תגיד, מה עשיתי?!"

"תאמינו לי, עשיתי בדיוק כמו שהטבח היווני לימד אותי. אחד לאחד!"

התקשר הטבח הצרפתי לטבח היווני: "הלו, אל תשאל כולם מקיאים פה

מהקישקה!"

"עשית כמו שלימדתי אותך?!"

"אחד לאחד!"

אמר לו הטבח היווני: בוא תגיד לי מה שמת ...

"צלצלתי לבית המטבחיים, הזמנתי 12 מטר קישקה..."

"נו, ומה עשית עם הקישקה הזה?"

"איך שקיבלתי אותו מבית המטבחיים, מילאתי אותו ..."

אמר לו הטבח היווני: "תגיד, אתה נורמלי?! את כל מה שאכלה הפרה

בשלושה חודשים האחרונים הגשת כקישקה?! צריך לנקות את זה קודם!

לוקחים צינור מכבה אש ומכניסים בתוך הקישקה, כדי שכל הלכלוך יצא

החוצה. אחרי זה שמים את הקישקה בחומץ למשך שעתים כדי שיצא הריח,

ורק אז מכניסים את הקישקה! קח אותו מהר לשטיפת קיבה לפני שהוא

יקבל שפעת חזירים מזה." ©

כמה שזה נשמע מצחיק, אמר לי פעם ר' ראובן קרלנשטיין, שכך אנו נראים

בשעה שאנו מבקשים מהקב"ה בקשות.

באים לקב"ה ומבקשים: "ריבונו של עולם, תציל אותי ... תושיע אותי ...

שידוכים ... פרנסה ... בריאות".

אם לפני חמש דקות, הכנסת בפה הזה את כל הזבל של המדינה ... אתה

עומד בתפילת 18 ומבקש "ה', שפתי תפתח ופי יגיד תהלתך" – "בבקשה

ריבונו של עולם, תעזור לי לפתוח את הפה..."

אומר ר' יהונתן אייבשיץ – לפני חמש דקות לא סגרת את הפה, איך פתאום

אתה מבקש שיפתחו לך אותו?! מלאכי השרת עומדים למעלה וצוחקים

ממך! יותר טוב שתשתוק!

עם פה מטונף כזה, אתה בא לבקש ממני בקשות! הטעם של הבקשות

שלך, בדיוק כמו הטעם של הקישקה עם כל הזבל בפנים!

בא רב אחד לחפץ חיים ואמר לו: "רבה, אני עובר מעיר לעיר, מדבר על

לשון הרע, נכנס באוזן אחת, יוצא בשניה. שום דבר לא עוזר!"

שאל אותו החפץ חיים: "תגיד, כמה זמן אתה מדבר על הנושא?"

"בערך שעה וחצי".

אמר לו החפץ חיים: "שעה וחצי האנשים שתקו? מספיק, עשית את שלך!"

אומר הגאון מוילנה – בכל רגע שאדם סותם את פיו, זוכה לאור הגנוז, שאין

מלאך ובריאה מסוגלים לעמוד בפניו!

שעה וחצי סגרו את הפה?! זה יכל להיות רק בדורו של החפץ חיים. בדור

הזה, גם בשעה וחצי יש ארבע טלפונים. ©

אם בן אדם יחשוב פעם אחת, לפני שהוא מתחיל לדבר לשון הרע ... איך

תבקש עם פה מלא אשפה?! למי תפנה?!

ניגשים לחג הפסח. אמרנו, שהגימטריא של חודש 'ניסן', היא פעמיים 'פה'.

העבודה של חג הפסח, היא כולה בפה:

ב - ושת נאכל מצות, ומרור ונשתה ארבע כוסות. ב - קנה, נספר את סיפור

יציאת מצרים.

פה-סח, זה הפה שסח תהילות ה'.

שואל הבן איש-חי – הבן שואל: "מה נשתנה הלילה הזה מכל הלילות שבכל

הלילות אנו מטבילין פעם אחת, הלילה הזה שתי פעמים?"

נשאלת השאלה – את מה מטבילים פעמיים?

פעם אחת לוקחים כרפס, ומטבילים אותו במי מלח. ובפעם השניה, לוקחים עלי חסה (מרוור) ומטבילים אותם בתוך החרוסת.

נשאלת השאלה – למה?

כולנו יודעים – כדי שהתינוקות ישאלו.

אומר הבן איש-חי – זה הרבה יותר עמוק:

מתחילים בכרפס ומטבילים אותו במי מלח – זו הירידה למצרים. לוקחים מרוור, ומטבילים בחרוסת – זו כבר יציאת מצרים.

למה?

אומר הבן איש חי – הירידה למצרים, התחילה בגלל לשון הרע, שנאמר {בראשית לו, ב} ויבא יוסף את דבתם רעה אל אביהם.

אומרים רבותינו – כרפס, ראשי תיבות – כלל ראשון פה סגור.

מתחילים לספר ביציאת מצרים, על שהכל התחיל במכירת יוסף. הורידו ממנו את כתונת הפסים והטבילו אותה בדם, כנגד זה, אנחנו מביאים כרפס ומטבילים אותו בתוך מי מלח, כנגד הדמעות שהורידו כולם על מכירת יוסף! יצאנו ממצרים לאחר 210 שנים... ומה היתה הסיימת בלילה האחרון של מצרים!?

{שמות יב, כב} ולקחתם אגדת אזוב וטבלתם בדם אשר בסף.

נשאלת השאלה – למה מסתיימת יציאת מצרים דוקא בפסוק הזה?

אגדת אזוב מסמלת את השפל ברך, את העינוי. כשכולם אגודים ומחוברים, זה התיקון שלנו.

ירדנו למצרים בגלל חטאי הלשון, וכמו שכתוב **"ואתא שונרא ואכלה לגדיא"** – באו השבטים, ו'אכלו' את יוסף.

ושם במצרים, אצל הכלב שנקרא פרעה, תיקנו את חטאי הלשון.

אומרים חז"ל "ילקוט שמעוני, פינחס, ס' תשע"ג} – אמר רב הונא בשם בר

קפרא, בזכות ארבעה דברים נאאלו ישראל ממצרים: שלא שנו את שמם,

ראובן ושמעון נחתין, ראובן ושמעון סלקין כלומר ירדו ועלו ממצרים באותם שמות. שלא שנו את לשונם, שנאמר {בראשית מה, יב} כי פי המדבר אליכם ובלשון הקודש היה מדבר. ושלא היה בהן לשון הרע, שנאמר {שמות יא, ב} דבר נא באזני העם וישאלו וגו'. אתה מוצא שהדבר היה מופקד אצלן שנים עשר חדש ולא נמצא אחד מהן שהלשין על חברו. ועל שלא היה בהן פרוץ בערוה. תדע לך, שהרי בת אחת היתה ופרסמה הכתוב, דכתיב {ויקרא כד, יא} ושם אמו שלמית בת דברי למטה דן.

"ונתתי נגע צרעת בבית ארץ אחותכם" (יד, לד)

בשורה היא להם שהנגעים באים עליהם, לפי שהטמינו אמוריים מטמוניות של זהב בקירות בתיהם כל ארבעים שנה שהיו ישראל במדבר, ועל ידי הנגע נותץ הבית ומוצאן (רש"י)

לכל אדם - אומר רבי ראובן קרלנשטיין זצ"ל נגזרה מנת היסורים שעליו לעבור בימי חייו.

אין אחד שנמלט מהם. יתכנו לפעמים תקופות בחיים שאדם אינו סובל, אך אין מציאות כזו שאדם יחיה את כל חייו בשלוה, ללא יסורים. השאלה היא רק: כיצד מקבל האדם את היסורים הבאים עליו, מה תגובתו, וגם כאן, הכל תלוי בנקודת המבט!

הנה כאן, בפרשת נגעי בתים: חז"ל מגלים לנו, שלפעמים חפץ הקב"ה לזכות אדם במטמונו, ולשם כך מביא בקירות ביתו נגע צרעת. הוא מזניק את הכהן, והכהן שולח להודיע לו: לפני שאגיע לביתך, עליך להוציא את כל רכושך מהבית, שלא יטמא במידה ויתברר שאכן צרעת הבתים היא זו. "אוי ואבוי" - חושב האיש - "להוציא הכל מהבית זו עבודה קשה! אבל טוב, אם הכהן אמר - אני מקבל".

מגיע הכהן, בודק את הנגע, ומודיע כי יש להסגיר את הבית. כלומר, בימים הקרובים אסור להתגורר בו! בלית ברירה, עוזב מיודעינו עם כל צאצאיו את ביתו, והולך להתאכסן אצל קרובים או בבית מלון.

בסופו של דבר מתברר שאכן נגע צרעת הוא ויש להרוס את כל הבית עד היסוד. הורסים את הבית ואז מתגלה המטמונו שהטמינו בו האמוריים.

שואל הנאות דשא: אם הקב"ה רוצה לתת לאדם מטמונו, וכי אין בידו דרך יותר טובה לעשות זאת [כגון: זכיה בהגדרת מפעל הפיס וכדומה]? מדוע לשם כך צריכים לשבור את הבית ולעבור את כל העינוי והסבל הכרוך בגלות מחוץ לבית?

כעין זה מצינו בירושלמי (הוריות ג' ד') מעשה באבא יודן שהיה עשיר גדול ויחד עם זאת נדיב ובעל צדקה גדול, עד שיום אחד הוא ירד מנכסיו. עד כדי כך, דגבאי הצדקה לא רצו לקבל ממנו כסף, וכשהסתובבו בעיר לאסוף תרומות דלגו על ביתו כדי שלא לביישו. אבל אבא יודן לא ויתר. הוא רדף אחריהם, וכשהשיגם אמר להם: "משביע אני אתכם שתאמרו לי עבור איזו מטרה אוספים אתם כספי צדקה!

"אמרו לו: "לחתונת יתום ויתומה" בא אבא יודן הביתה ודן עם אשתו מה יוכלו לעזור בנידון. אמרה לו אשתו: "הלא נותרה לנו שדה אחת. לך תמכור חצי מהשדה ואת תמורתה תן לגבאי הצדקה". מכר, ונתן את הכסף לחכמים. למחרת יצא לחרוש את חצי השדה שנותר לו. באמצע החרישה נתקלה הפרה בחפץ קשה ושברה את הרגל. אבא יודן ניגש לבדוק מה פגע בפרתו, ובעודו חופר באדמה התגלה לפניו מטמונו.

ושוב עולה התמיהה: הלא יכול הקב"ה להעניק לו את אותו מטמונו בלי לשבור את רגל פרתו! מה גם שפרה אשר רגלה נשברת, בלית ברירה הורגים אותה, כדי למנוע ממנה סבל. לשם מה צריך את כל זאת?

התשובה היא: הקב"ה רוצה לתת לו את המטמונו, רק הוא קודם מנסה אותו לראות אם אכן הוא ראוי לזכות בו. אם כשמתעורר הקושי האדם מתלונן ואומר: "נמאס כבר, למה דוקא אני...". אומר הקב"ה: אין בעיה, הצרות יפסקו, אך את המטמונו לא תקבל. אינך ראוי לו!

כשנראה לאדם נגע בביתו, בעצם הקב"ה מנסה אותו בנסיון אחר נסיון: בתחילה - לשהות מחוץ לבית שבוע שלם. לאחר מכן עליו לשבור כמה אבנים מקירות הבית, עד שנאלץ להרוס את הבית עד היסוד! אם באמצע התהליך אדם מתלונן ובא בטרוניות על רוע מזלו. די, נמאס לו! - אומר הקב"ה: אין בעיה, הכהן יטהר את הנגע.

אם אדם עומד בכל הנסיונות, מביט על הדברים במבט הנכון ומקבל דין שמים באהבה ובהכנעה - בסופו של דבר יזכה במטמונו כשכר על צדקותו. איננו יכולים לברוח מן הנסיונות, כי לשם כך באנו לעולם הזה - לעמוד בנסיונות. מה שכן יכולים אנו לעשות, הוא לשנות את נקודת המבט שלנו, לבוא עם כלים אחרים לחיים. להחליט: ודאי שכל מעשי הקב"ה הם לטובתי, רק שאני אינני מבין זאת. אם כך נעשה - ודאי נגלה מטמונים על כל צעד ושעל.

כשאדם מאמין באמת, ורואה את הדברים הקשים בעין נכונה לפי השקפת התורה, כפי שהקב"ה רוצה שנראה את הדברים - בסופו של דבר הכל הופך להיות מטמונו.

אברהם אבינו עמד בתשעה נסיונות קשים מנשוא, ולקראת הנסיון העשירי מבקש ממנו הקב"ה (בראשית כב, ב): "קח נא" אנא ממך עמוד גם בנסיון זה - ולאחר שעמד בו אומר לו הקב"ה: "עתה ידעתי כי ירא אלקים אתה..." זוהי הסיבה לנגע שביקר בבית, כשאדם מבחין בנגע כזה, ועל אף שקשה לו עם כך הוא אינו מתלונן - הוא זוכה לאוצרות.

זוהי, אפוא, מטרתם של הנסיונות הבאים עלינו: לגלות את האוצרות, לתת לנו ולהעניק לנו בכפל כפליים!

שמעתי דבר נפלא: כשלוקחים תמונת 'גובלן' [תמונה העשויה מרקמת חוטים] ומביטים על צידה האחורי, שטחים נרחבים ממנה נראים חלקים, כמעט ללא קשרים, כי אלו השמים שצבעם כחול בלבד, אין שם גוון או שילוב כלשהו של צבעים. ובאמת, בצד הקדמי, זה החלק המ'שמעמם' של התמונה. לא כאן מתגלה יפיה המיוחד. ישנם, לעומת זאת חלקים בתמונה שהחליפו חוט מידי כמה תפירות, והדבר גרם שהצד האחורי באותו אזור מלא קשרים, וחוטים רבים מסובכים אחד בשני- בוקה ומבולקלה! אך כשהופכים את הגובלן רואים שדוקא בחלק זה מתגלה יופי מיוחד, מרהיב עין, פרטי פרטים המהווים את עיקרה של התמונה!

כאשר מביטים על החיים מנקודת מבט נכונה ואמיתית, מבינים שהחלקים הנראים יותר קשים ויותר מסובכים - דוקא הם החלקים היפים של החיים, נראה לנו שישנם 'קשרים' וקשיים, אך לאמיתו של דבר הקב"ה מכין לנו מטמונו, ולואי ונהיה ראויים לזכות בו!

(להגיד)

בדרך הדרוש

כתובו אין כבודו מחול ופרץ הגמרא הא כתיב וה' הולך לפניכם וגו' ותירץ דהתם כולי עלמא דיליה הכא התורה לאו דיליה הוא ופרץ הגמרא הא כתיב ובתורתו יהנה ומשני דלאחר שעסק ויהנה בה הוא תורתו עד כאן. והשתא מבואר כי באמת התשובה הראויה הוא שישפיל את עצמו. אך אם תלמיד חכם הוא אם כן אי אפשר לו להשפיל לעצמו דהא אין כבודו מחול כנזכר לעיל על כן אמר יעסוק בתורה ויהנה בה ויהיה התורה דיליה ויוכל לבוא לתשובת המשקל שישפיל את עצמו. נמצא דנותן תשובה אחת לתלמיד חכם ולשאר כל אדם:

מתקיימת אלא במי שמשפיל את עצמו כך תהא המצורע כלומר כך יהוג את עצמו המצורע שיהא נכנע וכושפל: (תלמידו במשנת דר"א. עטרת שלמה על התורה): במסכת ערכין דף ט"ו ע"ב מאי תקנתו של מספרי לשון הרע אם תלמיד חכם הוא יעסוק בתורה וכו' ואם עם הארץ הוא ישפיל את עצמו וכו' עד כאן לשון הגמרא. והנה לכאורה קשה הא מוכרח להיות התשובה הראויה לפי ספרי המוסר תשובת המשקל ומה זה שנתן לתלמיד חכם תשובה אחרת ולשאר כל אדם תשובה אחרת. ויש לומר דבאמת נותן תשובה אחת לתלמיד חכם ולשאר כל אדם. והנה איתא בגמרא רב שמחל על

תורת המצורע
במדרש וזה לשונו זאת תהיה תורת המצורע בהווייתו תהא. ותמוה. ויש לפרש על פי מה דאיתא במסכת נדרים דף נ"ח מה דכתיב ממודבר מתנה כשאדם עושה עצמו כמדבר להשפיל את עצמו ניתן לו התורה כמתנה וכו' עיין שם. נמצא מזה שאין דברי תורה מתקיימן אלא רק במי שמשפיל את עצמו. ואיתא ברש"י בפרשה זו ועין ארו לפי שהנגעים באים על גסות הרוח וכו' לפיכך ישפיל את עצמו מנאותו כאזוב. ואם כן יובן המדרש הנזכר לעיל זאת תהיה תורת המצורע בהווייתו תהא רצה לומר התורה וגם דין המצורע זה כמו זה דכמו שהתורה אינה

ת.ד 102 בני ברק
פקס : 03-5055919
9139191@gmail.com

זכר מואמינים

גליון שבו עי מבית 'בני אמונים'

פרשת מצרע תשפ"ב שנה ט | גליון מס' 428

פניני אמונים

פניני תפלה בפרשה

פרתחו שערים

דבר מוסד ונשיא 'בני אמונים'

'בית הלוי ברכו את ה'

בעת שנסב כלנו ל'ליל הסדר' הבעל"ט, יעלה ויבא בזכרוני יום ההלולא השביעי של מורי ורבי הרב שמואל הלוי וואזנר זצ"ל, אשר התקבל בכל שדרות הצבור כ'פוסק הדור' ונודע כבעל שו"ת 'שבט הלוי'.

מודה אני לה' על הזכות הגדולה שנפלה בחלקי להסתופף בצלו ולהנות מקרבנו. רטט של התרגשות עובר בי בכל עת שאני נזכר, כיצד היה מקבלי במאור פנים, ובחביבות עצומה היה שואלני תמיד: "מה נשמע עם המצוה הגדולה שלך?"

אין מלים לתאר את גדל החזיק והעידוד ששאבתי מהלוי וההכונה שזכיתי לקבל ממנו לפעילות החזיק למצות 'אמן'. אותה נטלתי על עצמי בעצתו, בעידודו ולפי פסיקתו.

אני נזכר כיצד הופיע בהדרו לכנוס יסוד 'בני אמונים' יחד עם ראש הישיבה הגראי"ל שטיינמן זכר צדיק לברכה. דבריו הנחרצים על גדל מעלתו של מנהג אמירת ברכות השחר בחברותא עדיו חרוטים על לוח לבי, ואלו היו דבריו:

"מנהג קדום היה בישראל לומר ברכות השחר איש בפני רעהו, והיו כל הקהל מברכים הברכות בצותא קדא. האחד מברך וחברו עונה אחריו אמן, ואחר כך היו מתחלפים, זה מברך ומשנהו עונה על ברכותיו. מנהג זה נשתפח במקופות האחרונות, וידידנו החשוב ר' יעקב דב מרמורשטיין הי"ו [זכות גדולה היא עבורי שברב ענותנותו קראני ידיו], זכה לאחוז בעץ החיים של זכוי הרבים, במעלתו לחזק עניית אמן, וברצונו להחיות ולייסד מחדש מנהג קדום זה, בבחינת (שבת קד א): 'שכחום וחרווי ויסדום'."

הוא הוסיף וצוטט: "בספר חסידים (רסא) מובא שמצוה שהיא מזנחת ואין לה עוסקים, הרי היא בבחינת 'מת מצוה', ועל האדם להתחזק ולאחוז במצוה זו דוקא."

דבריו הנחרצים שהיה בהם משום אבן פנה לכל פעילות 'בני אמונים' פעלו שחפץ ה' בידינו הצליח. כיום במבט של יותר מעשור שנים לאחור, ברוך ה' רבים דבקים במנהג זה, ונתן לומר כי בבתי כנסת רבים ואצל רבים מאלפי ישראל כבר אין ענין זה בגדר 'מת מצוה'. אך פמוכן שעדיו לשנה עבודה רבה לפנינו, עם ישראל זקוק בזמנים אלו לתוספת חזק באמונה ובתפלה, ומי יתן וזכותו הגדולה תעמד לנו להמשיך ולפעל ברוחו הגדולה לקיים בנו "וגרוממה שמו יחדיו" באפן הנעלה ביותר. אמן.

שבת שלום,

298 213 מחולקת

'ביום טהרתו' חוזרת תורתו לרשותו

"זאת תהיה תורת המצרע ביום טהרתו והובא אל הפה"ן" (יד ב)

חכמים (ערכין טו ב) אמרו כי הצרעת באה על האדם בעוון לשון הרע, וכי ענין זה נרמז במלה 'המצרע' הכתובה בפסוק זה, שאותה נתן לדרש כשתי מלים: 'המוציא רע' (ראה של"ה מס' פסחים אות שלו).

ידועים דברי בעל 'חובות הלבבות' (שער הכניעה ז) שהמדבר לשון הרע על חברו, עוונותיו של מי שבגנותו דבר נזקפות לחובתו, וזכיותיו שלו עוברות לזכות מי שבגנותו דבר. על פי זה דרש רבה של קוז'יגלוב, רבי אריה צבי פרומר הי"ד, את הפסוק שלפנינו: "זאת תהיה תורת המצרע" מאימתי התורה והזכיות של 'המוציא רע' תשאנה ברשותו ולא תעברנה לזולתו? 'ביום טהרתו' - ביום שישוב בתשובה שלמה ויחדל מלדבר על זולתו (אריך צבי).

בעל ה'יגד יעקב' מפאפא הוסיף ופרש על פי זה את אשר אנו אומרים בסדר 'על חטא': "על חטא שחטאנו לפניך בידועים ובלא יודעים".

"חטא בידועים" הוא חטא שאנו בעצמנו חטאנו בו והוא ידוע לנו, אך "חטא בלא יודעים" הוא חטא של מי שדברנו עליו לשון הרע, שנוזקף אמנם לחובתנו, אולם אין אנו יודעים מה הוא (יגד יעקב מועדים א דרוש טז).

ראש ישיבת 'פורת יוסף', רבי יהודה צדקה, פרש בכך את גסח תפלתנו בסיום מסכת: "שתהא תורתך אמונתנו בעולם הזה ותהא עמנו לעולם הבא" - שלא נפשל חלילה בעוון לשון הרע שיגרם שזכות למוד מסכת זו תנטל מאתנו לעולם הבא (איצרות האגדה).

תקנתם של מספרי לשון הרע

"זאת תהיה תורת המצרע ביום

טהרתו והובא אל הפה"ן" (יד ב)

כידוע, צרעת באה כענין על עוון לשון הרע, ואמרו חכמים שתקנתם של מספרי לשון הרע תלויה בדרגתם: "אם תלמיד חכם הוא - יעסק בתורה... ואם עם הארץ הוא - ישפיל דעתו" (ערכין טו א).

ה'פרדס יוסף' פרש כי שתי אפשריות תקון אלה נרמזו בתפלת 'אלקי נצור' הנאמרת בסיום תפלת 'שמונה עשרה'. תחלה מבקשים אנו: "אלקי נצור לשוני מרע" שלא אכשל בעוון לשון הרע כלל. וממשיכים ומבקשים כי אף אם חלילה נכשלנו, נזכה לתקן זאת באמצעות: "ונפשי כעפר לכל תהיה" - לעם הארץ, ו"פתח לבי בתורתך" - לתלמיד חכם (פרדס יוסף ויקרא יג א).

ברכה אחת מני אלה

"זאת תהיה תורת המצרע ביום טהרתו והובא אל הפה"ן" (יד ב)

בזהר הקדוש בפרשתנו (נד ב) מבאר כי כל תבות התפלה היוצאות מפי האדם עולות למעלה ובקעות רקיעים, ושם הן נבחנות; אלו שנמצאו כשרות וראויות נכנסות לפני הקדוש ברוך הוא כדי שתתקבל בקשת המתפלל, ואלו שאינן ראויות אינן נכנסות.

ראש ישיבת 'פורת יוסף' רבי יהודה צדקה היה אומר כי דברי הזהר הללו יכולים להבהיר לנו את חשיבות הזהירות ב'מאה הברכות' הנאמרות מפינו מדי יום; לא אחת מוציא האדם את הברכה מפיו ללא שום כונה - מכשול היכול להמצא גם בקרב בני תורה המברכים בשעה שמחם טרוד בסוגיה שהם לומדים.

בשעת אמירת ברכה שומה עלינו לזכר את דברי הזהר כי הברכות היוצאות מפינו עוברות מיון מדקדק, ומתוך כך להזהר שלא נעלה לשמים כשאנו מלוים, חלילה, במשא כבד של מיליוני ברכות, אשר בפעל רק ברכות מעטות מתוכו תזקפנה לזכותנו - אלו שנאמרו בצורה ראויה ובכונה (קול יהודה' ימים נוראים).

פגישה מחדשת לאחר המשיים שנה

ונוסע למקום שבו ראה את בתו לאחרונה, לטשונוביץ, שלאחר התפרקות ברית המועצות, הייתה תחת שלטון אוקראיני עצמאי.

רבי דוד פתח את מסעו באוקראינה בתפלה על קבר הצדיק רבי נחמן מברסלב. הוא שפך שם דמעות פמים בתחנה לרבון העולם שיצליח את דרכו. לאחר תלאות רבות עמדו רגליו בטשונוביץ, והוא הפתע לגלות כי מהקהלה היהודית המפארת ששכנה כבוד בעיר עד למלחמה, כמעט ולא נותר זכר.

אחד התושבים המקומיים ששמע את מבקשו הפנה אותו לעירה נדחת ששכנה מאה וחמשים קילומטר משם, ובה התגוררו כמה יהודים יוצאי טשונוביץ. ר' דוד נסע לפי ההנחיות שקבל, ומשהגיע לאותה עירה הצליח אף בקשי למצא את מעט היהודים שהתגוררו במקום. הוא לקט פסות מידע, ואט אט הצליח לפקד את ביתם של מרבית יהודי העירה, כשכלם לבסוף משיבים פניו ריקם.

אל הבית היהודי האחרון ברשימה נכנס ר' דוד כששפתיו אינן פוסקות מלרחש תפלה, ולבו הומה מתקנה. אלא שגם הפעם לא האירה לו ההצלחה את פניה. בעל הבית שמע את מבקשו, אולם הגיב באדישות: "שפרה כהן? לא מכיר. מעולם לא שמעתי את השם הזה".

מאכזב ושביר פנה ר' דוד לצאת מהבית, אלא שאז שמע לפתע קול מאחוריו: "האם אתה הוא דוד כהן?"

ר' דוד הסתובב והבחין בקשישה שיצאה אחריו מהבית.

"כן!" השיב בקול מפתע.

"ידעתי שתבוא", אמרה הקשישה, "אני גיסתך, אחות אשתך. בטוח אתה מחפש את שפרה'ה..."

ר' דוד לא השיב, רק צנח על עמדו מתעלף.

רק לאחר שרוחו שבה אליו היה מסוגל לשמע את המשך דבריה של הקשישה: "שפרה'ה נשואה מזה שנים ליהודי, והיא מתגוררת בעיר הסמוכה".

דלות המלים מלתאר את רגעי הפגישה בין אב לבתו לאחר למעלה מחמשים שנה. תפלותיו של ר' דוד התקבלו, והוא זכה להתאחד עם בתו היחידה ועם משפחתה היהודית, שעמה שמר על קשר הדוק עד ליומו האחרון.

'עלה לתרופה' תצוה תשפ"ב

זמן מה לאחר מכן כבשו הרוסים את טשונוביץ וגרשו את כל הנתינים הזרים, ור' דוד ביניהם. הוא התחנן בדמעות שיתירו לו לקחת עמו את בתו, אף נתקל בסרוב קשוח, משום שהיא הייתה רשומה על שם אשתו המנוחה. בלית ברירה הוא השאיר אותה אצל קרובת משפחתו שהבטיחה לדאג לה עד שיוכל להתאחד עמה.

ר' דוד חזר לרומניה והתאחד עם משפחתו. לאחר המלחמה בקשר ר' דוד לצר קשר עם בתו, אולם גלה כי הגבולות נסגרו על ידי הרוסים במסך ברזל, וכי עד לשנוי המצב לא יוכל לפגוש את בתו.

בינתיים נשא ר' דוד בשנית, אולם מסכת תלאותיו לא תמה. בנו הבכור שנולד לו מנשואין אלו נדרס בגיל שנתיים. בחסדי ה' זכה לבן נוסף, ובשנת תש"י הוא הצליח להשיג אשרות עליה לארץ הקודש. עם עלייתם הקצה לו למגורים אהל דל שהוקם בישוב 'קדימה'. כעבר זמן מה נולד לו בן נוסף, והמשפחה עברה למגורי קבע.

כיון שמצב היהדות והחנוך היהודי בקדימה היה בכי רע, רתם ר' דוד את כל מרצו כדי לשנות את המצב לטובה. לאחר מאמצים בל יתארו הצליח לבנות במקום בית כנסת גדול ומפאָר. ומשהתבונן בספוק בפרי עמלו, החליט להמשיך לפרויקט הבא, הקמת בגין בן שלוש קומות שיקדש לחנוכם ורוחתם של ילדים יתומים ועזובים.

במשך כל זמן הבניה עמדה לנגד עיניו דמותה של שפרה'ה, יתומתו העזובה אי שם. רק הוא ידע כמה מאמצים השקיע באתורה, כמה תפלות שפך, כמה מכתבים כתב, כמה מודעות פרסם בעתונות המקומית ולכמה קונסוליות פנה, אף 'מסך הברזל' נותר אטום ולא שחרר בעבורו ולו רמז קל.

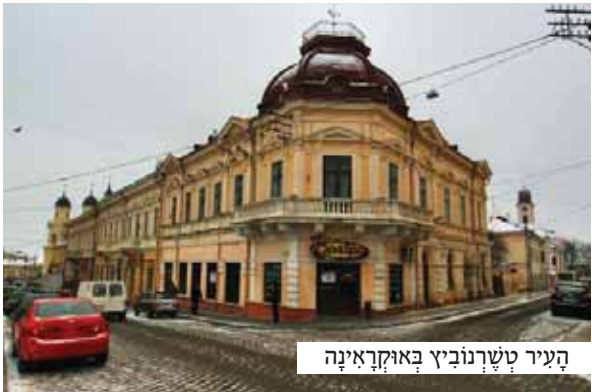
שנים רבות חלפו מאז. מאות רבות של תלמידים עברו בין כתלי המוסדות המפאָרים שהקים, כאשר את רבים מהם הוא מלווה במסירות עד לחתונתם. בינתיים קרס מסך הברזל, ושערי ברית המועצות נפתחו לרוחה. זיק של תקווה החל לפעם בלבו של ר' דוד, אף ארכו עוד מספר שנים עד ששם ועשה מעשה.

בהיותו כבן שמונים שנה, לאחר שהעביר את שרביט נהול המוסדות לבנו, הודיע ר' דוד הקשיש למשפחתו כי הוא קם

בגיל שמונים, וכנגד כל הסכויים, יצא ר' דוד כהן מ'קדימה', למסע חפושים קשה ומטלטל. קולות רבים נסו להניאו ממסע זה, הן מטעמים של חסר סכוי והן מטעם בריאותו הרופפת, אולם קול פנימי שפעם בקרבו דחף אותו להתעלם מאותם קולות, ולצאת למסע לא ידוע.

הכאב הנורא שלא הרפה ממנו ולו ליום אחד לא הותיר בפניו בררה. במשך כל השנים הרבות שחלפו הוא השקיע את כל כלו בעשייה מברכת למען מאות ילדי

הכאב הנורא שלא הרפה ממנו ולו ליום אחד לא הותיר בפניו בררה. במשך כל השנים הרבות שחלפו הוא השקיע את כל כלו בעשייה מברכת למען מאות ילדי ישראל במוסדות המפאָרים שהקים בעירה 'קדימה' שבשָרוֹן. אולם, מפעם לפעם שב והלם בו הכאב והזכיר לו כי יתכן מאד ששפרה'ה בכורתו עדין מחכה לו.

העיר טשונוביץ באוקראינה

ישראל במוסדות המפאָרים שהקים בעירה 'קדימה' שבשָרוֹן. אולם, מפעם לפעם שב והלם בו הכאב והזכיר לו כי יתכן מאד ששפרה'ה בכורתו עדין מחכה לו.

את דמותה של שפרה'ה, התינתקת שובת הלב שנולדה לו ולרעייתו עליה השלום בימי מלחמת העולם השנייה, הוא לא יכול היה לשכח. ר' דוד, יליד רומניה, התגורר אז בעירה טשונוביץ שבחבל בוקובינה, שהייתה נתונה אז תחת כבוש גרמני. הוא נשא בעצומה של המלחמה לאשה צדקת בת המקום. אולם אָשרו לא נמשך זמן רב, משום שכמה חדשים לאחר הלידה נפטרה אשתו הצעירה והוא נותר לבדו עם התינתק.

ברכת 'על אכילת מצה'

נסח הברכה

הראשונים נחלקו מהו נסח הברכה שמברכים על מצות מצה: הרמב"ן (פסחים ז א) סובר שנסח הברכה הוא "אשר קדשנו במצוותיו וצונו לאכל מצה", לפי שכל מצוה שאי אפשר לקימה על ידי שליח מברכים עליה בלשון "ל...", ואף מצות אכילת מצה אינה יכולה להתקיים על ידי שליח.

ואולם הרמב"ם (המץ ומצה ח ח) סובר שנסח הברכה הוא "על אכילת מצה", וכך נפסק להלכה (שו"ע או"ח תעה א). ה'חזק יעקב' (או"ח תלב ב) מבאר שלכך מברכים על מצוה זו בלשון "על", לפי שכך הוא לשון הפתוב העוסק בחיוב אכילת מצה: "על מצות ומררים יאכלהו".

כתב הרמב"ם (שם ו, ע"פ מגיד משנה' שם) שבזמן שביית המקדש היה קיים והיו כורכים פסח מצה ומרור ביחד, היו כוללים את מצות אכילת מצה ומצות אכילת מרור בברכה אחת, ומברכים כך: "אשר קדשנו במצוותיו וצונו על אכילת מצות ומרורים".

בהגדה מוזמן הבית שהתגלתה בגניזת קהיר, מובא נסח ברכה הכולל בתוכו אף הודאה על הגסים: "ברוך אתה ה' אלוקינו מלך העולם אשר קדשנו במצוותיו וצונו על אכילת מצה ומרור בלילה הזה, להזכיר גבורתו של מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא שעשה גסים לאבותינו בזמן הזה, בעבור אברהם יצחק ויעקב, ברוך אתה ה' זוכר הברית" (הלילה הזה עמ' עו).

המצוה והברכה

מהפסוק המורה לאכל את קרבן הפסח: "על מצות ומררים" (במדבר ט יא) משמע לכאורה שאכילת מצה בליל הסדר נוגהת רק בזמן שקרבן פסח נוגה. לפיכך כתבה התורה בפסוק נפרד (שמות יב יח): "בערב תאכלו מצות" ללמדנו שמצות אכילת מצה נוגהת אף בזמן הזה, כשהיא נאכלת בפני עצמה (פסחים כז א).

כרבות ממצוות 'עשה', אף לפני קיום מצות אכילת מצה תקנו חכמים לברך 'ברכת המצוה'.

אף לדעת הסוברים שמלבד החיוב לאכל מצה נוגהת בליל הסדר בלבד, אף האוכל מצה בכל שבעת ימי החג מקיים מצוה (שו"ת חתם סופר' יורה דעה קצא בדעת החזקוני שמות יב יח; משנה ברורה' תעה מה בשם הגר"א), מכל מקום אין מברכים ברכת המצוה על אכילת מצה בכל שבעת ימי הפסח, לפי שאין מברכים על מצוה שאינה חובה (שו"ת חתם סופר' שם).

זמן הברכה

לפני אכילת מצה, כמו לפני כל אכילה, יש לברך ברכת הנהנין. נמצא שהאוכל מצת מצוה מברך טרם אכילתו שתי ברכות: ברכת 'המוציא' וברכת 'על אכילת מצה'. ברכת 'המוציא' קודמת לברכת 'על אכילת מצה' לפי שהיא שכיחה יותר, וכלל הוא בדינו (ברכות נא ב): "תדיר ושאינו תדיר - תדיר קודם" (אור זרוע' פסחים רנו; שו"ע או"ח תעה א).

בבואו לאכל מצה עומדות לפני בעל הבית שלוש מצות: העליונה והתחתונה שלמות, והאמצעית פרוסה. ברכת 'המוציא' וברכת 'על אכילת מצה' אינן נאמרות על אותה מצה, אלא אחת מהן נאמרת על המצה העליונה השלמה, והשנייה נאמרת על האמצעית הפרושה. נחלקו הראשונים על איזו מצה נאמרת כל אחת מהברכות, ולפיכך בעת שמברך את שתי הברכות צריך להחזיק ביזו הן את המצה העליונה והן את המצה האמצעית (שו"ע שם; באור הלכה' שם).

מיד לאחר שברך את שתי הברכות, צריך לאכל מהמצה העליונה והאמצעית בבת אחת, שלא יהיה הפסק בין ברכת 'על אכילת מצה' לאכילת מצת המצוה, ובין ברכת 'המוציא' לאכילת מצת המוציא (שו"ע שם; משנה ברורה' שם ח).

יש ראשונים הסוברים שאין מקימים את מצות אכילת מצה במצה הנאכלת בתחלת הסעודה, כי אם באכילת מצת האפיקומן בסוף הסעודה (רש"י ורשב"ם פסחים קיט ב ד"ה אין מפטירין). לשיטתם צריך לכוון בשעת הברכה על אכילת האפיקומן שבה מתקיימת המצוה (שער הציון' תעז ד).

עמידה בעת אמירת הברכה

הבית יוסף (או"ח סי' ח) הביא בשם הירושלמי (אינו בירושלמי שלפנינו) שיש לברך את כל ברכות המצוות מעמד, ונחלקו הפוסקים בענין זה. יש הסוברים שאכן יש לברך את כל ברכות המצוות מעמד (מגן אברהם' שם ב; משנה ברורה' שם ב). ואולם יש החולקים וסוברים שרק מצוה שמקיימים אותה מעמד יש לברך עליה מעמד, ואולם ברכה המתקיימת בישיבה אפשר אף לברך עליה מישב, שדין הברכה כדין המצוה (פני יהושע' מגלה כא ב; ערוך השלחן' שם ג).

אף לשיטת הסוברים שיש לברך את כל ברכות המצוות מעמד, מכל מקום את ברכת 'על אכילת מצה' מברכים מישב, לפי שהכל מודים שמצוה שיש בקימה הנאת הגוף, הרי היא כברכות הנהנין שנאמרות מישב (פרי מגדים' שם א"א ב; פתחה להלכות ברכות אות יח).

בגנת אמן

אמת שהקדוש ברוך הוא קדשנו במצוותיו וצונו לאכל מצה בליל ט"ו בניסן.

הזכרה בהגלה שהתקיימה בין שולחי התשובות לשאלה שהופיעה בעלון פרשת שמיני הוא הבה"ח שמעון עזני מבית שמש

קבל נא על עצמך להשכים בכל בקר כדי שתוכל להמתין ולשמע ברכות השחר מפי המתפללים ולענות אחריהם אמן ובכך תזכה ותזכה את שאר המתפללים להתפלל ב'ענת רצון'.

אם נשאכם לבכם להקדים ולבוא עשר דקות לפני תחלת התפלה כדי להשלים את ברכות המתפללים בענינת אמן אחר ברכות השחר, נא הרשמו בטלפון 03-91-71-91 בימים א'-ה', בין השעות 20:00-22:00.

בין הנרשמים תערוך הגרלה על

6 מלגות בסך \$500 כל אחת.

הודעה תעבר לאזכרים, ושמותיהם יפרסמו בקו הטלפון.

ההגלה הראשונה תתקיים א"ה ביום שני ב' באיר תשכ"ב. ההרשמה להגלה היא עד יום לפני ההגלה.

"ואני תפילתי... עזרת רצון"

יהודי יקר!

מדי בקר לפני התפלה, באמירת: "ואני תפילתי לך ה' עת רצון" אתה מבקש ששעת התפלה תהיה בעבורך עת רצון מלפני ה'. הנה לך עצמה טובה מבית מדרשו של אדוננו הרשב"י שתסייע למשאלות לבך להתקבל, ואלו דבריו בספר הזוהר (וילך רפה ב):

"וכך ישראל לתתא משמרון לאתבא אמן [כאשר ישראל בעולם הזה מתחננים לשמיעת ברכה מפי המברך, כדי לענות אמן] לכיונא לבייהו כמה דאצטריר [וכדי לכוון לבם בענינת אמן כראוי] כמה פתחין דברכאן פתיחן ליה לעילא [כמה פתחי ברכות נפתחים להם למעלה], כמה טבאן משתכחין בכולהו עלמין [כמה טובות נמצאים בכל העולמות], כמה חדו בכולא [כמה שמחה יש בכל מקום]..."

לכבוד חברי המערכת הנפלאה של עלון 'וכל מאמינים',

שלום וברכה מאלקי המערכה,

לאחרונה הייתי בשבת קדש בבית מדרשו של הגה"צ רבי ישראל זושא הלוי הורוביץ שליט"א, רב אב"ד קהלות החסידים - אלעד, וראיתי שנהגו שם מנהג נפלא לחזק אמירת ברכות ועניית אמן עליהן. כאשר במשך סעדה שלישית כל אחד מברך על הגפן בקול רם בתורו, וכלם עונים אמן אחרי. כך במשך רבע שעה זכו המשתתפים באמונים לרב. חשבתי שמנהג זה הוא רעיון נפלא שראוי לפרסמו שיזכו בעוד מקומות לנהג פן, ובצעם אפשר לנהג פן בכל הזדמנות שמתאפשר צבור או בני משפחה, וכך ירויחו אמונים רבים בקלות.

בברכת כהנים באהבה פעתירת, גמליאל הכהן רבינוביץ, מח"ס 'גם אני אוֹדך' ופרדס יוסף החדש' על המועדים.

נתן לשלח מכתבים
לפקס שמספרו 08-9746102
או לכתבת המייל: 9139191@gmail.com

לומר ברכות השחר בבית הנסות

כתב ה'סוד ושרש העבודה' (שער האשמרת פרק י): "ברכות השחר... טוב לסדרם בבית הנסות עם שאר התפלה, כדי שיענו אחרים אמן אחר ברכותיו, כי מה מאד גדולה מעלת הברכה כשעונים אחרים אמן".

אף האדמו"ר רבי צבי הירש מזידיטשוב בעל ה'עטרת צבי' כתב כי נכון לומר ברכות השחר בבית הנסות, שכן כך יכול כל אדם לברך באזני רעהו כדי שישלים את ברכותיו בעניית אמן, לפי "שברכה בלא אמן הנה פלג גופא" (פרי קדש הלולים' שער הברכות פ"ד).

מנהג ה'פעל שים טוב'

האדמו"ר רבי אליעזר צבי מקומרנא כותב (הקדמת 'אור עינים' ח"ב פלל כא) כי על כל אחד מישראל, ובפרט מי שהוא בעל נפש יקרה" לומר את 'ברכות השחר' בבית הנסות, כדי לזכות את ישראל בעניית אמן. והוא מוסיף ומעיד כי אף ה'פעל שים טוב' נהג כך.

'בטלן' בגימטריה 'אמן'

ידועה היא תקנת חכמים (מגלה ג ב) כי בכל עיר חביבים להמצא עשרה 'בטלנים' - אנשים הבטלים מפולאכתם ומצויים תמיד בבית הנסות. במסכת ברכות (ו ב) הובאה סבת הדבר: "בשעה שהקדוש ברוך הוא בא בבית הנסות ולא מצא בה עשרה, מיד הוא כועס..."

כתב רבי צבי הירש הורוביץ, רבה של פרנקפורט ובנו של בעל ה'הפלאה', כי תפקידם של אותם 'עשרה בטלנים' אינו מסתכם רק בעסוקים בתורה ובתפלה, אלא אף בכך שהם עונים 'אמן' אחר המברכים בבית הנסות. וסימנך: 'בטלן' בגימטריה 'אמן' ('לחמי תודה' תוכחה יום א' דסליחות).

צדיק באמונתו

אמן וברכות במשנת בעל ההלוא

מדור מרחב

בשמיעת הברכות משלמים מאה ברכות

עוד כתב רבנו (שם קד) כי בשמיעת ברכות בכונה ובעניית אמן עליהן משלמים את חובת אמירת מאה ברכות ביום, ואלו דבריו: "חייב אדם לברך מאה ברכות בכל יום, וסוד מאה ברכות גדול ועצום, על פן צריך האדם להיות נזהר בהם. ולא בברכותיו לבד, אלא אפילו כששומע ברכה שצריך לכוון בה, ולענות בה אמן בכל כחו, כי אולי היה חסר ממאה ברכות, או אפילו היה מברך מאה ברכות, אולי היה חסר פננה. וכשהוא שומע ברכות בכונה, עולה לו גם פן לטובה ולברכה, וכן עניית האמן עולה לו".

מצוה גוררת מצוה

רבנו (שם קה) מוסיף וכותב כי על כל אדם ללמד את בני ביתו לברך כל ברכה בקול רם, משתי סבות: א. הקול מעורר הפננה, והמברך בקול מתעורר לכוון בברכתו. ב. על ידי שמברך בקול מזכה המברך את הסובבים לענות אמן, ונמצא שמצות הברכה גוררת אחריה את מצות עניית אמן.

זה (שם פ): "כי העליונים והתחתונים בכלל, תלויים במלת אמן, והיא עקר ושרש ויסוד מוסד לכל העולמות כלם".

אין חקר לגדלתה

על רום מעלתה של עניית אמן כתב רבנו (שם פא) כך: "הלשון מרגל בפוסקים ובספרי המקבלים: גדול העונה יותר מן המברך [כונתו לומר שאף שבמסכת ברכות נג ב, מצאנו שיש החולקים על כלל זה וסוברים שהמברך גדול מן העונה, בפוסקים ובספרי המקבלים נקטו דעת הסובר שהעונה אמן גדול מן המברך]. פן הוא האמת שאמן גדול מצד עצמו, ולגדלתו אין חקר..." (שם פא).

העונה אמן כהלכה משפיע שפע רב

עוד מפליג רבנו (שם) בשגב מעלת עניית אמן, ואלו דבריו: "ומי שמכוון לכל ברכה וברכה היוצאת מפי המברך ועונה אמן בכונה פדונו, גורם למעלה קדשה הרבה מאד, ושפע רב טוב לכל העולמות. כי הוא פותח המקור העליון מקור מים חיים, כמו שפוחת המעין להשקות לכל הצריכים השקאה, והקול יורד בשמים ממעל, ומודיע שכל זה הטוב והשמחה גרם פלוני זה, עבד המלך הקדוש".

ה'של"ה הקדוש

י"א בניסן ש"ז

רבנו ישעיה הלוי הורוביץ נולד בעיר פראג בשנת ש"ח. בבחרותו למד תורה מפי רבי שלמה מקראקא, המכונה המהרש"ל השני, ומפי הפה"ר"ם מלבלין ובעל הסמ"ע. במשך כעשרים שנה כהן כרב בקהלות חשובות באירופה, ובשנת שעה חזר לפראג עיר הולדתו, והחל לכהן בה כרב. בשנים הראשונות כהן לצד בעל ה'פלי יקר', ועם פטירת ה'פלי יקר' בשנת שט"ט, כהן כרבה היחיד של קהלת פראג המעטיירה.

בשנת שפ"א עזב רבנו את פראג ועלה לירושלים, שם התמנה לאב"ד של הקהלה האשכנזית בעיר בירושלים סיים לכתב את ספרו הידוע 'שני לוחות הברית'. עקב הצקות מצד הפחה הטורקי נמלט רבנו לטבריה, בה נפטר ב"א בניסן ש"צ. הובא לקבורה בטבריה, סמוך לציינו של רבן יוחנן בן זכאי, בחצר קבורת הרמב"ם.

יסוד כל העולמות

בספרו 'שני לוחות הברית' (מסכת תמיד פ-פג) מאריך רבנו לתאר את שגב מעלתה של מצות עניית אמן ואת השפע הרב שיוצא בעקבות ההקפדה על קיומה. להלן דברים מרטיטים שכתב רבנו בענין

חוט של חסד

גיליון לכל בית יהודי | בנשיאות הרב שלום ארוש שליט"א

ר"ת	יציאה	כניסה	
20:21	19:41	18:28	ירושלים
20:18	19:43	18:43	תל אביב
20:19	19:43	18:43	חיפה
20:20	19:42	18:47	באר שבע

פרשת מצורע- שבת הגדול • ח' ניסן תשפ"ב • גליון 767

יו"ל ע"י מוסדות "חוט של חסד" ע"ש מוהר"ן מברסלב זיע"א

רח' שמואל הנביא 13 ים-ת.ד. 50226 • טל: 02-5812210
פקס: 02-5812252 • מייל: al5308000@gmail.com

מופג ומעולם לא חסר לי דבר, אבל העיקר הוא שבכל שבת ושבת אני מרגיש מוצף באור רוחני ועונג עילאי שלא מעלמא הדיון. לכן ראית אותי כך בשבת, ואין זה מחמת שאני מסתיר משהו מכבוד הרב..."

יסים מאירים

יהודים יקרים, רבים רגילים לחשוב שהשבתות והמועדים הם בסך הכול ימים רגילים, נכון שיש בהם הלכות ואיסורי מלאכה, ונכון שהולכים לבית הכנסת ואוכלים ונחים וזה תמיד נחמד לנוח ולבלות זמן עם המשפחה, ונכון שמרגישים טוב ומתרעננים ויש אווירת רוגע ושלווה, ואולי בעלי מעלה מרגישים אפילו התרוממות קלה של טפח מעל הקרקע. אבל זה עדיין רחוק מאוד מאוד מהאמת.

האמת היא שבכל שבת ובכל יום טוב יורד אור עצום לעולם. אור ועונג ששום דבר בעולם הזה לא דומה לו ולא מתקרב אליו.

אם היינו מרגישים הארת שבת באמת - שום דבר לא היה יכול לפתות אותנו ולהיזיז אותנו סן האמת כהוא זה. **והאור הזה שייך לכל יהודי!**

אסור לנו להשלים עם זה שאנחנו לא מרגישים את הארת השבת והמועדים. למה ניגרע? למה שלא נזכה גם אנחנו?

אור רוחני זה אור לנשימה

ותדעו לכם שהארת הזמנים היא לא רק דבר "טוב ונחמד" או "פינוק רוחני" שאפשר להסתדר גם בלעדיו, אלא היא **קריטית** עבורנו כי היא החיסון הגדול ביותר כנגד כל פיתוי הדור. ואם לא בשבילנו, זה בשביל הילדים שלנו. ילד שהרגיש בבית הארת שבת, שזכה לראות שולחן ליל סדר שלא היו בו רק מצות יין ומטעמים, אלא גם **אור אמיתי** של יציאת מצרים, אורות עליונים שלפי האר"ה הקדוש לא נשפעים בשום לילה אחר בשנה - ילד כזה מקבל **חיסון עמוק לנשימה** כנגד כל פיתוי הדור.

המשך בעמ' 3

מאמר ראש הישיבה

המצרך החשוב ביותר של החג

שינוי קיצוני

כשראה הרב את הפונדקאי הזקן לבוש בבגדי השבת נבהל ונרעש. הוא כבר מתאכסן בביתו כמה ימים שבהם הכיר כיהודי פשוט מאוד, שלא לומר גס ומגושם, ופתאום קיבל האיש צורה של מלאך אלוקים ואור קרן מפניו.

הרב תמה מאוד על השינוי הקיצוני. "ייתכן שטעית בן", חשב, "אולי הוא צדיק נסתר...?"

במוצאי שבת חזר הכפרי למראהו הראשון, והרב החל לעקוב אחריו בשבע עיניים, אך לא ראה שום דבר מיוחד.

אדרבא, על כל צעד ושעל היה ניכר שמדובר בעם הארץ שאולי אפילו קרוא וכתוב אינו יודע. אבל בשבת הבאה חזר המראה הנורא על עצמו והיהודי האיר באור יקרות וקדושת ועונג השבת ניכרו היטב על פניו וקרנו מכל ישותו.

לא יכול הרב להתאפק ופנה אל היהודי ביחידות ואמר לו: "אני הוא הרב שמואל יצחק שור, ה'מרא דאתרא', רב האזור, ואני מצווה עליך שתגלה לי מי אתה באמת, ואיך אתה זוכה לאור הנפלא של השבת."

סודו של הפונדקאי הזקן

החל בעל הפונדק לגולל את סיפורו:

"כבוד הרב, אני יהודי פשוט, והידיעות שלי בתורה מצומצמות מאוד.

אין בי שום מעלה מיוחדת. אבל אספר לך סיפור שקרה לי בהיותי צעיר לימים. סוחר שוורים הייתי ונסעתי לירד בעיר צ'רנוביץ. נשאתי ונתתי והרווחתי סכום גדול מאוד. כשהגיעה השבת חיפשתי מקום ראוי להחביא בו את מעותי ושמתתי את פעמי לבית הרב הצדיק המפורסם רבי חיים מצ'רנוביץ והפקדתי את רכושי בידיו."

לקוראים נספר רק שהעיר צ'רנוביץ נמצאת על גבול רומניה ואוקריינה של היום והצדיק רבי חיים מחבר הספרים "באר מים חיים" ו"סידורו של שבת" שהיה רב העיר, היה נודע בעיקר בגלל שכל עניינו היה קדושת השבת. כל השבוע התכוון והתגעגע לשבת, ובשבת עצמה היה מגיע לעולמות עליונים.

הדבר היה כל כך בולט ומויוחד אצלו, עד שמקובל אצל החסידים מדור לדור שבשבת היה גבוה באמה (כחצי מטר) יותר מימות החול.

מיד שיצא מהמקווה לאחר שטבל לכבוד השבת, היה נמשך עליו אור השבת עד שהגוף שלו היה משתנה לגמרי, ובגדי השבת שלו היו גדולים וארוכים הרבה יותר מבגדי החול. ונחזור לסיפור:

ברכת השבת

"במוצאי השבת ניגשתי לבית הרב. הוא ניגש למקום שבו הטמין את הכסף ואז התברר לו כי גנב פרץ לבית והפיקדון אבד. היה זה סכום עצום שלא היה בכוחו של הרב לשלם, ועל פי הדיון היה עליו להישבע. הצדיק נבהל כל כך מאימת השבועה עד שהתעלף והיה בסכנת חיים.

"אני לא היסטרי. רכנתי לעבר הרב וצעקתי באוזנו שוב ושוב: 'כבוד הרב, אני מוחל לך מחילה גמורה ולעולם לא אתבע את הרב'. כאשר הרב שמע את זה מבעד לערפילי העילפון שבה אליו רוחו. כאשר התאושש אמר לי: 'בני, הצלת את חיי, איך אוכל לגמול לך? במה אברך אותך? אם בעושר, הלוא רואה אתה שאי אפשר לבטוח בממון, ואם באריכות ימים, הלוא אין זו תכלית האדם. לכן אברך אותך שתזכה להרגיש את קדושת השבת כמוני...'

"מאז ועד היום התקיימו שלוש הברכות. הגעתי לגיל

שותפים
לגאולה!

5 נ"י

"יהי כנגן המנגן ותהי עליו רוח ה'"

הנה כבר בזמן בית המקדש ענין הנגינה הייתה עבודה גדולה מעבודת הלויים המופלאה, שגרמה לרוח הקודש, וכן ידוע מאמר הבעש"ט הקדוש נ"ע שהיכל הנגינה קרוב הוא להיכל התשובה. וכבר אמר הגאון מווילנא זע"א שהיה נותן חצי מהעולם הבא שלו למי שייתן לו את חוש הנגינה.

כל זה ועוד הרבה מעבר לזה נאמרו על ידי גדולי הדורות במרוצת השנים על מעלתה של הנגינה.

וגם בעיניים מגושמות שלנו, חשים אנו עד כמה הנגינה תופסת לנו מקום נכבד בחיים, מוסיפה צבע, ונותנת שמחה.

וכבר גילה רבינו הקדוש (ליקו"מ ג) באופן ברור ביותר "מנגן רשע מזיק לעבודת ה'! מנגן כשר מועיל לעבודת ה'!!!"

ובכדי לבאר הדבר בעומק יותר צריך להקדים כמה דברים יסודיים:

א. כבר קבע לנו שלמה המלך את הכלל "זה לעומת זה עשה האלוקים", כל דבר שיש אותו בקדושה כמוהו יש בקליפה, וזוהי שכשמדובר בדבר שהוא גדול ועוצמתי בקדושה, כמוהו גדול ומסוכן להרע בקליפה, ה' ירחם.

ב. לכל דבר יש שורש, המנגן משמיע בקולו את פנימיותו, את שורשו, את המקום ששם מחשבתי

ב': שישותו גדילה יותר ויותר ואנוכיותו תופסת כל כך מקום עד שכבר אין כמעט באפשרותו לכופף את יצרו לעשות רצון יוצרו, במקום לחיות את מציאות ה' הוא חי את האנוכיות שלו, את חומריותו, ובכך הריחוק מעבודת ה' בכלל וכל קיום המצוות בפרט גדל יותר ויותר.

וביתר עומק להבין מה שמזיקה שמיעה של מנגן לא כשר דווקא כשמנגן ניגון כשר, הוא: "עירוב טוב ורע".

יש שני מצבים אצל האדם, האחד הוא שיש לו התמודדות עם כל מיני יצרים שונים, אבל אף על פי כן דעתו ברורה, בהכרה האלוקית, ובשליחות שלו בעולם, וכל עוד שזה המצב שלו, הוא מסוגל לכופף את יצרו. וזה כששומע נגינה ממנגן כשר.

מה שאין כן השומע נגינה ממנגן רשע גורם לו בלבול בהשקפה, בהכרה, בשליחות שלו בעולם, באופן שמתחיל להנות מהעולם הזה שלא לצורך יותר ויותר ומרגיע את מצפונו בזה שמכסה את זה באיזשהו נקודה יהודית כמו המנגן שמנגן ניגון כשר רק מוחו משוטט באנוכיותו יחד עם סיפוק תאוותו, מצב זה מוגדר ברמב"ן הקדוש כ"נבל ברשות התורה", עד כדי שהאדם שנופל למצב כזה קשה לו מאד להכיר בכלל בטעותו מרוב הערוב של הטוב עם הרע וקל וחומר להתנתק ממנו

הש"י יעזור שנזכה למאמר הפסוק "עוד ישמע בהרי יהודה ובחוצות ירושלים-את נגינת הלויים וזכה נטרה מכל טומאת המצורע בכל בחינותיה. (על פי ליקו"מ ג' ח"א)

ורגשותיו משוטטות, וגם כשמנגן ניגון כשר, תלוי מהם המחשבות והרגשות הטמונות בתוך הניגון, בעומק הנגינה, וזה תלוי במהות וזהות המנגן, אם כשר הוא או לא.

ולבאר יותר: השורש של הנגינה הקדושה היא מאותם שני ציפורים טהורות, שמטהרות את המצורע, וכשמדובר על נגינה ממנגן לא כשר הוא מקבל מאותו מקום שבעל הלשון הרע מקבל את כוחו, "יבא קלניא ויכפר על קלניא" [יבא קול ויכפר על קול] היינו מאותם שני ציפורים שכנגדם בקליפה.

אותו בעל לשון הרע נמצא במקום שכל כולו מרגיש את עצמו, ולכך מתמקד ומתיר לעצמו לבקר ולהתכבד בקלון חבירו, וכל זה ויותר מזה נכנס עמוק בלב האדם השומע נגינה ממנגן לא כשר.

וכזה הוא הנזק לאותו אדם השומע נגינה מאדם לא כשר, היצר הרע שמפריע לכל אחד בעבודתו את ה' הוא וזדאי דבר הנצמד לכל אחד מאיתנו מלידה. אבל כל עוד שהאנוכיות לא תופסת ראש, והמציאות האלוקית שולטת בכיפה ובהכרה במוח של כל אחד מאיתנו, אז עדיין היצר הרע יש לו מסה לפחד ולהתבייש כמאמר הפסוק "ראוני את הש"י נערים יצר הרע שדומה לנער) ונחבאו"

אבל ברגע שאדם שומע נגינה ממנגן שאינו כשר הוא נפגם בדיקו כמו האדם ששומע לשון הרע.

א: שעובר בעשרות לאיון.

הרה"ג ר' ירון אשכנזי שליט"א ר"כ חושן משפט
בישיבת "חוט של חסד" מנהל רוחני ב"קו ההלכה"
קו ההלכה הספרדי: 3030*

שו"ת של חסד
ע"י בית הוראה "חוט של חסד"

בדיקת חמץ

מכזיז (פחות 200 גרם), בארבע פינות הדירה, והבודק מחזר אחריהם למוצאן ולבערן עם יתר החמץ אשר ימצא בזמן הביעור. והמקובלים נוהגים להניח עשר חתיכות, ואף שאין מנהג זה מעכב, מכל מקום ראוי לנהוג מנהג זה, שמנהג ישראל תורה הוא, ואם נאבדה חתיכה אחת מעשר החתיכות של החמץ אין צריך לבדוק כל הדירה היטב עד שימצאנה, ויכול לסמוך על ביטולו שמבטל אח"כ את החמץ.

יש ליטול לצורך הבדיקה נר של שעוה, אבל אין להשתמש בנר שיש בו יותר משתי פתילות משום שאורו רב ודומה לאבוקה, ובאבוקה יש חשש שלא יכניס את הנר בכל הפינות החבויות בבית, משום שיחשוש שמא הנר יגרום לדליקה.

לאחר בדיקת חמץ יש לבטל את החמץ הנמצא בביתו ויאמר "כל חמירא דאיכא ברשותי דלא חזיתיה ודלא ביערתיה, ליבטל וליהוי כעפרא דארעא" (תרגום בלשון הקודש: כל חמץ ושאר שישנו ברשותי שלא ראיתו ושלא ביערתו, יתבטל ויהיה כעפר הארץ). וצריך לומר הביטול בלשון שמבין, כדי שיבין שעיקר כוונתו לבטל החמץ עד שיהיה בעיניו כדבר שאינו חשוב כלום, וכדבר בטל לגמרי, אבל אם אומר הביטול בין בלשון הקודש בין בארמית ואינו מבין שהוא מבטל החמץ, אלא חושב שאומר תחינה ובקשה, לא יצא ידי הביטול, וצריך לחזור ולבטלו שוב בשפה שמבין ואפי' בלועזית.

הפחות בשוה פרוטה, כדי שתחול עליו המכירה, ולא רק פירורים בלבד, ומכל מקום אף במקרה זה טוב וראוי לבדוק חדר שיש בו ד' אמות (1.90 מ' על 1.90 מ') בביתו, ויבער החמץ משם.

הנצרך לבדוק בימים שקודם ליל בדיקת חמץ, יבדוק לאור הנר בלא ברכה, וכאשר עושה את הביטול ישנה קצת מהנוסח המופיע בסיפורים ויאמר: "כל חמירא וחמיעא דאיכא בביתא הדין" (כל חמץ ושאר שיש בבית זה) כי אינו מבטל את כל החמץ שברשותו אלא רק מה שנמצא בבית זה בלבד.

יש לבדוק בכל מקום שדרך להכניס שם חמץ, כגון ארונות מטבח, מזווה, מחסן שמאחסנים שם מזון וכדומה, כמו כן יש לבדוק את הכיסים שאין שם חמץ, ובפרט את כיסי הילדים, ובבית שישנם ילדים קטנים יש לבדוק כל מקום שילדים עלולים להגיע לשם, שמא הצניעו חמץ בתוכו. אמנם כל מקום שעשו נקיון יסודי קודם הפסח ובדקו שאין שם חמץ ושמרו מקום זה שלא להכניס חמץ, אין צריך לבדוק מקומות אלו.

נוהגים לתת חתיכות קטנות של פת, כל אחת פחות

קודם הפסח צריכים לנקות ולכבד את חדרי הבית והחצר בניקוי יסודי כדי שלא ישאר שום חמץ ברשותו בימי הפסח, וכן יש לבדוק בכיסי הבגדים ובייחוד בכיסי בגדי הילדים ובילקוטי בית הספר שלהם, פן נשאר שם חמץ, ואם ניקה כראוי ובשעת הניקוי בדק לאור השמש שאין חמץ, או שמישש בידו וראה שאין חמץ כלל (כגון בארונות וכדומה שהעביר סמרטוט ויודע בבירור שאין שום דבר בארון), שוב אין צריך לבדוקם בליל י"ד לאור הנר, ועל סברא זו סמכו בזמנינו לבדוק את החמץ בליל בדיקת חמץ בהעברה בעלמא.

היוצא מביתו לפני הפסח, ואין בדעתו לשהות בביתו בימי הפסח, כגון שמתארח בבית קרוביו או שמתאכסן בבית מלון בפסח, אם יוצא מביתו קודם לפסח שלושים יום, (דהיינו אם יצא מביתו קודם פורים) אינו חייב לבדוק, ואם יוצא תוך ל' יום חייב לבדוק את ביתו קודם שיצא, אף אם אין בדעתו להיות שם בפסח. אמנם אם מוכר את חמצו במכירת חמץ הנהוגה כיום יוצא מביתו קודם ליל בדיקת חמץ, אינו חייב בבדיקת חמץ, אבל צריך להקפיד שיהיה בביתו מעט חמץ לכל

סיפור לשולחן שבת

מאמר ראש הישיבה -המשך-

הוי, וכמה שהם צריכים את זה!

מי יכול לתת את זה לילדים? רק אנחנו ההורים! רבי חיים מצ'רנוביץ יכול היה לתת ליהודי את אור השבת רק בגלל שהוא בעצמו זכה לכך. **אדם לא יכול לתת מה שאין לו.** אם אנחנו כהורים לא נרגיש הארה בשבתות ובמועדים איך יתן ונעביר את זה לבנינו ולבנותינו?

לכן הארת שבת, הארת הפסח, הארת פורים והארת כל חג וכל זמן קדוש - זה לא מותרות, זה דבר קריטי וחיוני ובסיסי עבור הקיום שלנו כיהודים יראי ה' בדור של חושך, ועוד יותר קריטי עבור העברת המסורת והקיום הרוחני של הדורות הבאים.

טיפות של אור בין הריצות

ההידוש הגדול הוא שכל אחד וכל אחת יכולים לזכות לזה, כל אחד לפי מעלתו וערכו ולפי הכנתו!

מה עושים? בין הניקיונות ובין הקניות ובין הבישולים והריצות והטיפול בבית ובילדים ובעבודה - כל אחד וכל אחת, מגדול ועד קטן, ישתדל קודם כול **להבין** שהחג זה לא רק סעודה, אלא החג זו הארה גדולה; וכל אחד יתחיל **לרצות ולכסוף** להרגיש את אותה הארה, את אותה השפעה, את אותו גילוי שכינה גילוי אמונה ואותו עונג עילאי שמתגלה ומזכך את האדם ומעלה אותו מעלה מעלה. אל תהיו מקובעים בהרגלים, תתחילו **להיפתח** לעולם הקודש הרוחני לאור האמיתי של העולם הזה. תתחילו **להבין שזה שייך גם אליכם בכל מדרגה רוחנית שבה אתם נמצאים.**

ומעכשיו אין הדבר תלוי אלא בהכנה שזה אומר כמובן **ללמוד** את הלכות החג, **ולהכין** את עצמנו גם לצדדים הרעיוניים של החג ובעיקר הכנה לאמירת ההגדה ולהעברת הסיפור הקדוש לילדים. אבל **העיקר הוא פשוט להתפלל לה' במילים שלכם:** "ריבנו של עולם, זכני להרגיש את אור הפסח. ריבנו של עולם, זכני לטעום את הטעם האמיתי של חג הפסח". אפשר לבקש את זה בדרכים או בקניות, בבישולים או בניקיונות, לאחר תפילת שמונה עשרה או אמירת תהילים ובכל עת מצאו.

כל מילה זו עוד טיפה של אור, כל בקשה זו עוד קרן של אור רוחני שתושפע עליכם ועל ילדיכם בחג הקדוש הבעל"ט.

ואם אתם כבר פותחים את הפה ומדברים עם בורא העולם, תתפללו **על כל עם ישראל** שיזכו לשמור את הפסח כהלכתו ושיעצלו מאכילת חמץ, ושכולם יזכו לאור האמונה השלימה והאמתית בה' שזה האור שחוזר ומאיר בכל שנה בחג הקדוש הזה; ותבקשו שכשם שגאולנו אז, והארת הגאולה יורדת לעולם בכל שנה מחדש -

כך נזכה להיגאל ברחמים בקרוב, ושייבנה בית מקדשנו ונזכה לאור השלם של חג הפסח עם קרבן פסח, במהרה בימינו אמן.

בברכת שבת שלום ומבורך

לעושה נפלאות גדולות לבדו

יודע שא ל ה

משנתו וסיפרה כי לפני שעה קלה הגיע אליה בחלומה בעלה, אביו שכבר מת, והזהיר אותה מפני מעשיו הרעים של בנם. "שמא אתה על איזה מעשה כיוון אבא?" אם הסולטן.

תמה הבן תמיהה רבתי. קורי השניה האחרונים כבר הוסרו מעיניו, והוא השתאה לנוכח ה'מתקפה' הבלתי צפויה. "אמא יקרה, לא עשיתי כל מעשה רע, כל מה שאני עושה, אני מתכוון באמת ובתמים לטובת אזרחי ונתיניי". "אולי עשית דבר לא טוב ליהודים?" ניסתה האם לכוון את בנה קרוב למסרתה. "כן אמא" - השיב הסולטן - "לגבי נתיני יהודים עשיתי דבר, אבל אין זה דבר רע ואין צורך מזה. יש ביניהם יהודים שאוכלים מצות מעורבות בדמם של בני עמנו המוסלמים, ועל כן ציוויתי לתפסם ולהרגם לעיני עם ועדה כדי לבער הרע מקרבנו". כעת הבינה האם כי צדקו "דברי החלום".

בו במקום הורה הסולטן להביא לפניו את היהודי. בְּכָרוּ ליל שישורים הוא ליהודים, ידע היהודי בביטחון פנימי כי יצליח במשימתו להצלת העם היהודי. הוא נפל לרגלי הסולטן ובקול נרגש חזר וסיפר את שני החלומות שחלם, והפציר בסולטן לקבל את דברי החלום כפשוטם. הוא אף הטעים כי הוזהר הראשי אינו אלא רמאי והוכחה לכך שהוא נוצרי המתחזה למוסלמי, הוא אף המליץ לסולטן לשלוח מיד חיילים לביתו כדי להיווכח האם אמת בדבריו.

חמתו של הסולטן בערה בו. שעה קלה לאחר מכן פרצה כיתת חיילים לביתו של הוזהר, והם מצאוהו שוכב במיטתו כששתי-וערב מוזהב מונח על חזהו. קנאתם לדתם בערה בהם, והם רצוהו במקום מבלי דין ודברים.

בבית הכנסת של הקהילה היהודית באיסטנבול, למחרת ליל הסדר, סיפר היהודי את השתלשלות האירועים, כאשר חזר מארמון הסולטן היישר אל בית הכנסת. הוא סיפר על הגזירה הרעה שהייתה תלויה מעל ראשי היהודים. כעת הבין מארחו של הבעל-שם-טוב, כי אכן צדיק מופלא נמצא בביתו, וכי בכוחו השמימי הצליח לבטל את הגזירות הרעות. הוא ידע היטב בכוחו של מי בוטלה הגזירה האיומה, בכוחו של הצדיק ששר "לעושה נפלאות גדולות..."

הירח האיר את אפילת הלילה כאור יום, לילה שהוא לא יום ולא לילה. אותה השעה ישב הבעל-שם-טוב בליל הסדר ושר בקול נלהב שוב ושוב את ההלל. כשהגיע למילים "לעושה נפלאות גדולות לבדו"... הוא חזר על הפסוק ושר אותו במשך כשעה תמימה. מארחו של הבעל שם טוב הקדוש הביט בו בתמיהה, מפני מה ועל מה משתהה הוא בניגון השיר הזה כשעה תמימה. רק למחרת בבוקר קיבל את התשובה...

מפעם לפעם היה יוצא השולטן לסיור בממלכתו בליווי אחד ממקורביו. הפעם ערך את טיולו בלויית זדירו, את טיולם ערכו בסמיכות לרובע היהודי. היו אלו הימים שלפני חג הפסח, ימים שבהם היו עמ' עסוקים בהכנות רבות ובעיקר באפייט מצות. בדרכו הבחין השולטן ביהודים המהלכים ובידם ארזית מצות. התפלא השולטן לפשר העוגות המשונות ושאל את זדירו החכם. הוזהר, שונא ישראל, ניצל את ההזדמנות והסיח לפי תומו, כי זה מאכלם של היהודים בחג הפסחא היהודי. "עוגות אלו עשויות מקמח ומים שמעורב בהם דם". "דם?" התפלא הסולטן, "איזה דם?" הוזהר פקח לעומתו זוג עיניים תמהות: "וכי אין אדוננו יודע כי היהודים מערבים דם של ילדים מוסלמים במאכלי הפסחא שלהם?" הוזהר המתין לרגע והמשיך ברשעותו, ולאחר מכן הוסיף ב'ידענות' מופלגת: "המהדרים שביהודים אוכלים מצות 'שמורות' דווקא, ואלו הן המצות המעורבות בדם ילדינו. אם ברצונו של הסולטן יוכל לברר זאת על נקלה".

מבלי להשתהות עצרו השניים בסמוך לאחד היהודים שנשא עמו חבילת מצות מכובדת. "האם אלו מצות רגילות או מצות שמורות?" שאל הוזהר בערמה. "מצות שמורות אלו", קד היהודי ביראת כבוד. "אלו הן המצות המובחרות ביותר. אופים אותן בזהירות מיוחדת ובדקדוקים יתרים".

הוזהר נתן מבט רב משמעות בסולטן, ומאז לא סתם פיו מלהסית נגד היהודים, ועל העונשים הראויים לאנשים שפלים אלו. בו במקום הורה הסולטן לערוך רשימות מדוקדקות של כל היהודים המקפידים על אכילת מצות שמורות ולאסרם במפתיע ביום הראשון של חג הפסח על מנת להרגם. דם תחת דם.

אולם לא ינום ולא ישן שומר ישראל. בלילה ההוא, ליל חג הפסח הובאה הידיעה על רוע הגזירה לאוזניה של אם השולטן. אָם השולטן שהיה לה הכרת הטוב לעם היהודי על שהצילו את בנה, השולטן, בעבר מסוות חשה כי היא חייבת לעמוד לימים ולבטל את הגזרה הקשה.

היא נכנסה לחדרו של בנה הסולטן, העירה אותו

שומרים על קדושת ביהבנ"ס - לומדים הלכה

אסור להכנס לבית הכנסת או לבית המדרש

מפני הגשמים או להסתתר מהחום

ואף לתלמידי חכמים אסור

ויש מתירים אם קורא פסוק

(מתוך הספר: בית הכנסת בהלכה)

מרפא לנפש

מאת הרב שלום ארוש שליט"א

כללי המשפט

על פי כל מה שכתבנו עד כה, יוצאים לנו שמונה כללים שבהם כלול כל תיקון המשפט של האדם:

א - שמחה: ה' רוצה בתשובה! לא בעצבות. תמיד לפני הכול יברר לעצמו: מה ה' רוצה? שאתייאש? או שאתחזק להיות בשמחה ואעשה תשובה? ודאי שהוא רוצה בתשובה.

ב - וידוי דברים: אדם יעשה תשובה על חטאיו. דהיינו, וידוי, חרטה, סליחה וקבלה שלא לחטוא להבא. ומאחר שהוא יודע שעדיין אין בכוחו שלא לחטוא, ולכן איך יקבל על עצמו לא לחטוא? יעבור לכלל הבא:

ג - ה' צדיק ישר: כמובא בליקוטי הלכות ה' בוודאי צדיק וישר, והוא לא דורש מהאדם, מה שהוא לא מסוגל, ולכן הוא לא נתן ניסיון שהוא מעל הכוחות של האדם! פירושו שאינו נתן לו ניסיון שאין בכוחו לעמוד בו ולתקנו. וכל אדם אם ילמד על הנושא שנכשל בו ויתפלל על כך, הוא יזכה לעמוד בניסיון. ולכן זוהי קבלתו, שיקבל על עצמו ללמוד על אותו עניין שנכשל בו, ולהתפלל לקיים מה שלמד, וזה מוביל אותו לכלל הבא:

ד - לימוד: יקבע לעצמו זמן בכל יום ללמוד על הנושא שצריך לתקן. הן לימוד בספרים, והן שמיעת דיסקים על הנושא וכדומה, וצריך ללמוד היטב ולחזור ולשנות את לימודו, ויחלק את מה שלמד לנקודות, כגון שיסדר בנפרד את כל מה שנאמר בגנות אותה מדה רעה או עבירה, וכנגד זה את כל מה שנאמר בשבח המתגבר עליה, וכן יסכם את כל העצות שיש כדי לצאת ממנה, וטוב לקחת מחברת ולכתוב בה את הדברים.

ה - ישוב הדעת: יישב את דעתו היטב עד שיהיה לו ברור כשמש מה

התבודדות ומעלת התפילה
הספר של הרב שלום ארוש
052-2240696

האמת, ויהיה לו שכל מושב חזק ותיקף, שכך היא האמת תמיד - גם במקרה כזה וגם במקרה כזה וכו' וכו', ורק אז יוכל להשיב את השכל החזק והברור הזה, אל ליבו. כמובאר בליקוטי הלכות. ולהשיב את השכל אל ליבו, זה נעשה על ידי השלב הבא:

ו - תפילה: על ידי תפילה אפשר לפעול הכול! יקבע לעצמו זמן להתפלל יום יום על אותו דבר, ויאמין שברבי תפילתו יוכל לתקן כל דבר, ולהתגבר על כל דבר, ויפרט את תפילתו וישתמש בכל מה שלמד כדי שתהיה תפילתו מגוננת ומלאה בתוכן. וידע מראש שצריך להרבות בתפילה זמן רב, ולא יצפה לראות תוצאות תיכף ומיד, ואחרי שמרבה בתפילה ועלול הוא לקבל הרגשה שמגיע לו, ייעזר בכלל הבא:

ז - עונה: ידע נאמנה שלא מגיע לו כלום, ושה' יתברך לא חייב לו כלום, ומהתפילה הראשונה ועד לתפילה האחרונה יבקש ברחמים ובתחנונים מתנת חיים בלבד, ובכך לא תקצר רוחו, ולא ידחוק את השעה, וגם לא יתייאש מהתפילה, ויוכל להאריך בתפילות כמה שצריך - אפילו שייקח זמן רב - ולתקן הכול.

ח - תודה והודאה: כדי שיוכל להרבות בתפילה צריך בכל יום להודות על עצם זה שהוא זוכה כל יום ללמוד ולהתפלל על הדבר, ובנוסף על כך צריך להתבונן ולשים לב לכל נקודה ולו הקטנה ביותר שהתקדם בה ולהודות עליה, וכך תהיה לו התחזקות גדולה והערכה לעבודה שהוא עושה, וצריך שיוודע גם על מה שהוא עדיין רחוק ולא התקדם בו, כי גם זה לטובתו שהוא רחוק, כי זה המצב הטוב ביותר בשבילו לפי הכלים שיש לו לעת עתה. ודע, שהשלב הזה של ההודאה הוא גם האחרון וגם הראשון, כמו במעגל, כי באמת בפועל כשהאדם כבר נמצא בעבודה, הוא צריך להקדים תמיד את שלב ההודאה לכל דבר.

רבי אברהם מוילנא בעל מעלות התורה זי"ע ז' ניסן תשפ"ב

לאורם נלך

הילולא דצדיקיא

קו האמונה
02-6444250

פעם שמע הגר"א שקראו אותו בשם 'חסיד', מיד אמר: "איני חסיד, שהרי איני מקיים אלא מה שכתוב בשולחן ערוך, והלא זה מוטל על כל אחד ואחד מישראל, אבל אחי רבי אברהם ראוי והגון לשם זה..."

חתנו של מרנא ה'חפץ חיים' זי"ע, הגאון רבי מנחם מנדל זקס זצ"ל, אמר שחותנו אמר שרבי אברהם אחי הגר"א "התאבק עם המלאך הממונה על הכסף, ויכול לו..."

בסוף ימיו חלה בחוליו האחרון ממנו לא קם. ייסוריו היו קשים, ולא יכול היה לקום מהמיטה. השכיבה על המיטה מבלי לזוז, גרמה לפצעים רבים, וגופו היה נקוב חלולים חלולים. ובכל זאת, למרות ייסוריו הקשים, לא נשמע ממנו קול אנחה או תלונה, הוא קיבל את ייסוריו באהבה.

כשראה אותו בנו, הגר"א אליהו, אב"ד 'שונינט', במצב קשה כל כך, התחיל לבכות ואמר: "אוי לי שראיתך בכך!..."

מיד כעס עליו רבי אברהם ואמר לו: "מה אתה בוכה על גודל המתנה שזיכה אותי השי"ת, ואם היה בי כח הייתי מפזז ומרקד בכל כלי שיר, על רוב הטובה שהיטיב עמדי בייסורים, ואתה קץ ורע לך על גודל מתנתי...!?" וכך, מתוך שמחה והתלהבות על ייסוריו הבלתי נסבלים, יצאה נפשו הקדושה זכותו יגן עלינו אמן.

רבי אברהם נולד בשנת תפ"ב לאביו רבי שלמה זלמן, כשנתיים לאחר לידת אחיו, הגאון מוילנא. כבר בצעירותו נודע לגאון וצדיק, ופיו הפיק מרגליות בדרשותיו המלהיבות לחיזוק בתורה ויראה. בתחילה כיהן כאב"ד בעיר 'קרז', ולאחר מכן שימש כמגיד מישרים בעיר 'שקלאו'. לימים עבר ל'ראגלע', ונודע כרבי אברהם רעגולער'.

רבי אברהם כתב חיבורים רבים, בהם פירוש למסכת מגילה על דרך הקבלה, פירוש על התורה, פירוש על סדר התפילה ועל הגדה של פסח, אולם כולם נשארו בכתב יד, מלבד פירוש למסכת אבות 'פרקי דאברהם' וספרו המפורסם 'מעלות התורה' שהודפס לראשונה בשנת תקפ"ד. נלב"ע בשנת תקס"ו.

בזמן שמחה אמר פעם רבי אברהם לנכדו הגר" שלמה זלמן: "אלו חי אני אלף אלפי שנים, לא הייתי מספיק להודות לו על כל רגע שנותן לי חיות שאוכל להדבק בתורתו..."

ועוד היה אומר: "מגודל חלישות כוחי איני יודע מאין נמשך החיות שלי, רק שאני יודע שרוב השמחה וגודל התענוג שמעמל התורה, היא המקיימת אותי בחיים..."

אחיו, מרנא הגאון מוילנא זי"ע, העריכו עד מאוד. נכד רבי אברהם הגר" שלמה זלמן מספר שהגר"א אמר עליו שהוא נשמה בלי גוף...

לרכישת ריחן לרכב ומוצרים נוספים:
050-9931931

אנא

זו החלטה של כולנו!

הטלפון שלך

יכריע את הנף

בתרומתך אתה לוקח אלוהים!

קמחא דפסחא
שע"י מוסדות
"חוט של חסד"
02-5308000

שבת הגדול

זה היה מעשה אמיץ מאוד בכל קנה מידה, ובוודאי לאנשים נדכאים ומפוזרים שעברו עשרות שנות השפלה ושעבוד. לקחת את הסמל הקדוש לאומה המשעבדת ולרמוס אותו - זה כבר גבל בהתאבדות קולקטיבית, אצבע בעין של המצרים. הטלה, הוא השה, היה בהמה מקודשת במצרים העתיקה ובפרט בחודש ניסן שאז כוחו גובר כי בחודש זה המזל הוא מזל טלה. והיהודים הצטוו לקחת להם טלה חמישה ימים לפני יציאת מצריים, לייעד אותו לשחיטה ולקשור אותו לכרעי המיטה. היה זה בשבת בתאריך " בניסן בשנת היציאה ממצרים. למעשה הזה הייתה גם השפעה פנימית חשובה על בני ישראל שהיו נתונים תחת התרבות והאמונה האלילית המצרית, ובמעשה שחיטת הקרבן הם נדרשו להתנתקות והתנתקות מחוללת מכל השפעה אלילית כדי שיזכו לאמונת ישראל הנקייה והטהורה.

כאשר ביקשו המצרים לתהות על פשר מעשיהם, הכריזו היהודים בריש גלי על כוונתם לשחוט את השה לקראת מכה קשה שיביא הבורא על כל הבכורות. זעמם של המצרים מהזלזול ביקר להם כמובן התעורר והם רצו לפרוע פרעות ביהודים אבל ה' עשה להם ניסים גדולים והביא על המצרים מחלות נגעים שונים ומשונים והגן על בניו ומכאן נגזר שמה של השבת: "שבת הגדול".

ובנוסף, המצרים שכבר נוכחו לדעת שהאימונים של היהודים על המכות מתקיימים במלואם, נכנסו ללחץ גדול מהידיעה על מכת בכורות המתקרבת, ובפרט הבכורות שיצאו מיד בתביעה כלפי כלל האומה המצרית וכלפי פרעה לשחרר את ישראל באופן מיד, כדי שלא ימותו.

פרעה כמובן סרב, והבכורות פרצו במרי אזרחי אלים מאוד שגרם

למלחמת אחים גדולה שגבתה קרבנות מצריים רבים משני הצדדים הלוחמים. ועל כך נאמר בפסוק "למכה מצרים בבכוריהם".

החגים והזמנים הם הרבה יותר מימי זיכרון לאירועי עבר. האריז"ל אומר שבכל חג או מאורע חוזר אותו האור שהאיר בזמן שלזכרו אנו חוגגים. כלומר שכל אותם ניסים חוזרים ומתגלים, כל אותו הכוח להתנתק מהאמונה הכוזבת חוזר ומאיר, כל אותו האור למסור נפש על קיום רצון ה' למרות האיום הממשי חוזר ומאיר בכל יהודי, וכל הכוח להתחבר מחדש אל אמונת ישראל חוזר ומאיר.

ועיקר האמונה אומר רבי נחמן היא להאמין בניסים! כמו שידוע מהבבא סאלי זיע"א שהתנאי שלו לקבלת קהל ולחולל ניסים וישועות היה אמונה תמימה. זה היה התנאי להיכנס לבבא סאלי. ומסופר על אישה אחת שלא היו לה ילדים והבבא סאלי נתן לה כוסית ערק. כשחזרה האישה לביתה פגשה את שכנתה וסיפרה לה את המעשה והוסיפה פקפוק בברכת הצדיק: "אני לא מבינה איך יכולה להגיע ישועתה מכוסית אלכוהול!" השכנה ששמעה את דברי הייתה גם היא חשוכת בנין ובעלת אמונה פשוטה, לכן אמרה לחברתה שתיתן לה לשתות את המשקה מהצדיק, ובחסידי ה' נפקדה.

ציון אותם ניסים גדולים נקבע לשבת שלפני הפסח כמובא בשולחן ערוך: 'שבת שלפני הפסח קוראים אותו שבת הגדול מפני הנס שנעשה בו', ולפי דברי האריז"ל שהבאנו יש כאן הוראה לדורות שיום זה מסוגל לניסים וישועות, וכל אחד כפי מה שיתחזק בשבת זו באמונה שלימה ובתפילה ובתשובה ובמעשים טובים - כך יזכה שיימשכו עליו כל אותם ניסים.

ויהי רצון שכשם שנעשה נס גדול לאבותינו, בזמן הזה כך יגאלנו הרחמן ברחמים במהרה בימנו, אכ"ר. שבת הגדול שלום!

חיזוקון
מתחזקים בשמירת שבת

הדלקת נרות שבת

מצוה מן המובחר להדליק בשמן זית, ובזה יזכו לבנים תלמידי חכמים המאירים באור תורתם ואם אין לו שמן זית, ידליק בשאר שמנים או בנרות (בהלכה ובאגדה)

לקבלת מטרים מחזקים 052-6672221

לנל אחד בכל מקום

אהבת ישראל
בלא קריב לני!

052-2240696

החבורת החזקה על אהבת ישראל של הרב שלום ארוש שליט"א

שטר של תודה

אני בחור ישיבה המתגורר בירושלים ולומד בירושלים ושחח בזכות הזאת. בחול המועד של חג הפסח תשפ"א צעדנו יחד חברי ואני לכותל המערבי לתפילה.

שלקח לי אותו. אחרי שאמרתי את התודות פניתי לקב"ה ואמרתי לו- רבש"ע אם אני מוצא את השטר אני נותן אותו לצדקה!

לפני שחזרתי הביתה גילית שאבד לי שטר של 50 ש"ח, דין פרוטה כדין מאה ובשבילי זה בכלל לא פרוטה. חיפשתי בכיסי החליפה והמכנס אך ללא הועיל, התחלתי לחזור לתחנת האוטובוס ולעבור את הדרך בה הלכתי באחרונה, אך עדיין לא מצאתי את השטר.

משראיתי שהשטר איננו החלטתי לשחרר ולחזור לכיוון הבית.

בדרך חזר הביתה נזכרתי בסיפורי התודה שאתם מפרסמים מידי שבוע בעלון חוט של חסד, והתחלתי להודות לקב"ה על הכל, על אחי על משפחתי, על שזכיתי להיות בכותל בפסח, על הבית בירושלים עיר הקודש, על הישיבה, החברים וכן על השטר בסך 50 ש"ח הודיתי לה' על כך שנתן לי ועל כך

למחרת בבוקר הלכתי עם אותו חבר לתפילת הנץ בכותל ובחזר חזרתי באותה הדרך מהתחנה לבית.

הלכתי דרך רחובות שמואל הנביא, עץ הדר ובכל השבילים. עד שבאחד השבילים גיליתי את השטר מונח לו על הרצפה, עומד ומחכה לי. מיד פתחתי ב"מזמור לתודה" ובהודיה לה'.

בתחילת ה'זמן' קיץ (ל' ניסן) עברתי ליד ישיבת חוט של חסד הקדושה ונתתי את ה- 50 שקלים לתרומה, להפצת סיפורי הרב ארוש שליט"א.

הסיפור אכן התרחש שנה שעברה אך לא מזמן עברתי ליד בניין הישיבה ונזכרתי בסיפור הנפלא. תודה רבה על הזכות לפרסם. אמרתי תודה וזכיתי במצוות צדקה.

בכל יום אנו קוראים בשחרית 13 מידות שהתורה נדרשת בהם אלו מבין המידות נמצאת בפרשתינו ובאיזה הקשר?

תשובה לפרשת צו:

דם של דג ודם של חגב מותרים כמבאר ברש"י (ז' כו) פרט לדם דגים וחגבים.

זוכה לפרשת פקודי: מיכאל לוי, חיפה.

al5308000@gmail.com | 02-5812252

תרונות | ניסן

המאמין תמיד מוותר, כי הוא יודע שרצון הבורא הוא שיוותר. ולכן, הוא תמיד מצליח, כי הבורא אתו. (א.ב. של החיים)

לקבלת מטרסם מחוקים- 052-6672221

פתרונות יש לשלוח עד יום שני למייל: al5308000@gmail.com או לפקס: 02-5812252 יש לציין שם מלא, כתובת מלאה וטלפון

עשורון

מספרים ואותיות

	15	19	5	15	7		7	15	7
6		21		2	14	19	4	13	
20	1		15	17	5	21		16	5
2		5	1			19	15		9
	18	17	21	10	2	3	14	7	
10	21		5	15	10		4	17	15
19		2	19	18	21	15		18	
5	6		1		2		18	13	1
	7	14	17	22		11	17	1	15
2	1	8	3		2	12	13		18

מצאו לכל אות את המספר המחליף אותה בתשבץ והרכיבו מילים שיבצעו בעבורכם מספר מילים אם פתרתם נכונה יצא לכם מושג אקטואלי במלבן המודגש

- א- 17 - 18 - 7 - 15 - 19
- ב- 2 - 15 - 19 - 4 - 13
- ג- 1 - 15 - 10 - 4 - 17 - 15
- ד- 21 - 18 - 13 - 1 - 15
- ה- 2 - 19 - 1 - 15
- ו- 3 - 14 - 7
- ז- 10 - 2 - 3 - 14 - 7
- ח- 10 - 15 - 10 - 4 - 17 - 15
- ט- 18 - 13 - 1 - 15
- י- 19 - 1 - 15
- כ- 3

בדיחות הדעת

עברייני שחקר בענין פילי, נגיש לאחד האדמורים לקבל ברכה. האדמור ברך אותו: יהי רצון שהאמת תצא לאור. נחרד הפונה ואמר: אוי רבי, רק זה לא!

**העלון מוקדש לע"נ
לע"נ אשר בן שרה
סגולה חיה בת בת שבע**

להקדשת העלון: 02-5308000

ללמוד ולהחכים צריך להקנות לילד מינקות-מבית הוריו, ולכן ברור שרק ההורים הם היכולים לטפח חשק זה. עליו ההורים מוטלת המשימה להרגיל את ילדו בהנהגת החיים המושגת על מוסר התורה וזאת על פי הידיעות שרכש בבית הספר. כלומר, בית הספר מסוגל וצריך להקנות לתלמידיו את הידיעה כיצד אמורים להיראות חיים על פי התורה, אולם אין בית הספר מסוגל לגרום לתלמידיו לרצות ולאמץ לעצמם חיים אלו. חלק זה, הוא כבר מתפקידם של ההורים, וזהו משימת החיים שלהם. בקיצור: החינוך על ידי ההורים הוא חינוך מעשי, והחינוך של בית הספר הוא במסגרת ההוראה.

משולש החינוך

כדי לגרום לילד לרצות ולהשקיע משאבים להצליח בלימודים, עליו ההורים להיות במקום הזה. עליו להאמין ביכולותיו של הילד ולגרום לו "רצון" לשאוף ולהתקדם. היכולת לגרום לילד לאמץ את דרך החיים הרצויה, מושגת בראש ובראשונה על דוגמה אישית שלו בביתו ושל המחנך והצוות החינוכי בבית הספר. כדי שתהיה התקדמות מרבית, עליו לעבוד בשיתוף פעולה עם צוות בית הספר. כאשר ילדו יראה שלמחנכיו ולהוריו יש שיתוף פעולה לקראת מטרה משותפת בחינוכו, יציב אישיותו והתקדמותו הלימודית- גם הוא ירצה להיכנס למעגל ההצלחה הזה ולהצליח. שיתוף פעולה זה, נקרא "משולש החינוך" ההורים, המחנך והילד. את כל העבודה הזו עליו להזניק ממקום של רצון למקום של מחויבות. מהיטינו שלי, קשה להורים לתכלל את כל העבודה הזו וחסרה עבודה מודרכת, לכן חשוב לפנות ליועץ, יש לכם מספר טלפון בראש העמוד, תרגישו בנוח בע"ה לחייג.

הרב אבוחצירא - יועץ, מאבחן ומטפל
לייעוץ טלפוני ללא תשלום
בימים ג' - ד' משעה 8-10 בערב
נייד: 054-8434435

חינוך באהבה הרב יצחק אבוחצירא

לומדים להצליח פרק ז'

הורים יקרים, אנו נמצאים ב"ה כבר בצורה משמעותית בדרך להצלחה. עשינו עם עצמנו עבודה, אנו מאמינים ובטוחים שבע"ה גם אנו וגם ילדינו מסוגלים ויכולים להצליח. עברנו גם את המשוכה העיקרית ברמת המודעות, שהיא "הרצון להצליח". ואנו עובדים כל הזמן במקביל ברמה המשפחתית על שלום בית ותיקון והמידות. כל הזמן אנו מתפללים ורוצים להצליח ולכן אנו ממש בדרך ההצלחה. והשבוע בע"ה אנו עולים עוד שלב.

הרצון והמחויבות

הרצון, הוא תנאי הכרחי להצלחה, אך אין די בו. כדי להירתם להצלחה, דרושה לנו גם מחויבות להצלחה. לא מספיק להיות "מעוניין" בהצלחה, צריך שתהיה לנו גם "מחויבות" להצלחה, מין סוג של בחירה פנימית חזקה שהולכים איתה עד הסוף. כמעט ואין איש עסקים שלא מעוניין להצליח עוד, אבל כל אותם אנשי עסקים שלא מצליחים, זה בגלל שהם לא משקיעים מספיק בהצלחה. השבוע נלמד בע"ה "להשקיע במקומות הנכונים".

שלבי העבודה בדרך ההצלחה

בכדי להגיע להצלחה, נדרשים מאיתנו מספר דברים:
1. להגדיר יעד להצלחה. דהיינו, במה אנו רוצים לראות את ההצלחה שלנו או של ילדינו. 2. לוודא שיש לנו יכולת להצליח ביעד הזה. 3. להאמין שאנחנו אכן יכולים להצליח. 4. לרצות ולהגביר את המוטיבציה להצליח. 5. לקחת אחריות ולהרגיש מחויבות להצליח. 6. לעבוד עם תוכנית מודרכת ומקצועית. כאשר יהיה לנו בע"ה יעד להצלחה ונרגיש מחויבים להצליח, אזי ע"י "תכסיסי הצלחה" או שיטות מובילות ומקדמות הצלחה-נרתם בע"ה את כל היכולות שלנו ואכן ע"י תפילות וסייעתא דשמיא, נגיע בע"ה ליעד המבוקש.

החיוב והזכות מבורא העולם

לכל אחד מאיתנו ההורים, יש מחויבות להצלחת הילדים שלנו. את המחויבות הזו, הטיל עלינו ה' יתברך בכבודו בעצמו כאשר נתן לנו את ילדינו וציווה אותנו לתונם. בגמרא במסכת קידושין כט. (מקור הדברים

במכילתא פ' בא) למדנו ש: "האב חייב בבנו: למולו ולפדותו וללמדו תורה ולהשיאו אשה וללמדו אומנות". כהורים יש לנו את החיוב והזכות כאחד, לגרום לילדים שלנו להתקדם ולהצליח בחיים. כדי שילדינו יוכלו להצליח, עלינו לספק להם מקום גדילה מיטבי, שבו יוכלו לקבל את הכישורים להצליח. במידה והם נכשלים, עלינו לקחת איתם ביחד אחריות, להשקיע ולתמוך בהם ולראות בע"ה חזרה בהצלחתם.

משימת החיים

אחד מגדולי המחנכים לפני כמאה וחמישים שנה, הרב שמשון רפאל הירש זצ"ל עומד באחדים ממאמריו החינוכיים, על משימת החיים של ההורים ועל תפקידם החשוב והמכריע בחינוך הילדים. הרש"ר הירש פונה אלינו ההורים, לעיתים בלשון נמלצת ונרגשת, בנסותו לתאר את גודל האחריות המוטלת על כתפיו ואת חובתו להתמסרות טוטאלית לילדו. הציטוט הבא מהוה דוגמה מייצגת לפניות מעין אלו: "... אין בעולם אושר יותר נעלה מאשר הרגש הנעים בקיום נפשו של ילד רך, שאין לו תביעות ודרישות כלפיך והוא תלוי בך ובחסדך... האיך שומע קול פנימי האומר לך מה ילד זה מצפה לקבל ממך?! ... עליך להרגיש את כל האחריות, האושר והקדושה שבמשימה הזאת... עליך להרגיש שהשם "אב" משח אותך לכהן גדול... אם איך מרגיש כשיא האושר את ההזדמנות הזאת של "התמכרות מושלמת" לטובתו של בן אדם, אם הרגש הזה אינו מעורר בך שמחה של מצווה בלי סיצרים, ואם התינה אינה גורמת לך אושר יותר מאשר הקבלה - הרי לא ראוי לך להיות לאבי".

תהליכים חינוכיים בבית

הרש"ר הירש עומד על כך כי ישנם מספר תהליכים חינוכיים שהילד יכול לעבור אך ורק בבית הוריו. עליו- ההורים לעורר בלב הילד רצון לרכוש חכמה, עוד בטרם נשלח לבית הספר. מתפקיד בית הספר-ללמד את הילד ולהשכילו, אך כמובן שאפשרותו של בית הספר להשפיע על הילד היא רק מאז בא התלמיד בשעריו. הילד מגיע מחינוכו של ההורים לרצות ללמוד- למקור הלימוד בבית הספר, ילד שלא רוצה לרכוש למידה, לא יוכל לקנות רצון זה בבית הספר. את העידוד החשק

מקצועיות • מהירות • אמינות
בבית הדין מכהנים דינים מוסמכים ומנוסים המתמחים בענייני ממונות, סכסוכים עסקיים, ירושות, צוואות, מכר ושכירות נדל"ן, נזקי שכנים, חוזים וסכמים ממוניים ועוד.
054-2373752

**מתנה מושלמת
למתארח**
הזמן עכשיו
מארז 10 הגדות של פסח
של הרב שלום ארוש
052-2240696

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

ליקוט ועריכה: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס בלי רשות בכתב

איש לרעהו

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת
ע"ש ר' עבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

שבת קודש ח ניסן תשפ"ב: הדלקת נרות: ירושלים: 6:28 תל-אביב: 6:43 חיפה: 6:35 מוצאי שבת: ירושלים: 7:41 תל-אביב: 7:43 חיפה: 7:44 ר"ת: 8:20

פרשת מצורע

מדה כנגד מדה

"הקב"ה גמל לי מדה כנגד מדה..."

סח הרב משה ויא שליט"א:
שמעתי מתלמידי של החפץ חיים
סיפור מדהים שאירע עמו באחד
הפעמים שביקר בביתו וכך סיפר:

"החפץ חיים היה אז בן כשמונים
ושלוש כשביקרתי אותו. הוא שכב
חלש במיטתו. לפתע הורה לי
להתקרב אליו וביקש ממני שאפתח
את פיו... הייתי נרעש ונפחד. לפתוח
את פיו הקדוש של הח"ח? מי יכול
לעלות כדבר זה במחשבתו?

"אך הח"ח לא ויתר וחזר על
בקשתו שאפתח את פיו. ברשת
ובזיע פתחתי את פיו הקדוש. והנה
ניגלו לעיני שתי שורות של שיניים
צחורות, לבנות בוהקות, מסודרות
ומתוקנות כראוי.

הוסיף החפץ חיים לבקש: "אנא,
הואיל בטובך לספור כמה שיניים
יש בפיו..." הזדעזעתי כמובן מעצם
הרעיון, לבחון עמוק בתוך פיו
הקדוש של עמוד התורה בדור
ולספור את שיניו... "היאך אפשר
לעמוד בזה? אך הח"ח דחק והפציר
בי לספור את שיניו.

בלית ברירה התחלתי במלאכה.
מניתי את שיניו של הח"ח והגעתי
למספר 32, בדיוק כמספר השיניים
שברא הקב"ה באדם, לא נחסרה
ולא נפגמה אפילו שן אחת!

או-אז פנה אלי הח"ח בחיכוך
האוהב והפטיר: "הקב"ה גמל לי מדה
כנגד מדה. אני שמרתי על הפה שנתן
לי הקב"ה, לכן גם הוא שמר על הפה
שלי..."
הלמות עמלים - ח"ב

כפי המידה שאדם נוהג עם הבריות כך נוהגים עמו מן השמים!

נלמד מהפסוק: "זאת תהיה תורת המצורע" (פרק יד-ב)

טהרת המצורע תלויה בכהן. ללמדנו בא, שאין טהרתו תלויה ברופא אלא בדיבור הכהן, כמו
ששינוי במשנה (נגעים פי"ד) הכהן אומר טהור. ומכיון שמחלת הנגעים באה על חטא הלשון, על
כן ציוותה התורה לרפא את החטא א"כ בכח הדיבור [מדה כנגד מדה] להראות כי "מות וחיים ביד
הלשון" (חפץ חיים עה"ת).

בעלון פרשת תזריע שאלנו במה שאמרו חז"ל בגמרא (עירובין סג.): "כל המורה הלכה בפני
רבו ראוי להכישו נחש". והרי הקב"ה מנהיג עולמו בהנהגה של "מדה כנגד מדה", וא"כ צ"ע
מהו ה"מדה כנגד מדה" שיש בעונש השריפה שבאה בדרך ההכשה של הנחש?

ונראה לומר כי ניתן למצוא את הקשר והשייכות של "מורה הלכה בפני רבו" גם לעצם
ה"נחש" וגם לעצם הכשתו ב"ארס השורף". לעצם הנחש, עפ"י המבואר בגמרא (סנהדרין כט.),
שהנחש הקדמוני השיא את חוה לאכול מעץ הדעת, ואף שיכל לטעון "דברי הרב (הקב"ה) ודברי
התלמיד (הנחש) דברי מי שומעין" וממילא לא הייתה צריכה חוה לשמוע לו אלא להקב"ה, לא טען
זאת הקב"ה בשבילו, כי "אין טוענין למסית". נמצא שהנחש - התלמיד, בהוראתו לחוה, התעלם
לגמרי מהרב - הקב"ה, כביכול, כאילו הוראתו אינה קיימת ח"ו. כך גם הוראת המורה הלכה בפני
רבו. מראה בזה כאילו רבו אינו קיים.

ולכן גם עונשו ב"ארס השורף". ויובן עפ"י מה שיש להקדים ולשאול מדוע כה חמור העוון של המורה
הלכה בפני רבו עד שחייב מיתה? וביותר תמוה: הרי בגמרא (שבת קמט:) מבואר שמי שנענש חברו על
ידו אין מכניסין אותו במחיצתו של הקב"ה, וא"כ מסתבר שהרב מוחל מיד לתלמיד כדי שלא יענש,
וקיימא לן (קידושין לב.) שהרב שמחל על כבודו כבודו מוחל. ומדוע נענש התלמיד אם הרב מחל?!

וכבר הבאנו (בעלון פר' שמיני) את תרוצו של הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל שחומר העוון הזה
בכך שמבטל את מעלת הזקנים, שרק כשומעין הנערים לזקנים נחשב שיש זקנים, אבל כשכל
אחד מורה הלכה לעצמו מאבדים את הזקנים, וכקללת ישעיה הנביא (ישעיה ג-ה) "ירהבו הנער
בזקן", ולכן לא מועילה מחילתו לענין זה, כי זה לא רק בעיה פרטית שלו אלא של כלל ישראל.

מענתה לפי"ז נוכל לבאר, שהארס השורף מהכשת הנחש אינו בא כעונש, אלא מציאותו מוכרחת
כתוצאה מחומרת העוון של פגיעה בכבוד רבותיו המבטלת את מעלת הזקנים. וכדוגמת היסוד הידוע
של רבי חיים שמואלביץ שהפגיעה בזולת היא מציאות של אש שורפת ולא כעונש. וזהו שאמרו
(אבות פ"ב מ"י) "והוי זהיר בגחלתך... שנשיכתן ולחישתן לחישתן שרף" והיינו כנחש השורף בארס
שלו ולכן גם המורה הלכה בפני רבו ראוי להפגע בארס השורף.

בדרך זו נוכל גם להבין מה שדרשו חז"ל (בברכות סב:) על הפסוק "ויקם דוד ויכרות את כנף
המעיל אשר לשאול" - כל המבזה את הבגדים סוף אינו נהנה מהם שנאמר "והמלך דוד זקן בא
בימים ויכסוהו בבגדים ולא יחס לו".

אמנם יש כאן הנהגת מדה כנגד מדה, אך צ"ב למה נענש, הרי מה שחתך את כנף המעיל היתה
לו מטרה טובה להראות לשאול שאינו חפץ להרע לו? אלא גם כאן י"ל שאין זה כעונש אלא
כתוצאה מוכרחת שהמבזה את הבגדים, מכל סיבה שהיא, אין לבגדים את הכח לחממו...

עלון "איש לרעהו" פרשת מצורע הוקדש לעילוי נשמת

ר' אפרים דוד בן ר' אברהם יעקב סוחובולסקי זצ"ל

נלב"ע יג ניסן תשס"ד
ת . נ . צ . ב . ה .

שלא לדבר לשון הרע על הזולת!

נלמד מהפסוק "וציוה הכהן ולקח למטהר שתי ציפורים חיות טהורות" (פרק יד-ד)

וכתב רש"י: טהורות - פרט לעוף טמא, לפי שהנגעים באים על לשון הרע (ערכין טז:) שהוא מעשה פיטפוטי דברים, לפיכך הוזקקו לטהרות צפרים שמפטפטין תמיד בציפצוף קול.

אמרו חז"ל בגמרא (פסחים קיח.): כל המספר לשון הרע וכל המקבל לשון הרע ראוי להשליכו לכלבים שנאמר "לכלב תשליכון אותו" וכתוב בתריה "לא תשא שמע שוא" וקרי ביה לא תשיא. ויש להבין: מה הקשר והשייכות שיש בין מספר לשון הרע לבין מה שראוי להשליכו לכלבים, מה לכלבים וללשון הרע?

וביאר האלשיך הק' (שמות כג-א) שאדם צריך ללמוד ק"ו מהכלבים שלא חרצו לשונם, כאשר יצאו ישראל ממצרים, ואף שלא היה להם כל נזק גם אם היו נובחים, אך עכ"פ גם למעט אי-נעימות, נמנעו הכלבים מלגרום בלשונם. על אחת כמה וכמה שיש לנו להמנע מדבר לשון הרע על הזולת שבה מזיק לחברו. נמצא שהעושה כן הוא פחות מהכלב ולכן ראוי להשליכו לכלבים.

עוד ניתן לבאר: היתרון שיש לאדם על בעלי החיים הוא בכח הדיבור כמו שנאמר "ויהי האדם לנפש חיה" (בראשית ב-ז) ותרגם אונקלוס: "לרוח ממללא". ורש"י פירש: אף בהמה וחיה נקראו נפש חיה, אך זו של אדם, חיה שבכולם שנתוסף בו דעת ודיבור". נמצא, איפוא, שכל מעלתו של אדם ויתרונו על הבהמה הוא בעיקר ע"י הדיבור, ולכן הבהמות נמסרו למאכל האדם כי הם תחתיו. אולם אם מקלקל דיבורו בלשון הרע, וכיו"ב, גרוע הוא מבעלי חיים וראוי להשליכו לכלבים שהוא מתחתם

עוד יש לתרץ בדרך צחות: טבעם של הכלבים שאם אחד מהם נובח, מסיבה כל שהיא, אזי כל הכלבים ששומעים נביחתו מצטרפים אליו במקלה גם בלי לדעת סיבת נביחתו, זאת רק בגלל ששמעו... כך נוהג גם מי ששומע לשון הרע. "לא תשא שמע שוא", רק על סמך שמועה מעבירה הלאה... ובה דומה לכלב, לכן מיד נסמך לפסוק "לכלב תשליכון"....

בזה נוכל לבאר את הפסוק (במשלי כג): "מחזיק באזני כלב עובר מתעבר על ריב לא לו". אשר לכאורה תמוה: מדוע הזכיר הפסוק "אזני כלב" ולא חיה אחרת שנשיכתה קשה משל כלב?

אכן לפי המבואר מובן למה הוזכר דוקא "מחזיק באזני כלב", כי כך טבעם של הכלבים שכשהם רק שומעים כלב אחד נובח וכבר כולם מתערבים ומצטרפים לנבוה עמו, אעפ"י שאינם יודעים על מה ולמה ועל מי הוא נובח, כך גם זה ששומע לשון הרע ומעבירו הלאה, הריהו נחשב כ"מחזיק באזני כלב" - היינו מחזיק בהנהגתו של הכלב שמתערב בריב לא לו, רק על סמך מה ששומע באוזניו.

לאור זאת, נוכל להבין גם בפיוט "חד גדיא" שאומרים בליל הסדר, מדוע הביא דוקא את דוגמת הכלב שנשך את השונרא ולא חיה אחרת שנשכה? אלא משום שכך טבעו של הכלב שמתעבר על ריב לא לו. וזו התביעה עליו, נכון שהשונרא לא בסדר ע"ז שאכל את הגדי, אבל מה זה נוגע לכלב שמתערב ומעניש את השונרא. לכן, בצדק "אתא חוטרא והיכה לכלבא".

מסירות שלא לשמוע לשון הרע..

הרה"ק רבי שלמה ליב מלענטשנא זצ"ל, נשמר עוד מימי נעוריו מלשמוע דברי לשון הרע ורכילות ושאר דיבורים אסורים. הוא התגורר בבית עם חייט שאמנם היה עסוק בתפירתו, אך דיבר עם עוזריו דיבורים אסורים. על כן מעולם רבי שלמה לייב לא הגיע לביתו לנום שנתו בטרם יעלה החייט על יצועו כדי שלא להכשל חלילה בשמיעת דיבורים אסורים.

והנה באחד הלילות לא התאפשר לרבי שלמה לייב ללמוד בבית המדרש כהרגלו מידי לילה עד שעה מאוחרת, ונאלץ לשוב לביתו בשעה מוקדמת יותר. כאשר התקרב רבי שלמה לייב לבית, הבחין כי החייט עדיין יושב עם עוזרו עסוק בתפירתו כשהם משוחחים בדיבורי לשון הרע.

החליט רבי שלמה לייב שלא להכנס לבית מחשש פן ישמעו אזניו דיבורים אסורים של לשון הרע ורכילות, ועל כן נשאר בחוץ בקור העז במסירות נפש. הוא התהלך בקור המקפיא אנה ואנה במשך כמה שעות עד כלות כוחותיו. ובלבד שלא לשמוע דיבורי לשון הרע, עד שהתמוטט ונפל ארצה באפיסת כוחות.

לפתע כבה הנר של החייט והוא הוכרח להפסיק מתפירתו ומפטפוטי האסורים ולעלות לנום על יצועו. או-אז קם רבי שלמה ליב ונכנס לביתו וצעד למיטתו בשארית כוחותיו.

לימים העיד על עצמו כי מאותה מסירות נפש שהיתה לו בלילה זה, שלא לשמוע לשון הרע, זכה להגיע לבחינת "אזנים כרית לי" (תהלים מ-ז), לקבל את חוש השמיעה הרוחני עד כדי שהיה מסוגל לשמוע גם ממרחק רב לחישתם של אנשים המתלחשים ביניהם.

רמתים צופים

ממה יש יותר לפחד...

ידוע על הגאון **רבי יהונתן אייבשיץ זצ"ל** שסבל בחייו ממחלוקות גדולות ודיבות שונות שהוציאו לעז על הקמיעות שכתב עד שעולם היהדות התפלג בין מעריציו למתנגדיו.

פעם אמרו לו שמתנגדיו מתכוונים להתקיפו בגופו. הגיב ואמר: כשיהושע הלך עם המרגלים התפלל עליו משה: "י-ה יושיעך מעצת מרגלים". אולם אח"כ נאמר: "ויאמרו כל העדה לרגום אותם באבנים" (את יהושע וכלב), ולא מצינו שמשה עשה פעולה כדי להצילם. ללמדנו: שמהבל פיהם של ישראל יש לחשוש יותר מאשר מאבניהם...

עיט"ת

"לשון הרע לא כאן..."

יהודי בא לפני **כ"ק האדמו"ר מגור בעל האמרי אמת זצ"ל** לשאול ממנו עצה האם לנסוע אל קרוביו העשירים באמריקה כדי שיעזרו לו בצרכי נישואי בנו. האדמו"ר השיב בחיוב כי לצורך מטרה חשובה זו, בהחלט ראוי שיסע.

אך הלה המשיך לומר כי כבר ביקר באמריקה ויהודי המקום לא נראו בעיניו וכו' מיד הפסיקו הרבי: "וכי כאן המקום לדבר לשון הרע?! ולא נתן לו להוסיף אפילו מלה אחת.

ראש גולת אריאל

"אזני לא ישמעו לשון הרע..."

הגה"צ רבי שאול קצין זצ"ל זהיר היה ביותר בשמירת הלשון. פעם כששוחח עם אחד מידידיו דיבר הלה בגנותו של פלוני. קפץ רבי שאול ממקומו בבהלה וגער עליו: "צא מבית! אזני לא ישמעו דיבורים אסורים!" ולא הניחו לסיים דבריו.

לימים כשפגשו שנית אמר לו רבי שאול: "אל תחשוב שיש לי שנאה עליך. אדרבה, מכיון שאתה ידידי ואהובי נזפתי בך, והצלתיך מאיסור השקול כעבודה זרה, גילוי עריות ושפיכות דמים..."

הלמות עמלים

עצה להתגבר על תאוות לשון הרע...

ניגש תלמיד לגאון **רבי אייזיק שר זצ"ל** ושאל: "יש לי תאוה גדולה לספר לשון הרע. דברים "פיקנטיים" שאף אחד לא יודע. מה העצה להתגבר ולא להכשל?"

אמר לו רבי אייזיק: "אביך היה אצלי לפני שבועיים והתעניין עליך, עשה עלי רושם מצויין. האם גם עליו יש לך תאוה לדבר לשון הרע?!" השיב התלמיד: "ח"ו! על אבא שלי אין לי כל תאוה לדבר לשון הרע!" "מדוע?" - שאל רבי אייזיק - "האם לאביך אין חסרונות מדוע הוא שונה מכל אדם אחר?" השיב התלמיד: "על אבא שלי אינני רוצה לדבר כי אני אוהב אותו".

אמר רבי אייזיק: "אם כן, נתת לעצמך עצה טובה איד להתגבר על התאוה לדבר לשון הרע: תאהב את הזולת ואז לא תרצה לדבר עליו!"

הלמות עמלים - ח"ב

לחפוז בטובת חברו, שתהיה עינו טובה בשל חברו!

נלמד מהפסוק: "ובא אשר לו הבית" (פרק יד-לה)

ואמרו חז"ל על שבעה דברים נגעים באים ואחד מהם הוא צרות העין [רש"י]: שצרה עינו באחרים ואינו מהנה שכניו מכלים ע"י השאלה] דכתיב: "ובא אשר לו הבית" ותנא דבי רבי ישמעאל, מי שמיוחד ביתו לו. ופירש רש"י כלי תשמישו שלא השאילם לאחרים (ערכין טז).

נאמרו: "טוב עין הוא יבורך כי נתן מלחמו לדל" (משלי כב-ט) וביאר המהר"ל מפראג זצ"ל (בספרו נתיבות עולם ח"ב נתיב עין טוב פ"א) כי מי שהוא טוב עין ראוי הוא להתברך מהשיל"ת כי מלחמו נתן לדל בעין טובה ולא צרות עין. וההבדל בין לב טוב לעין טובה. כי לב טוב נחשב מי שחפץ שיש לחברו תהיה בשלימות. וההיפך מהם הוא לב רע ועין רעה.

על כן אמר שלמה המלך ע"ה "טוב עין הוא יבורך". שכן העין טבעה שתהיה צרה ואינה חפצה בשלימות הטובה, לכן רחוק הוא מהברכה. וכשנותן בעין טובה מראה שדבק הוא בברכה יתירה, שאם לא כן, לא היה נותן בטוב עין. לכן הוא יבורך.

לפיכך אמרו חז"ל (סוטה לח): "אין נותנין כוס לברך אלא לטוב עין שנאמר טוב עין הוא יבורך, אל תקרי יבורך אלא יברך". כי על כן, מכיון שטוב עין דבוק בברכה. כמשנ"ת, ראוי לתת לו כוס של ברכה לברך השיל"ת. משא"כ מי שהוא צר עין אין ראוי לתת לו כוס של ברכה, כי אם אינו דבק בברכה היאך יהיה מברך את השיל"ת.

רעיון נאה הובא בשם החתם סופר (בספר אהל אריה) נאמר בפסוק (י"ד-ב) "זאת תהיה תורת המצורע ביום טהרתו"... ואילו בפסוק הבא אחריו נאמר "והנה נרפא נגד הצרעת מן הצרוע". ודייק החתם סופר: מה פשר שינוי הלשון, שבתחילה קוראו הכתוב "מצרוע" ובהמשך קורא לו הכתוב "צרוע"?

וביאר החתם סופר עפ"י מה שאמרו חז"ל (ערכין טו): על שבעה דברים נגעים באים. על לשון הרע ועל שפיכות דמים... ועל צרות עין. כאשר באה לאדם צרעת על עוון לשון הרע קרוי הוא "מצרוע", שהוא נוטריקון של מוצא דיבה רעה, וכשבה לאדם נגע צרעת על צרות עין נקרא הוא "צרוע" מלשון צר-עין. ובא הפסוק ללמדנו בזה שאפילו כשנתרפא מעוון זה של לשון הרע ולא נקרא עוד "מצרוע", עדין צריך כפרה על העבירה של צרות עין. לכן נכתב בפסוק "נרפא נגע הצרעת מן הצרוע" - היינו מזה שיהיה צר עין.

הגאון רבי מיכל יהודה ליפקוביץ זצ"ל כתב (בספרו אמרי דעת ח"ב) שיש ללמוד מדברי חז"ל בגמרא (נדרים לח.) על משה רבינו, שאף שלא ניתנה תורה אלא למשה וזרעו, נהג משה בה טובת עין ונתנה לישראל. עליו הכתוב אומר "טוב עין הוא יבורך".

ומכאן יש ללמוד - כותב רבי מיכל יהודה - שדרך ההתעלות בתורה צריכה להיות עם עין טובה. לשמוח בהצלחת השני. כששומעין שהשני אומר סברא בלומדות, יש לשמוח כמו ששמה בשעה שאומר היא בעצמו. לא צריך להרגיש תחרות בכך שהשני מתמיד יותר ומצליח יותר בלימודו.

אם יש הרגשת תחרות, שמרגישים בלב צרות עין מהעליה וההצלחה של השני, זוהי מחלה ואין ממנה כל תועלת. אלא צריך לשמוח בהצלחת השני ולהשתדל להתמיד כמוהו. כשלומדים עם עין טובה, בוודאי זוכים שיתקיים "ומנחליאל במות" - שעולה לגדולה. אך אם ח"ו עינו צרה - הרי שמתקיים בו "מבמות הגיא". כדרשת חז"ל (נדברים נה) שאם הגביה עצמו, הקב"ה משפילו".

לעודד התלמידים בעין יפה...

פעם בעיצומו של שיעור שמסר הגאון רבי דוב בעריש וויזנפלד זצ"ל בישיבת טשיבין, קם אחד הבחורים והעיר ש"לכאורה מדברי הרא"ש במקום פלוני לא משמע כדברי ראש הישיבה". עצר רבי דוב לרגע, חשב ואמר: "אכן, צריך לראות איך זה מסתדר עם דברי הרא"ש!"

לאחר סיום השיעור, פנה אל רבי דוב אחד מבחירי התלמידים וטען: "הלא אין כל סתירה מדברי הרא"ש לשיעור שהושמע?" השיב לו רבי דוב: "אמת שאין כל סתירה, אבל ראיתי שאותו תלמיד כל כך שמח בשאלתו ולא רציתי לסתור את דבריו!"

כיוצא בזה, סיפר אחד התלמידים, שפעם בשיעורו הקבוע בישיבת 'חיי עולם', הביא רבי דוב סברא בשם ה"פילפולא חריפתא" ואחד התלמידים פתח בפני רבי דוב את ה"פילפולא חריפתא" והראה שאינו אומר בדיוק כדבריו... רבי דוב שתק והודה לו על התיקון.

ואולם אחרי השיעור, כשהתלכדו סביבו מספר תלמידים בשאלות על השיעור, הראה להם רבי דוב את דברי ה"פילפולא חריפתא" ממקום אחר במסכת, שכתב במדויק כפי שאמר... נתברר שרבי דוב רצה לתת לאותו תלמיד הרגשה טובה שמבין את דברי הפילפולא חריפתא" על בוריים ובכך לעודדו ולחזקו בלימודו.

שר התורה

להקשיב לזולת ולחזק דבריו....

בני משפחת הגאון רבי חיים קרייזוויט זצ"ל סיפרו שחוננו הגה"צ רבי אברהם גרודז'ינסקי זצ"ל הי"ד. לקחו לחתן משום שהיה בו מדת "עין טובה", והדבר בא לידי ביטוי באופן ובצורה ששמע את דברי זולתו.

שכן בדרך כלל, כאשר ישנו תלמיד חכם הגדול בכשרונות וידיעות, אם אינו מיוחד במדות טובות, הרי אין לו סבלנות להקשיב לדברי חברו עד תום, אלא הוא נכנס לתוך דבריו, ומיד כששומע ממנו איזה דבר חידוש, ממהר לסתור ולהפריך דבריו מגמרא או מרבותינו הראשונים, כי ה' הטובה עליו. אך רבי חיים קרייזוויט היה תמיד משתדל להקשיב ולהביא ראיות לחידוש ששמע מהזולת, אפילו כאשר לא הסכים לגמרי לדבריו. ה"עין טובה" היא שהכריעה לנהוג כך.

אמרי דעת

מוותר משלו למען הזולת...

פעם נכנס למעונו של ראש ישיבת מיר - הגאון רבי נתן צבי פינקל זצ"ל, יהודי שהיו לו כמה מוסדות תורה ונקלע למצוקה כספית גדולה. הפנה אותו רבי נתן צבי לנגיד הרב יוסף שטרן שליט"א (זה שבנה מכספו את בנין ישיבת מיר-ברכפלד ואת בנין בית ישעיה בירושלים). בירר הנגיד את הסכום לו זקוק, והתברר שמדובר בסכום עצום שלא יוכל לתת.

אך רבי נתן צבי לא וויתר על עזרתו, והא ביקש משניהם לנסוע לבני ברק להכנס לביתו של הגאון רבי חיים קניבסקי זצ"ל) ולשמוע מה דעתו. הרב יוסף שטרן אמר לרבי חיים שאמנם יש לו בפועל את הסכום, אלא שהוא מיועד עבור הקמת ישיבת מיר בברכפלד. (שנבנתה אז במודיעין עילית). פסק רבי חיים שאם כך, הוא פטור מלעזור לאותו ראש המוסדות ששרוי במצוקה.

כשנודע הדבר לרבי נתן צבי אמר לרבי יוסף שהוא מוותר על זכותו... ומבקש ממנו שיפריש מהסכום שרצה לתת לישיבת מיר בברכפלד, את הסכום שנצרך לאותם מוסדות תורה...

בכל נפשך

בטלה דעתו...

כידוע, הגאון רבי חיים קניבסקי זצ"ל לא הרשה שיצלמו אותו בביתו (כפי שנהג אביו, ומדובר בשנים לפני שקמו וועדות הצדקה וכיו"ב) ואכן לא צילמו. יום אחד הגיע אברך (שרבי חיים כלל לא הכירו) עם מצלמה וביקש מאחד המשב"קים שיצלם אותו ליד רבי חיים. אמר לו שרבי חיים לא מרשה לצלם. אמר לו האברך שימתין רגע... הוא נכנס לחדרו של רבי חיים וסגר אחריו את הדלת. כעבור דקה יצא ואמר שרבי חיים קורא לו. הוא נכנס ורבי חיים הורה לו: "תצלם אותנו!"

לאחר שיצא האברך מהבית, שאל המשב"ק את רבי חיים: הרי נכנסים לכאן אנשים חשובים יותר או פחות. כולם מבקשים תמונה ואין רשות בשום אופן. מה שונה פלוני זה שאינו מוכר כלל, והרב הרשה לצלם אותו?

השיב רבי חיים: "יש לו ילד חולה והרבה הוצאות רפואיות ואין לו כסף. זה פקו"ל לילד החולה. כעת נוסע לאמריקה לאסוף כסף, והוא אומר שעם התמונה הזו אזי יתנו לו יותר כסף, וכי אני יכול לסרב במצב כזה!?"

מדברי רבי חזקיהו משקובסקי שליט"א בהספדו

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

תזבנה לחיים !

הסתובבתי וראיתי את אחד המאבטחים הישראלים קורא לי: "הבחור שהבאת עושה בעיות, והמנהל מבקש שתחזור פנימה". חזרתי בריצה לכיוון המטוס, הבחור עמד בחוץ יחד עם הטייס ומנהל האבטחה. הוא הסתכל עלי וצעק לי: "שקרו! שיקרת לי שאתה איתי על המטוס! אתה לא מבין שבלעדיך המטוס לא יצליח להגיע לארץ?"

ניסיתי להסביר לו שאני ממש מתנצל אבל אין ברירה. הוא חייב לעלות לטיסה ולהגיע לארץ לקבל טיפול. אבל הטייס והמנהל אמרו לי שהם מעדיפים שהוא לא יעלה. הם חוששים שתהיינה בעיות בטיסה.

לא נותרה לי ברירה. לקחתי אותו איתי בחזרה. ישבנו במונית בשקט רועם, כשאני מאוכזב מאוד מכך שהסיפור ממשיך ואצטרך לבלות את זמני עם הבחור.

תוך כדי נסיעה הוא הסתכל עלי ושאל: "למה אתה כועס עלי, אתה היית עולה על מטוס שיש בו סכנה! אתה לא מבין שהמטוס עומד להתפוצץ!"

* * *

השאלה התמימה הזו נתנה לי להבין שהבחור באמת לא אשם. במצב שבו הוא נמצא, הוא באמת רואה את זה כמציאות אמיתית. המטוס עומד להתפוצץ ולמה שאכעס עליו!

אמרתי לו מיד שאני ממש מבין אותו ולא כועס.

למחרת ההורים שלחו רופא שפרס עליו את חסותו ולקח אותו הביתה למשפחתו בארץ-הקודש.

סיפרתי את כל זה כדי לסכם את התזבנה החזקה שלמדתי מהסיפור הזה:

פעמים רבות אנחנו כועסים על מישהו, או מאוכזבים ממשוהו שקורה. אני למדתי שלפני שכוועסים צריך לנקוט בפעולה אחת: לנסות להבין את האדם שמולי.

מה עובר לו בראש?

איך הוא רואה את פני הדברים?

כשאתה לובש את המשקפיים של הזולת, אתה מגלה ברוב המקרים שבאמת אין מקום וסיבה לא לכעס ולא לאכזבה-

יום אחד, נכנסים כמה צעירים אל הרב נחמיה וילהלם שליח חב"ד ב'בנגקוק - תאילנד' ומספרים לו בדאגה על בחור ישראלי שמסתובב ברחוב, צועק ומשתולל.

במקום כבר עומדים כמה שוטרים שמנסים לעצור אותו, אך לא מצליחים... וכך הוא תיאר את שהתרחש:

הבנתי מיד שמדובר באדם שלקה בנפשו, והלכתי יחד עימם לרחוב בו עמד הבחור. הצלחתי לשכנע את השוטרים לתת לי לטפל בו, ולקחתי אותו איתי.

הבחור היה במצב נפשי מאוד קשה. יצרתי קשר עם ההורים, הסתבר ששניהם מבוגרים ולא בדיוק במצב שמאפשר להם להגיע לתאילנד ולאסוף אותו. הם ביקשו שאעשה כל מה שאוכל כדי לשלוח אותו לארץ בהקדם. לקחתי את הבחור לרופא מקומי שיתן לו תרופות הרגעה באופן זמני, עד להגעתו ארצה. התחלתי לשכנע את הבחור שיטוס לארץ.

* * *

כמעט שבועיים הבחור שהה אצלנו. היו אלו שבועיים לא קלים בכלל, ובסופו של דבר הבחור התרצה לחזור לארץ. שמחתי מאוד שסוף-סוף נוכל לשלוח אותו. ביקשתי מכמה ישראלים שהיו על הטיסה באותו לילה, שישומו-לב אליו ונסעתי איתו לשדה התעופה.

מנהל האבטחה נתן לי לעלות יחד איתו למטוס, כדי לוודא שהוא יושב במקומו, והכל בסדר. אחריו עלו כל הנוסעים.

קצת לפני ההמראה התחלתי ללכת לכיוון הדלת כדי לצאת מהמטוס, הבחור קרא לי ואמר: "אם אתה לא טס איתי אני לא טס. אם אתה יורד מהמטוס - המטוס יתפוצץ בדרך ואני לא מוכן לנסוע".

בלית ברירה אמרתי לו שאני עובר למחלקת עסקים, אבל אני איתו על המטוס. זה הרגיע אותו ואכן עברתי למחלקת עסקים.

משם יצאתי מהמטוס.

* * *

חשבתי שבזה הגיע העניין לסיומו, ועשיתי את דרכי לעבר היציאה משדה התעופה, כדי לחזור הביתה למשפחתי שכמעט לא ראיתי בשבועיים הקשים האלו.

ממש לפני היציאה אני שומע צעקה מאחורי "כבוד הרב!"

היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון?

ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il

{ אז נדברו }

פרשת מצורע תשפ"ב | גליזן מקוצר (ובחלקו משוחזר) |

להצטרפות לרשימת התפוצה

במייל:

a8447168@gmail.com

ניתן לקבל את הגיליון בפקס
באמצעות שיחת טלפון:

 079-5319191

נודה להשתתפותכם

בהוצאות הגדולות!!

בבנק: בנק פאגי

סניף 182

חשבון 747815

ע"ש: שב שמעתא (ע"י)

ניתן לקבל קבלה מוכרת לחזר מס
(ס' 46)

באשראי: "נדרים פלוס"

בטלפון: 0799-654321

בדואר: פולק, גאולה 15 חיפה

למענה אנושי: 052-7683095

תודה מראש!!!

המדריך לענייני כישוף...

היום נדבר על כישוף... הגיע הזמן... כבר ממתי שאני ילד בגן גדלתי על המושג המסתורי שנקרא כישוף... כבר כשהיינו ילדים אני זוכר שהיה את הבית של המכשפה שכולנו פחדנו לעבור לידו... לך תדע... המכשפה תצא עלינו... כל פעם שראיתי מישהו מפחיד ברחוב פחדתי שהוא עושה לי כישופים... בקיצור: כישוף זה אמנם מושג מסתורי... אבל אנחנו הרבה משתמשים במושג הזה... והגיע הזמן לשאול אחת ולתמיד: האם יש לנו השגה במושג הזה? או שהמושג הזה הוא לגמרי מופשט ולא שייך אלינו... בפרט שכעת בדף היומי היו כמה דפים שמדברים על כישופים... ובפרט!!! שכעת ערב פסח... והמושג כישוף מיוחס בעיקר למצרים... כשמשא רבינו בא לפרעה ועשה אותה שהמטה נהפך לתנין כתוב שפרעה זלזל וטען למשה: "תבן אתה מכניס לעפריים...?? אתה מנסה לרגש אותנו עם כשפים... הרי ארץ מצרים היא האמא של כל הכשפים..."

כן... כל הכח של מצרים הגיע מכח הכישוף... כל הסיבה שעם ישראל בילו במצרים 210 שנים ואף עבד לא יצא משם זה רק בגלל כח הכישוף שלא איפשר להם לצאת משם...

אז מה?? מה זה הכישוף הזה? מה זה הכח הזה???

בא נשאל ככה: איך אני יכול לזהות מכשף?? הרי כתוב בתורה "מכשפה לא תחיה..." איך אני יכול לדעת מה זה מכשפה... אז מישהו פעם אמר לי שאצלו השוויגער זה מכשפה... נו... שומע... הוא כבר מסודר... הוא כבר מצא את המכשפה... אבל אני מדבר על מי שהשוויגער שלו לא מכשפה... איך הוא ידע לזהות מה זה מכשפה ומה זה לא???

אז ככה: המושג כישוף בכללותו הוא בודאי נושא הרבה יותר מופשט... שמסתמא שייך לכוחות טומאה שאין לנו מושג בזה... אבל עזוב... אני לא מדבר על הארגז כלים של הכישוף... אני לא מדבר איך!! איך נהיים מכשפים... אני מתמקד רק בהגדרה הפנימית... מה זה כישוף...

אז תרשה לי להציע הגדרה מסוימת ששמעתי אותה... (לא הייתי לוקח אחריות גמורה על זה... אבל גם אם לא קוראים לזה כישוף... זה ודאי נכון) **כישוף זה סוג של השתלטות על בן אדם בצורה ידידותית ודיפלומטית!!!** מה הכוונה?? אם אני רוצה לסגור איתך חשבון... ואני רוצה לנקום בך ולעשות לך רע... **יש לי שני דרכים איך לעשות את זה...** יש את הדרך המקובלת והקונבנציונלית: ללכת ליער ולהיכנס למאורת השודדים... לצאת עם הציד... להגיע רעול פנים עם גרזן ולתפוס אותך במקום סתר ולתת לך מכות נאמנות ולקחת ממך את כל הכסף ולהשאיר אותך עשוק ורצוף ושבור ולחזור במהירות ליער להתחלק עם שאר השודדים... זו הדרך המוכרת של השודדי ים והסיפורים המוכרים שעליהם גדלנו... זו דרך אחת... אבל סו"ס להיות שודד זה גם מסוכן... כי סוף גנב תלחיה וגם לא נעים... סו"ס אנחנו אנשים מתורבתים... ולהיות שודד זה להיות בן אדם עם "דם על הידיים..." **אז כאן יש דרך אחרת שהיא הרבה יותר מתוחכמת וידידותית ומומלצת...** לדרך הזו קוראים כישוף... בכישוף אני לא לובש בגדים של שודד ים... אני לא איש רע... ממש לא!! אדרבה... אני איש הכי טוב והכי רחום... רק מה?? יש לי את הכשרון איך להתעלל בך ולעשוק אותך... ואתה עוד תגיד לי תודה רבה!!! אני אמרר לך את החיים ואתה תהיה בטוח שאני מטיבך וכולך תהיה מלא רגשות הכרת הטוב כלפי... **זו ההגדרה הפנימית של כישוף!!!** וזה היה הגאונות של מצרים... מצרים היו מומחים בכישוף... **פה רך-- שהוא פרך!!!**

שים לב: עם ישראל עברו שתי גלויות מרות... גלות מצרים וגלות בבל- נבוכדנצאר... **מה ההבדל בין שתי הגלויות האלו???** נבוכדנצאר היה אכזרי מאין כמותו!! אבל הוא היה כנה... כולם ידעו שהוא רשע ואכזרי... כולם סבלו ממנו... כולם חיכו בכליון עיניים שהוא ימות... וכשהוא מת כולם שמחו... ישעיה מתאר את השמחה והגיל שיהיה בעולם כשתבטל גלות בבל... "והיה ביום הניח ה' לך מעצבך ומרגזך ומן העבודה הקשה אשר עובד בך ונשאת המשל הזה על מלך בבל, מכה עמים בעברה מכת בלתי סרה... נחה שקטה כל הארץ פצחו רינה..." בקיצור: כמה שנבוכדנצאר היה רשע ואכזרי... דבר אחד טוב היה לו: **הוא לא היה רמאי!** כולם ידעו שזו הסחורה... כולם חיכו לסיים איתו... וכשהוא מת כולם שמחו ואמרו ברוך שפטרנו... **אבל מצרים???** מצרים היו לא רק רשעים ואכזריים... הם גם היו **מכשפים!!!** ואיפה זה מגיע לידי ביטוי?? שעם ישראל סובלים ומעונים במצרים במשך שמונים שנה... זורקים להם את הילדים ליאור... עושקים אותם וחומסים אותם... **ו... והם לא רוצים לצאת ממצרים!!!** טוב להם בסבל הזה... לעם ישראל היה מאוד קשה לצאת ממצרים... גם אותם עשרים אחוז שכן יצאו ממצרים הם לא הפסיקו לחשוב על אפשרות לחזור שוב למצרים... הם כל הזמן התרפקו על ה"חיים המאושרים" שהיה להם במצרים... זכרנו את הדגה אשר נאכל במצרים חינם... אה... איזה אושר היה לנו שם... מה זה האושר המופלג שהיה להם שם?? על מה אתם מדברים?? **זה כבר כישוף!!!** זו היתה החכמה של מצרים... אני אמרר לך את החיים... אני אשלוט עליך בעריצות ובאכזריות ואתה עוד תהיה בטוח שאני האיש הכי טוב והכי רחום שהכי חושב עליך ודואג לך...

אני הולך למנחה מעריב...

מי שלא מכיר את המשפט הזה שירים את היד...?? כן.. הנשים מתלוננות... שבבין הזמנים הגברים חצי מהיום נמצאים במנחה מעריב... נס שקוראים לזה שם... לפחות קוראים לזה מנחה מעריב... תתאר לעצמך שלא היה לנו מנחה מעריב... מה היינו אומרים להם???

אבל!!! הגמ' אומרת: לעולם יהא זהיר אדם בתפילת המנחה... אני לא מבין: למעוטי מאי?? למעט שחרית ומעריב... וכי בהם לא צריך להזהר?? מה יש במנחה שצריך להזהר בה יותר מכל תפילה???

הפשט הוא לאורה כד:

אם שמת לב תפילת מנחה היא לא בתחילת היום וגם לא בסוף היום... אלא באמצע היום!!! בינינו... לא נעים להגיד בקול... אבל ברוב הפעמים זו שעה לא נוחה... הייתי אומר אפילו תקועה... ובינינו... הרבה פעמים תפילת מנחה היא עול כזה... ישנה מין תחושה כזו... אני מוגבל כי עדיין לא התפללתי מנחה... אני לא יכול לנסוע... לא יכול לישון... כי... כי יש לי פתאום מנחה... או בא... בא נתפלל מנחה עכשיו... בא נגמור עם זה... נכון???

אבל בא נחשוב רגע: באמת למה?? למה תפילת מנחה היא באמצע היום?? מה... הו"ל לא ידעו שזו שעה לא נוחה??? נו... מה אתה אומר?? מה התשובה?? כנראה שזה גופא המטרה!!! דווקא בגלל שזה בשעה התקועה הזו... דווקא זה מה שהקב"ה כעת רוצה!!! הקב"ה רוצה שתדע להפסיק באמצע החיים... ו... ולפרוש לתפילה!!! תתפלל ואז תמשיך הלאה... זו משימה יומיומית... כל יום ואמצע החיים שלו... כל יום והטרדות שלו... והקב"ה רוצה את התפילה שלך דווקא מתוך הטרדות האלו!!!!

זה הפשט: לעולם יהא אדם זהיר בתפילת המנחה!!! לתפילת המנחה יש קושי קבוע!!! כל יום בערב פסח... אני מוצא את עצמי מתפלל מנחה בסיטואציה אחרת... באמצע עניין... והקב"ה רוצה דווקא את המנחה הזו!!! דווקא באמצע צביעת הבית!! דווקא באמצע הסידורים!!!

זה חלק בלתי נפרד מעבודת תפילת מנחה!!!!

לדעת להתפלל מתוך החיים... מתוך היום... מתוך הטרדות... כן... לדעת ללכת לאצקוביץ מתוך הקניות בר"ע... ולדעת ללכת לזכרון משה מתוך הסידורים במלכי ישראל... צריך בשביל זה עבודה מיוחדת!! לעולם יהא אדם זהיר בתפילת המנחה!!!!

תראה כל תפילת מנחה כתפילה יחידה... שעליה באופן ספציפי הקב"ה פונה אליך ואומר: אני רוצה דווקא אותה!!! ומי יודע... יתכן שהקב"ה רוצה למלא משאלות לבך לטובה דווקא מתוך התפילה החפוזה הזו... שהרי אליהו לא נענה אלא בתפילת המנחה... בא נעבור על זה...

כל טוב... אני הולך למנחה...

בשבוע האחרון נשמעו קול ענות חלושה... היות ויש פאניקה כללית מאימת הפיגועים והירי ברחובות קריה ובפרט שאצלנו החרדים לדבר ה'... ברגע שקרה פיגוע בבני ברק והכתובת מידי רשומה על הקיר שזה בעקבות ה"כיפת ברזל" שנחסרה מאיתנו מאז סילוקו של מרן ר' חיים קנייבסקי זיע"א... דווקא בגלל זה נשמעים קולות מפוחדים!!! מפוחדים מידי...

כלומר: כשילד חילוני או גם מבוגר חילוני מפחד... אנחנו נמצא מי שירגיע אותו... נצליח להסיח את דעתו דרך הרשת... נגבב לו כמה משפטים ונרגיע אותו... יבא איזה ח"כ איזה שר ויגיד כמה משפטים עד כמה כוחותינו פרושים וככה נצליח להוריד לו את הלחץ דם... אבל כשיש לך עסק עם יהודי מאמין!!! שעומד מול מציאות עובדתית שברגע שמרן ר' חיים קנייבסקי התרחק מבני ברק... תוך שבוע קרה פיגוע לראשונה בבני ברק מאז היווסדה... זה מלחיץ!!! יש פה נתון שאי אפשר להתווכח איתו... זה בהחלט זועק...

איך מישוהו אמר? הפיגוע הזה היה ההספד הכי מר על מרן הגר"ח קנייבסקי זצ"ל...

אבל לא!!! הפחד הזה הוא לא גישה נכונה... אצל הגוים יש כזה מושג "וידאו הפלשתים כי מת גיבורם וינסו..." אצל ישמעאל יש מושג שאחרי מות יצחק "על פני כל אחיו נפל..." ברגע שיצחק הסתלק מן העולם ישמעאל התפרק... נפל... איבד את הכיוון...

אצל יהודים זה עובד בצורה אחרת!!! דבר ראשון כשצדיק נפטר יש כאן תפקיד שצריך למלאות אותו... ואנחנו לא צריכים להיות עסוקים בפחד מהבאות... אנחנו לא פלשתים שהיה להם גיבור וברגע שהוא נעלם אז זהו... יש לנו תורה שיש לנו תמיד את האפשרות לקום ולמלאות את החלל הזה... ובמקום לדוש בכל מיני פחדים פשוט לקום ולקבל קבלות טובות ובהרוצה לינצל מחבלו של משיח וכו'... חוץ מזה צריך לדעת שיש מחלוקת מאוד מעניינת בין רשב"י לרבי אלעזר בנו... אודות השבע שנות רעב שנגזרו על מצרים... והיות ואחרי שנתיים לפתע יעקב אבינו הגיע למצרים... באותו רגע פסק הרעב!!! כלומר: אמנם נגזרו שבע שנות רעב... אבל מה נעשה שפתאום יעקב אבינו הגיע... אז הפסיק הרעב... נו... ומתי יתקיימו עוד חמש שנות רעב?? אז יש בזה מחלוקת ואני לא זוכר מי אומר מה... (אשמח שיעדכנו אותי...) יש מי שאומר: שאחר פטירתו של יעקב הרעב חזר לעוד חמש שנים!!! ויש מי שאומר: שלא!!! הרעב לא חזר... כי אדרבה... הגדלות של הצדיק שאם בחייו ה' מנע רעב ממצרים... אז גם לאחר פטירתו... יש מספיק זכות בשביל להמשיך למנוע רעב ממצרים... ואם כן, הכא נמי גדולים צדיקים במיתנתן יותר מבחיהן, וה' ששמר עלינו בזכות הצדיק ימשיך לשמור עלינו גם לאחר פטירתו...

ובפרט שאסור לשכוח שבחור ישיבה אחד בודד הדר בעיר ושומר על העיניים הרי הוא כבר בגדר צדיק יסוד שכל העולם כדאי הוא לו וה' שומר על כל העולם בזכותו... בקיצור: אצל יהודי אין זמן לדוש בעבר... צריך פשוט לשנס מתניים ולהרבות זכויות שמתגלגלים לנו בין הרגלים... וה' יעזור שלא נשמע עוד שוד ושבר בארצנו... ונזכה בניסן זה לגאולה השלימה ולאכול מן הזבחים ומן הפסחים אמן.

רבים חללים הפילה ועצומים כל הרוגיה, דרכי שאול ביתה יורדות אל חדרי בטן... " **אה... מה זה התיאור המזויע הזה???**

זה תיאור של שודדת אמיתית על כל השמונה בגדים של שודד...

דא עקא שרק שלמה המלך בחכמתו מזהה שיש פה שודדת!!! הנוער המתמודד שלנו בטוח שכל האושר שלו מגיע משם... מהרשת המקוונת... יש הרבה אנשים שרואים בזה את מילוי הסיפוקים והיצרים שלהם... ואני שואל אותך: האם יש מישהו בעולם שחושב שאינטרנט זה שודד ים??? **ממש לא!!!** יש מישהו שמעלה על דעתו שגירוי יצרים זה מעשה שודד??? יש מישהו שהצליח לשים את האצבע על פיתויים שפלים שקיימים בדורנו ולזהות שיש פה פשעי אנושות לאור השמש??? מה פתאום!!! במקרה הטוב יש כמה צולי"ם שהם שומרים על העיניים כי הם אנשי דת וה' לא מרשה להם... ההתרשמות הכללית היא שהם מקריבים למען הבורא יתברך...

אז זהו!!! שמילוי סיפוקים בצורה לא מבוקרת... **הנה לך כישוף!!!** זו דוגמא קלאסית לכישוף... לא לחינם חז"ל אומרים: אחורי ארי ולא אחורי אשה... אתה יודע למה?? כי כשאתה הולך אחורי ארי... אתה יודע שיש מולך חיית טרף... שיש לה שיניים אמתניות... ואתה יודע לשמור מרחק... אתה יודע שהאריה הזה עלול לטרוף אותך ולאכול אותך ולא להשאיר ממך עצם... אם ככה... אתה יכול ללכת מאחוריו... אתה תדע לשמור מרחק... **אבל אחורי אשה???** מישהו קולט ש"אחריה מרה כלענה ורגליה יורדות מוות שאול צעדיה יתמוכו"?? מישהו מרגיש ככה... לא!!! אם לא... אז הנה לך כישוף... זה הכישוף במיטבו!!! ומכישוף צריך לברוח כנשון נחש

יש לך פה שוד אמיתי... יש לך פה מישהו שיכול להרוס לך את כל החיים ולא להשאיר ממך זכר... ואתה עוד נמשך אחריו ובטוח ששם תמלא את סיפוקך... הנה לך כישוף!!! זו הסיבה שכישוף זה תחום שמצוי יותר אצל נשים... האיש פחות יודע לכשף... האיש יודע להיות אכזרי והוא עושה את זה בכנות... כולם יודעים לברוח מעקיצות... כולם יודעים שיש אנשים רעים... אבל האם אתה מעלה על דעתך שהרוע הגדול בעולם מסתובב לך בין הרגלים... ונותן תחושה כללית שהוא הדבר הכי טוב והכי ערב???

עד היום אני לא סולח למי שהראה לי את הסיפור האכזרי של עמי ותמי... שלא תדע... מדובר בסיפורי ילדים מחרידים (שמיוחס לנאצי אחד שחיבר אותם) הסיפור שם מספר על עמי ותמי שמכשפה אחת תפסה אותם ורצתה לאכול אותם אז היא האביסה אותם ונתנה להם לאכול הרבה בשביל שיהיה לה מה לאכול... הסיפור המחריד הזה השאיר אותי עם סיוטים יחד עם הרבה הרבה ילדים אחרים שקראו את הסיפור הזה... **שם קבלתי לראשונה את הפחד מהמכשפה!!!**

אבל זה לא נכון... שמוליק הקטן... תרגע... המכשפה

תסמוך על שבוי שסובל ומדוכא וחושב רק על דבר אחד: איך אני בורח מפה... תסמוך עליו שהוא ימצא את הדרך איך לברוח גם אם זה יהיה כרוך בסיכונים מאוד גדולים... **אבל!!!** כשיש לך עסק עם שבוי ועבד נרצע שהצלחנו לשכנע אותו שזה המקום הכי טוב בשבילו... כאן אתה יכול להיות רגוע שהוא אף פעם לא יברח... אתה קולט?? יש שני סוגים של חומות איך אתה שומר על השבויים שלא יברחו... או שאתה עושה חומה מאוד מאוד גבוהה ואימתנית... וכולי האי ואולי... בטוח שעוד יצליחו לברוח גם ממנה... או שאתה פשוט עושה עבודה פסיכולוגית של כישוף ואתה מצליח לשכנע את העבד עמוק מבפנים שהוא הכי מאושר בעולם... ואז אתה לא צריך לבנות שום חומה... החומה נמצאת אצלו עמוק בלב... זו הסיבה שאף עבד לא יצא ממצרים!!! בטח שלא... איך אפשר לצאת ממצרים... הרי אני כ"כ "נהנה" שם... אני לא מעיז להפסיד את ה"זכיה" הגדולה להמשיך לסבול שם... זה כח של כישוף!!!

אז כמובן: כאן חשוב להדגיש: ברור שהכישוף המקורי נעשה בדרכים יותר מופשטות... של שימוש בכוחות עליונים... שהרמח"ל כבר מברר קצת מה זה... ועם המושגים האלו באמת אין לנו השגה וזה לא קיים בדורנו או שכן... אבל הרעיון הפנימי איך הכישוף עובד זה בהחלט יש ומוכר בדורנו... (לא לחינם המושג "ויגזול את תחנית מיד המצרי..." נאמר דווקא בייחס למצרים... כי זה גופא כל הנקודה בגלות מצרים... שהם ידעו לקחת את תחנית ממך... לתפוס את החולשה שלך ולהשתמש בה לרצונם ואכמ"ל...)

וכעת אני אגלה לך סוד... אתה יודע מי הסמל והדוגמא לכישוף בדורנו???

מכשפה לא תחיה!!! שים לב: יש קשר מסוים בין כישוף לנשים... כישוף זה תחום ששייך בעיקר לנשים... רוב המעשים בחז"ל על כישוף מיוחס לנשים... שמעון בן שטח הרג שמונים מכשפות... **אתה יודע למה?? מסיבה פשוטה מאוד:** גבר מושחת שרוצה לגנוב ולרצוח ולשדוד... הוא לא מסתבך יותר מידי... הוא פשוט הולך ליער ופותח כנופיית שודדים... הם הולכים עם דגל של גולגולת... ותופסים אנשים חפים מפשע ולוקחים להם את כל הכסף... חבל להסתבך... **אבל אישה???** לאישה יש תכונות אחרות... היא לא טובה בלהיות שודדת... היא לא יודעת לעמוד עם גרזן ולשדוד אנשים... ולכן!!! כשאתה הולך ביער אין לך מה לפחד משודדת... הנקבה לא יכולה לעשות רע בכח הזרוע... האחרון שאתה צריך לפחד ממנו בכח הזרוע זה אשה... היא תמיד יותר חלשה ממך...

אז זהו!!! שהשודדת הגדולה... היא דווקא לא מתחבאת ביער... היא לא מסתתרת אי שם... יש לה דרכים הרבה הרבה יותר מתוחכמות מהשודד הגבר... היא כ"כ מתוחכמת... עד כדי כך שרק שלמה המלך יודע להצביע עליה ולזהות אותה... רוצה לשמוע כמה פסוקים בתחילת משלי??

"כי שחה אל מוות ביתה ואל רפאים מעגלותיה, כל באיה לא ישובן... אחריה מרה כלענה חדה כחרב פיות... רגליה יורדות מוות שאול צעדיה יתמוכו, כי

קורס לענייני כישוף...

המשך: וכאן חשוב להדגיש: אנחנו לא מחונכים להסתכל ככה!!!

כי כשאנחנו מספרים סיפור יציאת מצרים אנחנו כן מתארים את המצרים כרשעים... אנחנו מתארים את עם ישראל כסובלים ומחכים לשניה שנצא ממצרים... **זה נכון ו... לא נכון!** כי אליבא דאמת... באמת סבלנו במצרים ומאוד מאוד סבלנו שם... המצריים היו אכזריים אוהו אכזריים... **אבל מידע אחד מאוד חשוב אנחנו מפסידים:** כן... סבלנו מהמצריים... המצריים עינו אותנו... **אבל אנחנו???** אנחנו רצינו להישאר שם... אנחנו לא רצינו לצאת משם... היה לנו קשה מאוד להתנתק ממצרים... למה?? אם אתה כ"כ סובל במצרים אז למה אתה לא שמח לצאת???

אז הנה!!! **לזה קוראים כישוף!!! זה כישוף!!!** כישוף פירושו שאני אחוג על נשמתך... אתעלל בך... אעשוק אותך... אשחט את הילדים שלך... ואתה עוד תשתחוה לי בהערצה ותראה בי כמטיבך הגדול...

עכשיו: אתה יודע מה הדבר הכי נוראי בכישוף??? "שאיילו לא הוציא אותנו הקב"ה ממצרים, הרי אנו ובנינו ובני בנינו משועבדים היינו לפרעה למצרים..." **שים לב:** אנחנו לא אומרים את זה על נבוכדנאצר ועל שאר המלכויות... למה?? מה יש דווקא בגלות מצרים שאם הקב"ה לא היה מוציא אותנו היינו נתקעים שם עד עצם היום הזה?? **כי שוב אותה נקודה:** נבוכדנאצר היה אכזרי ורשע... כולנו סבלנו ממנו... ברגע שרק יכולנו להתפטר ממנו היינו בורחים כל עוד נשמנת... לכן זה לא יכול להחזיק מעמד יותר מידי הרבה זמן... יום אחד היתה הפיכה והיו מצליחים להתפטר ממנו... **אבל במצרים???** מה רע?? הכל טוב... המצריים כ"כ הצליחו לשכנע אותנו שטוב לנו שם... ש... שאני לא רוצה לצאת משם... טוב לי לבוסס בבוב... טוב לי לסבול במצרים... לא רוצה אחרת!!! **זה האסון הגדול של כישוף... ולכן זה נקרא כישוף!!!** לכן כישוף זה דבר כ"כ מפחיד... אתה רוצה לעשות משהו רע?? תבא כמו שודד ים... שנדע מי אתה... אבל ברגע שאתה מגיע כמו האיש הכי טוב ומצליח לשכנע אותי שהאכזריות שלך כל כולה רחמים... זה כח שיכול להכניס בן אדם לבית סוהר שלעולם ועד הוא לא יצא ממנו...

זה בדיוק הפשט במה שמובא בחז"ל שאחד הכישופים של מצרים היה שאף עבד לא יצא משם... אין!!! עבד שנכנס למצרים מעולם לא יצא מגבולות מצרים... **איך אתה מסביר את זה??** אז בשלמא בסין אני מבין... בסין היה חומה!!! ברגע שיש חומה שמקיפה את כל סין אז אי אפשר לברוח... אבל בינינו... מה אתה חושב... שלא היו עבדים שהבריחו את הגבול של סין... ברור שהיה... כי נכון שיש חומה... אז נכון שהיא חומה גבוהה... אז נכון שיש חיילים ששומרים על החומה... אבל תסמוך עלי... אני שוקד כבר כמה חודשים על תכנית הבריחה... הצלחתי לשחד את אחד החיילים... הצלחתי למצא את הפירצה וברחתי...

ובחינם... חינם חינם אין כסף... ואתה לא צריך להתאמץ בשביל זה... אתה לא צריך לחשוב פעמיים האם שווה לך לשלם מחיר שכזה... האם זה שווה את המאמץ או לא... הכל בחינם... הכל בלחיצת כפתור... ויש לך הכל הכל זה ממכר ויש לזה את כל הסיבות שבעולם למכר!!!

בטח... המושג חינם זה הדבר הכי ממכר בעולם!!! למה להיות שנוור זה משהו ממכר?? כי אתה מרויח כסף בחינם... ברגע שזה בחינם אז יש בזה ריגוש אינסופי... זה לא מתוחם בגבולות של יכולת... זה בדיוק ההתמכרות של הרשת כיום... יש לי הכל בלי הגבלה... אין מה שיעצור אותי... אין מה שיגביל אותי... אני לא צריך להתאמץ... וזה גלות מצרים העדכנית של דורנו!!! בן אדם מסוגל לזרוק את הילדים שלו ביאור... מסוגל להשאיר את המצפון שלו ואת הזמן היקר שלו מאחוריו... ומתמכר למצרים בחזרה... זו הקללה האחרונה שכתובה בפרשת כי תבא: והשיבך ה' מצרים באניות בדרך אשר אמרתי לך לא תוסיף עוד לראותה והתמכרתם שם לאויביך לעבדים ולשפחות ואין קונה..." כתוב כאן שהקללה האחרונה תהיה התמכרות... ולאיפה?? למצרים!!!

זאת אומרת: התמכרות זו עבדות נוסח מצרים!!! ובזה אנחנו מומחים היום... התמכרות זה כישוף... יש פה בן אדם שסובל... יש פה בן אדם שגוזלים את חייו... את זמנו... גוזלים ממנו את משפחתו... ועוד טוב לו עם זה... הוא עומד מאחורי זה... הוא לא יושב כמו אסיר ומחכה לצאת מבית הכלא אלא הוא מרגיש שיש לו אפשרויות והוא מרחם על הפרמיטיבים האלו... העשרים אחוז חרדים האלו שאין להם את זה ויוצאים ממצרים... מהכישוף הזה אנחנו צריכים לצאת!!!

דא עקא: שאנחנו צריכים לצאת לבד!!! כשהיננו במצרים ה' הוציא אותנו משם... אבל מכאן ואילך ה' כבר לא מוציא מיזמתו ממצרים... אתה צריך לצאת לבד!!! בכל דור חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים!!! אדם צריך שהוא בעצמו יצא ממצרים... קדימה לעבודה... לצאת מהכישוף... להסתכל למילוי הסיפוקים שלנו בתוך העיניים ולזהות שזה רע ל... זה לא משרת אותי אלא מצר את דרכי...

וכימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות אמן.

מקום!! אנחנו נמצאים בגלות מתוקה שאנחנו לא רוצים לצאת ממנה... לא היה לנו כזו גלות באלפיים שנים האחרונות... עם ישראל לדורותיו סבל מכל מיני עריצים שדיכאו אותו וציערו אותו... אבל היום?? אף אחד לא מהלך עליך אימים... טוב לך... יש לך הכל... אז מה בכל זאת יש?? יש גלות של כישוף! יש גלות של נהנתנות ופיתויים שמכניסים אותנו לצורת חיים ש... ש... שטוב לנו עבוד את מצרים... לא רוצים לצאת משם... דא עקא שבצירורים של הילדים רואים תמונות זוועה של מצריים שמרביצים ליהודים מכות רצח ומצטייר לנו שזה גלות מצרים זה לא נכון... התמונות האלו הם נכונות לתקופה מאוד קצרה... השלב הזה שפרעה אמר תכבד העבודה על האנשים ולא ישעו בדברי שקר ואז היה הסלמה... והנה עבדיך מוכים וכו'... אבל גלות מצרים האמיתית זה לא זה... זה לא המגבלים והמכות... זה צורת חיים מרה של אדם שהוא עבד בשיטה!!! עבד בעומק הפנימיות שלו... אדם שמכור למצרות... אדם שמכור לאורח חיים מופקר ובשביל זה הוא מוכן לחיות חיי עבדות בשביל לספק לעצמו את החיים האלו... וזה מאוד עדכני בדורנו!!! וחבל! חבל להשאיר את ה"פתח בגנות" של פסח במכות ומגבלים שמזכירים לנו מחוזות של אושויץ... לא!!! גלות מצרים לא היתה אושויץ! תוציא מהראש!!! סבתא שלי היתה מוחה בתוקף: מאושוויץ רצינו לצאת... ואילו ממצרים לא!!! לא רצינו לצאת... הטעות של סבתא שלי היתה שבעקבות זה היא טענה שכנראה במצרים היה פחות רע מאשר באושוויץ... והההרריה שלא רצינו לצאת... אז זהו שלא!!!

אדרבה...

אם יש משהו בעולם יותר גרוע מאושוויץ... זה שתאר לעצמך שהגרמני היה מצליח גם לשכנע את היהודי שאושוויץ זה המקום הכי טוב בשבילו... תאר לעצמך שהייתה נגמרת השואה וכל היהודים היו נשארים באושוויץ מרצונם... זה הדבר היחיד שיכול להיות נורא מאושוויץ... וזה בדיוק היה האסון של מצרים שאילו לא הוציא אותנו... הרי אנו ובנינו משועבדים היינו... יש לנו הרבה הרבה מה לקחת מגלות מצרים לדור הנהנתן שלנו!!! גם הדור שלנו מוכן לעבוד בפרך ולהוציא את הנשמה בשביל מזבח הנהנתנות... הדור שלנו מוכן למכור את כל חייו ואת חיק משפחתו בשביל שתתן לי את המרחב החופשי והמופקר שאני אוכל לעשות מה שאני רוצה... ובשביל זה יש לנו ליל הסדר לא רק בשביל לשמוח על גאולתנו... אלא גם להבין שזה לא פשוט להיגאל מתפיסה שכזו!!! צריך שה' יושיט לנו יד ויוציא אותנו מהכישוף הזה...

אנחנו אומרים כבר אלפי שנה והיא שעמדה לאבותנו שבכל דור ודור עומדים עלינו לכלותנו והקב"ה מצילנו מידם!!! צריך לדעת שהיום העומדים עלינו לכלותנו זה לא איראן שרוצה לזרוק טיל גרעיני על ישראל... זה לא חמאס שרוצה לחטוף חיילים... וזה גם לא השמאלנים שרוצים לקחת לנו תקציבים ולסגור את הישיבות... יכול להיות שגם הם רוצים לעמוד עלינו לכלותנו... אבל הם בטלים בשישים... קים ליה בדרבה מיניה... אנחנו עסוקים בפניות קודמות!! אנחנו עסוקים באויבים הרבה יותר משמעותיים שמסתובבים לנו בין הרגלים... והפעם זה מתוך תוכנו... עמוק מבפנים... זה הכישוף של יצר הנהנתנות ומילוי הסיפוקים שמכור לנו סחורה של מקסימום הנאה ומינימום מאמץ... שאת זה יש לנו היום בשפע...

שהתורה מדברת עליה זה בכלל לא המכשפה של עמי ותמי... זה לא מכשפה!!! זה אולי שודד רשע שמסתובב ביערות עם הגרזן... אבל מכשפה??? מה הקשר... המכשפה הזו מסתובבת ברשת... ואתה, בחור יקר בגיל העשרה... בטוח ששם תמצא את האושר הגדול... ואם קנית מכשיר ויש לך אפשרות לגלוש אתה באמת חושב שאתה מאושר... ואתה לא חוזר בך... אתה באמת רואה איך היא מאביסה אותך ונותנת לך לאכול ואתה נהנה מהחיים... והנה!!! זו המכשפה של עמי ותמי... אוי אוי... כמה עמי ותמי יש היום... כמה צערים וצעירות שהמכשפה הזו רוצה לאכול אותם... היא מאביסה אותם בשביל שיהיה לה מה לאכול... והיא אוכלת אותם... דא עקא: שהם בכלל לא עצובים... הם נמצאים בתוך הרשת שהיא בנתה להם והם בטוחים שהם נמצאים במקום הכי טוב... לא עמי ותמי!!! אל תכנסו לסיטום... המכשפה הזו היא מאוד נחמדה... רק מה??? עוד כמה שנים... כשתתבגר ותתחיל להבין עניין... ואז תראה את הדברים בצורה קצת יותר בוגרת... אז אתה תתחיל להבין על איזה מכשפה דיבר שלמה המלך... "פן תתן לאחרים הודיך ושנותיך לאכזרי, פן ישבעו זרים כוחך ועצביך בבית נכרי, ונהמת באחריתך!!! בכלות בשרך ושארך, ואמרת איך שנאתי מוסר ותוכחת נאץ ליבי... בקיצור: זה כישוף!!! היצר של מילוי הסיפוקים בדורנו הוא הדוגמא הכי מוחשית לכישוף...

מדובר ביצר אכזרי... יצר שרק עושק לך את כל החיים... ומי שהולך אחרי זה מרגיש שהכי טוב לו... הוא ממלא את סיפוקו... זה במי שכבר נופל בזה... אבל לא רק הוא... גם מי שלא נופל בזה... גם העובד ה' שמצליח לשמוע בקול שלמה המלך ושומר על עצמו ולא נופל בזה... שומר על העיניים... שומר על הבית... לא גולש באתרים בעייתיים... גם הוא- גם אנחנו באיזשהו מקום אנחנו בטוחים שאנחנו אנשי דת שעושים טובה לרשע"ע ושומרים על עצמנו... (וטוב שכך... אבא שבשמים לא מתנגד שיעניק לא יקפוץ לכביש בגלל כיבוד אב... שיהיה כך... העיקר שלא יקפוץ לכביש...) מתי נבין שאם שלמה המלך מתבטא כאלו ביטויים והוא מקדיש את תחילת ספר משלי לביטויים כאלו מחרידים של עמי ותמי על הפיתוי הכי מושך בדורנו... אז שלמה המלך לא מדבר סתם... והוא רוצה שאנחנו נבין שאם יש משהו יותר גרוע משודד ים זה כישוף!!! אם יש גלות יותר גלוּת היותר קשה היתה גלות מצרים ששטופים בזימה ואנחנו לא רצינו לצאת משם... וגם כשיצאנו משם רצינו לחזור לשם כדי... כדי להתיר להם את העריות... אז שוב!!! כמובן שהכישוף בכללותו הוא לא רק העניין הזה... אבל כיום אנו פוגשים את הכישוף מול המחשב המכשף... אנו פוגשים את זה מול הכישוף של הרשת

אני מתנצל בפני קוראי גיליון אז נדברו שאני יותר מידי הרבה מטרטר עם המהלך הזה... כל פעם שאני מדבר על גלות מצרים אני עסוק בנקודה הזו... אני עסוק בלהוכיח שעם ישראל "נהנו" במצרים ולא רצו לצאת משם... ואני חושב שהמהלך הזה הוא קריטי!!! זה עקרוני!!! זה סופר עקרוני!!! אתה יודע למה??? כי בדור שלנו אנחנו נמצאים בדיוק באותו

וכשהקב"ה מגיש חשבונות של נוכחות ? !

כשאנחנו עוסקים בדרשות חז"ל בעניין סיפור יציאת מצרים אנחנו נתקלים בהמון המון דרשות חז"ל שדשים ומתעסקים הרבה בסבל והצער שהיה לעם המצרי מעשרת המכות... חז"ל מרבים לתאר איך שהמצרים סבלו מהצפרדעים ואיך הם התגרדו מהשחין והכינים ואיך הערוב נגס בהם מכל פינה... ויש מזה הרבה עסק... יש על זה הרבה תווייה ודרשות ממקראות מפורשים... **ואני עומד ושואל:** מה העניין לדוש כ"כ הרבה בסבל והצער שעבר על המצריים בעשרת המכות?? מה יצא לי מזה?? שלא תבין לא נכון: אני לא מרחם עליהם... מגיע להם... אבל מה העניין לדשדש בזה?? מחז"ל משמע שזה חלק בלתי נפרד מסיפור יציאת מצרים... חלק מהעניין זה לשבת ולתאר עד כמה היהודי היה טוב... אבל לא רק!!! אלא גם כמה למצרי היה רע... כמה הוא סבל... ובדיוק איך הוא סבל... וכמה הוא הצטער... וכמה הציק והכאיב לו כל מכה ומכה... מה?? מה העניין בזה?? איך אני אמור להרגיש כשאני יושב כבר שעתיים בליל הסדר וכל הזמן עוסק בתיאור עד כמה המצרי היה אומלל?? איזה מסר חיובי יוצא לי מזה???

זו שאלה!!! שאלה שמתבקשת!!! וצריך לפתוח את הנושא הזה...

והביאור בזה הוא נפלא ועמוק עד מאוד:

כשאנחנו מסתכלים על יציאת מצרים במבט שטחי... איך אנחנו קוראים את המפה?? **אנחנו רואים את זה ככה:** המצרים התעללו בנו במשך שנים... התעללו והעבידו אותנו ועשו בנו כרוצנים... עד ש-די!!! יום אחד הקב"ה הופיע והראה להם מה שזה... ואז הוא "הכניס" בהם מכות... אבל מממזה מכות... ומכאן ואילך לא נותר לנו אלא לשבת רגל על רגל ולהנות מהדרור והחירות ולהתגלגל מצחוק על המפלה של אויבינו... אבל לא!!!! לא ככה קוראים את המפה... הסיפור האמיתי הוא הרבה יותר פנימי ומשמעותי: לפני שלושים ושמונה וחצי שנה... אני הייתי משועבד בבית של מרחואן... והיום הוא נתן לי מכה כואבת ומשפילה במרפק... באותו לילה שכבתי במיטה ונזכרתי במכה שהוא נתן לי והתחלתי לבכות... בשקט... בכרית... אף אחד לא ראה את הדמעות שלי... אף אחד לא ידע מה קרה...

אבל לא!!!! באותה שעה יחד איתי בכה גם אבא שלי- אבי שבשמים... וגם הוא כביכול לא יכל להירדם באותו לילה!!!! הוא כעס נורא... איך המרחואן הזה העיז לנגוע בבן שלי?? אבא כעס וכעס ולא נחה דעתו עד שעוד באותו לילה הוא ברא צפרדע!!! צפרדע מיוחדת!!! שהתפקיד שלה יהיה בבה היום לתת ביס הגון במרפק של מרחואן!!!! נקמה!!! נקמה נקודתית על המרפק ה"לא במקום" שהוא היכה אותי היום... הצפרדע הזו כבר עומדת 38 וחצי שנה... מוכנה לשיגור!! מחכה להוראה...

הלאה... למחרת עסקים כרגיל... על הבוקר מרחואן הגיע והעיר אותי כמו איזה דוב... אה... ההלו... תקום כבר... אבא שבשמים נעלב באופן אישי מהבוטות שלו... ובמקום!!!! באותו מעמד הוא ברא דוב מיוחד שבבא היום יופיע במכת ערוב, והוא יגש למיטה של מרחואן בדיוק באותה שעה שהוא העיר אותי כמו דוב... רק לאחר שהקב"ה ברא את אותו דוב, נחה דעתו... הלאה... חוץ מזה... מרחואן לא נתן לי להתקלח... רק פעם בשבוע... הייתי שוכב מידי לילה במיטה ומתגרד... מישהו רואה?? לא!!! מישהו מתעניין?? לא!!!! למישהו איכפת שאני מרגיש לא נוח?? אף אחד!!! אבל לא!!!! באותה שעה אבא שבשמים היה יחד איתי... והוא "לא יכל" לסבול את הגירודים שלי... הוא כ"כ כעס על מרחואן... ועל כל גירוד שלי אבא שבשמים ברא כינה!!! כינה מיוחדת!!! שהיא תיפרע ממרחואן בבה היום... שלושים ושמונה שנה הכינה הזו עומדת בשמים ומחכה ל"נתיב אפו" הנקודתי של הקב"ה!!! עשרות שנים חלפו... ויום אחד מרחואן הסתובב לו בעיצומה של מכת כינים מוקף במיליון שלוש מאות שבעים ושלוש כינים כמנין הגירודים שאני גרדתי במשך שלושים ושמונה שנה אצלו... וכן הלאה וכן הלאה... אפשר להמשיך עם התיאורים האלו כל הלילה עד שיבואו התלמידים ויאמרו הגיע זמן ק"ש של שחרית...

עכ"פ מה אני בא לומר?? ברגע שהגיעו עשרת המכות למצריים!!! אז המצריים עצמם אמנם היו עוסקים במכות שלהם...

אבל היהודים?? אצל היהודים, המכות האלו היו מוכרות... מוכרות יותר מידי טוב... כששמעתי את מרחואן צועק... אי... מגרד לי... התחלתי לבכות יחד איתו... מי כמוני יודע מה זה הגירודים האלו?? אתה תספר לי מזה גירודים? אני פתאום מגלה שהקב"ה היה איתי בגירודים של פעם!! אני רואה שכשגירד לי אבא שבשמים הרגיש את זה... אני חשבתי שהקב"ה בכלל לא רואה... והנה פתאום כעת אני שומע את הצליל!!! את הצליל של מרחואן... את הצליל המוכר שלי!!! אני שומע מהקול של מרחואן כאילו יש פה דו שיח... כאילו הקב"ה פונה אליו ואומר לו: מה זה היה צריך להיות הגירודים של הבן שלי?? מכל אנחה מאלפי האנחות שמרחואן עושה על כל גירוד... אני שומע את הקב"ה כביכול מגיש לו חשבונות... ובכן: לבן שלי גירד ביום פלוני... אז קבל... וגם למחרת גירד לו... אז בבקשה... וגם שבוע לאחר"כ... (אני מתנצל שאני מכניס לך כינים לתוך שולחן שבת... מה אעשה שמרחואן לא נתן לי להתקלח לכבוד שבת)

לומר: כשעם ישראל עמדו מול המכות של המצריים... זה לא היה סתם סדיסטייה!!!!!! זה לא שאנחנו עמדנו וראינו את קלונם של המצריים והתפוצצנו מצחוק... **לא!!!** הקב"ה בהזדמנות זו הוציא לכל יהודי **חשבונות** בטווח של שמונים שנה. שמונים שנה שאני נמצא לבד... ואני בטוח שהקב"ה לא רושם... לא יודע מה קורה איתי... לא עוקב אחרי החשבון... והנה!!! יום אחד הקב"ה מופיע **ובבת אחת הוא מוציא לי את כל החשבונות!!!** הוא מגיש לי נוכחות!!!! נוכחות של 24/7... ואיך הוא מוכיח לי את הנוכחות?? הוא פשוט

מחזיר לאדוני המצרי את כל מה שהוא עשה לי אבל במרוכז...

זה הפשט **הפשוט** בפסוק בפרשת עקב:

"וכל מדוה מצרים הרעים **אשר ידעת** לא ישימם בך"!!! מה פירוש מדוה מצרים--- אשר ידעת? מה זה ידעת??

הרי מה זה מדוה מצרים?? זה עשרת המכות... אז מה שייך "אשר ידעת"?? וכי גם אנחנו קבלנו עשרת המכות??

אלא מאי??? כל מדוה מצרים- כל מכה שהמצרי קיבל זה היה **מקביל** למדוה ישראל!!!! כל מכה שהמצרי קיבל זה היה מכה שישאל ידע אותה!!! ידע אותה מקרוב!!! כל סיטואציה של סבל שהיה למצריים בעשרת המכות היה יותר מידי מוכר וידוע ליהודי!!!! מוכר עד כדי משקעים!!! היהודי היה שומע את הגוי נאנח... וזה היה מחזיר אותו אחורה... אוי אוי... מי כמוני יודע מה שזה... לא הייתה צפרדע אחת מיותרת במצרים... כל נשיכת צפרדע שמצרי קיבל... הרי העבד הישראלי ידע להסביר לו בדיוק מה ההיסטוריה שלה... על איזה מאורע היא מגיעה... כל נשיכה שהמצרי קיבל ברגל מהאריה... היהודי ידע להסביר לו בדיוק על איזה מעשה זה הגיע... והוא גם ידע להסביר לו למה זה ברגל שמאל ולא בימין ולמה זה בקרסול ולא בברך... היהודי ידע להסביר למצרי שכל מדוה מצרים שאתה מקבל... הכל חשבונות שהקב"ה מחזיר לך על מה שאני "ידעתי" ממך... ובשעתו הייתי בטוח שאף אחד לא יודע ואף אחד לא רושם ואני לא מעניין את אף אחד... והנה... שאתה כעת מקבל... הכל חשבונות שהקב"ה שמר לך מכל מיני דברים שעשית לי ואתה הספקת לשכוח... ו... ו... והאמת היא שגם אני היהודי הספקתי לשכוח... (גם אני זרקתי את המסמכים... כי הייתי בטוח שזה לא מעניין את אף אחד...) אבל כעת הקב"ה מזכיר לי... כשאני שומע אותך צועק מכאב ברגל... זה מציף לי את הכאב ברגל שאתה הסבת לי...

זה הפשט בפסוק: וכל מדוה מצרים הרעים- אשר ידעת!!!

בעשרת המכות עם ישראל עברו תהליך שיקום באמונה בהשגחה פרטית... במשך שנים אני סובל ועובר מה שעובר ואני בטוח שהקב"ה לא רושם... ולא מגיש חשבונות... אבל בעשרת המכות... פתאום הקב"ה הוציא גליל ארוך ארוך של חשבונות שמשתרעת על פני עשרות שנים... גליל שהתבטא בכל לגימת דם וכל קרקור צפרדע וכל אבן ברד שנפלה בדיוק לפי החשבונות.

זו נקודת המסר שאנחנו צריכים להוציא מהדישה בהתעללות במצרים... אנחנו צריכים להחזיר לעצמנו שהקב"ה רואה הכל!!! הקב"ה רואה כל אנחה... כל צער... בכל צרתם לו צר... שום פעימת לב מבוהלת ונחרדת לא נאבדת ממנו... אה... אני לא רואה כלום...? אה... זה נראה שהקב"ה כביכול מתעלם?? אז הנה!! בשביל זה יש לנו עשרת המכות... ובשביל זה יש לנו ליל שימורים שהיה הקב"ה **שומר ומצפה**... הוי... בני היקרים... מתי!!! מתי אני כבר אוכל להוציא לכם את החשבונות?? מתי אני אוכל לגלות לכל שהייתי אתכם על כל צעד ושעל?? מתי אוכל להוכיח לכם ש"**אנוכי ארד עמך מצרימה**" ואנוכי אעלך גם עלה!!! מתי??

התקופה הזו של יציאת מצרים הייתה תקופה עם עומס אדיר של רגשות... עומס של הפתעות... באמצעות המכות כל יהודי עמד נפעם מול הגילוי המרעיש עד כמה הקב"ה היה איתו על כל צעד ושעל... הקב"ה הפגיש את היהודי ב"חשיפה מבוקרת" עם כל קמפוז סבל שעבר עליו... וכעת באמצעות הנקמה והמכה למצרי, הקב"ה הראה לו ששום קרעכץ לא נאבד...

---כתוב: כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות!!!! בימים אלו צריכים אנו להתמלאות באמונה שהקב"ה רואה כל צער... כל קושי... כמו שכל גירוד הכי קטן של יהודי הצמיח כינה למצרי... ככה להבדיל: כל צער ולו הפעוט ביותר שיש ליהודי בקיום רצון ה', הרי הקב"ה יראה לנו בדיוק מה זה פעל!!! ואיזה עולם נצחי זה בנה לנו!! ואיזה תיקון הוא יצר בעולמות העליונים!!

---ועד אז... עד שהקב"ה יראה לנו את זה, לא נותר לנו אלא להצטרף לגעגועים ולכיסופים העצומים והנוראים ליום הגדול והנורא שהקב"ה שומר ומצפה לו... מתי כבר תגיע הגאולה והעתידה ואז הקב"ה יראה לכל אחד ואחד מאיתנו איך שהוא היה איתנו על כל צעד ושעל ובחן וצירף וחקיק כל תנועה הכי קטנה שלו... בא נחשוב רגע על הרבש"ע!!! בשלמא אנחנו... אנחנו נמצאים פה, בעולם הזה... לא חושבים יותר מידי הרבה... יש לנו פה קושי... שם איזה מצוקה... נו... ממשיכים הלאה... אבל תחשוב על הרבש"ע... שהוא גם כמו אבא צריך לסבול את הצער שלנו... לראות אותנו מצטערים ולבכות יחד איתנו... וגם!!! גם לשבת ולחכות ולצפות מתי אני כבר אוכל להתגלות לבני האהובים ולהראות להם עד כמה הם לא לבד... עד כמה אני איתם בכל צעד ושעל... עד כמה כל דבר הכי קטן מחושב להנאתם ולטובתם!

מי יתן שבלייל הסדר הקרוב נוכל כבר לעבור בסך, נדדס בבית אלוקים בקול רנה ותודה... ונזכה לקבל חביקה ודביקה מאבינו שבשמים, נחזיק אותו חזק חזק... אחזתיו ויותר לא ארפנו...